శ్రీహయగ్రీవాయనమః

పురాణోక్తకర్మప్రకాశిక

అథ గణపతిపూజా.

శ్లో॥ కల్యాణాద్భుతగాత్రాయ కామితార్థప్రదాయినే ।
శ్రీమద్వేంకటనాథాయ శ్రీనివాసాయమంగళమ్ ॥

శ్లో॥ యశ్శివోనామరూపాభ్యాం యాదేవీసర్వమంగళా ।
తయోస్సంస్మరణాత్పుంసాం సర్వతోజయమంగళమ్ ॥

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరంవిష్ణుం శశివర్ణంచతుర్భుజమ్ ।
ప్రసన్నవదనంధ్యాయేత్ సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥

శ్లో॥ తదేవలగ్నం సుదినంతదేవ తారాబలం చంద్రబలంతదేవ । విద్యాబలందైవబలంతదేవ లక్ష్మీపతేతేఽంఘ్రియుగంస్మరామి॥ యత్రయోగీశ్వరఃకృష్ణో యత్రపార్థోధనుర్ధరః॥ తత్రశ్రీర్విజయోభూతిర్ధ్రువానీతిర్మతిర్మమ॥ స్మృతేసకలకల్యాణ భాజనంయత్రజాయతే। పురుషస్తమజంనిత్యం వ్రజామిశరణంహరిం। సర్వదాసర్వకార్యేషు నాస్తితేషామమంగళం। యేషాంహృదిస్థో భగవా న్మంగళాయతనంహరిః॥ లాభస్తేషాంజయస్తేషాం కుతస్తేషాంపరాభవః। యేషామిందీవరశ్యామో హృదయస్థోజనార్దనః॥ ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం। లోకాభిరామంశ్రీరామం భూయోభూయోనమామ్యహం॥ సర్వమంగళమాంగల్యే శివేసర్వార్థసాధికే। శరణ్యేత్ర్యంబకేదేవి నారాయణినమోస్తుతే॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణాభ్యాంనమః। ఉమామహేశ్వరాభ్యాంనమః। వాణీహిరణ్యగర్భాభ్యాంనమః। శచీపురందరాభ్యాం నమః। అరుంధతీవసిష్ఠాభ్యాంనమః। సీతారామాభ్యాంనమః। సర్వేభ్యో మహాజనేభ్యోనమః॥ ఆచమ్య, కేశవాయనమః। నారాయణాయనమః॥

మాధవాయనమః। గోవిందాయనమః। విష్ణవేనమః। మధుసూదనాయ నమః। త్రివిక్రమాయనమః।వామనాయనమః। శ్రీధరాయనమః। హృషీ కేశాయనమః । పద్మనాభాయనమః । దామోదరాయనమః । సంక ర్షణాయనమః । వాసుదేవాయనమః । ప్రద్యుమ్నాయనమః । అని రుద్ధాయనమః । పురుషోత్తమాయనమః । అధోక్షజాయనమః । నార సింహాయనమః । అచ్యుతాయనమః । జనార్దనాయనమః । ఉపేంద్రా యనమః । హరయేనమః । శ్రీకృష్ణాయనమః। ప్రాణాయామ్య॥

శ్లో॥ భూతగ్రహపిశాచాది విఘ్నకర్తృనివారణం । సకృస్మంత్రం సముచ్చార్య ఆసనంపరికల్పయేత్ ॥ మామ్యాదేరూర్ధ్వలోకస్య ఉపరి స్థోదివాకరః। దశప్రణవసంయుక్తం త్రిరావృత్యాపునఃపునః॥ అంగుళ్యగ్రైర్నాసికాగ్రం సంపీడ్యంపాపనాశనం।ప్రాణాయామమిదంప్రోక్తం ఋషిభిః పరికల్పితం ॥ శుభే శోభనే ముహూర్తే శ్రీమహావిష్ణోరా జ్ఞయా-ప్రవర్తమానస్య- అద్యబ్రాహ్మణః, ద్వితీయపరార్థే- శ్వేతవ రాహకల్పే- వైవస్వతమన్వంతరే- కలియుగే- ప్రథమపాదే-జంబూ ద్వీపే- భరతవర్షే- భరతఖండే- మేరోర్దక్షిణదిగ్భాగే- శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే- కృష్ణా గోదావర్యోర్మధ్యదేశే... గృహే-సమస్త దేవతాబ్రాహ్మణసన్నిధౌ । అస్మిన్వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్ర మానేన...సంవత్సరే...అయనే ... ఋతౌ ... మాసే...పక్షే... తిథౌ ... వాసరే । శుభనక్షత్రే శుభయోగే శుభకరణ ఏవంగుణ విశేషణవిశిష్టాయాంశుభతిథౌ। శ్రీమాన్ గోత్రః నామధేయః శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య మమోపాత్తదురితక్షయద్వారా శ్రీ పర మేశ్వరప్రీత్యర్థం ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మకరిష్య మాణ స్తదంగత్వేనతదాదౌ శుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థమభ్యు దయార్థంచ మహాజనైస్సహస్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యామి॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామి నమః । తదంగకలశారాధనం కరిష్యామి నమః ॥ శ్లో॥ కలశస్యముఖే విష్ణుః కంఠేరుద్రస్సమాశ్రితః। మూలేతత్రస్థితోబ్రహ్మ మధ్యేమాతృ గణాస్మృతాః। కుక్షౌతుసాగరాస్సర్వే సప్తద్వీపావసుంధరా।ఋగ్వే

దోథయజుర్వేద స్సామవేదోహ్యథర్వణః । అంగైశ్చసహితాస్సర్వే
కలశాంబుసమాశ్రితాః ॥ గంగేచయమునేకృష్ణే గోదావరిసరస్వతి ।
నర్మదేసింధుకావేర్యౌ జలేస్మిన్సన్నిధింకురు ॥ ఆయాంతు శ్రీమహా
గణాధిపతిపూజార్థం మమదురితక్షయకారకాః కలశోదకేన పూజా
ద్రవ్యాణిసంప్రోక్ష్య ॥ శ్లో॥ హే హేరంబత్వమేహ్యేహి అంబికాత్ర్యం
బకాత్మజ । సిద్ధిబుద్ధిర్యుతత్ర్యక్ష సర్వలోకపితఃపితః ॥ నాగాస్యనాగహా
రత్వం గణనాథచతుర్భుజ । భూషితస్స్వాయుధైర్దివ్యైః పాశాంకుశపర
శ్వధైః । ఆవాహయామి పూజార్థం రక్షార్థంచగణాధిప ॥ శ్రీమహా
గణాధిపతి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥ శ్లో॥ శిరః
శ్రోత్రంతథానాసామోష్ఠంజిహ్వాంతథైవచ । కంఠంకుక్షించహృదయం
కటిబాహూతథాంగుళీః । ఊరూజానూచపాదాంతం తత్తన్న్యాసం
వినిర్దిశేత్ ॥ స్థిరోభవ । వరదోభవ । సుముఖోభవ । సుప్రసన్నో
భవ । స్థిరాసనంకురు॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః ధ్యాయామి । ఆవా
హయామి । సువర్ణరత్నఖచిత సింహాసనంసమర్పయామి । పాదయోః
పాద్యంసమర్పయామి । హస్తయోరర్ఘ్యం సమర్పయామి । శుద్ధాచ
మనీయం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ గంగాదిసర్వతీర్థేషు ఆహృతైరమలై
ర్జలైః । స్నానంకురుష్వభగవన్ గణనాథనమోస్తుతే ॥ శ్రీమహాగణాధి
పతయేనమః । శుద్ధోదకస్నానం సమర్పయామి ॥ స్నానానంతరంశుద్ధా
చమనీయం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ రక్తవస్త్రద్వయంచారు దేవయో
గ్యంచమంగళం । శుభప్రదంగృహాణత్వం లంబోదరహరాత్మజ ॥ శ్రీమ
హా...నమః । వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి ॥ వస్త్రయుగ్మానంతరం
శుద్ధాచమనీయంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ రాజితంబ్రహ్మసూత్రంచకాంచ
నంచోత్తరీయకం।గృహాణసర్వధర్మజ్ఞ భక్తానామిష్టదాయక ॥ శ్రీమహా
...నమః । యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి ॥ యజ్ఞోపవీతానంతరం శుద్ధా
చమనీయంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ శ్రీగంధంచందనోన్మిశ్రం కర్పూరేణ
సుసంయుతం । విలేపనంసురశ్రేష్ఠ ప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం । శ్రీమ
హా...నమః । శ్రీగంధం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ అక్షతాన్ధవళాన్
దివ్యాన్ శాలీయాంతండులాన్శుభాన్ । గృహాణపరమానంద

పుత్రసమోస్తుతే ॥ శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః । అలంకరణార్థం అక్షతాన్ సమర్పయామి ॥ పుష్పైఃపూజయామి॥ సుముఖాయనమః। ఏకదంతాయనమః । కపిలాయనమః । గజకర్ణకాయనమః । లంబోదరాయనమః । వికటాయనమః । విఘ్నరాజాయనమః । గణాధిపాయ నమః । ధూమకేతవేనమః । గణాధ్యక్షాయనమః । ఫాలచంద్రాయ నమః । గజాననాయనమః । వక్రతుండాయనమః । శూర్పకర్ణాయనమః। హేరంబాయనమః । స్కందపూర్వజాయనమః । సర్వసిద్ధిప్రదాయ కాయనమః । శ్రీమహా—నమః । షోడశనామపూజాంసమర్పయామి ॥ శ్లో॥ వనస్పత్యుద్భవైర్దివ్యైర్నానాగంధైస్సుసంయుతం । ఆఘ్రేయ స్సర్వదేవానాం ధూపోయంప్రతిగృహ్యతామ్॥ శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః॥ ధూపమాఘ్రాపయామి॥ శ్లో॥ సాజ్యంత్రివర్తిసంయుక్తం వహ్నినాయోజితంప్రియం । గృహాణమంగళందీపంత్రైలోక్యతిమిరాపహా । భక్త్యాదీపంప్రయచ్ఛామి దేవాయపరమాత్మనే । త్రాహిమాంనరకాద్ఘోరా ద్దివ్యజ్యోతిర్నమోస్తుతే॥ శ్రీమహా—నమః । దీపందర్శయామి॥ ధూపదీపానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ నైవేద్యం ॥ శ్లో॥ పుండరీకాక్షగోవింద వాసుదేవజనార్దన। మయార్పితమిదంద్రవ్యం పవిత్రంకురుసర్వదా ॥ ప్రోక్ష్య, పరిషిచ్య, నమోనమశ్శ్రీపుండరీకాక్ష పుండరీకాక్షాయనమః ॥ నైవేద్యంషడ్రసోపేతం ఫలలడ్డుకసంయుతం । భక్ష్యభోజ్యసమాయుక్తం ప్రీత్యైతత్ప్రతిగృహ్యతామ్ ॥ శ్రీమహా... నమః। మహానైవేద్యం సమర్పయామి ॥ ప్రాణాత్మనేనమః । అపానాత్మనేనమః। వ్యానాత్మనేనమః। ఉదానాత్మనేనమః । సమానాత్మనే నమః । మధ్యేమధ్యేపానీయం సమర్పయామి ॥ హస్తౌప్రక్షాళయామి॥ పాదౌప్రక్షాళయామి । శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ పూగీఫలైస్సకర్పూరై ర్నాగవల్లీదళైర్యుతం । ముక్తాచూర్ణసమాయుక్తం తాంబూలంప్రతిగృహ్యతాం॥ శ్రీమహా—నమః । తాంబూలంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ ఘృతవర్తిసహస్రైశ్చ కర్పూరశకలైస్తథా । నీరాజనం మయాదత్తం గృహాణవరదోభవ ॥ శ్రీమహా...నమః । నీరాజనం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ సుముఖశ్చైకదంతశ్చకపిలోగజకర్ణకః।లంబోదరశ్చ

వికటో విఘ్నరాజో గణాధిపః । ధూమకేతుర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః। వక్రతుండశ్శూర్పకర్ణో హేరంబస్కందపూర్వజః॥ షోడశైతానినామాని యఃపఠేచ్ఛృణుయాదపి। విద్యారంభేవివాహేచప్రవేశే నిర్గమేతథా। సంగ్రామేసర్వకార్యేషు విఘ్నస్తస్యనజాయతే॥ శ్రీమహా ...నమః॥ సువర్ణమంత్రపుష్పం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ యానికానిచ పాపాని జన్మాంతరకృతానిచ। తానితానిప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణపదేపదే। పాపోహంపాపకర్మాహం పాపాత్మాపాపసంభవః । త్రాహిమాంకృపయాదేవ శరణాగతవత్సల॥ అన్యథాశరణంనాస్తి త్వమేవశరణంమమ। తస్మాత్కారుణ్యభావేన రక్షరక్షగణాధిప । శ్రీమహా...నమః॥ ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ విఘ్నేశ్వరాయవరదాయ గణేశ్వరాయ సర్వేశ్వరాయ శుభదాయ సురేశ్వరాయ । విద్యాధరాయ వికటాయచవామనాయ భక్తప్రసన్నవరదాయనమోనమోస్తు ॥ యస్యస్మృత్యాచనామోక్త్యా తపఃపూజాక్రియాదిషు । న్యూనంసంపూర్ణతాంయాతి సద్యోవందేగణాధిప॥ యత్పూజితంమయాదేవ పరిపూర్ణంతదస్తుతే॥ అనయాధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజయా భగవాన్ సర్వాత్మక శ్రీమహాగణాధిపతి స్సుప్రీతోవరదోభూత్వా । ఉత్తరే శుభకర్మణ్యవిఘ్నమస్త్వితి భవంతోబ్రువంతు ॥ ఉత్తరే శుభకర్మణ్యవిఘ్నమస్తు ॥ శ్రీమహాగణాధిపతిప్రసాదం శిరసా గృహ్ణామి ॥ శ్లో॥ వక్రతుండమహాకాయ కోటిసూర్యసమప్రభ । నిర్విఘ్నంకురుమేదేవ సర్వకార్యేషుసర్వదా ॥ శ్రీమహాగణాధిపతిం యథాస్థానం ప్రతిష్ఠాపయామి ॥ శ్లో॥ ఆవాహనంనజానామి నజానామివిసర్జనమ్ । పూజాంచైవనజానామి క్షమ్యతాంచగణాధిప ॥ శ్రీగణాధిపతిం యథాస్థానం ప్రతిష్ఠాపయామి॥

విఘ్నేశ్వరపూజా సమాప్తా.

వరుణాదిగంగపూజా.

ఆచమ్య కర్తా స్నానానంతరం శుభవస్త్రాణిధారయేత్ । తతః భూమిం గోమయేనవిలిప్య। రంగవల్ల్యాద్యలంకృత్య। పాత్రే తండులాం

నిధాయ । అష్టదళపద్మంవిలిఖ్య తత్రత్రీణికలశాని ప్రతిష్ఠాప్య త్రిషు కలశేషు గంగాజలంపూరయిత్వా । తన్మధ్య కలశే నారికేళం పుష్పం తాంబూలం ఫలంనిధాయ । ఆదౌ గణపతిపూజాంసమాచరేత్ । పునః ఆచమ్య ఏవం... శుభతిథౌ మమ యజమానీసహిత యజమానస్య ...గోత్రోద్భవస్య నామధేయస్య మమ గృహభూభాండ ఆత్మద్రవ్య దేహ స్థల శరీరశుద్ధ్యర్థం ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం స్వస్తి పుణ్యాహవాచన సమయే వరుణపూజాంకరిష్యే నమః । తదంగ కలశారాధనంకరిష్యే నమః ॥ శ్లో॥ కలశస్యముఖేవిష్ణుః ... శ్రితాః ॥ గంగేచయమునేకృష్ణే గోదావరిసరస్వతి । నర్మదేసింధుకావేర్యౌ జలేస్మిన్ సన్నిధింకురు ॥ ఆయాంతు శ్రీవరుణపూజార్థం మమ దురితక్షయకారకాః- కలశోదకేన పూజాద్రవ్యాణిసంప్రోక్ష్య । దేవమాత్మానంచసంప్రోక్ష్య॥ శ్లో॥ పాశ హస్తంచవరుణ మంభసాంపతి మీశ్వరం । ఆవాహయామి దేవేశం పూజేయంప్రతిగృహ్యతాం ॥ కలశమధ్యే శ్రీవరుణమావాహ్య॥ శిరః శ్రోత్రం... వినిర్దిశేత్ ॥ శ్లో॥ ధ్యాయామిదేవదేవేశం శరణాగతవత్సలం। సర్వకామప్రదందేవం సర్వసంపత్ప్రదంముదా ॥ శ్రీవరుణదేవతాభ్యో నమః । ధ్యానంసమర్పయామి ॥ శ్లో॥ ఆవాహయామివిశ్వేశం జగత్సాక్షిణమవ్యయం । సర్వపాపహరందేవం కరుణాపూర్ణమానసం ॥ శ్రీ వరుణ... నమః॥ ఆవాహనంసమర్పయామి ॥ శ్లో॥ ఆసనంపరమందివ్యం నవరత్నసమన్వితం । సౌవర్ణప్రభయాయుక్తం ముక్తాప్రాలంబశోభితం॥ శ్రీవరుణ... నమః ॥ ఆసనంసమర్పయామి ॥ శ్లో॥ గంగాది సర్వతీర్థేభ్య ఆనీతైర్నిర్మలైర్జలైః । పాద్యంగృహాణదేవేశ సర్వాభీష్టఫలప్రద ॥ శ్రీ వరుణ... నమః । పాద్యంసమర్పయామి ॥ శ్లో॥ గంగాజలంసమానీతం దివ్యగంధైస్సువాసితం । అర్ఘ్యంగృహాణ భగవన్ సర్వపాపంవ్యపోహతు ॥ శ్రీవరుణ ...నమః । అర్ఘ్యంసమర్పయామి ॥ శ్లో॥ ఆచమ్యతాం మయాదత్తం కృష్ణాగోదావరీజలం । గృహీత్వాచమనందేవ సర్వపాప నికృంతన॥ శ్రీవరుణ ... నమః॥ ఆచమనీయంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ శర్కరాదధిసంయుక్తం మధుపర్కమిదంప్రభో । అహందాస్యామి దేవేశ గృహాణసురసత్తమ॥ శ్రీవరుణ... నమః। మధుపర్కం సమర్పయామి ॥

శ్లో॥ స్నానంపంచామృతైర్దివ్యైః గంధాద్యైస్సతిలోదకైః । నారికేళో
దకైరిక్షు రసైఃకురుదయానిధే ॥ శ్రీవరుణ...నమః । పంచామృతస్నా
నంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ గంగాగోదావరీకృష్ణా యమునానర్మదాజలైః।
కావేరీసింధుజైశ్చైవ స్నానంకురు మహామతే ॥ శ్రీవరుణ...నమః ॥
శుద్ధోదకస్నానంసమర్పయామి ॥ స్నానానంతరం శుద్ధాచమనంసమర్ప
యామి ॥ శ్లో॥ వస్త్రయుగ్మం సదాశుభ్రం మనోహరమిదం శుభం ।
దదామిదేవదేవేశ శక్త్యైవంప్రతిగృహ్యతాం॥ శ్రీవరుణ...నమః॥వస్త్ర
యుగ్మంసమర్పయామి ॥ శ్లో॥ స్వర్ణయజ్ఞోపవీతాని నానారత్నమయా
నిచ। ఉపవీతానిదాస్యామి గృహ్యతాంత్రిదివేశ్వర॥ శ్రీవరుణ...నమః।
ఉపవీతంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ గంధంకర్పూరసంయుక్తం కుంకుమాగరు
సంయుతం । విలేపనంమయాదత్తం ప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం॥ శ్రీవరు
ణ...నమః। శ్రీగంధంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ అక్షతోఽసిస్వభావేన భక్తా
నామక్షతంపదం । దదాసినాథమద్దత్తైరక్షతైః ప్రతిగృహ్యతామ్॥ శ్రీవ
రుణ...నమః । అక్షతాన్ సమర్పయామి॥ శ్లో॥ మల్లికామాలతీపుష్పైః
చంపకైర్వకులైశ్శుభైః। సర్వపాపక్షయార్థాయ యుష్మత్పూజాంకరో
మ్యహం॥ శ్రీవరుణ...నమః । పుష్పాణిపూజయామి ॥ కేశవాయనమః
... శ్రీకృష్ణాయనమః ... అష్టోత్తరశతనామపూజాం సమర్పయామి ॥
శ్లో॥ వనస్పత్యుద్భవైర్దివ్యైర్నానాగంధైస్సుసంయుతం । ఆఘ్రేయ
స్సర్వదేవానాం ధూపోయం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ శ్రీవరుణ...నమః ।
ధూపమాఘ్రాపయామి॥ శ్లో॥ సాజ్యంత్రివర్తిసంయుక్తం వహ్నినాయో
జితంప్రియం । గృహాణమంగళందీపం త్రైలోక్యతిమిరాపహ । భక్త్యా
దీపంప్రయచ్ఛామి దేవాయపరమాత్మనే । త్రాహిమాంనరకాద్ఘోరా
ద్దివ్యజ్యోతిర్నమోస్తుతే । శ్రీవరుణ...నమః। దీపందర్శయామి॥ ధూప
దీపానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ నైవేద్యంషడ్ర
సోపేతం మాషాపూప సమన్వితం । కదళీనారికేళైశ్చ ఫలైరిక్షుసము
ద్భవైః ॥ పుండరీకాక్ష...దా॥ ప్రోక్ష్యపరిషిచ్య- నమోనమశ్రీపుండరీ
కాక్షపుండరీకాక్షాయనమః।మహానైవేద్యంసమర్పయామి॥ప్రాణాత్మనే
...నమః। మధ్యేమధ్యే పానీయంసమర్పయామి ॥ హస్తౌప్రక్షాలయామి

...యామి॥ శ్లో॥ తాంబూలంచూర్ణసంయుక్తం పూగీఫలసమన్వితం । దాస్యామిదేవప్రీత్యర్థం సర్వకామార్థసిద్ధయే ॥ శ్రీవరుణ...నమః ॥ తాంబూలంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ ఘృతవర్తిసహస్రైశ్చ కర్పూరశకలైస్తథా । నీరాజనంమయాదత్తం గృహాణవరదోభవ॥ శ్రీవరుణ...నమః నీరాజనంసమర్పయామి ॥ శ్లో॥ చంపకైర్జాజిపున్నాగైః కేతకీకరవీరకైః కమలైః కుముదైః పుష్పైస్సదాత్వాంపూజయామ్యహమ్ ॥ శ్రీవరుణ...నమః । మంత్రపుష్పం సమర్పయామి॥ యానికానిచ... పదేపదే॥ శ్రీవరుణ...నమః॥ ప్రదక్షిణనమస్కారాన్ సమర్పయామి॥ శ్లో॥ నృత్యైశ్చగీతవాద్యైశ్చ పురాణశ్రవణాదిభిః । రాజోపచారైర్బహుభిస్సంతుష్టా ఇహపార్థివాః॥ శ్లో॥ యస్యస్మృత్యాచనామోక్త్యా తపః పూజాక్రియాదిషు । న్యూనం సంపూర్ణతాంయాతి సద్యోవందే తమచ్యుతం । మంత్రహీనంక్రియాహీనం భక్తిహీనందయానిధే । అనయాధ్యానావాహనాదిషోడశోపచారపూజయాభగవాన్ సర్వాత్మకః॥ ఏతత్ఫలం శ్రీవరుణదేవతార్పణమస్తు ॥

శ్లో॥ ఆవాహనంనజానామి నజానామివిసర్జనమ్ ।
పూజాంచైవనజానామి క్షమ్యతాంచమహేశ్వర ॥

ఇతి వరుణాదిగంగపూజా సమాప్తా.

పుణ్యాహవాచనమ్.

పుణ్యాహవాచనము సమస్తకర్మలకు ప్రాముఖ్యమగుటచే పుణ్యాహవాచనము ముందు చెప్పఁబడును.

వ్యాసః॥ శ్లో॥ సంపూజ్య గంధమాలాద్యైః బ్రాహ్మణాన్ స్వస్తి వాచయేత్ । కామ్యకర్మణిమాంగల్యే సంగ్రామేఽద్భుతదర్శనే ॥

తా॥ కామ్యవ్రతాదులయందును, శుభకర్మలయందును, యుద్ధారంభమందును, ఉత్పాతములు చూచునప్పుడును గంధమాల్యాదులచే బ్రాహ్మణులబూజించి స్వస్తిపుణ్యాహవాచనము జేయింపవలెను.

యమః॥ శ్లో॥ ఓంకారంబ్రాహ్మణేకుర్యాన్నిరోంకారంమహీపతౌ। ఉపాంశుచతథావైశ్యే స్వస్తిశూద్రేప్రకీర్తయేత్ ॥

తా॥ ఓంకారయుక్తముగ బ్రాహ్మణునకును, ఓంకారహీనముగా క్షత్రియునకును, ఉపాంశుమనఁగ మనస్సునందు సూక్ష్మోచ్చారణతో వైశ్యునకును, ప్రణవము లేకనే శూద్రునకును, స్వస్తిపుణ్యాహవాచనము చేయవలెనని తాత్పర్యము.

దంపతీస్నాత్వాచమ్య, దీపారాధనంకృత్వా ॥ పుణ్యాహందీర్ఘమాయురస్తు, శిరస్యభిమంత్ర్య ॥ శివాఆపస్సంతు, కలశేమ్వభిమృశ్య సౌమనస్యమస్తు, హృదయేఽభిమృశ్య ॥ అక్షతం చారిష్టంచాస్తు, గంధాఃపాంతు, సౌమంగల్యమస్తు, అక్షతాఃపాంతు. ఆయుష్యమస్తు, పుష్పాణిపాంతు, సుమంగల్యంచాస్తు, తాంబూలానిపాంతు, ఐశ్వర్యమస్తు, దక్షిణాఃపాంతు, బహుదేయంచాఽస్తు, యంకృత్వా సర్వక్రియాకరణకర్మారంభా శ్శుభాశ్శోభనాః ప్రవర్తంతే, తమహాంస్వస్తి భవద్భిరనుజ్ఞాతః, పుణ్యం పుణ్యాహం వాచయిష్యేః వాచ్యతామ్ ॥ శ్లో॥ మావిఘ్నంమాచమేపాపం మాసంతుపరిపంథినః । సౌమ్యాభవంతుసుఖిన స్సర్వేలోకాస్సుఖావహా ॥ ఇతికర్తావదేత్ తథాస్త్వితి విప్రాః॥ శ్లో॥ కరోతుస్వస్తితేబ్రహ్మ స్వస్తిచాపిద్విజాతయః। సరీసృపాశ్చయేశ్రేష్ఠా స్తేభ్యస్తేస్వస్తిసర్వదా ॥ యయాతిర్నహుషశ్చైవ దుందుమారోభగీరథః । తుభ్యంరాజర్షయస్సర్వే స్వస్తికుర్వంతునిత్యశః । స్వస్తితేఽస్తుద్విపాదేభ్య శ్చతుష్పాదేభ్యఏవచ । స్వస్త్యస్త్వపాదకేభ్యశ్చ సర్వేభ్యస్స్వస్తిసర్వదా । స్వాహాస్వధాశుచీచైవ స్వస్తికుర్వాంతుతేసదా । లక్ష్మీరరుంధతీచైవ కురుతాంస్వస్తితేఽనఘ । అసితోదేవలశ్చైవ విశ్వామిత్రస్తథాఽంగిరాః । స్వస్తితేద్యప్రయచ్ఛంతు కార్తికేయశ్చషణ్ముఖః । వివస్వాన్ భగవాన్స్వస్తి కరోతుతవసర్వశః । దిగ్గజాశ్చైవచత్వారః క్షితిశ్చగగనంగ్రహాః । అధస్తాద్ధరణీంయోసౌ నాగోధారయతేసదా । శేషశ్చపన్నగశ్రేష్ఠ స్స్వస్తితుభ్యంప్రయచ్ఛతు । ఇతివిప్రాః॥తతఃకర్తామనస్సమాధీయతాం॥సమాహితమనసస్స్మః, ప్రసీదంతుభవంతః । ప్రసన్నాఽస్మః -దక్షిణంకలశమాదాయ ప్రాక్కలశే కించిత్కించి దుదకంనినయతి ॥ శాంతిరస్తు, పుష్టిరస్తు, తుష్టిరస్తు, వృద్ధిరస్తు, అవిఘ్నమస్తు, ఆయుష్యమస్తు, ఆరోగ్యమస్తు, స్వస్తిశివం

కర్మాస్తు, కర్మసమృద్ధిరస్తు, పుత్రసమృద్ధిరస్తు, ధనధాన్యసమృద్ధిరస్తు, ఇష్టసంపదస్తు, ఈశాన్యాం బహిర్దేశే ఉదకం సించేత్, అరిష్టనిరసనమస్తు, యత్పాపం తత్ప్రతిహతమస్తు, యచ్ఛ్రేయ స్తదస్తు, ఉత్తరే శుభకర్మణ్యవిఘ్నమస్తు, ఉత్తరోత్తరం మహాఽభివృద్ధిరస్తు, ఉత్తరోత్తరాశ్శుభాః క్రియాస్సంపద్యంతామ్ । తిథికరణముహూర్త నక్షత్రాస్సంపద్యంతామ్ । తిథికరణముహూర్త జన్మనక్షత్ర గ్రహలగ్నాది దేవతాః ప్రీయంతామ్, దుర్గాపాంచాల్యౌ ప్రీయేతామ్, అగ్నిపురోగా విశ్వేదేవాః ప్రీయంతామ్, ఇంద్రపురోగాః మరుద్గణాః ప్రీయంతాం, బ్రహ్మపురోగాస్సర్వే దేవాః ప్రీయంతాం, వసిష్ఠపురోగాః ఋషిగణాః ప్రీయంతాం, అరుంధతీపురోగా ఏకపత్న్యః ప్రీయంతాం । బ్రహ్మబ్రాహ్మణాశ్చప్రీయంతాం, శ్రీసరస్వత్యౌ ప్రీయేతాం। శ్రద్ధామేధే ప్రీయేతాం, భగవతీకాత్యాయనీప్రీయతాం, భగవతీమాహేశ్వరీప్రీయతాం, భగవతీపుష్టికరీప్రీయతాం, భగవతీతుష్టికరీప్రీయతాం, భగవతీ వృద్ధికరీ ప్రీయతాం, భగవతీబుద్ధికరీప్రీయతాం, భగవాన్ విఘ్నేశ్వరః ప్రీయతాం, భగవాన్ స్వామిమహాసేన స్సపత్నీకస్ససుతస్సర్వ స్థానగతః ప్రీయతాం, హరిహర హిరణ్యగర్భాః ప్రీయతాం, సర్వాఃగ్రామదేవతాఃప్రీయంతాం, సర్వాః కులదేవతాః ప్రీయంతాం, సర్వాః ఇష్టదేవతాః ప్రీయంతాం, హతాబ్రహ్మద్విషః హతాపరిపంథినః, హతాహస్యకర్మణో విఘ్నకర్తారః, శతశఃపరాభవంయాంతు, నైరృత్యాం దిశి, శామ్యంతుఘోరాణి, శామ్యంతుపాపాని, శామ్యంతు ఈతయః, ప్రథమకలశే కించిత్కించిదుదకంనినయతి, శుభానివర్ధంతాం, శివా ఆపస్సంతు, శివా ఋతవస్సంతు, శివా అగ్నయస్సంతు, శివాఓషధయస్సంతు, శివా వనస్పతయస్సంతు, శివా అతిథయస్సంతు, అహోరాత్రే శివేస్యాతాం, శుక్రాంగారక బుధబృహస్పతి శనైశ్చరరాహు కేతు సోమసహితాఽదిత్యపురోగా స్సర్వేగ్రహాః ప్రీయంతాం, భగవాన్నారాయణఃప్రీయతాం, భగవాన్‌పర్జన్యఃప్రీయతాం, భగవాన్ స్వామీ మహాసేనః ప్రీయతాం । ఇతివిప్రాః ॥ శ్లో॥ బ్రాహ్మ్యంపుణ్యమహర్యచ్చ సృష్ట్యుత్పాదనకారకమ్ । వేదవృక్షోద్భవంనిత్యం తత్పు

ణ్యాహంబ్రువంతునః॥ దీయం తేయత్రదానానిపూజ్యం తేచద్విజాతయః॥ దృశ్యతే యత్రమాంగల్యం తత్పుణ్యాహంసదాఽస్తుమే ।... గృహే స్వస్తిపుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు ॥ పుణ్యాహమస్తు॥ శ్లో॥ స్వస్తి వాక్పావనాశాఖ్యా పుణ్యకల్యాణవృద్ధిదా । వినాయకప్రియానిత్యం త్వాంస్వస్తింభోబ్రువంతునః । మమగృహే స్వస్తిభవంతో బ్రువంతు । ఆయుష్మతేస్వస్తి॥ శ్లో॥ సాగరస్యతుయాశుద్ధి ర్మహాలక్ష్మ్యాదిభిఃకృతా॥ సంపూర్ణాపూర్ణచంద్రేయ తాంవృద్ధింభోబ్రువంతునః॥ యజమానస్య గృహేఋద్ధిం భవంతో బ్రువంతు । ఋధ్యతాం॥ శ్లో॥ పృథివ్యాముద్ధృతాయాంతు యత్కల్యాణంపురాకృతం। ఋషిభిస్సిద్ధగంధర్వై స్తత్కల్యాణంబ్రువంతునః ॥ ...... గృహేకల్యాణం భవంతో బ్రువంతు ॥ కల్యాణమస్తు ॥ శ్లో॥ క్షీరోదధిసముద్భూతా మధ్యమానేమహోదధౌ॥ విష్ణోశ్చైవప్రియానిత్యం తాంశ్రియంభోబ్రువంతునః॥... గృహే శ్రీరస్త్వతిభవంతో బ్రువంతు॥ అస్తుశ్రీః॥ వామదక్షిణహస్తాభ్యాం దక్షిణోత్తరకలశౌ యుగపద్గృహీత్వా। ఋద్ధింభవంతో బ్రువంతు। ఋద్ధ్యతామృద్ధిస్సమృద్ధిః। ముఖసమముద్ధృత్య । స్వస్తిపుణ్యాహసమృద్ధిరస్తు। వర్షశతసంపూర్ణమస్తు। శివమస్తు। వంశాభివృద్ధిరస్తు । గోత్రాభివృద్ధిరస్తు। పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిరస్తు । ప్రజాపతిఃప్రీయతాం ॥ సర్వంశుభమస్తు । సర్వసంపదస్తు। ఏవంవిప్రాః॥ అథత్రిషుకలశేషు పంచరత్నానినిధాయ॥ శ్లో॥ సురాస్త్వామభిషించంతు బ్రహ్మావిష్ణుమహేశ్వరాః । వాసుదేవో జగన్నాథ స్తథాసంకర్షణోవిభుః ॥ ప్రద్యుమ్నశ్చనిరుద్ధశ్చ భవంతు విజయాయతే। అఖండలోగ్నిర్భగవాన్యమోవై నిరుతి స్తథా। వరుణః పవనశ్చైవ ధనాధ్యక్ష స్తథాశివః। బ్రహ్మణాసహితాస్సర్వే దిక్పాలాః కీర్తిదా స్తథా ॥ పుష్టిశ్రద్ధాక్రియాచైవ రతిర్మేధాధృతి స్తథా । బుద్ధిర్లజ్జావపుశ్శాంతిః కాంతిస్తుష్టిశ్చమాతరః । ఏతాస్త్వా మభిషించంతు దేవపత్న్యస్సమాగతాః । ఆదిత్యచంద్రమాభౌమా బుధజీవసితార్కజాః। గ్రహాస్త్వామభిషించంతు రాహుఃకేతుశ్చతర్పితాః । దేవదానవగంధర్వ యక్షరాక్షసపన్నగాః । ఋషయోమునయోగావో దేవమాతరఏవచ । దేవపత్న్యోద్రుమానాగా దైత్యాశ్చాఽప్సరసాం

గణాః । అస్త్రాణిసర్వశస్త్రాణి రాజానోవాహనానిచ । ఔషధానిచ రత్నాని కాలస్యావయవాశ్చయే । సరితస్సాగరాశ్శైలా స్తీర్థానిజలదానదాః । ఏతేత్వామభిషించంతు సర్వకామార్థసిద్ధయే ॥ అథమార్జనం । శ్రీకాశ్యాంచగయాప్రయాగహిమవత్కేదారరామేశ్వరాన్ । శ్రీశైలాదినమస్తపుష్కరనదీ శ్చాహోబిళంకాంచికాం । శ్రీమద్వేంకటకుంభకోణమధురాం శ్రీసింహాచలా । శ్రీకూర్మంపురుషోత్తమంప్రతినిధిం స్వక్షేత్రియోగ్యంఫలమ్ ॥ ఇమేశ్రియేషద్మహస్తేసుగంధైర్వృషుప్తలైః పుణ్యజాయమానైః ప్రమోదమానై రభిమన్యమానైః పుత్రిపౌత్రైశ్శ్రీవర్ధతాం దీర్ఘమాయుః ॥ ఇతి మార్జనం కృత్వా ॥ ప్రాచ్యాందిశిమార్జనంనమః । దక్షిణాయాం దిశి మార్జనం నమః । ప్రతీచ్యాందిశిమార్జనంనమః । ఉదీచ్యాందిశిమార్జనంనమః । ఊర్ధ్వాయాందిశి మార్జనంనమః । ఏతేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యో నానాగోత్రేభ్యో నానానామభ్యః శ్రీలక్ష్మీనారాయణో మహేశ్వరాదిత్యాదినవగ్రహస్వరూపేభ్యః స్వస్తిపుణ్యాహవాచనమంత్రజపదక్షిణాం మనసోత్సాహపరిమిత హిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ ॥ శ్లో॥ స్తుతౌపుణ్యాహకాలేచ లక్ష్మ్యాఃపుణ్యస్యవర్ధనం । వరితస్వస్తిభిస్తోత్రైం శుభకర్మాణివర్ధతామ్ ॥ అగ్నిరివశుచిర్భ... దీర్ఘమాయుః । శుభంశుభంశోభనం॥ తతఃనీరాజనమ్॥ ఇతి స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం.

అథ కర్మణః పుణ్యాహవాచనమ్.

ఆచమ్యఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం తదంగకర్మణఃపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామినమః ఆదౌ నిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యామి నమః । పూర్వోక్త ప్రకారేణ గణపతి పూజాం సమాచరేత్ ॥ అథ సోదకం కలశం తండుల తాంబూలంనిధాయాప దీపంప్రతిష్ఠాప్య। బ్రాహ్మణాన్ప్రార్థయేత్ ॥ కర్మణఃపుణ్యాహంభవంతో బ్రువంతు। పుణ్యాహంకర్మణోఽస్తు। ఏవంత్రిః॥ శ్లో॥ స్వస్తివాక్పావనాశాఖ్యా పుణ్యకల్యాణవృద్ధిదా । వినాయకప్రియానిత్యం త్వాంస్వస్తింభోబ్రువంతునః॥ కర్మణేస్వస్తిభవంతోబ్రువంతు। స్వస్తికర్మణోఽస్తు॥ ఏవంత్రిః ॥ శ్లో॥ సాగరస్యతుయాశుద్ధి ర్మహాలక్ష్మ్యాదిభిః కృతా ।

సంపూర్ణపూర్ణచంద్రేయా తామ్యద్ధింభోబ్రువంతునః । కర్మణాఋద్ధిం భవంతోబ్రువంతు॥ కర్మఋధ్యతామ్" ఏవంతిస్రః॥ శ్లో॥ పృథివ్యాముద్ధృతాయాంతు యత్కల్యాణంపురాకృతం । ఋషిభిస్సిద్ధగంధర్వై స్తత్కల్యాణం బ్రువంతునః ॥ యజమానగృహే కల్యాణంభవంతో బ్రువంతు॥ కల్యాణమస్తు॥ శ్లో॥ క్షీరోదధిసముద్భూతా మధ్యమానేమహోదధౌ । విష్ణోశ్చైవప్రియానిత్యం తాంశ్రియంభోబ్రువంతునః ॥ యజమానగృహే శ్రీరస్త్వితిభవంతోబ్రువంతు॥ అస్తుశ్రీః॥ ఋధ్యతామృద్ధిస్సమృద్ధిః ॥ ముఖసమ కలశముద్ధరేత్ ॥ కర్మణఃపుణ్యాహ సమృద్ధిరస్తు । వర్ష శతసంపూర్ణమస్తు । గోత్రాభివృద్ధిరస్తు । శివమస్తు । వంశాభివృద్ధిరస్తు । ప్రజాపతిఃప్రియతాం ॥ శ్లో॥ సురాస్త్వామభిషించంతు... సర్వకామార్థసిద్ధయే ॥ అథమార్జనం ॥ శ్రీకాశ్యాంచగయా ప్రయాగహిమవత్కేదారరామేశ్వరాః । శ్రీశైలాదిసమస్తపుష్కర నదీశ్చాహోబిలం కాంచికాం । శ్రీమద్వేంకటకుంభకోణ మధురాం శ్రీరంగసింహాచలా । శ్రీకూర్మంపురుషోత్తమం ప్రతినిధిం స్వక్షేత్ర యోగ్యంఫలమ్॥ ఇమేశ్రియే... శ్రీవర్ధతాం దీర్ఘమాయుః॥ ప్రాచ్యాం మార్జనంనమః...... సంప్రదేనమః ॥ అగ్నిరివశుచిర్భ... దీర్ఘమాయుః ॥ ఆశీర్వాదః ॥

ఇతి కర్మణఃపుణ్యాహవాచనం సమాప్తమ్.

అథ నాందీ ప్రయోగః.

పత్న్యాసహస్నాత్వా ఆచమ్య । ఏవంగుణే త్యాదిశుభతిథౌ అస్మాకంవృద్ధ్యర్థం... ధర్మార్థ...సిద్ధ్యర్థం సమస్తమంగళావాప్త్యర్థంమమఆయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం... శుభకర్మాంగభూతం నాందీ శోభన దేవతాముద్దిశ్య నాందీశోభనదేవతాప్రీత్యర్థం నాందీఆహ్వానాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః ॥ గణేశపూర్వక గౌర్యాది షోడశ బ్రాహ్మ్యాది సప్తచనామభిః మాతౄరావాహ్య ॥ అత్రాదౌమాతృకా పూజావిధిః॥ శ్లో॥ గౌరీపద్మాశచీమేధా సావిత్రీ విజయాజయా । దేవసేనాస్వధాస్వాహా మాతరోలోకమాతరః ॥ ధృతిః పుష్టిస్తథాతుష్టి

రాత్మనఃకులదేవతాః । గణేశేనాధికాహ్యేతా వృద్ధౌపూజ్యస్తుషోడశ ॥ బ్రాహ్మీమాహేశ్వరీచైవ కౌమారీవైష్ణవీతథా । వారాహీచతథేంద్రాణీ చాముండాసప్తమాతరః ॥ పాత్రేతండులాన్‌నిధాయః తత్రశోభనదేవతాహ్వానంకుర్యాత్ ॥ గౌరీమావాహయామి॥పద్మామావాహయామి॥ శచీమావాహయామి॥ మేధామావాహయామి॥ సావిత్రీమావాహయామి॥ విజయామావాహయామి॥ జయామావాహయామి॥ దేవసేనామావాహయామి॥ స్వధామావాహయామి॥ స్వాహామావాహయామి॥ మాతృదేవతామావాహయామి॥ లోకమాతృదేవతామా + మి॥ ధృతీమా + మి॥ పుష్టీమా + మి॥ తుష్టీమా + మి॥ కులదేవతామా + మి॥ గణేశమా + మి॥ బ్రాహ్మీమా + మి॥ మాహేశ్వరీమా + మి॥ కౌమారీమా + మి॥ వైష్ణవీమా + మి॥ వారాహీమా + మి॥ ఇంద్రాణీమా + మి॥ అథషోడశోపచారైరభ్యర్చ్య ॥

యజమానస్యకుడ్యే పంచసప్తవాఘృతేన ధారాఃకృత్వా॥వసోర్ధారాదేవతాభ్యోనమః । ఇతిషోడశోపచారైరభ్యర్చ్య॥

(గోడపైఘృతముచేనైదుగాని ఏడుగానిధారలుగానుంచివసోర్ధారాదేవతాభ్యోనమః అని ఆహ్వానముచేసి షోడశోపచారములచే పూజ చేయువలెననుట.) ఇది ప్రాచీనశిష్టాచారము.

అథ నందిన్యాది దేవతాహ్వానమ్.

నందిని అనఁగ స్వర్గధేనువులలోనొకటియని చెప్పఁబడుచున్నది. ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం...అస్యాఃకుమార్యాఃఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం నందిన్యాది పంచదేవతాహ్వానం కరిష్యామినమః ॥ వంశపాత్రేతండులాన్‌నిధాయ॥ అత్రపంచరేఖాన్‌లిఖిత్వా ॥ నందినీమావాహయామి॥ నలినీమావాహయామి॥ మైత్రీమావాహయామి॥ ఉమామావాహయామి॥ పశువర్ధినీమావాహయామి॥

ఇతి పంచశోభనదేవతాః సంస్థాప్య ॥ శస్త్రీ=అనఁగా ఆయుధమందు భగవతీమావాహయామి॥ ఏతాశ్శోభనదేవతాః మమగృహేవసంతు ॥ మాంరక్షంతు ॥ యజమానగ్ంరక్షంతు ॥ షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య ॥ ఇతి నంద్యాదిదేవతాహ్వానం సమాప్తమ్.

ఇతి కుడ్యే ముహూర్తలిఖితక్రమవిధిః.

యథా శ్రీగణేశాయనమః । ఇష్టదేవతాభ్యో నమః ॥ స్వస్తిశ్రీ ముహూర్త కాల వర్ష మాస పక్ష తిథి వార నక్షత్ర లగ్న ఘటికాదులను గోడపై లిఖింపవలెను. పిమ్మట వధూవరులయొక్క నామములనులిఖించి తదుపరి కులదేవతలను పూజింపఁదగును.

వివాహే శచీపూజా.

ఆచమ్య ... ర్థం శచీపూజాంకరిష్యామినమః ॥ శ్లో॥ పతివ్రతే మహాభాగే దేవేంద్రప్రియభామినీ వివాహేభాగ్యమారోగ్యం శ్రియం పుత్రాంశ్చదేహిమే॥ ఇతిశచీప్రార్థనం అథషోడశోపచారైరభ్యర్చ్య॥ (ఈశచీపూజా వివాహంబున చేయవలెను అంకురారోపణము మొదలగు విషయములన్నియును ముందు వ్రాయుచున్నాడను.)

అథ నాందీసమారాధనమ్.

అథ నాందీ వృద్ధప్రపితామహీ వృద్ధపితామహీ వృద్ధమాతరః ...గోత్రాః నాందీముఖాః నాందీ। నాందీ వృద్ధప్రపితామహా వృద్ధ పితామహా వృద్ధపితరః... గోత్రాః నాందీముఖాః నాందీ ॥ నాందీ మాతామహా మాతుఃపితామహా మాతుఃప్రపితామహాః పత్నీసమేతాః ...గోత్రాః నాందీముఖాః నాందీ ॥ నాందీ ఉభాభ్యా ముభాభ్యాం సత్యవసుసంజ్ఞకవిశ్వేదేవాంశ్చ ఆమద్రవ్యేణ హిరణ్యద్రవ్యేణవాఽద్య తోషయిష్యే ॥ బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తిహిరణ్యందద్యాత్ అత్ర దేవతానుమోదనార్థ మిడావాచనంకరిష్యామినమః ॥

శ్లో॥ ఇడాదేవీసరస్వతీ శోభనే శుభదాయినీ । బ్రాహ్మ్యాది మాతృకానాంచ మోదయేత్సర్వదేవతాః ॥ ఏతా శ్శోభనదేవతాః మమగృహేవసంతుమాంరక్షంతు॥ ఏవంత్రిః॥ శోభనం శోభనం శోభనం॥ అనయాపూజయా నాందీశోభనదేవతా స్సుప్రీతా స్సుప్రసన్నా వరదాభవంతు॥ శ్లో॥ పృథివ్యాం సర్వభూతాని సాగరాస్సర్వదేవతాః। నాందీద్రవ్యంగృహీష్యామో కరిష్యేకర్మసిద్ధయే ॥

ఇతి నాందీప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథనాందీవిధిః.

శ్లో॥ మాతాపితామహీచైవ తథైవప్రపితామహీ । పితాపితా
మహశ్చైవ తథైవప్రపితామహః॥ మాతామహాస్సపత్నీకా విశ్వేదేవా
స్త్వనంతరం । ఏతేరక్షంతునఃప్రీతాః ప్రయచ్ఛంత్విహ మంగళమ్ ॥
శంఖః॥ దక్షస్యదుహితాసాధ్వీ విశ్వానామప్రకీర్తితా । తస్యాఃపుత్రా
మహావీర్యా విశ్వేదేవాస్త్రయోదశ ॥ ఇష్టిశ్రాద్ధేదక్షక్రతూ సంకీర్త్యా
వైశ్వదేవకౌ। నాందీముఖేసత్యవసూ సాపిండ్యేకాలకామకౌ । పురూర
వార్ద్రవౌచైతౌ పార్వణే సముదాహృతౌ ॥ హేమశ్రాద్ధేధనురుచీ తీర్థే
ధురివిలోచనౌ । ఏకోద్దిష్టేరుద్రసంజ్ఞో విశ్వేదేవాస్త్రయోదశ ॥ సూ
త్రార్థసంగ్రహకారః ॥ వివాహేకన్యకాయాశ్చ వరస్యైవగృహేపిచ ।
నాందీశ్రాద్ధంహిపూర్వేద్యుః కర్తవ్యంస్మృతిశాసనాత్ ॥ మాతుఃశ్రా
ద్ధంతుపూర్వంస్యాత్పితౄణాంతదనంతరం । తతోమాతామహాదీనాం
వృద్ధౌశ్రాద్ధత్రయంస్మృతం॥ అత్రకాలనియమః॥ గర్గః॥ మాతుశ్శ్రాద్ధంతు
పూర్వేద్యుః కర్మాహనితుపైతృకం। మాతామహ్యాంచోత్తరేద్యుర్వృ
ద్ధౌశ్రాద్ధత్రయంస్మృతం॥ ఏతచ్చసతిసామర్థ్యే వేదితవ్యం॥ అసామర్థ్యే
త్వేకస్మిన్నేవదివసే వృద్ధౌకాలత్రయే శ్రాద్ధత్రయమభిహితమ్ ॥ కాల
చంద్రికాయాంశాతాతపః॥ పూర్వాహ్ణేమాతృకంశ్రాద్ధం మధ్యాహ్నే
పైతృకంతథా । తతోమాతామహానాంచ వృద్ధౌశ్రాద్ధత్రయంస్మృత
మితి॥ తత్రాప్యసామర్థ్యే సఏవాహ ॥ శ్లో॥ పృథగ్దినేష్వశక్తశ్చే దేకస్మి
న్నేవవాసరే । శ్రాద్ధత్రయంప్రకుర్వీత వైశ్వదేవంతుతాంత్రికమితి ॥
మనురపి॥ శ్లో॥ అలాభేభిన్నకాలానాం నాందీశ్రాద్ధత్రయంబుధః। పూ
ర్వేద్యురేవప్రకుర్వీత పూర్వాహ్ణే మాతృపూర్వకమితి సూత్రార్థసం
గ్రహకారః॥ నాందీముఖేవివాహేచ ప్రపితామహపూర్వకం । అపిజీవ
త్పితానాందీ శ్రాద్ధంకుర్యాచ్ఛుభాగమే ॥ పితుశ్చప్రపితామహ్యా దుద్ది
శ్యతుయథావిధి । ఏభ్యఏవపితాదద్యా త్తేభ్యోదద్యాత్స్వయంసుతః ॥
జీవమానేపిపితరి నాందీశ్రాద్ధంప్రసజ్యతే ॥ నాందీముఖేకర్మణిసంప్ర
వృత్తే పితర్యతోజీవతియస్యపుంసః । యేభ్యశ్చదద్యాత్స్వపితాస్వ
యంచ తేభ్యశ్చదద్యాదితిశాస్త్రసిద్ధమ్ ॥ నాందీశ్రాద్ధం స్వయం

కుర్యాదిత్యన్నే ద్వితీయవివాహాదిషుపుత్రః స్వయమేవ నాందీశ్రాద్ధం కుర్యాదిత్యుక్తం భవతి । ఉక్తంచ కాలచంద్రికాయాం ॥ శ్లో॥ నాందీశ్రాద్ధంపితాకుర్యా త్పుత్రీపుత్రవివాహయోః । ఉత్తరేషువివాహేషు స్వయంకుర్యాత్తునాందికమితి ॥ తత్కథంకుర్యాదిత్యపేక్షాయాం గంగాభట్టీయేశాతాతపః ॥ శ్లో॥ నాందీశ్రాద్ధంపితాకుర్యా దాద్యేపాణిగ్రహేబుధః । అతఊర్ధ్వంసుతఃకుర్యా దేభ్యఏవేత్యసావితి ॥ సూత్రార్థసంగ్రహకారః ॥ సత్యాంమాతరిజీవంత్యాం శేషవర్గాన్సమర్చయేత్ । (మాతా) మాతామహౌసతౌ జీవంతౌపితరంయజేత్ ॥ ప్రయోగపారిజాతే ॥ జీవమానేమాతృవర్గే మాతామహ్యాదివర్జయేత్ । షట్పిండవిధినాకుర్యా త్తీర్థశ్రాద్ధేమహాలయే ॥ పిత్రాదిజీవనేవిష్ణుః ॥ పితరిజీవతి యశ్శ్రాద్ధంకుర్యాత్ ; యేషాంపితా తేషాంకుర్యాత్ ॥ పితరిపితామహేచజీవతి యేషాంపితామహస్తేషాం కుర్యాత్ ॥ పితరి పితామహే ప్రపితామహేచ జీవతి నైవకుర్యాత్ ॥ ఏకద్విత్రిజీవనే పూర్వవదేవేత్యర్థః త్రిషుజీవత్సు నైవకుర్యా దితిపరిశిష్టే ॥ సూత్రార్థసంగ్రహకారః॥ శ్లో॥ అసగోత్రస్సగోత్రోవా యఆచార్యఉపాయనే । సతూపనేయపిత్రాదీ నుద్దిశ్యాఽభ్యుదయంచరేత్ ॥ కన్యకాయామయంమార్గో మునిభిఃపరికీర్తితః ॥ ఇత్యుక్తం యాజ్ఞవల్క్యగృహ్యే విద్భిర్వృద్ధైః పురాతనైః ॥ తస్మాద్ధిపుత్రీకృత పుత్రికాత్మజామాతామహస్యాఖిలరిక్థహారిణః ॥ తథాఽసురోద్వాహిత కన్యకాత్మజాస్త్రాద్ధకృత్యే హ్యధికారిణస్త్రయః ॥ వృద్ధౌగయాయాంచ మహాలయేకురుక్షేత్ర ప్రయాగాద్యఖిలేషుకర్మసు । మాతామహశ్రాద్ధ ఇమేఽధికారిణో భవంత్యమాది ష్వపినేతరేసదేతి ॥ కించ ॥ స్మృత్యర్థసారే ॥ స్వపితృభ్యః పితాదద్యా త్సుతసంస్కారకర్మసు । యావద్వివాహంపుత్రస్య తావదేవహితత్పితా। నాందీశ్రాద్ధేపితాకుర్యా దాద్యేపాణిగ్రహేబుధః అథఊర్ధ్వంసుతః కుర్యాత్పితౄణాం తద్ధివైపితుః ॥ నాందీముఖేకర్మణి సంప్రవృత్తే పితర్యతోజీవతి యస్యపుంసః । యేషాంచకుర్యా దితిశాస్త్రసిద్ధమ్ ॥ యథాజీవత్పితా నాందీ శ్రాద్ధంకుర్యాద్విధానతః॥ పిత్రోర్మాతామహాదీనా మేషధర్మస్సనాతనః ॥ హేమాద్రౌ ॥ శ్లో॥ నాందీ

ముఖేవివాహేచ ప్రపితామహపూర్వకమ్ । నామసంకీర్తయేద్విద్వాన్
అన్యత్రపితృపూర్వకమ్ ॥ లోకిలమతానుసారిణాంతు మాతృమాతా
మహ ప్రమాతామహ ఇతిమాతామహేన మాతృశ్రాద్ధం తదాపా
ర్వణద్వయమేవ ॥ తత్ప్రమాణం నిర్ణయసింధౌజ్ఞేయమ్ ॥

ఇతి నాందీవిధి స్సమాప్తః.

అథ చతుష్పాత్రప్రయోగః.

ఆచమ్య ... ఏవంగుణ ... ప్రీత్యర్థం ... హోమంకరిష్యామినమః
హోమార్థంఋత్విగ్వరణందద్యాత్ ॥తతఃఅగ్నిప్రతిష్ఠాపనాదిప్రయో
గం ఆచార్యఃకుర్యాత్ ॥ యథా ॥ ఆదౌభూమిం సమ్మృజ్య ॥

శ్లో॥ ప్రాచీః పూర్వముదక్సంస్థం దక్షిణారంభమాలిఖేత్ ।
అథోదీచీః పురస్సంస్థం పశ్చిమారంభమాలిఖేత్ ॥ ఇతి స్థండిలేదర్భా
భ్యాముల్లిఖ్య। తతః అగ్నిప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యామినమః ।

శ్లో॥ మహాతేజంస్వర్ణవర్ణం తేజోవంతంహుతాశనమ్ ।
ద్విశక్తిమహితందేవం మండలేశానసంస్థితమ్ ॥ ఇత్యగ్నింప్రతిష్ఠాప్య ॥
తదగ్నింప్రజ్వాల్య॥ శ్లో॥ఏహ్యగ్నేఇహలోకేచ ఇంద్రాదిశ్పాలసంస్థితాః।
జ్వలితంసప్తజిహ్వానాం త్వచోవర్ణంహుతాశనమ్ ॥ తతఃధ్యానమ్ ॥
శ్లో॥ సప్తజిహ్వఃద్విశీర్షశ్చ మేషారూఢస్తథైవచ । శక్తిద్వయసమే
తశ్చ విశ్వమూర్తిహుతాశనః॥ త్రయస్త్రింశతి దేవాశ్చ త్వన్ముఖేతృప్తి
మానసాః। ప్రీణనాంమనసావందే శీఘ్రంమేసంప్రసాదయ ॥ ప్రాఙ్ము
ఖాఽగ్నే మమాఽభిముఖోభవ - సుముఖోభవ - సుప్రసన్నోభవ -
వరదోభవ - అథజలేనసంప్రోక్ష్య - అగ్నింపరిసమూహ్య, అలం
కృత్య, అగ్నయేనమః, వహ్నయేనమః. వీతిహోత్రాయనమ, ధనం
జయాయనమః, జాతవేదసేనమః, తనూనపదేనమః, దేవప్రియాయ
నమః, శ్రీయజ్ఞపురుషాయనమః, తతః పరిస్తరణాదికం కుర్యాత్ ॥
పూర్వపరిస్తరణంనమః, దక్షిణ ... నమః, పశ్చిమ ... నమః, ఉత్తర
... నమః, అగ్నిముత్తరదేశే ఉపరిపరిస్తరణంనమః చత్వారిపాత్రాణి
ప్రయునక్తియథాదర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీంస్రువమితి । ద్వాదర్భా

పవిత్రేకృత్వా । హస్తేనజలముపస్పృశ్య । సపవిత్రైరద్భిరనుమృజ్య । ప్రోక్షణపాత్రమాదాయ, ప్రోక్ష్య, తత్పాత్రేఅక్షతాన్నిక్షిప్య, జలేనాపూర్య-పాత్రేఉత్పవనంకృత్వా॥ ప్రోక్షణపాత్రస్థితజలేన ఇతరపాత్రాణి సంప్రోక్ష్య, పాత్రాణ్యుత్తానానికృత్వా త్రిఃప్రోక్ష్య ఆజ్యపాత్రమాదాయ-ఆజ్యంనిధాయ-స్థండిలస్యఉత్తరభాగస్థిత అంగారాన్నిరూహ్య-అగ్నింప్రజ్వాల్య - ద్వాదర్భాగ్రౌప్రచ్ఛిద్య - ప్రక్షాళ్య - ఆజ్యే ప్రత్యస్య - త్రిఃపర్యగ్నికరణంకృత్వా - ఘృతపాత్రంనీత్వా - అంగారాన్విహాయ-ఆజ్యపాత్రే ఉత్పవనంకృత్వా॥ పవిత్రగ్రంథింవిస్రస్య - ప్రక్షాళ్య - అగ్నౌప్రహరతి - హోమపాత్రౌ ప్రక్షాళ్య - అగ్నౌప్రతితప్య - పునఃప్రతితప్య - ప్రోక్ష్య-నిధాయ-ద్వాదర్భాఅగ్నౌప్రహరతి। పూర్వపరిషేచనంనమః । దక్షిణ ... నమః, పశ్చిమ ... నమః, ఉత్తర ... నమః ॥ అథవతత్కర్మానుసారేణ హోమంసమాచరేత్ । తతః ఉదీచ్యాంగపూజాం కరిష్యామినమః । షోడశోప ... ॥అథప్రదక్షిణం॥ శ్లో॥ నమస్తేయజ్ఞ ... నమోస్తుతే । శ్లో॥ భూతింభూతకరీపవిత్రజననీ పాపంచవిధ్వంసినీ । చిత్తానందకరీ యశస్సుఖకరీ సర్వార్థసంపత్కరీ । రక్షోభూతపిశాచ రాక్షసమహారక్షైక సంతారిణీ । తేజోరాజ్యవిశేష పుణ్యజననీ భూతిస్సదాధార్యతామ్ ॥ ఇతిహోమభస్మధారణమ్ ।

ఇతి చతుష్పాత్రప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ షట్పాత్రప్రయోగః.

ఆచమ్య ... ఏవంగుణ ... ప్రీత్యర్థం ... హోమంకరిష్యామినమః॥ హోమార్థం ఋత్విగ్వరణందద్యాత్ । తతః అగ్నిప్రతిష్ఠాపనాది ప్రయోగం ఆచార్యఃకుర్యాత్ । యథా ॥ ఆదౌభూమింసంమృజ్య ।

శ్లో॥ ప్రాచీః పూర్వముదక్సంస్థం దక్షిణారంభమాలిఖేత్ । అథోదీచీఃపురస్సంస్థం పశ్చిమారంభమాలిఖేత్॥ ఇతిస్థండిలేదర్భాభ్యాముల్లిఖ్య । తతః అగ్నిప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యామినమః ।

శ్లో॥ మహాతేజం స్వర్ణవర్ణం తేజోవంతం హుతాశనమ్ । ద్విశక్తి మహితం దేవం మండలేశానసంస్థితమ్ । ఇత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య॥ తదగ్నిం ప్రజ్వాల్య॥ శ్లో॥ వహ్న్యగ్నే ఇహలోకేచ ఇంద్రాదిదిక్పాలసంస్థితాః॥ జ్వలితః సప్తజిహ్వానాం త్వచోవర్ణం హుతాశనమ్ ॥ తతః ధ్యానమ్ ॥

శ్లో॥ సప్తజిహ్వః ద్విశీర్షశ్చ మేషారూఢ స్తథైవచ । శక్తిద్వయ సమేతశ్చ విశ్వమూర్తిహుతాశనః॥ త్రయస్త్రింశతిదేవాశ్చ త్వన్ముఖే తృప్తిమానసాః । ప్రార్థనాం మనసా వందే క్షిప్రం మే సంప్రసాదయ॥ ప్రాఙ్ముఖాఽగ్నే మమాఽభిముఖో భవ, సుముఖో భవ, సుప్రసన్నో భవ, వరదో భవ, అథ జలేనసంప్రోక్ష్య, అగ్నిం పరిసమూహ్య॥ అలంకృత్య. అగ్నయే నమః, వహ్నయే నమః, వీతిహోత్రాయ నమః, ధనంజయాయ నమః, జాతవేదసే నమః, తనూనపదే నమః, దేవప్రియాయ నమః, శ్రీయజ్ఞపురుషాయ నమః, పూర్వపరిస్తరణం నమః, దక్షిణపరిస్తరణం నమః, పశ్చిమపరిస్తరణం నమః, ఉత్తరపరిస్తరణం నమః, అగ్నిముత్తర దేశే ఉపరిపరిస్తరణం నమః, తత్ర దర్వీం । ఆజ్యపాత్రం । ప్రోక్షణపాత్రం । ప్రణీతాపాత్రం । ఇధ్మం । ఇతరదర్వీః ఇతి షట్పాత్రాణి నిధాయ, ద్వాదశ్యా పవిత్రే కృత్వా॥ హస్తేన జలముపస్పృశ్య ॥ పవిత్రం అద్భిరనుమృజ్య॥ ప్రోక్షణపాత్రమాదాయ॥ ప్రోక్ష్య॥ తత్పాత్రే అక్షతాన్నిక్షిప్య॥ జలేనాపూర్య॥ పాత్రే ఉత్పవనం కృత్వా॥ ప్రోక్షణపాత్రస్థితజలేన ఇతర పాత్రాణి సంప్రోక్ష్య । పాత్రాణ్యుత్తానాని కృత్వా ॥ ఇధ్మంచ విస్రస్య॥ ప్రోక్షణపాత్రం దక్షిణభాగే సంస్థాప్య॥ పూర్ణపాత్రమాదాయ, తత్పాత్రే అక్షతాన్నిక్షిప్య । జలేనాపూర్య ॥ ఉత్పవనం కృత్వా॥ ప్రాగ్భాగే తండులోపరి నిధాయ। గంధాక్షతైస్సహా పురోహితం సంపూజ్య॥ ఆజ్యపాత్రమాదాయ । ఆజ్యం నిధాయ॥ స్థండిలస్య ఉత్తరభాగస్థిత అంగారాన్నిరూహ్య॥ అగ్నిం ప్రజ్వాల్య, ద్వాదర్భాగ్రా ప్రచ్ఛిద్య, ప్రక్షాళ్య, ఆజ్యే ప్రత్యస్య। త్రిః పర్యగ్నికరణం కృత్వా॥ ఘృతపాత్రం సీత్వా॥ అంగారాన్ విస్రస్య॥ ఆజ్యపాత్రే ఉత్పవనం కృత్వా॥ పవిత్రగ్రంథిం విస్రస్య॥ ప్రక్షాళ్య అగ్నౌ ప్రహరతి, ద్వాపాత్రే అగ్నౌ ప్రతితప్య॥ ప్రక్షాళ్య పునః ప్రతితప్య॥ ప్రోక్ష్య నిధాయ॥ తౌ దర్భా అగ్నౌ ప్రహరతి॥ తతః ఇధ్మమాదాయ,

త్రీఃపరిధీంప్రత్యేకం పశ్చిమదక్షిణోత్తరేషునిధాయ ॥ శ్లో॥ భూతప్రేత పిశాచాద్యా రాక్షసాః విఘ్నకారిణః । రక్షణార్థంక్రియామత్ర సమిధం దిక్షుఉక్షిపేత్ ॥ అగ్నిసంరక్షణార్థం ప్రాగ్దేశే ద్వౌసమిధౌనిధాయ ॥ పూర్వపరిషేచనంనమః, దక్షిణ...పశ్చిమ...ఉత్తర...నమః ॥ తతః ఇధ్మపూజాంకరిష్యామినమః ॥ శ్లో॥ మత్కర్మసఫలంకుర్యాత్ పావకో దేవహవ్యవాట్। సర్వదాశుచిరవ్యగ్రా మేహారాథస్తుపావకః॥ ఆజ్యం సమిద్భిస్సహఅగ్నౌనిధాయ, అస్మిన్...ముహూర్తోస్తు॥ వాయవ్యాది ఆగ్నేయ పర్యంతం నైఋత్యాది ఈశాన్య పర్యంతం ఆజ్యధారాం హుత్వా, ప్రణమముఖాహుతిః ॥ శ్లో॥ వనస్పతే మహీజాత సర్వాభీష్ట ఫలప్రద । జుహోమ్యద్యైవ తేప్రీత్యై ఆజ్యాదిభిరతంద్రితః ॥ వనస్పతయేనమః। ద్వితీయముఖాహుతిః॥ శ్లో॥ సర్వప్రాణిహితాకార వారిణా తందులేసహ। గృహీష్యామిమయాదత్తం సంగ్రాహకహుతాశనః ॥ అగ్నయేనమః ॥ అథ ఏతత్కర్మానుసారేణ హోమంసమాపయేత్ । తతః ప్రాగాది పరిషేచనాంతం కృత్వా ॥

అథ స్విష్టకృద్ధోమః.

శ్లో॥ మంత్రమధ్యే క్రియామధ్యే ప్రీతిహోత్రి హుతాశన । క్షమస్వవరదోదేవ శేషేణాహుతికంవహ ॥ అగ్నయేనమః॥ శ్లో॥ సర్వ కామసమృద్ధ్యర్థం సర్వాభీష్టప్రదాయక । క్రియామంత్రసమృద్ధ్యర్థం శేషేణాహుతికంవహ ॥ అగ్నయేస్విష్టకృతేనమః ॥ అథ ఇధ్మసన్నహ నాన్యద్భిస్సగ్ స్పృశ్యాగ్నౌ ప్రహరతి ॥ శ్లో॥ పృథివ్యాదిషుభూతాని తుష్ట్యర్థంపావకోనలః। వేదిపూర్ణేనహోమేన దత్తమాజ్యంసమర్పయ। రుద్రాయనమః ॥ జలముపస్పృశ్య, కర్మసమృద్ధ్యర్థం కేశవాదిహోమం కరిష్యామినమః॥ కేశవాయనమః। నారాయణాయనమః। మాధవాయ నమః। గోవిందాయనమః। విష్ణవేనమః। మధుసూదనాయనమః। త్రివిక్ర మాయనమః । వామనాయనమః । శ్రీధరాయనమః । హృషీకేశాయ నమః। పద్మనాభాయనమః। దామోదరాయనమః। సంకర్షణాయనమః। వాసుదేవాయనమః । ప్రద్యుమ్నాయనమః । అనిరుద్ధాయనమః। పురు షోత్తమాయనమః। అధోక్షజాయనమః । నారసింహాయనమః । అచ్యు

తాయనమః। జనార్దనాయనమః । ఉపేంద్రాయనమః । హరయేనమః
శ్రీకృష్ణాయనమః। అగ్నయేనమః । వాయవేనమః । సూర్యాయనమః।
ప్రాగ్గేశస్థితద్వాసమిధౌ అగ్నౌప్రహరతి, తదితరాణివిసృజేత్ ॥ అస్మిన్
కర్మణి మంత్రవిపర్యాస। తంత్రవిపర్యాస। కాలవిపర్యాస। కర్మవిపర్యాస।
సమస్తదోషనిర్హరణార్థం విశేషాజ్యాహుతిం కరిష్యామినమః। అగ్నయే
నమః । అగ్నీవరుణాభ్యాంనమః । ఇంద్రాయనమః । శ్రీవిష్ణవేనమః ।
త్ర్యంబకాయనమః । ఇంద్రాదిదేవతాభ్యోనమః । వస్వగ్నిభ్యాంనమః।
ప్రజాపతయేనమః। ప్రాగాదిపరిషేచనంకృత్వా। పూర్ణపాత్రమాదాయ॥
శ్లో॥ సురాస్త్వామభిషించంతు... సర్వకామార్థసిద్ధయే॥ అక్షతాచ్ఛిరసి
ధారయేత్ ॥ తతః బ్రహ్మాణంపూజయామి॥ యథాశక్తిదక్షిణాం ఆచా
ర్యాయదద్యాత్। ఏతత్ఫలంపరమేశ్వరార్పణమస్తు। యస్యస్మృత్యాచ
...పరిపూర్ణంతదస్తుతే ॥ తతః ఉదీచ్యాంగపూజాం కరిష్యామినమః॥
షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి ॥ అథ ప్రదక్షిణం॥ శ్లో॥ నమస్తే
యజ్ఞభోక్త్రేచ నమస్తే హవ్యవాహన । నమస్తే వీతిహోత్రాయ సప్త
జిహ్వాయతేనమః॥ గోవిందపుండరీకాక్ష యజ్ఞేశాచ్యుతమాధవ। రామ
కృష్ణహృషీకేశ నారాయణనమోస్తుతే ॥ స్థాణుశ్శంభుఃశివశ్శూలీ శర్వ
ఈశానశంకరః । పినాకీచంద్రచూడశ్చ సదాశివనమోస్తుతే ॥ ప్రమా
దాత్కుర్వతాంకర్మ ప్రచ్యవేతాధ్వరేయది। స్మరణాదేవతద్విష్ణోః సం
పూర్ణంస్యాదితిస్మృతిః ॥ విష్ణు ర్విష్ణు ర్విష్ణుః ॥

ఇతి షట్పాత్రప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథ గర్భాధానమ్.

శ్లో॥ షోడశర్తుర్నిశాస్త్రీణాం తస్మిన్యుగ్మాసుసంవిశేత్ । షష్ఠే
హానిచకల్యాణే నక్షత్రేపాపసంయుమః ॥ శ్లో॥ ఋతుస్వాభావికః స్త్రీ
ణాం రాత్రయష్షోడశస్మృతాః । చతుర్భిరితరైస్సార్ధం మహోభిస్సర్వ
సమ్మతైః తాసామాద్యాశ్చతస్రస్తు నింద్యాఏకాదశీచయా । త్రయోదశీచ
శేషాస్తు ప్రశస్తాదశరాత్రయః ॥ ఇతిమనువచనాత్ ॥ ఋతుస్నా

తాయాం భార్యాయాం శుభేహనిరాత్రౌ శుభలగ్నే గర్భాధాన మితి
కర్తవ్యం ॥

బ్రాహ్మణాన్ప్రార్థయేత్ । పత్న్యాసహ ఆచమ్య ... ఏవంగుణ
... శుభతిథౌ మమ భార్యాయాః ప్రథమగర్భాది సర్వగర్భశుద్ధ్యర్థం
గర్భాధానాఖ్యంకర్మ కరిష్యమాణః ... మహాజనైస్సహ కర్మణఃపుణ్యా
హవాచనంకరిష్యామినమః॥ ఆదౌనిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహా
గణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః। గణాధిపతి పూజాంకృత్వా । తతః
కర్మణః పుణ్యాహం కుర్యాత్ । కర్మణః పుణ్యాహం భవంతోబ్రువం
త్విత్యాది పత్నీమార్జనాంతం కుర్యాత్। తతః వధూవరయోః నూతన
వస్త్రాలంకారాది ధారయేత్ ॥ పునః ఆచమ్య ఏవంగుణ...శుభతిథౌ
దంపత్యోఃఆయుర్బలాభివృద్ధ్యర్థం అస్యాంభార్యాయాంప్రథమగర్భాది
సర్వగర్భశుద్ధ్యర్థం గర్భాధానాఖ్యంకర్మ కరిష్యామినమః॥ అథశ్రీలక్ష్మీ
నారాయణపూజాంచకృత్వా । ఉత్తరోవరః ॥ అథ నారికేళఫలపుష్ప
తాంబూల దక్షిణాదికంగృహీత్వా॥ ఆరుహ్యోరుమధాపి బాహుయుగ
ళం సమ్యక్పరిష్వజ్యచ । ప్రాప్త్యైనాం నిజశక్తిత స్తదుపరి క్రీడాంచకృ
త్వాంశుభాం ॥ రేతస్సించనిజంతదాభవతు త ద్గర్భంప్రియాయాశ్చ తే।
విష్ణుస్త్రిభువనేశ్వరోవిదధతాం గర్భశచీనాయకః ॥ సౌభాగ్యంధనధాన్య
వృద్ధిమతులాం త్వష్టాశతంచాయుషః । సౌందర్యంచసుమంగళీత్వ మచ
లాం గౌరీపతిస్సంపదం। సర్వేదేవగణాదికంతుశతతం మాంగల్యవృద్ధిం
పరాం । పూర్ణేమాస దశేప్రశోమ్యతిశుభం పుత్రం గుణాలంకృతం ॥
విష్ణుస్తంజగదీశ్వరోవిదధతాం సంజాతపూర్ణాయుషం । పుత్రాన్ భద్ర
గుణాన్ దదాతుపునర ప్యన్యోన్యమద్వేషిణః । సంపన్నార్థసమూహ
శోభితమహా గేహంత్సుపుత్రైర్యుతాన్ । పౌత్రైశ్చాపితథా ప్రపౌత్ర
నివహైర్యుక్తానమాత్యైస్తథా ॥ రాజ్యంగ్రైర్గజయూథవాజి సుభటై
స్సంపూర్ణదుర్గాన్ బహూన్ । ధర్మజ్ఞాన్ బహుశాస్త్రవృత్తికలితాన్
శ్రీవిష్ణుభక్తానపి ॥ రాజ్యంయచ్ఛతు నృత్తహాధకిజయు సీతా మనో
నాయకః । సౌభాగ్యం జగదీశ్వరో గుణనిధి శ్రీచంద్రచూడస్సదా ॥
ధాన్యంచాపిపశూననంతధనదో యక్షేశ్వరోయచ్ఛతు । శ్రీమాన్ సర్వ

జనప్రియోవిదధతాం దీర్ఘాయుషంవాబ్జజః॥ పత్నీమభిమంత్ర్య॥ యథాస్థానముపవిశ్య॥ గర్భాధానముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు॥ సూర్యాదీనాం...రస్తు॥ ఏవంగుణ...ర్థం ఫలప్రదానానికరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ ఫలంమనోరథఫలం ఫలదాదిసదానృణాం। పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థ మత శ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణప్రీత్యర్థం ఇదంఫలం సతాంబూలం సదక్షిణాకం శ్రీలక్ష్మీనారాయణప్రీతయే తుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ॥ ఏవంఫలదానాని బ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్॥ ఇదంఫలదానే ...రస్తు॥ తతఃఆశీర్వాదః॥ అథ అశ్వగంధ్యారసం దూర్వారసం భార్యాదక్షిణనాసాయామభివేశయేత్॥ అశ్వగంధమనగా— పిల్లివేంద్రదరసమును ధూర్వాలరసమును భార్యయొక్క ముక్కు కుడిచెరమలో కొంచెమువిడువవలెనని కమలాకరస్మృతియందున్నది॥ నీరాజితాన్సూర్యాంనమస్కుర్యాత్।తతోగర్భాత్రౌశయ్యాయాం విష్ణవేనమః। ఏవంత్వష్ట్రేనమః ప్రజాపతయేనమః। ధాత్రేనమః। సినీవాల్యైనమః। సరస్వత్యైనమః।అశ్విభ్యాంనమః।పర్జన్యాయనమః ఇతిస్త్రీయోనిమభిమృశ్యతయా సహాసంభోగంకుర్యాత్। గర్భందేహిఇతిభర్తృర్వాక్యం॥ ఋతౌస్నానంకుర్యాత్। స్త్రీయాఃనస్నానం। అఋతౌమూత్రవచ్ఛాచాచమనమితి॥

గర్భాధానప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ పుంసవనమ్.

వ్యక్తేగర్భే తృతీయేమాసి శుభతిథౌ పుష్యనక్షత్రే పుంనక్షత్రేషు పత్న్యాః పుంసవనం కర్మకరిష్యామి ఇతిసంకల్ప్య పూర్వేద్యు రాభ్యుదయికంకృత్వా పరేద్యుర్దంపతీ మంగళస్నాతౌభూత్వా ఆచమ్య ఏవం...తిథౌఅస్యాం మమభార్యాయాం జనిష్యమాణగర్భస్యపుంరూపతాప్రాప్త్యర్థం బీజగర్భసముద్భవైనోనిబర్హణార్థం పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం గర్భస్థపిండశుద్ధ్యర్థం పుంసవనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః తదాదౌశుద్ధ్యర్థం...సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామినమః ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః। గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కృత్వా, ఏవంగుణేత్యాది శుభతిథౌ మమ పత్న్యాః ప్రథమగర్భ సంస్కారద్వారా సర్వ గర్భ సంస్కారార్థం

పుంసవనాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః । ఇతిసంకల్ప్య - వధూం దక్షిణత ఉపవేశ్య స్వయముత్తరతః - ఉపవిశ్య ॥ పునః ఆచమ్య...ధర్మపత్నీ సమేతస్య మమపుంసవనాంగ త్వేనోభయోః రక్షార్థంరక్షాబంధనం కరిష్యామినమః ॥ శ్లో ॥ బధ్నామివామహస్తేచ పంచసూత్రించ కంకణం।పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం స్త్రీణాంసౌభాగ్యవర్థనం॥ బధ్నామి దక్షిణేహస్తే నవసూత్రంచకంకణం । పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం పురుషస్య సుఖప్రదం ॥ రక్షాబంధన ముహూర్త స్సుముహూర్తోఽస్తు ॥ అత్రహోమవిషయో వైకల్పికః । తత్కారణే - ఏవంగుణేత్యాది శుభతిథౌ అస్యాః మమభార్యాయాః - గర్భస్థ పిండశుద్ధ్యర్థం పుంసవన హోమం కరిష్యామినమః । బ్రాహ్మణైస్సహస్థండిలో ల్లేఖనాద్యగ్ని ప్రతిష్ఠాపనాంతం కుర్యాత్ - వటపత్రప్రయోగః॥ శ్లో॥ ఫలద్వయేన సంయుతం వటాంకురంద్వృషత్సుతౌ । సుపాయనాయ వస్త్రకం క్షిపేత్సహైవపుంసవే ॥ తతః అగ్నిం ప్రజ్వాల్య । గోధూమ తండులాజ్యేన గుడపయసాసహ మిశ్రయిత్వా ॥ అథ సూర్యాది నవగ్రహహోమం కుర్యాత్ ॥ అథ కేశవాదిహోమం సమాపయేత్ - అథఉదీచ్యాంగ పూజాం కరిష్యామినమః ॥ షోడశోప...మి ॥ (గోవుయొక్క పెరుగు భార్య కుడిహస్తమందుంచి దాని మధ్యయందు తూర్పున యవ బీజమును దానికి నిరుప్రక్కలను రెండు మినపగింజలనుంచి) (కింపిబసి) యని ముమ్మారు ముట్టి పుంసవనమని 3 ముమ్మారు పలికి ఇది పత్నీ భక్షింపవలెను. ప్రాచీన కమలాకరస్మృతియందు జెప్పబడినది. హోమశేషం పత్నీభక్షయేత్ ॥ తతః బ్రాహ్మణభోజన ప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తి హిరణ్యం బ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్ । ఆశీర్వాదః ॥ చంద్రచూడీయే ॥ శ్లో ॥ ద్వితీయేచతృతీయేవా మాసిపుంసవనంభవేత్ । వ్యక్తేగర్భేభవేత్కార్యం సీమంతేనసహోఽథవా ॥

ఇతి పుంసవనప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ షష్ఠీపూజా.

మితాక్షరాయాం మార్కండేయః ॥ శ్లో ॥ రక్షణీయా తథా

షష్ఠీ నిశాతత్రవిశేషతః । రాత్రౌజాగరణంకార్యం జన్మదానాంతథా
బలిం। పురుషాశ్శస్త్రహస్తాశ్చ నృత్యగీతైశ్చయోషితః। రాత్రౌ జాగరణం
కుర్యా ద్దశమ్యాంచైవసూతకే॥ వ్యాసః॥ శ్లో॥ సూతికావాసనిలయాః
జన్మదానామదేవతాః । తాసాంతుబలిదానేన శుద్ధిర్జన్మనికీర్తితా ॥
ప్రథమేదివసేషష్ఠే దశమేచైవసర్వదా॥ త్రిష్వేతేషునకుర్వీత సూతకం
పుత్రజన్మని॥ అపరార్కే బ్రాహ్మే॥ శ్లో॥ కన్యాశ్చతస్రోరాకాద్యా
వాతఘ్నీచైవపంచమీ । క్రీడనార్థాచబాలానాం షష్ఠీచ శిశురక్షణీ ।
ఖడ్గేతుపూజనీయావై వైశ్యైర్వాత్రైర్ద్విజాతిభిః ॥ రాకాసుమతిః సినీ
వాలీకుహూరితచతస్రః । కన్యాఇత్యర్థః ॥ పితాదేశకాలౌ స్మృత్వా
అస్యశిశోః సర్వారిష్ట శాంత్యాయురారోగ్యసిద్ధ్యర్థం గణేశజన్మ
దాజీవంతికా రాకాదీనాం పూజనం కరిష్యామినమః ॥ ఇతిసంకల్ప్య ॥
తతఃకలశం సంస్థాప్య తత్రపూర్ణపాత్రే వస్త్రోపరిగణేశం జన్మదాం
జీవంతికాం స్కందం రాకాసుమతిం సినీవాలీం కుహూం వాతఘ్నీంచ
ప్రతిమాసువావాహ్య॥ ఖడ్గేశిశురక్షిణీం కుడ్యేలిఖిత్వా - షష్ఠీంచా
వాహ్య - అథ షోడశోపచారైః సంపూజ్య॥ అథ మాషభక్తాదిబలిం
దత్వా॥ అథ ప్రార్థయేత్॥ శ్లో॥ గౌరీపుత్రో యథాస్కంద శ్శిశుత్వే
రక్షితఃపురా తథామమాప్యయంబాల షష్ఠికేరక్ష్యతాంనమః॥ కేచిత్
శిశుసంరక్షణార్థం ఇంద్రాక్షీస్తోత్రం ఇంద్రాక్షీజపం కుర్వంతి ॥

ఇతి షష్ఠీపూజావిధి స్సమాప్తః.

ఇంద్రాక్షీ స్తోత్ర ప్రారంభః.

బ్రాహ్మణద్వారాకార్యం॥ అస్యశ్రీ ఇంద్రాక్షీస్తోత్రస్య।శచీపురం
దరఋషిః। అనుష్టుప్ఛందః। ఇంద్రాక్షీదుర్గాదేవతామహాలక్ష్మీర్బీజం
భువనేశ్వరీతిశక్తిః। భవానీతికీలకం।మమఇంద్రాక్షీ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపే
వినియోగః। ఇంద్రాక్షీం=అంగుష్ఠాభ్యాంనమః। మహాలక్ష్మ్యం=తర్జనీ
భ్యాంనమః। మాహేశ్వరీం=మధ్యమాభ్యాంనమః। అంబుజాక్షీం=
అనామికాభ్యాంనమః।కాత్యాయనీం=కనిష్ఠికాభ్యాంనమః।కౌమారీం=

కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః । ఇంద్రాక్షీం=హృదయాయనమః । మహాలక్ష్మీం=శిరసేస్వాహా । మాహేశ్వరీం=శిఖాయైవషట్ । అంబుజాక్షీం=కవచాయహుం। కాత్యాయనీం=నేత్రత్రియాయవౌషట్ ॥ కౌమారీం=అస్త్రాయఫట్ । ఇంద్రాక్షీమితి దిగ్బంధః । ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ నేత్రాణాం దశభిశ్శతైః పరివృతా మృత్యుగ్రచర్మాంబరాం। హేమాంబాం మహతీం విలంబిత శిఖామాముక్తకేశాన్వితామ్ । ఘంటామండిత పాదపద్మయుగళాం నాగేంద్రకుంభస్తనీం॥ ఇంద్రాక్షీం పరిచింతయామి మనసా కల్పోక్తసిద్ధిప్రదామ్। ఇంద్రాక్షీంద్విభుజాం దేవీంపీతవస్త్రద్వయాన్వితామ్।వామహస్తేవజ్రధరాం దక్షిణేనవరప్రదామ్।ఇంద్రాక్షీం సహయువంతీం నానాలంకార భూషితామ్ । ప్రసన్నవదనాంభోజా మప్సరోగణసేవితామ్॥ ఇంద్రఉవాచ॥ శ్లో॥ ఇంద్రాక్షీనామసాదేవీ దైవతైస్సముదాహృతా । గౌరీశాకంభరీదేవీ దుర్గానామ్నీతివిశ్రుతా। నిత్యానందీ నిరాహారీ నిష్కళాయైనమోస్తుతే । కాత్యాయనీమహాదేవీ ఛన్నఘంటామహాతపాః । సావిత్రీసాచగాయత్రీ బ్రహ్మాణీ బ్రహ్మవాదినీ । నారాయణీభద్రకాళీ రుద్రాణీకృష్ణపింగలా । అగ్నిజ్వాలా రౌద్రిముఖీ కాళరాత్రీతపస్వినీ । మేఘస్వనా సహస్రాక్షీ వికటాంగీ జడోదరీ । మహోదరీముక్తకేశీ ఘోరరూపామహాబలా । అజితాభద్రదాఽనంతా రోగహర్త్రీశివప్రియా ।, శివదూతీకరాళీచ ప్రత్యక్షపరమేశ్వరీ । ఇంద్రాణీచేంద్రరూపాచ ఇంద్రశక్తిపరాయణీ । సదాసంమోహినీదేవి సుందరీభువనేశ్వరీ । ఏకాక్షరీపరబ్రాహ్మీ స్థూలసూక్ష్మప్రవర్ధనీ । మహిషాసురహంత్రీచ చాముండాసప్తమాతృకాః। వారాహీనారసింహీచ భీమాభైరవవాదినీ । శ్రుతిస్మృతిర్ధృతిర్మేధా విద్యాలక్ష్మీస్సరస్వతీ।అనంతావిజయాఽపర్ణా మానస్తోకాపరాజితా॥ భవానీ పార్వతీదుర్గా హైమవత్యంబికాశివా । శివాభవానీరుద్రాణీ శంకరార్థశరీరిణీ । ఐరావతగజారూఢా వజ్రహస్తావరప్రదా । త్రిపాద్భస్మప్రహరణా త్రిశిరారక్తలోచనా ॥ (మం) భస్మాయుధాయవిద్మహే రక్తనేత్రాయధీమహి । త్వంనోజ్వరహరః ప్రచోదయాత్ ॥ ఏతైర్నామపదైర్దివ్యైస్స్తుతాశక్రేణధీమతా । జ్వరంమృత్యుం భయంఘోరం

జ్వరంతీజ్వరనాశినీ । క్షయాఽపస్మారకుష్ఠాది తాపజ్వర నివారణమ్ । చోరవ్యాఘ్రభయం తత్ర శీతజ్వరనివారణమ్ । శతమావర్తయేద్యస్తు ముచ్యతేవ్యాధిబంధనాత్ । ఆవర్తయంత్సహస్రంతు లభతేవాంఛితం ఫలమ్ । ఏతత్ స్తోత్రమిదంపుణ్యం జపేదాయుష్యవర్ధనం । వినాశాయచ రోగాణా మపమృత్యుహరాయచ। సర్వమంగళమాంగళ్యే శివేసర్వార్థ సాధికే । శరణ్యేత్ర్యంబకేదేవి నారాయణినమోఽస్తుతే ॥

(బిడ్డకు అపమృత్యుదోషముపోవును బిడ్డపుట్టిన (౭) ఆఱవరోజున బ్రాహ్మణులచేత జపంచేయించి జపభస్మముపురుటిగదిలోనుంచవలెను.

ఇతి ఇంద్రాక్షీస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ దత్తపుత్రవిధిః.

వ్యాహృత్యాదిహోమస్య పుత్ర ప్రతి గృహాంగత్వాచ్ఛ స్త్రీ శూద్రయో రనధికారా త్తయోర్దత్తకః పుత్రో నభవత్యేనేతి రుద్రధరాదయః। విప్రద్వారాహోమాది కారయేదితివర్ధమాన హరినాథాదయోగౌడాః॥ సంబంధతత్త్వేప్యేవం ॥ ప్రయోగ పారిజాతేశౌనకః ॥ శ్లో॥ అపుత్రోమృతపుత్రోవా పుత్రార్థంసముపోష్యచ । వాససీకుండలే దత్వా ఉష్ణీషంచాంగుళీయకం॥ బంధూనన్నేనసంభోజ్య బ్రాహ్మణాంశ్చవిశేషతః । అన్వాధానాదియత్తంత్రం కృత్వాజ్యోత్స్నివనాంతకం॥ దాతుస్సమక్షం గత్వాతు పుత్రందేహీతియాచయేత్॥ మితాక్షరాదావసిష్ఠేనతు వ్యాహృతిభిరాజ్యేనహోమఉక్తః। సచవిప్రద్వారా కరణీయః॥ విశేషస్తు నిర్ణయసింధౌజ్ఞేయః॥ సచదత్తకః పంచమవర్షమధ్యే గ్రాహ్యోచోర్ధ్వం॥ ఊర్ధ్వంతు పంచమాద్వర్షా న్నదత్తాద్యాస్సుతానృపేతి కాళికాపురాణాత్ ॥ ఊర్ధ్వంతు స్వదానేచ్ఛే శేవదానం ॥ హేమాద్రౌవ్యాసః ॥ శ్లో ॥ విక్రయంచైవదానంచ ననేయాస్స్యురనిచ్ఛవః॥ దారాఃపుత్రాశ్చసర్వస్వమాత్మనైవతుయోజయేత్ ॥ తతః యాజ్ఞవల్క్యః॥ శ్లో॥ స్వకుటుంబావిరోధేన దేయందారసుతాదృతే ॥ ఇతి తత్స్వదానానిచ్ఛః పుత్రపరమిత్యన్యత్రవిస్తరః ॥

ఇతి దత్తపుత్రవిధి స్సమాప్తః.

అథ పుత్రదాన ప్రయోగః.

శ్లో॥ యస్మినో నామరూపాభ్యాం... సర్వేభ్యో మహాజనేభ్యో నమః ॥ ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం మమ పితౄణాం శాశ్వత పుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం పుత్రదానాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగ త్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం...స్సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి నమః॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేనపరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామినమః॥ గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంవాచయిత్వా॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ... తిథౌ మమ పితౄణాం శాశ్వత పుణ్యలోకఫలావాప్తి ద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం పుత్రదానాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః॥ అథ దంపతీపూజా- శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపస్య వరస్య ఇదమాసనంనమః॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణస్వరూపాభ్యా ముభాభ్యా మిదంపాద్యం నమః॥ శ్లో॥ నమో స్త్వనంతాయ...యుగధారిణేనమః॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణ స్వరూపస్య అమీగంధాః - అలంకారార్థా ఇమే అక్షతాన్సంత్వక్షతా స్సకలారాధనై శ్శోభనమస్తు ॥ నూతనవస్త్రాభరణై స్సహ ప్రపూజయేత్॥ ఏవం...శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం పుత్రదానసమయే (అంతఃపటలంకృత్వా - తెరపట్టవలెను) మహాసంకల్ప మంత్రపఠనం కుర్యాత్ ॥ ప్రతిగృహీతృవచనమ్ ॥ శ్లో॥ తవబీజసముత్పన్నం సర్వాలంకారసంయుతం । ఐహికాముష్మికార్థాయ పుత్రం దేహివరంమమ ॥ ఇతియాచయేత్ ।అథదాతా॥ శ్లో॥ మమబీజసముత్పన్నః సర్వాలంకారసంయుతః । ఐహికాముష్మికార్థాయ తుభ్యందత్తో మయాసుతః ॥ ఇంద్రాగ్ని యమనైరృతి వరుణానిలయక్షపాః । ఈశానో బ్రహ్మవిష్ణూచ సాక్షిణోభాస్కరాదయః । విశ్వంభరాస్సర్వభూతా స్సాక్షిణ్యస్సర్వదేవతాః ॥ మమపుత్రం...కుమారం శ్రీమహావిష్ణుప్రీతిం కామాయమాన స్తుభ్యమహం సంప్రదదే దదామీతి కేచిత్పఠః ॥

శ్లో॥ దేవస్యప్రీతయేదానం గృహాణార్యమతుష్టయే । బాహుభ్యాంపుష్టహస్తాభ్యాం పుణ్యకర్మప్రసూతయే॥ తతో దానసాద్గుణ్యార్థం సువర్ణపూర్వకం దక్షిణాందద్యాత్ ॥ శ్లో॥ సాక్షిణస్సోమరుద్రాద్యా

భాస్కరశ్చ సచంద్రమాః । ఇమం కుమారమద్ద త్తం పరలోక సుఖే చ్ఛయా ॥ అథాఽఽశీర్వాదః ॥

ఇతి పుత్రదాన ప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథ దత్తహోమః.

ఆచమ్య ఏవం...ర్థం అపుత్రస్య మేస్వీకృతస్య పుత్రస్య పుత్ర త్వసిద్ధిద్వారా శ్రీ పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం దత్తహోమాఖ్యం కర్మకరిష్య మాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం...స్సహాస్వస్తిపుణ్యాహావాచ నం కరిష్యామినమః ॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీ మహా గణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః ॥ గణాధిపతిపూజాంకృత్వా పుణ్యా హంవాచయిత్వా ॥ శ్లో॥ జాతంకుమారంత్వత్తోహం గృహ్ణామి సుభగే ప్రియే । ఆయుష్మంతంయశస్వంతం కులవృద్ధికరంశుభం ॥ శ్లో॥ జాతం కుమారం...శుభం॥ ఇతి ఆశీర్వాదఃకర్తవ్యః॥ ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం మమ స్వీకృతకుమారస్య ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఆదిత్యాది నవగ్రహ దేవతా ఉద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం ఆదిత్యాది నవగ్రహారాధనం కరిష్యామి నమః॥ విధిప్రకారేణ నవగ్రహారాధనంకుర్యాత్॥ తతః అగ్నిప్రతిష్ఠాప నం కరిష్యామినమః॥ అథ మట్యాపత్రప్రయోగంకుర్యాత్ ॥ పూర్వోక్త మేవ నవగ్రహహోమం బ్రాహ్మణైఃకార్యమ్ ॥ అథ కేశవాదిహో మంకుర్యాత్ ॥ అథ బ్రహ్మత్వే పూజాం కరిష్యామి - వస్త్రాదికం దద్యాత్ ॥ దేశాచారేణ పూర్వోక్తమేవ నామకరణంకుర్యాత్ ॥ అంగాదంగాదితి మూర్ధన్యవఘ్రాణం ॥ శ్లో॥ అంగాదంగాచ్చసంభూతో హృదయాదధిజాయసే । ఆత్మాత్వంపుత్రనామాసి త్వంజీవశరదాంశతం॥ మమపుత్రస్య శ్రీనివాసనామ ॥ తాభ్యామేవ మూర్ధన్యవఘ్రాణం ॥ అంగాదంగాచ్చ...శరదాంశతం ॥ ఆభ్యుదయికంకర్మణః పుణ్యాహ వాచనంకుర్యాత్॥ తతః ఆశీర్వచనంకుర్యాత్ ॥

ఇతి దత్తహోమప్రయోగ స్సమాప్తః.

గంగాప్రార్థనమ్. (స్నానకాలే)

శ్లో॥ గంగాగంగేతియోబ్రూయాత్ యోజనానాంశతైరపి। ముచ్యతే సర్వపాపేభ్యో విష్ణులోకంసగచ్ఛతి॥ అంబత్వద్దర్శనాన్ముక్తిః న జానే స్నానజంఫలం। స్వర్గారోహణసోపానే మహాపుణ్యతరంగిణీ। విశ్వేశం మాధవందుండిం దండపాణించభైరవం। వందేకాశీంగుహాంగంగాం భవానీంమణికర్ణికాం॥ అతితీక్ష్ణమహాకాయ కల్పాంతదహనోపమ। భైరవాయనమస్తుభ్యం అనుజ్ఞాందాతుమర్హసి॥ త్వంరాజా సర్వతీర్థానాం త్వమేవజగతఃపితా। యాచితోదేహిమేతీర్థం సర్వపాపాపనుత్తయే॥ యోఽసౌసర్వగతోవిష్ణుశ్చిత్స్వరూపీ నిరంజనః। సఏవద్రవరూపేణ గంగాంభోనాత్రసంశయః॥ నందినీనలినీసీతా మాలినీచమహాపగా। విష్ణుపాదాబ్జసంభూతా గంగాత్రిపథగామిని। భాగీరథీభోగవతీ జాహ్నవీ త్రిదశేశ్వరీ॥ ద్వాదశైతానినామాని యత్రయత్రజలాశయే। స్నానకాలేపఠేన్నిత్యం మహాపాతకనాశనమ్॥

ఇతి గంగాప్రార్థనం సమాప్తమ్.

అథ స్నానప్రయోగః.

తతః గంగా ధ్యాన పురస్సరం గంగాం ప్రవిశ్య నాభిమాత్ర జలేస్థిత్వా శిఖాంబధ్వా। నిరుద్ధ కర్ణ నాస స్త్రిరావృత్య ఆచమ్య ఏవంగుణ......తిథౌ మమ సర్వపాపక్షయద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ప్రాతస్స్నానమహం కరిష్యామి నమః॥ వరుణాయ నమః। ఇతి జలంస్పృష్ట్వా॥ అథ స్నానంకుర్యాత్॥ తతోమార్జయేత్॥ శ్లో॥ అపవిత్రఃపవిత్రోవా సర్వావస్థాంగతోపివా। యస్స్మరేత్పుండరీకాక్షం సబాహ్యాభ్యంతరశ్శుచిః॥ శ్రీకాశ్యాంచగయాప్రయాగహిమవత్కేదార రామేశ్వరాన్। శ్రీశైలాది సమస్త పుష్కరనదీ శ్చాహోబిలంకాంచికాం। శ్రీమద్వేంకటకుంభకోణమధురాం శ్రీరంగసింహాచలా। శ్రీకూర్మంపురుషోత్తమప్రతినిధిః స్వక్షేత్రయోగ్యంఫలం॥ పునర్నిమజ్య॥ నమోనమః॥ ఆచమ్యఏవం...ప్రీత్యర్థం స్నానాంగత్వేన దేవాది తర్పణం కరిష్యామి నమః॥ బ్రహ్మాది దేవతా స్తృప్యంతాం

నమః ఇతివాదేవతీర్థేన ఏకైకః సవ్యేన దేవాన్నివీతీ॥ కృష్ణద్వైపాయనాది ఋషయస్తృప్యంతామితి ద్వాద్వా ॥ విసృజేదపసవ్యేన॥ సోమః పితృమదాదిపితరస్తృప్యంతామి త్యంజలిత్రయందత్వా ॥ స్నాత్వా ॥ ప్రాచీనావీతీ॥ స్నానకాలే పితృపితామహప్రపితామహానాం...గోత్రాణాం...ప్రద్యుమ్నసంకర్షణ వాసుదేవరూపాణాం మాతృపితామహీప్రపితామహీనాం...గోత్రాణాం ......ణాం మాతామహ మాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహానాం ...గోత్రాణాం...రూపాణాం । మాతామహీమాతుః పితామహీమాతుః ప్రపితామహీనాం...గోత్రాణాం...నామధేయానాం...ణాం॥ సర్వేషాంపితౄణాం అక్షయపుణ్యలోకఫలవాప్త్యర్థం...స్నాన మహంకరిష్యేనమః ॥ స్నాత్వాచమ్య ॥ సూర్యార్ఘ్యప్రదానాని కరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ ఉదయం బ్రహ్మస్వరూపం మధ్యాహ్నేతు మహేశ్వరః । అస్తమానేస్వయం విష్ణుః త్రియీమూర్తిః దివాకరః॥ మిత్ర రవి సూర్య భాను ఖగ పూష హిరణ్యగర్భ మరీచ్యాదిత్య సవిత్రర్క భాస్కరేభ్యో నమః । ఇదమర్ఘ్యంసమర్పయామి॥ స్నాత్వా॥ ఆచమ్య॥ శ్లో॥ యన్మయాదూషితం తోయం శారీర మలసంయుతం । తస్యపాపవిశుద్ధ్యర్థం యక్ష్మాణంతర్పయామ్యహం ॥ అసంస్కారాశ్చయేకేచి జ్జలాశాఃపితరోమమ । తేషామాప్యాయనార్థాయ దీయతేసలిలంమయా॥ఇతితటేహస్తాభ్యాముదకం నిక్షిప్య॥వస్త్రం చతుర్గుణీకృత్య ॥ శ్లో॥ ఏకేచాఽస్మత్కులేజాతా అపుత్రా గోత్రిణో మృతాః। తేగృహ్ణంతుమయాదత్తం వస్త్రనిష్పీడనోదకం॥ ఇతిప్రాచీనావీతీనా వస్త్రం నిష్పీడ్య ॥ శ్రీరామ రామ రామ ॥

ఇతి స్నానప్రయోగస్సమాప్తః.

సింధుస్నాన విధిః.

శ్లో॥ అశ్వత్థసాగరాసేవ్యా నస్ప్రష్టవ్యాకదాచన। అశ్వత్థంమందవారేతు సాగరంపర్వణిస్పృశేత్ ॥ అత్ర సముద్రోదకేన ఆచమనం నకార్యం । కింతూదకాంతరేణైవకార్యం ॥ ఆచమనయోగ్యస్థలాని ॥

శ్లో॥ గోకర్ణేచపరిభాసేచ [illegible] । జగన్నాథే రామసేతౌ వధ్వానాచమనంచరేత్ ॥ [illegible] ॥ సింధుతీరంగత్వా ॥ ధనుర్బాణౌలిఖిత్వా ॥ శ్లో॥ రఘు [illegible] పవిత్రీకృతపాంశవే । దశకంఠశిరశ్ఛేద హేతవే సేతవేనమః ॥ తత్రఫలపుష్పహిరణ్యంనిధాయ॥ శ్లో॥ యానికానిచపాపా.....కృతసరిత్పతే॥ ఇతిప్రదక్షిణత్రయం కృత్వా ॥ అత్రఫలపుష్పహిరణ్యం గృహీత్వా ॥ సింధౌప్రక్షిప్య ॥ శ్లో॥ పిప్పలాదాత్సముత్పన్నే కృత్యేలోకభయంకరీ । పాషాణంతేమయా దత్త మహారార్థంప్రకల్పితాన్॥ ఇతిపాషాణంప్రక్షిప్య॥ అథప్రార్థయేత్ ॥ శ్లో॥ విశ్వాచీచఘృతాచీచ విశ్వయోనేవిశాంపతే । సాన్నిధ్యం కురుమేదేవ సాగరే లవణాంభసి ॥ త్రితత్వాత్మామీశానం నమోవిష్ణుముమాపతిం । సాన్నిధ్యంకురుమేదేవ సాగరేలవణాంభసి॥ నమస్తేవిశ్వగుప్తాయ నమస్తేస్తంభశాంపతే । నమోజలధరూపాయ నదీనాంపతయేనమః ॥ ఇతిప్రార్థయేత్ ॥ సమస్తజగదాధార శంఖచక్రగదాధర । దేవదేహిమమానుజ్ఞాం తవతీర్థనిషేవణే ఇత్యనుజ్ఞాంస్వీకృత్య॥ నమోనారాయణాయేతి మంత్రంపఠేత్ ॥ నమోనారాయణాయనమః తతస్నాత్వా । ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం మమసమస్త పాపక్షయార్థం స్నానమహాసంకల్పంపఠిత్వా । స్నాత్వా ॥ తతోమార్జయేత్ ॥ అపవిత్రఃపవిత్రోవా...శ్శుచిః శ్రీకాశ్యాంచ...యోగ్యంఫలం॥ పునర్నిమజ్య॥ ఆచమ్య...ఏవం॥ ఏవం.....ర్థం॥ ప్రా...తీ॥ పితుఃపితౄణామక్షయపుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం ఆకామావైశ్యయుక్త మహాపర్వణి పుణ్యకాలే పితృపితామహ ప్రపితామహానాం...గోత్రాణాం ...రూపాణాం॥మాతృపితామహీప్రపితామహీనాం...గోత్రాణాం... దాయీనాం॥ మాతామహ మాతుః పితామహ మాతుః ప్రపితామహానాం...గోత్రాణాం...రూపాణాం సపత్నీకానాం సర్వేషాం పితౄణామక్షయ పుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం సింధుస్నానమహంకరిష్యామినమః స్నాత్వా । తతః...ప్రీత్యర్థం సింధుస్నానాంగ మర్ఘ్యప్రదానం కరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ సర్వరత్నోద్భవశ్రీమాన్ సర్వరత్నకరోయతః । సర్వరత్నప్రదాతస్త్వం గృహాణార్ఘ్యం మహోదధే॥ఇత్యర్ఘ్యందత్వా ॥

ఉదకాంతరే ణాచమ్య ఏవం...ప్రీత్యర్థం . సింధుస్నానాంగ పిప్పలాది తర్పణం కరిష్యామి॥ శ్లో॥ పిప్పలాదం కలింకణ్వం కృతాంతంజీవనేశ్వరం। వసిష్ఠంవామదేవంచ పరాశరమపాంపతిం॥ వాల్మీకింనారదంచైవ వాలఖిల్యా స్తథైవచ। నలంనీలంగవాక్షంచ గవయంగంధమాదనం॥ జాంబవంతం హనూమంతం సుగ్రీవం చాంగదంతథా। మైందంచద్వివిధంచైవ వృషభంశరభంతథా॥ రామంచలక్ష్మణంచైవ సీతాంచైవ యశస్వినీం। ఏతాంస్తుతర్పయేద్విద్వాన్ జలమధ్యేవిశేషతః॥ ఆబ్రహ్మస్తంబపర్యంతం యత్కించిత్సచరాచరం।మయాదత్తేనతోయేన తృప్తిమేవాభిగచ్ఛతు॥ సూర్యాఽర్ఘ్యప్రదానాని కరిష్యామినమః॥ మిత్రరవి సూర్యభాను ఖగపూష హిరణ్యగర్భమరీచ్యాఽదిత్య సవితార్కభాస్కరేభ్యోనమః॥ ఇదమర్ఘ్యం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ ఉదయంబ్రహ్మస్వరూపం మధ్యాహ్నేతు మహేశ్వరః। అస్తమానే స్వయంవిష్ణుః త్రయీమూర్తిదివాకరః॥ ఆచమ్య॥ శ్లో॥ యన్మయాదూషితంతోయం శారీరమలసంయుతం। తస్యపాపవిశుద్ధ్యర్థం యక్ష్మాణం తర్పయామ్యహం॥ అసంస్కారాశ్చయేకేచి జ్జలాశాఃపితరోమమ। తేషామాప్యాయనార్థాయ దీయతేసలిలంమయా॥ ఇతితటేహస్తాభ్యాం ఉదకంనిక్షిప్య॥ యేకేచాఽస్మత్కు...నోదకం॥ వస్త్రంనిష్పీడ్య॥ బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తి హిరణ్యాది దానానికుర్యాత్॥

ఇతి సింధుస్నాన ప్రయోగ స్సమాప్తః

ఆచమనవిధిః.

శుచౌదేశే ప్రాఙ్ముఖ ఉదఙ్ముఖోవోపవిశ్యాంతర్జాను కరంగోకర్ణాకృతిం కృత్వాతాలుగాభిః శుద్ధాభిరద్భిః సకృదాచామేత్ త్రిశ్వేతి స్మృతికౌముద్యాం॥ అంగుష్ఠమాత్రం స్పృశేదితిభట్టాః॥ తతోంగుష్ఠమూలేనోష్ఠౌద్విరున్మృజ్యాంగుష్ఠతర్జనీభ్యాం నాసికేంగుష్ఠ మధ్యమాభ్యాం చక్షుషీ అంగుష్ఠాఽనామికాభ్యాం శ్రోత్రేంగుష్ఠకనిష్ఠికాభ్యాం నాభింపాణితలేన హృదయం సర్వైశ్శిరశ్చస్పృశేత్॥

తా॥ శుద్ధమైన ప్రదేశమందుఁదూర్పు మొగముననైన నుత్తరాభిముఖముగనైనను గూర్చుండి మణుకులమధ్య గోవు చెవివలె నంగుష్ఠ తర్జనులు మాత్రము ముడిచిన హస్తముచే జలము గ్రహించి దవతలకు మాత్రిమంబెడు జలము నొకమాఱు ఆచమనంచేయవలెను. మూఁడు మారులైన గావచ్చునని స్మృతికౌముది యందున్నది. అంగుష్ఠము మాత్రిమే స్పృశింపవలెనని భట్టమతము. ఆపైనంగుష్ఠ మూలముచే రెండుమాఱులు పెదవులొత్తి యంగుష్ఠతర్జనులుగలపి ముక్కు చెరమలు స్పృశించి యంగుష్ఠమధ్యములు గలిపి నేత్రిములముట్టి యంగుష్ఠానామికలచే శ్రోత్రములు ముట్టి యంగుష్ఠకనిష్ఠకలచే నాభిని నఱచేతిచేహృదయమును నన్నిఁవ్రేళ్లచేశిరస్సును భుజములను నంటవలెను.

శ్లో॥ విప్రాణాంక్షత్రియాణాంచ ప్రణవాదినమోంతకం। సువాసినీనాంవైశ్యానాం కేశవాదినమోంతకం। శూద్రాణాం విధవానాంచ నామమాత్రం విధీయ్యతే॥ శ్లో॥ హస్తాద్బ్రహ్మతీర్థంచ హస్తాగ్రే దేవతీర్థకం। హస్తపార్శ్వే ఋషీతీర్థం తత్పార్శ్వేపితృతీర్థకం। తన్మధ్యేచాగ్నితీర్థంచ పంచతీర్థం ప్రశస్యతే॥ బ్రిహ్మతీర్థేన ఆచమనం కుర్యాత్॥

కించ॥ శ్లో॥ తర్జనీమధ్యమామధ్యే యోవిప్రోదీయతేజలం। తేన తృప్యంతుతేసర్వే యేచరౌరవవాసినః। కేచిజ్జీవ్యాః శామ్యమానాః కేచిత్కర్మవశానుగాః। భుంజంతుచమమోచ్ఛిష్టం పాత్రశేషంమయార్పితం॥ ధర్మశాస్త్రే ఇతిచోక్తమ్। ఆచమనవిధి స్సమాప్తః.

అథ తర్పణ విధిః.

వ్యాసః॥ శ్లో॥ ఏకైకమంజలిందేవా ద్వాద్వౌతుసనకాదయః। అర్హంతిపితరస్త్రీం స్త్రీన్ స్త్రియస్త్వేకైకమంజలిం॥ పితృవర్గంఅంజలిత్రయమేకైకస్య॥ విష్ణుపురాణేతు॥ త్రిరధః ప్రీణనార్థాయ దేవానామపినిర్వపేత్॥ ఇతి దేవేభ్యః త్రియఉక్తాః॥ పాద్మే॥ దేవాన్ బ్రిహ్మర్షిముఖ్యాంశ్చ తర్పయేతాక్షతోదకైః। తర్పయేత్తుపితౄన్ భక్త్యాస తిలోదకచందనైః॥ శంఖః॥ సౌవర్ణేనరాజతే నౌదుంబరేణ ఖడ్గ

పాత్రేణ కుశేనవా పృథకం పితృతీర్థేన స్వధేతిదద్యాత్॥ యోగయాజ్ఞవల్క్యః॥ శ్లో॥ తిలానామప్యలాభేతు సువర్ణరజతాన్వితం। తదభావే నిషించేత్తు దర్భైర్మంత్రేణ వా ద్విజః॥ తృప్యన్త్వితి సముచ్చార్య తృప్యతామిత్యథాపివా। విధిజ్ఞోనిక్షిపేత్తోయం దేవాదీనామశేషతః। సవ్యం జానుమధఃకృత్వా సలిలం దక్షిణాముఖః। యమః॥ శ్లో॥ ద్వౌహస్తౌ యుగ్మతఃకృత్వా పూరయేదుదకాంజలిం। గోశృంగమాత్ర ముద్ధృత్య జలమధ్యేజలంక్షిపేత్। దక్షః॥ శ్లో॥ అగ్రైస్తు తర్పయేద్దేవాన్ మనుష్యాన్ కుశమధ్యతః। పితౄంస్తుకుశమూలాగ్రైః స్వధాః కౌశోయథాక్రమమ్॥ మదనపారిజాతే యోగయాజ్ఞవల్క్యః॥ బ్రహ్మాణం తర్పయేత్పూర్వం విష్ణుంరుద్రంప్రజాపతిం। దేవాన్ ఛందాంసి వేదాంశ్చ ఋషీంశ్చైవ సనాతనాన్। ఆచార్యాంశ్చైవగంధర్వా నాచార్యతనయాంస్తథా। సంవత్సరంసావయవం (దేవీశ్చాప్సరస స్తథా) తథా దేవానుగాన్నాగాన్ సాగరాన్ పర్వతానపి। సరితోఽథమనుష్యాంశ్చ యక్షాన్ రక్షాంసిచైవహి। పిశాచాంశ్చ సుపర్ణాంశ్చ భూతాన్యథ పశూంస్తథా। వనస్పతీనోషధీశ్చ భూతగ్రామం చతుర్విధం॥ విష్ణుః॥ తతఃకృత్వా నివీతంతు యజ్ఞసూత్రమతంద్రితః। ప్రాజాపత్యేన తీర్థేన మనుష్యాంస్తర్పయేత్పృథక్॥ తథా॥ కార్ష్ణాజినిః॥ శ్లో॥ సనకస్సనందనశ్చైవ తృతీయశ్చ సనాతనః। కపిలశ్చాసురిశ్చైవ వోఢుః పంచశిఖా స్తథా॥ పాద్మే॥ అస్యానంతరం। మరీచిమత్ర్యంగిరసౌ పౌలస్త్యం పులహంక్రతుం। ప్రాచేతసంవసిష్ఠంచ భృగుం నారదమేవచ॥ యోగయాజ్ఞవల్క్యః॥ శ్లో॥ అపసవ్యంతతఃకృత్వా భూత్వాచపితృదిఙ్ముఖః। పితౄన్ దివ్యానదివ్యాంశ్చ పితృతీర్థేనతర్పయేత్॥ శ్లో॥ దివ్యాబంధరోధ్రువ ఇత్యాదయో వసవః॥ అజైకపాదాదయో రుద్రాః ఇంద్రధాత్రాదయ ఆదిత్యాశ్చ ప్రత్యేకం సముదితావా॥ సఏవ॥ శ్లో॥ కవ్యవాహంనలంసోమం యమమర్యమణంతథా। అగ్నిష్వాత్తా స్సోమపాశ్చ తథాబర్హిషదోఽపిచ। యదిస్యాజ్జీవపితృతా ఏతాన్విద్యాత్పితౄంస్తథా॥ స్మృతికౌముద్యాం తర్పణేయద్యనేక ప్రకారాఃఉక్తాః॥ తథాపి కాత్యాయన సూత్రసంవాదాత్॥ అథవాజసనేయినః॥ ఇతి గౌడోక్తదక్షసంవాదాత్స్నానాదౌ

దర్శనాచ్చ్రయోగ యాజ్ఞవల్క్య[illegible] ప[illegible]సంకల్పప్రకారః ॥ కర్మణా మిశ్రితత్వం ఏవం వైశ్వదేవాద్యపి [illegible]మేవ ।

ఇతి తర్పణవిధి స్సమాప్తః.

అంగ తిలతర్పణవిధిః.

అంగ తిలతర్పణవిధిరుచ్యతే । తత్ర పితృతర్పణం ద్వివిధం నిత్యం నైమిత్తికంచేతి తత్ర [illegible] ([illegible]) ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపే[illegible] కర్తవ్యతయా యద్విహితం తన్నిత్యం [illegible] యుతే [illegible]ద్దేశ రూపముద్దిశ్య తర్పయేత్ । అన్యథా తర్పయేత్పిత్రాదీన్ నామగోత్రాదిసంయుతమితి॥ తన్నిత్యతర్పణం తదాహ యాజ్ఞవల్క్యః । శ్లో॥ సవర్ణేభ్యో జలం దేయం నాసవర్ణేభ్య ఏవ చ॥ నామగోత్రస్వధాకారైః ప్రత్యహం తర్పయేత్సుధీరితి॥ సంహితాయామపి శ్లో॥ తర్పయేత్త్రీన్పితౄనాదౌ తతశ్చైవ తు మాతరం । సపత్నీమాతరం పశ్చాత్ పితామహ్యాదికాః క్రమాత్ ॥ ఆదిశబ్దాన్మాతామహాదీనామపి సంగ్రహః । తథా చాన్యత్రాపి॥ శ్లో॥ ఆదౌ పితా తథా మాతా సాపత్నీ జననీ తథా । మాతామహాస్సపత్నీకా ఆత్మపత్నీ త్వనంతరం ॥ సుతభ్రాతృపితృవ్యాశ్చ మాతులాస్సహ భార్యకాః। దుహితా భగినీ చైవ దౌహిత్రో భాగినేయకః ॥ పితృష్వసా మాతృష్వసా జామాతా భావుకస్స్నుషా । శ్వశురాచార్యగురవః స్వామిసఖ్యాదయస్తథా ॥ ఇత్యేతే పితర స్త్రీర్థా స్తర్పణీయా యథావిధి। అన్యత్రాపి పితృష్వసా జామాతా భావుకస్స్నుషా ॥ శ్వశురశ్శ్యాలకశ్చైవ స్వామినో గురురర్థిన ఇతి కేచిత్ నియమః ॥ ఏకైకమంజలిం దేవాః ద్వౌద్వౌతు సనకాదయః । అర్హంతి పితరస్త్రీంస్త్రీన్ స్త్రియశ్చైకైకమంజలిం॥ అత్ర విశేషమాహ ॥ మాతృముఖ్యాస్తు యాస్తిస్రః తాసామేవాంజలిత్రయం దద్యాదేకైకమన్యాసాం స్త్రీణాంచైవాంజలింబుధ ఇతి ॥ నారాయణీయేపి ॥ ఏకైకం యోషితాం దద్యాత్ త్రీంస్త్రీన్పుంసాం హి చాంజలీన్ ।

ద్యాద్వా సాపత్నీమాతుస్తు త్రీంస్త్రీన్మాతృగణస్యచ ॥ పితౄణాం
స్తైవదేవానాం జలేదద్యాజ్జలాంజలీన్ । అసంస్కృతప్రమీతానాం
స్థలేదద్యాజ్జలాంజలీన్॥ భూమౌయస్తర్పణంకుర్యా ద్రౌప్యేకాంస్యేచ
మృణ్మయేత్ । తర్జన్యంగుష్ఠయోగేచ సపుత్రః పితృఘాతుకః ॥ స్థలే
వాపిశుచౌదేశే కుశాస్తీర్ణే చభాజనే । తామ్రాదిపాత్రే వర్ణేవా తర్ప
యేత్సలిలైశ్శుభైః ॥ వసిత్వావసనంశుష్కం స్థలేవిస్తీర్ణబర్హిషి । విధిజ్ఞ
స్తర్పణంకుర్యాత్సర్వాన్పితృగణాం స్తథా ॥ పాణినైకగుణంప్రోక్తం
దర్భైశ్శతగుణం తతః ॥ అక్షయ్యం ఖడ్గపాత్రేణ పితౄణాం తర్పణం
వదేత్ । తృప్యతే యేనతీర్థేన గృహ్ణీయాత్తేనవై జలం । అన్యథాకురుతే
యస్తు నరకంప్రతిపద్యత ఇతి ॥ నైమిత్తికంతు ప్రత్యాబ్దికశ్రాద్ధేషు యా
వంత ఉద్దిష్టాస్తావన్మాత్రోద్దేశేన ప్రద్యుమ్నసంకర్షణ వాసుదేవ
స్వరూపాన్వితతయా తిలమిశ్రోదకైః । కాలవిశేషస్తు కర్తవ్యతయా
విహితం ॥ తథాచసంగ్రహః ॥ శ్లో॥ దర్శేతిలోదకంపూర్వం పశ్చా
ద్దద్యాన్మహాలయే । ఆబ్దికేనాపరంపూర్వంపరేహనితిలోదకమ్ ॥ ప్రత్యా
బ్దంతుపరేహని నచేదంవచనం నిత్యతర్పణస్యైవ తత్కాలవిశేష సం
బంధబోధకం నతర్పణాంతరబోధకమితివాచ్యం॥ తథాసతి ప్రత్యాబ్దికా
దావపి సర్వేషాం తర్పణంప్రసజ్యేత ॥ కింతువచనాంతరైస్తత్తత్కాల
విశేషసంబంధితయా విహితస్య తత్తచ్ఛ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణస్యైవేదం
వచనంసంగ్రాహకం ॥ తథాహి ॥ శ్లో॥ దర్శేపాతేచసంక్రాంతౌ యుగ
మన్వంతరాదిషు । తర్పయిత్వాపితౄన్పశ్చాచ్ఛ్రాద్ధంకుర్యాత్ప్రయ
త్నతః॥ ఇతివచనేనదర్శాదిశ్రాద్ధేషు పూర్వకాలసంబంధితయా అంగ
తిలతర్పణంవిహితం॥ తథా ॥ శ్లో॥ పక్షశ్రాద్ధేహిరణ్యేచ పశ్చాద్దద్యా
త్తిలోదకం। తథాచైవాష్టకశ్రాద్ధే శ్రాద్ధేచైవాఽనుమాసికే॥ ఇతివచనే
పక్షశ్రాద్ధాదిషు శ్రాద్ధానంతరకాల సంబంధిత్వే నాంగ తిలతర్పణం
విహితమితి॥ శ్లో॥సపిండీకరణేశ్రాద్ధే ప్రేతశ్రాద్ధానుమాసికే। సంవత్సర
విమోకేచ నకుర్యాత్తిలతర్పణమిత్యనుమాసికే తిలతర్పణస్యనిషిద్ధత్వా
త్కథం ॥ శ్రాద్ధానంతరకాల కర్తవ్యతోక్తిరితిచేత్ ॥ ఇదం వచనం
పరేహని తిలతర్పణంనిషేధమితి । తథాచ స్మృతిః ॥ శ్లో॥ వృద్ధిశ్రాద్ధే

సపిండేచ ప్రేతశ్రాద్ధానుమాసికే । పరేహని విమోకేచ నకుర్యాత్తిల
తర్పణం ॥ స్మృత్యంతరే విశేషమాహ । కృత్వానుమాసికం శ్రాద్ధం
సపిండీకరణాత్పరం । వైశ్వదేవం తతః కుర్యా త్తర్పణం తిలసంయుతమితి॥
శ్రాద్ధానంతరకాల ఏవ తిలతర్పణం విహితం ॥ తథా ప్రత్యాబ్దికాదౌతు ॥
శ్లో॥ తీర్థశ్రాద్ధే గయాశ్రాద్ధే శ్రాద్ధే ప్రత్యాబ్దికే౽పిచ । పరేహని ద్విజః
కుర్యా త్తర్పణం తిలసంయుతమితి । పక్షశ్రాద్ధం తు నిర్వర్త్య తర్పణం
తదనంతరం । సకృన్మహాలయే శ్రాద్ధే పరేహని తిలోదకమిత్యాదినా
ప్రత్యాబ్దికాదిశ్రాద్ధేషు పరేద్యుః ప్రాతః కాలవిశేషతయా శ్రాద్ధాంగ
తర్పణం విహితమస్తి ॥ ఏవం తత్కాలవిశేషేషు కర్తవ్యతయా విహి
తం । తచ్చ శ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణం నిత్యతర్పణాభిన్నమేవేతి తర్పణద్వై
విధ్యముక్తం । ఏవం ద్వివిధమపి తర్పణం ప్రత్యాబ్దికాది శ్రాద్ధదివసేషు
సముచ్చిత్య కర్తవ్యం । తథాహి ॥ నిత్యతర్పణస్య సూర్యోదయమారభ్య
ఆసాయంకాలో భవతి ॥ తథాపి పిత్రోః ప్రత్యాబ్దికే శ్రాద్ధే నిత్యతర్పణం
శ్రాద్ధానంతరమేవ కర్తవ్యం ॥ తథాచ హారీతః ॥ పిత్రోః ప్రత్యాబ్దికే
ప్రాప్తే తర్పణం తు కథం భవేత్ । జలేనైవ ప్రకుర్వీత నివృత్తే పితృ
కర్మణీతి ॥ పితృవ్యాది కారుణ్య శ్రాద్ధేతు ఆబ్దికశ్రాద్ధే తదేవ నిత్య
తర్పణం శ్రాద్ధాత్పూర్వమేవ కర్తవ్యం । నిత్యతర్పణస్య పితృపూర్వ
కత్వాత్ ॥ తథాచ కారికా ॥ శ్లో॥ నిత్యకర్మాబ్దికశ్రాద్ధే కారుణ్యానాం
కథం భవేత్ । ఆబ్దికాత్తర్పణం పూర్వం కుర్యాచ్ఛ్రాద్ధమనంతరమితి ॥
శౌనకో౽పి॥ శ్లో॥ పితృవర్గం మాతృవర్గం వర్గం మాతామహస్యచ । తర్పయి
త్వాథ కారుణ్యాం స్తర్పయేదితి శౌనక ఇతి ॥ దర్శాది శ్రాద్ధేషు సర్వేష్వపి
నిత్యతర్పణం శ్రాద్ధానంతరమేవ కర్తవ్యం । తథాచ పైఠీనసః ॥ శ్రాద్ధం
కృత్వాతు విధివ ద్వైశ్వదేవ మతః పరం । బ్రహ్మయజ్ఞం తతః కుర్యా
త్తర్పణం తు తిలైర్వినేతి శ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణమపి శ్రాద్ధాదిషు తత్త
త్కాలవిశేషేషు కర్తవ్యం । తథాహి । పిత్రోః ప్రత్యాబ్దిక శ్రాద్ధే
తదంగ తిలతర్పణం । పరేద్యుః ప్రాతస్తరామేవ కర్తవ్యం । తథాచ
హారీతః ॥ శ్లో॥ తతః పరేహ్ని కుర్వీత తర్పణం పురుషస్సుధీః ॥ తచ్ఛేషై స్తిల
దర్భైస్తు ప్రాతస్స్నాత్వా మృదాజలైః ॥ ఇతి పరేద్యుః ప్రాతస్తరాం

తర్పణేకృతే తజ్జలం [illegible] అన్యత్రైర్జలై రిత్యు
క్తం॥ తథాచ ప్రచేతాః [illegible] ద్వితీయే ప్రహ
రేపయః । తృతీయే జల[illegible] సఫలం భవేత్ ॥ తస్మా
చ్ఛ్రాద్ధంతుపూర్వేద్యుః [illegible] పరేహని ప్రాతఃపితౄంశ్చ
సంతర్ప్య పశ్చాత్సంధ్యాదికంచరేత్ । అన్యత్రాపి । తిలదర్భయుతం
తోయం స్వధయా [illegible] క్షయంభూత్వా పితౄ
ణాంతృప్తికంభవేదితి [illegible] । శ్లో॥ పరేహన్యుషసిస్నా
త్వా కృత్వాశ్రాద్ధా[illegible]తర్పణం పునస్నాత్వైవకుర్వీత ప్రాతస్సం
ధ్యాంసమాహితః। ఉదితేతు [illegible]స్నాత్వా సంధ్యాం కృత్వైవతర్పయే
దితి॥ యస్తుతర్పయతిప్రాతః కృత్వాశ్రాద్ధంపరేహని। పితరస్తృప్తిమా
యాంతి నచేత్కుర్వంతి[illegible]ధునం। పరేద్యుశ్శ్రాద్ధకృన్మర్త్యో యోన
తర్పయతేపితౄన్। అతృప్తాఃపితరస్తస్య శాపందత్వావ్రజంతిత ఇతి॥
ఏవం ప్రత్యాబ్దికపక్షశ్రాద్ధ గయాశ్రాద్ధ [illegible]గతిలతర్పణం పరేహ
న్యేవకర్తవ్యం। తథాచస్మృతిః శ్లో॥ తీర్థశ్రాద్ధే గయాశ్రాద్ధే శ్రాద్ధే
ప్రత్యాబ్దికేపిచ। పరేహనిద్విజఃకుర్యాత్తర్పణం తిలసంయుతమితి॥ సకృ
న్మహాలయేపి పరేహన్యేవకర్తవ్యం। తథాచ[illegible]ః। శ్లో॥ శ్రాద్ధాంతే
ప్రత్యహంకుర్యాత్ పక్షశ్రాద్ధానితర్పణం। సకృన్మహాలయే శ్రాద్ధే
పరేహనితిలోదకమితి॥ దర్శపాతేచసంక్రాంతౌ యుగమన్వంతరాదిషు
శ్రాద్ధేషు శ్రాద్ధాత్పూర్వమేవాంగ తిలతర్పణం కర్తవ్యం తథాహ
మత్స్యః॥ శ్లో॥ పితృయజ్ఞంతు నిర్వర్త్య తర్పణాఖ్యం ద్విజోత్తమః।
పిండాన్వాహార్యకంశ్రాద్ధం కుర్యాదిందుక్షయేపిచ। పిండాన్వాహార్య
కంశ్రాద్ధం స్మృత్యంతరేపి॥ దర్శేస్నాత్వాపితౄంభస్తు దద్యాత్కృష్ణ
తిలోదకం। అన్నంచవిధివద్దద్యాత్ తర్పణం స్నానవర్జితే॥ దర్శేపాతేచ
సంక్రాంతౌ యుగమన్వంతరాదిషు। తర్పయిత్వాపితౄన్పశ్చాచ్ఛ్రా
ద్ధంకుర్యాత్ప్రయత్నతఇతి। పక్షశ్రాద్ధ హిరణ్యశ్రాద్ధ అష్టకశ్రాద్ధాను
మాసిక శ్రాద్ధేషు శ్రాద్ధానంతరమేవాంగ తిలతర్పణం కర్తవ్యం
తథాచస్మృతిః॥ శ్లో॥ పక్షశ్రాద్ధేహిరణ్యేచ పశ్చాద్దద్యాత్తిలోదకం।
తథాదేవాష్టకశ్రాద్ధే శ్రాద్ధేచానుమాసికఇతి। పక్షశ్రాద్ధాదిష్వంగ

తిలతర్పణానంతరం నిత్యతర్పణమపికర్తవ్యం పైఠీనసివచనం పూర్వ
మేవోదాహృతం। పిత్రాద్యాదికారుణ్య ప్రత్యాబ్దికే శ్రాద్ధే చాంగ
తిలతర్పణం పక్షశ్రాద్ధాచ్చ శ్రాద్ధానంతరమేవ కుర్యుర్నపరేద్యుః।
తథాచస్మృతిః॥ శ్లో॥ శ్రాద్ధాంగతర్పణంకుర్యాత్సతిలంత్వపరేహని।
పిత్రోర్విషయమేవస్యా న్నచాన్యవిషయేభవేదితి। నను నైకశ్రాద్ధ
ద్వయంకుర్యాత్సమానేహనికుత్రచిత్। నయజ్ఞం నబలిందేవ నదేవ
ఋషితర్పణమితి ద్వైధేనిత్యతర్పణస్య ప్రత్యాబ్దికాదిషు నిషిద్ధత్వా
త్కథం కర్తవ్యతాప్రతిపాదనమితిచేత్సత్యం తస్యనిషేధస్య శ్రాద్ధా
దర్వాగ్విషయత్వాత్॥ అత ఏవ పైఠీనసిః। శ్రాద్ధంనిర్వర్త్య విధివద్వై
శ్వదేవ మతఃపరం। బ్రహ్మయజ్ఞంతతఃకుర్యాత్ తర్పణంతు తిలైర్వి
నేతి। నన్వేవం॥ పితుః క్షయాహేసంప్రాప్తే సర్వేషాం తర్పణంనహి।
మాతుః క్షయాహే సంప్రాప్తే తద్వర్గే తర్పణం నహీతివచనేన పితృ
మాతృవిభాగేన తర్పణనిషేధః కథమితిచేన్నైవం। ఇదంవచనం జీవ
పితృకస్య ప్రమీత మాతృకస్య మాతృశ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణనిషేధ
పరం। ననిత్యతర్పణనిషేధపరం తథాచాయం వచనస్యార్థః। పితుః
క్షయాహే సంప్రాప్తే సతి శ్రాద్ధాంగతిలతర్పణం పితృపితామహప్రపి
తామహానామేవ కర్తవ్యం। సర్వేషాం మాత్రాదీనా మపిశ్రాద్ధే
యావంతఉద్దిష్టాః ప్రాప్తాస్తానేవతర్పయేదితి విశేషితత్వాత్। తత్త
త్కాలవిశేషేణ తర్పణంకార్యం జీవత్పితృకస్య ప్రమీతమాతృకస్య
శ్రాద్ధాంగతర్పణం నకర్తవ్యం। మాతుఃక్షయాహేసంప్రాప్తే సతీజీవ
త్పితృకేణ మాతృవర్గోద్దేశేన మాతుశ్శ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణం నకర్త
వ్యం తదాహ॥ జీవమానపితాయస్య మాతాయదివిపద్యతే॥ మాతుః
శ్రాద్ధం సుతః కుర్యాన్నకుర్యాత్తిలతర్పణమితి। విశేషనిషిద్ధత్వాత్।
తథాపినిత్యతర్పణం శ్రాద్ధాహేతునానుష్ఠేయం। స్మృత్యంతరేవిశేష
మాహ। సజీవపితృకఃకుర్యాచ్ఛ్రాద్ధాంగతిలతర్పణం। శ్రాద్ధమాత్రం
ప్రకుర్వీత తర్పణంతు పితాచరేదితి॥ అథశ్రాద్ధద్వయ సంసర్గవిషయ
మాహ॥ మన్వాదిశ్రాద్ధేనప్రసంగాద్దార్శిక శ్రాద్ధసిద్ధివత్॥ శ్రాద్ధాంగ
తర్పణేన ప్రసంగాన్నిత్యతర్పణ సిద్ధిర్భవేదితిచేత్। నవైషమ్యాద్దార్శిక

యుష్యాద్యో స్సంపాతే దేవతానామభేదాదేకానుష్ఠానే ఇతరస్యాపి సిద్ధిర్భవిష్యతి। ప్రకృతేతు దేవతాభేదసత్వాత్తు నైవంసిద్ధ్యతితథాహ। ప్రత్యాబ్దికే తావత్పితృపితామహ ప్రపితామహానాం త్రయాణామేవ దేవతాత్వమిత్యేతత్తదంగ తిలతర్పణేపి తేషామేవ దేవతాత్వం నేత రేషాం పిత్ర్యాంగ తిలాంబుస్యాన్నిషిద్ధేపి త్వరేహని। శ్రాద్ధేయావంత ఉద్దిష్టాః ప్రాతఃస్నానేవ తర్పయేదితి స్మరణాత్ । తథాచ-ప్రత్యాబ్దికే నిత్య శ్రాద్ధవన్నిత్యతర్పణమపి కర్తవ్యం దేవతాభేదాత్ ॥ తథాచ దర్శాదావపి ॥ పితరోయత్రపూజ్యంతే తత్రమాతామహాఅపి । అవి శేషేణకర్తవ్యం విశేషాన్నరకం వ్రజేదితిస్మరణాత్ ॥ వర్గద్వయస్యైవ దేవతాత్వమితి తదంగతిలతర్పణేపి తస్యైవ దేవతాత్వం నాన్యేషా మితి దేవతాభేదోస్తి। అతోదర్శాదావపి దర్శశ్రాద్ధానంతరం తర్ప ణం కుర్యాత్। తథామహాలయేపి॥ వర్గద్వయంసముద్దిశ్య శ్రాద్ధంచాపర పక్షక మితివచనేన వర్గద్వయ మాత్రోద్దేశేనైవ అపరపక్ష శ్రాద్ధస్య విహితత్వాత్ । తదంగ తిలతర్పణేపి వర్గద్వయ మాత్రస్యైవదేవతా త్వమితి దేవతాభేదోస్తి తస్మాచ్ఛ్రాద్ధేష్వేష్వేషూ భయవిధతర్పణ మప్యనుష్ఠేయ మేవమితియుక్తం ॥ నను పితృతర్పణద్వైవిధ్యమేవేతి నయుక్తం బ్రహ్మయజ్ఞాంగ దేవఋషి పితృతర్పణస్యాతిరిక్త నిత్య పితృతర్పణస్యాపి నిత్యశ్రాద్ధాంగత్వాత్ తథాచప్రత్యహంక్రియమాణ నిత్య పితృతర్పణస్యాప్యంగ పితృతర్పణత్వమేవేతి చేన్నైవం నిత్యపితృ తర్పణస్య నిత్యశ్రాద్ధాంగత్వానుపపత్తేః రూపరహితత్వాద్భిన్నదేవ తాకత్వాచ్చ యన్నిత్యతర్పణంకుర్యాద్రూపహీనందినేదినే। శ్రా ద్ధాంగతర్పణంకుర్యాద్రూపయుక్తం తిలాంబుభిరితివచనాన్నిత్య తర్ప ణం ప్రద్యుమ్నసంకర్షణ వాసుదేవ రూపరహితం । నిత్యశ్రాద్ధంచ రూపయుక్త మితితయోర్నాంగాంగీభావః। నిత్యశ్రాద్ధంచ షడ్దైవత్యం। నిత్యతర్పణంచ పితృకారుణ్యాది త్రైవతమితితయోర్భిన్న దేవతాత్వం ॥ కించ॥ కుర్యాదహరహశ్శ్రాద్ధమన్నాద్యేనోదకేన వేతినిత్యశ్రాద్ధ ప్రతి నిధిత్వేన స్మరణాదపి నిత్యపితృతర్పణస్య నతదంగత్వం తథాచమనుః।

అధ్యాపనం బ్రహ్మయజ్ఞః పితృయజ్ఞస్తు తర్పణం హోమోదేవ బలి ర్భౌతో నృయజ్ఞోతిథిపూజనమితి యత్పితృభ్య స్స్వధాకరోత్యపవస్త త్పితృయజ్ఞ స్సంతిష్ఠత ఇతిశ్రుతేశ్చ। తస్మాన్నిత్యతర్పణం స్వతంత్రం నాంగమితి ప్రత్యాబ్దికాదా వుభయోస్సంప్రాప్తే దేవతాభేదాచ్ఛాద్ధ ద్వయ వదుభయ విధతర్పణ వచన మప్యనుష్ఠేయమేవేత్యలం ప్రపం చేన ఉభయమప్యత్ర తర్పణానుష్ఠానోత్కర్ష। పిత్రోః ప్రత్యాబ్దిక శ్రాద్ధే పితృతర్పణం శ్రాద్ధానన్తరమేవ కర్తవ్యం। అంగతిలతర్పణం పరేద్యుః ప్రాత స్తరాంత్రీ నుద్దిశ్యకర్తవ్యః జీవపితృకేనమాతు ప్రత్యా బ్దికేతదనంతరంవా పరేద్యుర్వా అంగతిలతర్పణంవా నిత్యతర్పణమపి కర్తవ్యం॥ జ్యేష్ఠభ్రాతృపితృవ్యాది కారుణ్య శ్రాద్ధే ప్రత్యాబ్దికశ్రాద్ధే తు నిత్యతర్పణం శ్రాద్ధాత్పూర్వం। అంగతిలతర్పణం శ్రాద్ధానంతర మేవ కర్తవ్యం నపరేద్యుః॥ శ్లో॥ దర్శేపాతేచసంక్రాంతౌ యుగమన్వం తరాదిషు। అంగతిలతర్పణం శ్రాద్ధాత్పూర్వం। నిత్యతర్పణం తచ్ఛ్రా ద్ధానంతరమేవ। పక్షశ్రాద్ధ కారుణ్యశ్రాద్ధ అష్టకశ్రాద్ధాఽనుమాసిక శ్రాద్ధేషు శ్రాద్ధానంతరమేవాంగ తిలతర్పణం కర్తవ్యం। నపరేద్యుః। సకృన్మహాలయేతు పరేద్యురేవాంగ తిలతర్పణం నిత్యతర్పణంతు శ్రా ద్ధానంతర మేవేతి। మహాలయశబ్దో ద్వివిధః॥ ముఖ్యోగౌణశ్చేతి తత్ర పక్షశ్రాద్ధం ముఖ్యం। సకృన్మహాలయోగౌణః। తత్రముఖ్యపక్ష మహా లయ శ్రాద్ధాంగతిలతర్పణం। తదనంతర మేవకార్యం। గౌణసకృన్మహా లయాఖ్యశ్రాద్ధే త్వంగ తిలతర్పణం పరేద్యుః ప్రాతరేవేతిస్థితః॥ అత ఏవపక్ష శ్రాద్ధదర్శాది శ్రాద్ధాహేషు శ్రాద్ధానంతర మేవ కర్తవ్యం। కర్తుస్తాంబూల చర్వణేపినానుపపత్తిః। సాంగపితృకర్మణోనివృత్తత్వా త్॥ తథాచప్రయోగ పారిజాతే॥ శ్లో॥ పక్షశ్రాద్ధేతథాదర్శే యుగ మన్వంతరాదిషు। శ్రాద్ధంనిర్వర్త్య భుక్త్వాతు తాంబూలం ఖాదయే ద్ద్విజః॥ మోహాదకృత్వాశ్రాద్ధం తాంబూలం యదిఖాదయేత్। శ్రాద్ధహంతాభవేత్కర్తా రౌరవంనరకంవ్రజేదితి॥ పిత్రోః ప్రత్యా బ్దికేశ్రాద్ధే దివారాత్రౌ తాంబూలచర్వణం నిషిద్ధం॥ అంగ తిలతర్ప ణస్య పరేద్యుః ప్రాతర్విహితత్వేనసాంగ పితృకర్మానివృత్తేః। తథాచ

తత్రైవ॥ శ్లో॥ మృతాశౌచే తథా శ్రాద్ధమాతాపిత్రోర్మృతే౽హని ।
ఉపవాసేచ తాంబూలం దివారాత్రౌ విసర్జయేదితి॥

ఇతి అంగ తిలతర్పణవిధి స్సమాప్తః.

నిత్య బ్రహ్మయజ్ఞ ప్రయోగః.

వేదా౽థర్వపురాణాని సేతిహాసానిశక్తితః । జపయజ్ఞ ప్రసిద్ధ్యర్థం విద్యాంచాధ్యాత్మికీంజపేత్ ॥ ఇతియాజ్ఞవల్క్యోక్తేః॥ పురాణ భారతాది పాఠవిధానేపికర్మస్య పాఠాసక్తేః॥ శ్రవణస్యైవ కర్మాంగత్వాత్పురాణః శ్రవణమేవ బ్రహ్మయజ్ఞ మిత్యేకేచిత్ ॥ తన్నమస్కారేణ మంత్రేణ పంచయజ్ఞాన్నహాపయేదితి యాజ్ఞవల్క్యోక్తేః॥ తతో యోనమసాస్వధ్వరః ఇతి శ్రుతేర్యజ్ఞోవైనమ ఇతిహబ్రాహ్మణం భవతీతివచనాచ్చ నమోనమః ఇతిత్రిర్జపేదితి స్మృతికౌముద్యాముక్తః॥ తత్త్వంతువేదా దీనామర్థభాగే స్వరూపస్యైవ గ్రహణాత్॥ నమశ్శ్రుతేశ్చతదంతత్వేనా వ్యవపత్తేః ర్నమోంతః శబ్దైఃకార్యమితి॥ తద్యథా దర్భాసనే ఉపవిశ్య ॥

తత్రాయం ప్రయోగః॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభతిథౌ మమోపాత్త దురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరముద్దిశ్య ...ప్రీత్యర్థం నిత్యబ్రహ్మయజ్ఞం కరిష్యామినమః॥ ఇతిసంకల్ప్యోపస్థితింకృత్వా దర్భగర్భం బ్రహ్మాంజలింకృత్వా॥ నమోనమోనమః॥ ఇతిజపేత్॥ యథా॥ ఋగ్వేదాయనమః - యజుర్వేదాయనమః - సామవేదాయనమః - అథర్వణవేదాయనమః-శిక్షాయైనమః - కల్పాయనమః - వ్యాకరణాయనమః - నిరుక్తాయనమః - జ్యోతిషాయనమః - ఛందోవిచిత్యైనమః - అధ్యాత్మవిద్యాయైనమః - ఇతిహాసపురాణేభ్యోనమః -తర్కవిద్యాయైనమః - పూర్వమీమాంసాయైనమః - ఉత్తరమీమాంసాయైనమః - ఇతిజపిత్వా॥ శ్లో॥ దేవతాభ్యః పితృభ్యశ్చ మహాయోగిభ్యఏవచ । నమస్స్వధాయై స్వాహాయై నిత్యమేవ నమోనమః॥ ఇతి త్రిర్జపిత్వా॥ విద్యాధ్వర తపోయోని రయోనిర్విష్ణు రీడితః । వాగ్యజ్ఞేనార్చితో దేవః ప్రీయ

తాంమేజనార్దనః॥ ఏవముక్త్వా॥ ఉదకంస్పృశేత్॥ తతః సూర్యప్రార్థనం కృత్వానంతరం మాతా పితరౌ నమస్కృత్వా ॥ ప్రార్థయేత్॥ నమో నమః॥ త్రిఃప్రదక్షిణీకృత్య॥ మహాఫలమతి ॥

ఇతి నిత్య బ్రహ్మయజ్ఞ ప్రయోగ స్సమాప్తః.

నిత్యదేవర్షి పితృతర్పణమ్.

ఏవం... ప్రీత్యర్థం దేవర్షి పితౄనుద్దిశ్య దేవర్షి పితృప్రీత్యర్థం దేవర్షి పితృతర్పణం కరిష్యామినమః ॥ తచ్చ మదనపారిజాతే యోగ యాజ్ఞవల్క్యః॥ కాత్యాయనసూత్రానుసారేణోచ్యతే ॥ ఆసనం దక్షిణం జాన్వాచ్యకృత్వా సమదర్భాక్షతైర్హస్తద్వయేన దేవతీర్థేనతర్పయేత్॥ యథా బ్రహ్మతృప్యతాం- విష్ణుస్తృప్యతాం-. రుద్రః- ప్రజాపతిః- దేవాః- ఛందాంసి - వేదాః - ఋషయః - పురాణాచార్యాః - గం ధర్వాః- ఇతరాచార్యాః- సంవత్సరస్సావయవః- దేవ్యః- అప్సరసః- దేవానుగాః - నాగాః- సాగరాః - పర్వతాః - సరితః - మనుష్యాః- యక్షాః- రక్షాంసి - పిశాచాః - సుపర్ణా- భూతాని- పశవః- వనస్ప తయః- ఓషధయః- భూతగ్రామశ్చతుర్విధా స్తృప్యంతాం॥ ఆచార్య చూడామణౌతు- ప్రజాపతి స్తృప్యంతాం ॥ అథ ॥ దేవాయక్షా స్తథా నాగా గంధర్వాప్సరసోసురాః । క్రూరాస్సర్పాసుపర్ణాశ్చ తరవోజం బుకాఃఖగాః ॥ విద్యాధరాజలాధారా స్తథైవాకాశగామినః । నిరాహా రాశ్చయేజీవాః పాపేధర్మేరతాశ్చయే । తేషా మాప్యాయనాయైత దీయతేసలిలంమయా ॥ ఇతిమాత్స్యోక్తే స్తర్పణముక్తం ॥ అథ ఋష యః॥ నివీతీ సనక స్తృప్యతాం- సనందనః- సనాతనః కపిలః- ఆసురిః- వోఢం- పంచశిఖః- అథ పితృతర్పణం ॥ దక్షిణాభిముఖః సవ్యంజాను మావర్జ్య॥ ప్రాచీనావీతీ ॥ పితృతీర్థేన ద్విగుణదర్భై స్తిల మిశ్రాంస్త్రీ నంజలీందద్యాత్॥ వసవ స్తృప్యంతాం- రుద్రాః- ఆదిత్యాః- మరుతః -అశ్వినౌతృప్యేతాం- కవ్యవాహన స్తృప్యతాం। సోమపాః-బర్హిషదః- ధర్మరాజ స్తృప్యతాం - మృత్యుః - అంతకః - వైవస్వతః - కాలః - సర్వభూత క్షయః - ఔదుంబరః - దధ్నః - నీలః - పరమేష్ఠిః -

వృకోదరః- నిర్ఋతః-చిత్రగుప్తః॥ ఇతి అనేనపురాణోక్త బ్రహ్మయజ్ఞేన దేవర్షిపితృతర్పణేనచ భగవాన్ సర్వాత్మక శ్రీపరమేశ్వ...మస్తు॥

ప్రాచీనపాఠః.

కేశవ- నారాయణ- మాధవ-...... ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం దేవర్షిపితృతర్పణం కరిష్యామినమః ఇతిసంకల్ప్య॥ దేవాన్ తర్పయామి నమః॥ దేవగణాన్ తర్పయామినమః। దేవపత్నీస్తర్పయామినమః। దేవపుత్రాన్ తర్పయామినమః। దేవపౌత్రాన్ తర్పయామినమః। నివీతీ॥ ఋషీన్ తర్పయామి నమస్తర్పయామినమః। ఋషిగణాన్ తర్పయామి నమస్తర్పయామి నమః। ఋషిపత్నీస్తర్పయామి నమస్తర్పయామి నమః॥ ఋషిపుత్రాన్ తర్పయామి నమస్తర్పయామినమః॥ ఋషిపౌత్రాన్ తర్పయామి నమస్తర్పయామినమః॥ అపసవ్యం॥ పితౄన్ తర్పయామి నమస్తర్పయామి నమస్తర్పయామినమః॥ పితృగణాన్ తర్ప...నమః॥ పితృపత్నీస్తర్పయామి...నమః॥ పితృపుత్రాన్ తర్ప... నమః॥ పితృపౌత్రాన్ తర్ప...నమః అనేన దేవర్షిపితృతర్పణేన భగవాన్ సర్వాత్మకః ఏతత్ఫలం శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు॥

దేవర్షి పితృతర్పణం సమాప్తమ్.

నిత్య పితృతర్పణమ్.

మదనపారిజాతే హారీతః॥ వసిత్వావసనంశుష్కం స్థలేవిస్తీర్ణ బర్హిషి। విధిజ్ఞస్తర్పణంకుర్యాత్ నపాత్రేషు కదాచన॥ తదనుద్ధృతోదక స్థలతర్పణపరం॥ ఉద్ధృతేనాపివ। పాత్రాద్వాజలమాదాయ శుభం పాత్రాంతరేక్షిపేత్। జలపూర్ణేథవాగర్తే నస్థలేనతుబర్హిషి॥ యోగయాజ్ఞవల్క్యః॥ యద్యుద్ధృతేనపి చేత్ తిలాన్ సంమిశ్రయేజ్జలే। అతోన్యథాతుసవ్యేన తిలాగ్రాహ్యావిచక్షణైః॥ ఏతచ్చ గృహే పుత్రవతా నకార్యం॥ శ్లో॥ సప్తమ్యాం రవివారేచ గృహేజన్మదినేతథా। భృత్యపుత్రకళత్రార్థీ నకుర్యాత్తిలతర్పణమితి మరీచిస్మృతేః॥ కించ॥ వ్యాసః॥ శ్లో॥ శూద్రోవర్ణశ్చతుర్థోపి వర్ణత్వాద్ధర్మమర్హతి। వేదమంత్రస్వధాస్వాహా వషట్కారాదిభిర్వినా॥

తా॥ పురాణోక్త ప్రయోగము ననుష్ఠించు వారందఱు ధర్మ

మాచరించుట కర్తవ్యములుగాని వేదమంత్రోచ్చారణము, స్వధాశబ్దము, వషట్ అనుశబ్దము ప్రయోగములయందు స్మరించవలె ఉత్తమశబ్దము పఠింపదగునని వ్యాసవచనము.

తత్ర తావత్ప్రయోగః ॥ అద్య ... ఏవం ... ప్రీత్యర్థం అస్మత్పిత్రాద్యుద్దిశ్యాఽస్మత్పితృప్రీత్యర్థం ... పితృతర్పణం కరిష్యామి నమః ॥ దక్షిణాభిముఖః ... పితరం ... గోత్రం ... తర్పయామి నమః తృప్యతామితి కేచిత్ ఏవం ... పితామహం ... గోత్రం ... మి నమః ॥3॥ ప్రపితామహం ... గోత్రం ... మి నమః ॥3॥ మాతరం ... గోత్రాం ... నమః ॥ పితామహీం ... గోత్రాం ... తర్పయామినమః ॥3॥ ప్రపితామహీం ... గోత్రాం ... మినమః ... మాతామహం ... గోత్రం తర్పయామినమః ॥ 3 ॥ మాతుః పితామహం ... గోత్రం తర్పయామి నమః ॥3॥ మాతుః ప్రపితామహం ... గోత్రం ... మినమః ॥3॥ మాతామహీం ... గోత్రాం ... ... తర్పయామినమః ॥3॥ మాతుః పితామహీం ... గోత్రాం ... యామినమః ॥3॥ మాతుః ప్రపితామహీం ... గోత్రాం తర్పయామినమః ॥ 3 ॥ అథ కారుణ్యతర్పణం కుర్యాత్ యథా ॥ శ్లో॥ ఆదౌపితా తథామాతా సాపత్నీజననీ తథా । మాతామహస్సపత్నీకా ఆత్మపత్న్యస్త్వనంతరం । సుతభ్రాతృపితృవ్యాశ్చ మాతులాస్సహ భార్యకాః । దుహితా భగినీచైవ దౌహిత్రో భాగినేయకః । పితృష్వసా మాతృష్వసా జామాతా భావుకస్స్నుషా । శ్వశురస్స్యాలకశ్చైవ స్వామినో గురవస్తథా ॥ (ఇద) ఆబ్రహ్మస్తంబపర్యంతం దేవర్షిపితృమానవాః । తృప్యంతుపితరస్సర్వే మాతృమాతామహాదయః అతీతకులకోటీనాం సప్తద్వీపనివాసినాం ఆబ్రహ్మభువనాల్లోకా దిదమస్తుతిలోదకం ॥ ఏవంతర్పణంకుర్యాత్ ॥ యేకేచాస్మత్కులే జాతా అపుత్రా గోత్రిణోమృతాః । తేగృహ్ణంతుమయాదత్తం సూత్ర (వస్త్ర) నిష్పీడనోదకం॥ (నిత్యములో రూపము లేదు) ఇతి నిత్యపితృతర్పణం సమాప్తం.

అథ యమతర్పణమ్.

యమతర్పణప్రమాణంతు । స్మృత్యర్థసారే ॥ శ్లో॥ దీపోత్సవచతుర్దశ్యాం కార్యంచయమతర్పణం । కృష్ణాంగారకచతుర్దశ్యా మపికార్యంతథైవచ ॥

యమస్తు ॥ దక్షిణాభిముఖో భూత్వా తిలైస్సవ్యంసమాహితః । దేవ తీర్థేన దేవత్వా త్తిలైః ప్రేతాధిపత్యతః॥ ఏవంకుర్వతఃఫలమాహ మనుః॥ యత్రకర్వచనద్యాంహి స్నాత్వాకృష్ణచతుర్దశీ । సంతర్ప్యధర్మరాజానం ముచ్యతేకిల్బిషైరితి ॥ ఆచమ్య... ఏవం... ప్రీత్యర్థం దీపోత్సవచతుర్ద శ్యాం యమతర్పణం కరిష్యామినమః ॥ దక్షిణాభిముఖ స్తీర్థే బర్హిషి. దేవతీర్థేన తిలమిశ్రితం జలందద్యాత్ ॥ యమం తర్పయామి నమః ॥ ధర్మరాజం తర్పయామినమః ॥ మృత్యుంతర్పయామినమః ॥ అంతకం తర్పయామినమః ॥ వైవస్వతం తర్పయామినమః ॥ కాలంతర్పయామి నమః ॥ సర్వభూతక్షయం తర్పయామినమః॥ ఔదుంబరం తర్పయామి నమః ॥ దధ్నంతర్పయామినమః ॥ నీలంతర్పయామినమః ॥ పరమేష్ఠినం తర్పయామినమః॥ వృకోదరం తర్పయామినమః ॥ చిత్రం తర్పయామి నమః ॥ చిత్రగుప్తం తర్పయామినమః ॥ ఏవం దీపోత్సవ యమతర్ప ణంకార్యం మహాఫలమితి వ్యాసః ॥ శ్లో॥ యమాయ ధర్మరాజాయ మృత్యవేచాంతకాయచ । వైవస్వతాయకాలాయ సర్వభూతక్షయా యచ । ఔదుంబరాయ దధ్నాయ నీలాయపరమేష్ఠినె । వృకోదరాయ చిత్రాయ చిత్రగుప్తాయతే నమః ॥ కృష్ణాంగారక చతుర్దశ్యామితి తత్తిథిసంకల్పవిశేషః ॥ ఇతి యమతర్పణం సమాప్తమ్.

భీ ష్మ త ర్ప ణ మ్ .

వ్యాసః॥ శ్లో॥ శుక్లాష్టమ్యాంతుమాఘస్య దద్యాద్భీష్మాయయో జలం।సంవత్సరకృతంపాపం తత్క్షణాదేవ నశ్యతి॥ ఆచమ్యఏవం...ప్రీత్య ర్థం మాఘశుక్లాష్టమ్యాం భీష్మతర్పణం కరిష్యామినమః॥ వైయాఘ్ర పాదగోత్రం సాంకృతిప్రవరం గంగాపుత్రవర్మాణం తర్పయామినమః ॥ వైయాఘ్రపాదగోత్రం సాంకృతిప్రవరం భీష్మవర్మాణం తర్పయామి నమః॥ వైయాఘ్రపాదగోత్రం సాంకృతిప్రవరం అపుత్రవర్మాణం తర్ప యామినమః॥ ఇతి తర్పయేత్ । అస్యైవాన్యశ్చకల్పః॥ శ్లో॥ వైయా ఘ్రపాదగోత్రాయ సాంకృతిప్రవరాయచ । గంగాపుత్రాయ భీష్మాయ ప్రదాస్యేఽహం తిలోదకమ్॥ అపుత్రాయదదామ్యేత జ్జలం భీష్మాయ వర్మణఇతి ॥ ఇతి భీష్మతర్పణం సమాప్తమ్.

విభూతి ధారణమ్.

శ్లో॥ భూతిర్భూతకరీ పవిత్రజననీ పాపస్యవిధ్వంసినీ। చిత్తానందకరీ యశస్సుఖకరీసర్వార్థసంపత్కరీ। రక్షోభూతపిశాచ రాక్షస మహారక్షైకసంత్రాసినీ। తేజోరాజ్య విశేషపుణ్యజననీ భూతిస్సదాధార్యతామ్॥ శ్లో॥ శ్రీకరంచ పవిత్రంచ శోకరోగనివారణమ్। లోకేవశీకరం పుంసాం భస్మంత్రైలోక్యపావనమ్॥ తతఃసూర్యప్రార్థనంకృత్వాచమ్య॥

శమీ పూజా.

దశమ్యాం సాయాహ్నే శమీపూజాంకృత్వా॥ తదనంతరం శమీంధ్యాయేత్॥ ధ్యానమంత్రః॥ శ్లో॥ శమీశమయతేపాపంశమీశత్రువినాశనీ। అర్జునస్యధనుర్ధారీ రామస్యప్రియదర్శినీ॥ ౧॥ శమీంకమలపత్రాక్షీం శమీకంటకధారిణీం। ఆరోహతు శమీంలక్ష్మీర్నృణా మాయుష్యవర్ధినీ॥ ౨॥ నమోవిశ్వాసవృక్షాయ పార్థశస్త్రాస్త్రధారిణే। త్వత్తఃపత్రంప్రతీచ్ఛామి సదావిజయదోభవ॥ ౩॥ ధర్మాత్మాసత్యసంధశ్చ రామోదాశరథిర్యది। పౌరుషేచాప్రతిద్వంద్వో మచ్ఛత్రూన్ జహిసాయకః॥ ౪॥ అమంగళాదిశమనీం దుష్కృతస్యచనాశినీం। దుస్స్వప్నహారిణీం ధన్యాం ప్రపద్యేహం శమీంశుభాం॥ ఇతినమస్కారః॥

నిశ్చయ తాంబూల ప్రకరణమ్.

ఇందు ముందుగా వివాహభేదములను గుఱించి కొంచము వ్రాయుచున్నాడను, ఎట్లనిన బ్రాహ్మము, దైవము, ఆర్షము, ప్రాజాపత్యము, ఆసురము, గాంధర్వము, రాక్షసము, పైశాచము, అను యెనిమిది విధములు వివాహములు.

బ్రాహ్మవివాహము:—అందుయోగ్యుడైన వరుని బిలచి యలంకరించి విధిప్రకారము కన్యాదానముచేయుట బ్రాహ్మవివాహము.

దైవవివాహము:—యజ్ఞమందు ఋత్విజుడై కర్మచేయుచున్నవానికి దనకన్య నిచ్చుట దైవవివాహము.

ఆర్షవివాహము:— వరుని వలన రెండు గోవులను బుచ్చుకొని కన్యక నిచ్చిన నార్ష వివాహము యిచ్చుటగోమిథునము గ్రహించుట

నింద్యముగాదు ఏమనిన నది కుమారీపూజనముకొఱకు గావున
కన్యా విక్రియ మనఁబడదు.

ప్రాజాపత్యము:—మీరిద్దఱుఁగూడి ధర్మమాచరింపుఁడని బలికి కన్యక నిచ్చిన ప్రాజాపత్యవివాహము.

ఆసురవివాహము:—ధనము బుచ్చుకొని కన్యక నిచ్చెనేని యాసుర వివాహము.

గాంధర్వము:—దంపతు లిద్దఱు పరస్పర మొకరి నొకరు ప్రేమించి విడువ కుండగ శపథమున స్వయముగ వివాహముచేసికొనుట గాంధర్వవివాహము.

రాక్షసము:—యుద్ధాదులచేఁ గన్యను బలాత్కారముగ గ్రహించుట రాక్షసవివాహము

పైశాచము:—దొంగ తనముచేఁ గన్యను హరించుట పైశాచము.

తత్ప్రమాణమ్— యాజ్ఞవల్క్యః॥ శ్లో॥ బ్రాహ్మోవివాహ ఆహూయదీయతే శక్త్యలంకృతాం। యజ్ఞస్థఋత్విజేదైవ ఆదాయార్షస్తుగోద్వయమ్। ఇత్యుక్త్వాచరతాంధర్మం సహయాదీయతేర్థినే। సకాయః పావయేత్తజ్జ షడ్వంశ్యాన్సహాత్మనా। ఆసురోద్రవిణాదానా ద్గాంధర్వ స్సమయాన్మిథః। రాక్షసోయుద్ధహరణా త్పైశాచః కన్యకాఛలాత్॥

మఱియొక విషయము. సదరు వివాహములలో విప్రునికి బ్రాహ్మ దైవ వివాహములు ప్రశస్తములు. క్షత్రియునికి గాంధర్వరాక్షసములు ప్రశస్తములు, వైశ్యునికాసురాక్షస వివాహములు ప్రశస్తములు, ఆర్ష ప్రాజాపత్య పైశాచములందఱకు సంకటమందు గ్రహింపవచ్చును, అంకురాక్షసము తప్ప తక్కిన యేడును విప్రునికి బ్రాహ్మదైవములు తప్ప దక్కిన యాఱును క్షత్రియునికి వైశ్యశూద్రులకు బ్రాహ్మదైవ రాక్షసములు తప్ప దక్కినవైదును గ్రహింపఁదగినది.

బ్రాహ్మవివాహముచే బెండ్లాడిన స్త్రీయందు బుట్టినపుత్త్రుఁడు పదిమంది పూర్వులను పదిమంది పరులను వంశస్థులను దరింపఁజేయును, దైవవివాహముచే పెండ్లాడిన స్త్రీపుత్త్రుఁడు పూర్వపరములయందు

ఏడుగు రేడుగురు వంశస్థులను ధరింపఁజేయును. ప్రాజాపత్య వివాహితు రాలి పుత్త్రి డార్గురార్గురు నుద్ధరింపఁజేయును, ఆర్ష వివాహిత పుత్త్రిడు ముగ్గురు ముగ్గురు వంశస్థులను దరింపఁజేయును, ఆశ్వాలాయన సూత్ర మందు బ్రాహ్మము మొదలు నాల్గువివాహములందుఁ బుట్టిన పుత్త్రిలు క్రిమముగ ౧౨ రేసియు ౧౦ పదుగు రేసియు ౮ మంద్రేసియు, ౭ డుగు రేసియు ఋషులను పూర్వులను పరులనుగూడ దరింపఁజేయుదు రనియున్నది, తక్కిన దుర్వివాహములందు బ్రహ్మధర్మద్వేషులైన పుత్త్రిలు గలుగుదురు, వాగ్దానమైన పైని వరుఁడు దేశాంతరమునకు వెళ్లిన యెడల నాఱుమాసముల పర్యంతము ప్రతీక్షించి మఱియొకని కీయవలెను, కన్యకు శుల్కమనఁగ నలంకారమిచ్చి దూర దేశము పోయినచో నొకసంవత్సరము ప్రతీక్షింపఁదగియున్నది, ఇఁక బలాత్కా రముగ వివాహమాడినను సగోత్రత్వము నపుంసకత్వము మొదలగు మహాదోషములున్నను సప్తపదీవిధికిపైనగూడ మఱియొక వరుని కివ్వ వచ్చునని చెప్పుదురు,

జ్యేష్ఠ కనిష్ఠ వివాహలక్షణము.

శ్లో॥ దారాగ్నిహోత్రసంయోగం కురుతేయోఽగ్రజేస్థితే ।
సకనిష్ఠః పరివేత్తా జ్యేష్ఠస్తుపరివిత్తికః ॥

తా॥ జ్యేష్ఠునికంటె ముందు కనిష్ఠుఁడు వివాహముగాని యాధా నముగాని జేసికొనిన పరివేత్తియనఁబడును, జ్యేష్ఠుఁడు పరివిత్తియనఁ బడును, ఇట్లు జ్యేష్ఠకన్యకంటె కనిష్ఠకన్యకు ముందు వివాహముచేసిన కన్యయగ్రేదిధిషువనఁబడును, జ్యేష్ఠకన్యదిధిషు వనఁబడును, అట్టిదోష ములకు ప్రాయశ్చిత్తమును జరుపుకొనవలెనని ధర్మశాస్త్రములు చెప్పు చున్నవి, పరివిత్తిపరివేత్తలగు సోదరులిద్దఱు రెండేసి కృచ్ఛ్రప్రాయ శ్చిత్తములు జేయవలయును, ఎట్లనిన కన్యయొక కృచ్ఛ్రము దాతయతి కృచ్ఛ్రము, పురోహితుఁడు చాంద్రాయణమును జేయవలెను పిత్రాదు లకు సమాధానము లేకున్నచో వివాహము బొత్తిగా చేయఁదగదు, పిత్రాదులు తప్పక జేయవలెనని సంకల్పించి చేసినచో మూఁడుమాస ములు కృచ్ఛ్రము, ఈదోషమున కపవాదము జ్యేష్ఠుఁడు సవతితల్లి

కొడుకైనను దత్తుడైనను గనిష్ఠుఁడు వివాహము తప్పక చేసికొన వచ్చును, దోషములేదు, జ్యేష్ఠునికి వివాహనిమిత్తము పితాదులు కొంతద్రవ్యమిచ్చి వివాహమునకు ఆజ్ఞ యిచ్చి కనిష్ఠుఁడైన సోదరునికి గాని కనిష్ఠురాలైనసహోదరికిగాని వివాహముచేయవచ్చునని కొందరు జ్యేష్ఠునియొక్క ఆజ్ఞనుతీసికొనిచేయుటమంచిదని మఱియునపుంసకుడై నను, మూగవాడైనను, చెమిటివాడైనను, పొట్టవాడైనను, మరుగుజ్జు వాడైనను, దేశాంతర సంచారియైనను, వేశ్యాసక్తుడైనను, జాతి భ్రష్ఠుడైనను, దీర్ఘరోగియైనను, అతివృద్ధుడైనను, చౌర్యపరుడైనను, వైరివాడైనను, వివాహమందు కోరికలేనివాడైనను, జ్యేష్ఠుఁడున్నచో గనిష్ఠుఁడు వివాహము చేసికొనవచ్చునుగదా అప్పుడు దోషములేదని చెప్పవలెను, ఇట్లు జ్యేష్ఠకన్య భిన్నోదరురాలైనను గనిష్ఠకన్య వివాహముగావచ్చును,

పెద్దలయొక్క ఆజ్ఞానుసారముగ వివాహము చేయునప్పుడు పురోహితునకు దోష మెంతమాత్రము లేదు,

వి వా హ క ర్త లు ,

తండ్రియు, తాతయు, సోదరుఁడు, పినతండ్రి, మొదలగు పితృవంశస్థులు, మాతృవంశస్థులగు మాతామహుఁడు మేనమామ, మొద లగువారును నెవ్వరులేనిచో తల్లియును సోదరు లుపనయనమైనవారే యధికారులు. అనుపనీతుడైన సోదరునికంటె తల్లి యధికారము. ఇట్లధికారు లెవ్వరు లేనిచో గన్యచే గన్య స్వయముగానే వరించ వచ్చును. అట్టి స్వయంవరమందును, తల్లి కన్యాదానము చేయునప్పుడును నాందీశ్రాద్ధము వారేచేయవలెను. అప్పుడు తల్లిగాని కన్యయే గాని తాను ప్రధానసంకల్పమునుమాత్రముచేసి తక్కినది బ్రాహ్మణునిచే జేయింపవలెను. ఉపవీతుఁడైన భ్రాతమొదలగువారుండునప్పుడు తల్లిగారు చేయగూడదు.

కొందఱికి పుత్రికాసంతానము లేకయుండును. అప్పుడు పరకీయకన్యను సువర్ణముచే కొని దానము చేయవచ్చును. తత్ప్రమాణము "ఆత్మకృత్య సువర్ణేన పరకీయాంతు కన్యకాం । ధర్మేణవిధినా

దాన మసగోత్రేపియుజ్యతే." అని యుండెను. కనుక యీ కన్యాదానమువలన దాతకు బహువిశేషముగలదు. ఇట్టికన్యాదానముచేయునప్పు డేవిధమైన దోషములును లేవు.

అథ గండనక్షత్ర జననవిషయః.

మూలానక్షత్రము మొదటి మూడు పాదములందుఁ బుట్టిన వధూవరులు మామగారికి హానికరులు. ఆశ్లేష ద్వితీయ పాదము మొదలు మూడుపాదములందుఁ బుట్టినచో నత్తగారికి గండము జ్యేష్ఠాంత్యపాదమందుఁ బుట్టినచో వనో్యన్యజ్యేష్ఠభ్రాతలకును, స్త్యాలకుని భావుకునకును గండము. విశాఖాంత్యపాదమందుఁబుట్టినచో నన్యోన్య కనిష్ఠభ్రాతలకు గండము మఘా ప్రథమపాదమైనచో మూలానక్షత్రమువలె ఫలమని కొందఱు చెప్పుదురు. ఈ నక్షత్ర గండములను గుఱించి కొంతవిషయము ప్రసూతిచంద్రికయను జ్యోతిషగ్రంథమందు విపులముగా చేర్చిముద్రించియున్నాను.

కన్యా విక్రియమ్.

కాశ్యపః॥శ్లో॥ శుల్కేన యే ప్రయచ్ఛంతి స్వసుతాంలోభమోహితాః ।
ఆత్మవిక్రయిణః పాపాః మహాకిల్బిషకారిణః ।
పతంతినరకే ఘోరే ఘ్నంతిచాసప్తమంకులమ్ ॥

తా॥ ధనలోభముచే మోహితులై శుల్కముగా ధనము గ్రహించి కన్యకనిచ్చువారు తన శరీరమాంస మమ్మినవారనఁబడుదురు. అట్టి మహాపాపులు ఘోరనరకమందు బడుదురు నరియేకదా సప్తమ పురుషునిపర్యంతము కులమును జెరుపుదురని తాత్పర్యము.

సప్తపదీ విషయమ్.

వసిష్ఠః॥శ్లో॥ నోదకేననవావాచా కన్యాయాఃపతిరుచ్యతే ।
పాణిగ్రహణసంస్కారా త్పతిత్వంసప్తమేపదే ॥

తా॥ ఉదకధానముచేతను, వాగ్దానముచేతను బతిత్వము సిద్ధింపదు మఱియేమనిన, పాణిగ్రహణమైనపైని సప్తపదముల దాఁటిక్కినచో బతియనఁబడును.

కించ॥ మనుస్మృతిః ॥ శ్లో॥ పాణిగ్రహణికా మంత్రా నియతం దారలక్షణం । తేషాంనిష్ఠాతువిజ్ఞేయా విద్వద్భిస్సప్తమేపదే ॥

కించ॥ స్మృతికౌముద్యాం॥ శ్లో॥ యుక్తంతుపాణిగ్రహణం సర్వవర్ణేషుసర్వశః॥ జలపూర్వంతువిప్రాణా మన్యేషామపికామ్యయా॥ అని చెప్పఁబడినది. తక్కినవిషయములు నిర్ణయసింధువునందు జూడవలెను.

అథవాగ్దానమ్ లేక నిశ్చితార్థమని కొందఱు.

అథాతో షోడశమహాదానాంతర్గత కన్యామహాదానాంగ వాగ్దానం వ్యాఖ్యాస్యామః॥ ఉదగయన ఆపూర్యమాణపక్షే॥ మలమాస గురు శుక్ర మూఢా శూన్యమాసాన్ వర్జయిత్వా ॥ శుద్ధ మాసాన్ మాఘ ఫాల్గున చైత్ర వైశాఖ జ్యేష్ఠ కార్తిక మార్గశీర్ష మాసేషు శుక్ల పక్షేషు పూర్ణతిథిషు పుణ్యనక్షత్రేషు అథవా వివాహనక్షత్రేషు యజమానఃపత్న్యాసహ బ్రాహ్మణైర్బంధుభిస్సహ వరస్యగృహంగత్వా ॥ ఉపవిశ్య కుల శీలాది విచార్య ॥

అత్ర వరలక్షణమ్.

శ్లో॥ కులంచశీలంచవయశ్చరూపం విద్యాంచవిత్తంచసనాథతాంచ।
ఏతాన్ గుణాన్ సప్తసమీక్ష్య దేయాకన్యాబుధైః శ్శేషమచింత్య
నీయమ్॥ ఆదౌ గణపతిప్రార్థనంకృత్వా ॥ బంధుమహాజనేభ్యో
నమః ॥ ఇతి పఠిత్వా ॥

ప్రాఙ్ముఖః.	ప్రత్యఙ్ముఖః.
కన్యాదాత	ప్రతిగృహీత
నిశ్చయతాంబూలం వరస్య పిత్రే దద్యాత్ ॥	నిశ్చయతాంబూలంవధూపిత్రే దద్యాత్ ॥

తత్ర కన్యాదాతృప్రమాణమ్॥ శ్లో॥ వాచాదత్తామయాకన్యా వరార్థంస్వీకృతాత్వయా । కన్యావలోకనవిధౌ నిశ్చితస్త్వంసుఖీభవ॥ ఇతి పఠిత్వాతాంబూలందద్యాత్ ॥ అత్రవరస్యపితా ప్రమాణమ్॥ శ్లో॥వాచాదత్తాత్వయాకన్యా వరార్థంస్వీకృతామయా । వరావలోకనవిధౌ నిశ్చితస్త్వంసుఖీభవ॥ ఇతిపఠిత్వా॥ తాంబూలం దద్యాత్ ॥

వకరికి నొకరు చందనము, పుష్పహారము, కస్తూరి మొదలగు సుగంధద్రవ్యములచేతను, నూతన వస్త్రాభరణములచేతను పూజించుకొనదగును. తదుపరి చూర్ణికాదిమంత్రాన్ వాచయేదితి కేచిత్ తతః బంధుమహాజనేభ్యో తాంబూలాదికం దద్యాత్ ॥

అథ దక్షిణదేశే కన్యానిశ్చితార్థ ప్రకరణమ్.

పంచాంగశుద్ధిగల శుభదినంబున వరునియొక్క బంధువులందరు మంగళద్రవ్యములగు పసుపు, కుంకుమ, తాంబూల ఫలపుష్పములు, ఆభరణములు మొదలగునవి తీసికొని మంగళవాయిద్య ధ్వనులతో బయలుదేరి వధూగృహమునకు ప్రవేశించి పిమ్మట ప్రాఙ్ముఖముగా కర్తను కూర్చుండబెట్టి పెళ్లికుమార్తెయొక్క తండ్రిగారిచే ముందుగా పిళ్లారిపూజ చేయించవలయును. అప్పుడు "మమపుత్రీం నిశ్చితార్థ సుముహూర్తమాచరిష్యే" అని సంకల్పమును, పిమ్మట గౌరీ, లక్ష్మీ, శచీదేవీపూజలు చేయించి పిమ్మట మహాలక్ష్మీ పూజనుకూడ నొనర్చి పిమ్మట యీప్రకారముగా నుచ్చరింపవలెను. ఎట్లనిన,

(వధూ) శ్లో॥ వాచాదత్తామయాకన్యా వరార్థ స్వీకృతాత్వయా । కన్యావలోకనవిధౌ నిశ్చితస్త్వంసుఖీభవ॥ స్వస్తిశ్రీ మహాభాగ్యాభ్యుదయలక్ష్మీవిలాస నిర్మలాఖండిత విద్వజ్జన భూసురాశీర్వాద ప్రవర్ధమాన ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధిసమృద్ధస్య ... గోత్రోద్భవస్య ... నామధేయస్యనప్త్రీం ... పౌత్రీం ... పుత్రీం ..., నామ్నీం కన్యాం ॥

(వరస్య) శ్లో॥ వాచాదత్తాత్వయాకన్యా వరార్థంస్వీకృతామయా। వరావలోకనవిధౌ నిశ్చితస్త్వంసుఖీభవ॥ స్వస్తిశ్రీమహాభాగ్యా ... సమృద్ధస్య ... గోత్రోద్భవస్య ... నామధేయస్య నప్త్రే ... పౌత్రాయ ... పుత్రాయ ... వరాయ॥ నిశ్చితార్థతాంబూలం వరస్యపిత్రే దద్యాత్ ॥ ఆతాంబూలమును వరునికిచ్చుటకొఱకు వరునితండ్రిగారియొక్క హస్తమందుంచి పిమ్మట వస్త్రముపైని మూటకట్టించవలెను. అట్లే ప్రత్యఙ్ముఖముగాకూర్చుండిన వధూతండ్రిగారికా వరునియొక్కతండ్రిగారిచేత తాంబూలమిప్పించి ఆతాంబూలమును వధూకొఱకువస్త్రముపై

ముడివేయ్యవలెను. అగ్నిహోత్రాదులుసాక్షిగా, ఆకాశవాణిసాక్షిగా-
భూదేవిసాక్షిగా, త్రికరణశుద్ధిగా, బంధుజనసాక్షిగా, సూర్యచంద్రా
దులుసాక్షిగా, త్రిపురోద్దేశ్యముగా, పురోహితులగు......య్యగారు
సాక్షిగా...గోత్రమందుపుట్టియున్న...ఫలానివారికి ప్రపౌత్రుడును...
ఫలానివారికి పౌత్రుడును ... ఫలానివారికి పుత్రుడునునగు రామయ్య
యను నామధేయవరునకు కన్యనుయివ్వ నిశ్చయించి శాస్త్రోక్తముగా
నిశ్చితార్థము చేయఁబడినది అని చెప్పి మంగలిచే డోలుమీద దెబ్బ
వేయించవలెను. అట్లే ఫలానివారియొక్క గోత్రమం దుద్భవించిన
ఫలానివారి ప్రపౌత్రికయును ...ఫలానివారి పౌత్రికయును ...ఫలాని
వారి పుత్రికయును, లక్ష్మీసౌభాగ్యవతియగు చిరంజీవి సీతమ్మను
ఫలానివరునికొఱకు నిశ్చితార్థము చేసికొంటిని అనిచెప్పి ధ్వని చేయ
వలెను. తెచ్చిన ఆభరణములు బంధువుల దఱిచే ముట్టించి ఆశీర్వాచ
నముపూర్వకముగా వరునియొక్క మంగళద్రవ్యములను ఆకన్యకొఱకు
పంపించవలయును. పిమ్మట బ్రాహ్మణులను బంధువులను బూజింప
వలెను. నిశ్చితార్థప్రకరణం సమాప్తమ్.

యోగ్యకన్యా లక్షణమ్.

శ్లో॥ అవ్యంగాంగీం సౌమ్యనామ్నీం హంసవారణనామినీం ।
మృదులోమకేశదశనాం మృద్వంగీముద్వహేత్స్త్రియమ్ ॥

తా॥ వక్రములుగాని అవయవములు గలిగినట్టియు, మనోహరమయిన నామము గలదియు, హంసవలెను గజమువలెను నడక గలిగినదియు, మృదు రోమములు కలిగినదియు, సూక్ష్మ కేశములు కలదియు, సూక్ష్మదంతములు కలదియు, మృదువైన యంగములుగల స్త్రీని వివాహము చేసికొనుటకుఁ దగినది. లోకములోనుండు జనులకందఱికి తల్లి క్షేత్రమనియు, తండ్రి బీజమనియు ప్రసిద్ధము క్షేత్రబీజములు రెండును కలసి యంకురమును పుట్టించుచున్నవి. కావున క్షేత్రరూపమయిన కన్యక సులక్షణముగలదిగా నుండవలెను.

అయోగ్యకన్యాలక్షణమ్.

శ్లో॥ నోద్వహేత్కపిలాం కన్యాం నాధికాంగీం నరోగిణీం ।
నాలోమికాం నాతిలోమాం నవాచాలాం నపింగళామ్ ॥

తా॥ కపిలవర్ణము గలిగిన చిన్నదానిని, తనకంటె పొడుగుగ నుండుదానిని, రోగము గలదానిని, రోమములు లేనిదానిని, మిక్కిలి రోమములుగలదానిని, ఎక్కువ మాటలాడుదానిని, పింగళవర్ణముకల దానిని, వివాహము చేసికొనరాదు యిదియునుగాక దుష్టస్వభావము కలదానిని, దుష్టవాక్యమును పలుకుచుండుదానిని, తల్లిదండ్రిలపోలిక లేనిదానిని, ముఖమందురోమములుకలదానిని, పురుషాకారముగల దానిని, పెండ్లాడకూడదని శాస్త్రప్రమాణము, కన్యవయస్సుకంటే వరు డధికవయస్సుకలవాడుగా నుండుటయుక్తము సమానవయస్సుకూడదు.

సపిండులలో వివాహమును గురించి.

(అసగోత్రా మసపిండా మసమాన ప్రవరాంకన్యాం వరయేత్)

అనఁగాసగోత్రయును, సపిండయును, సమాన ప్రవరయుఁగాఁగట్టి కన్యను వివాహము చేసికొనవలయునని తాత్పర్యము. సగోత్రమనఁగా నొకవంశము, వరుఁడును గన్యయు నొకటే వంశమునకుఁ జేరకుండుట యసగోత్రమనఁబడును, వివాహమందుఁ గన్యతండ్రియొక్కయు,మూల పురుషుఁ డొకఋషిగా నుండఁగూడదు. ఈనిబంధనను మొదటనుండి హిందువులందఱు పెద్దలనుమతి చొప్పున ఇప్పుడు గోత్రనుక్రమము బ్రాహ్మణులందుమాత్రము పరంపరగాఁజెప్పుచుండినను నితరులునయి తము గోత్రసంబంధమైన సంకేతమునననుసరించి యొకటే వంశమునకుఁ జేరినవారిలో వివాహముఁ జేసికొనుటలేదు.

అసపిండవివాహమ్.

ఇచ్చట నసపిండమనఁగా (సమానః ఏకః పిండో దేహోవయవో యేషాంతే సపిండాః నసపిండాః అసపిండాః) అనఁగా దేహసంబంధము వలననేక పిండమెవరికింగలదో వారు సపిండులు, కానివా రసపిండులు ఎట్లనగా (మాతృష్వసృమాతులాదిభి స్సహమాతామహాదే రన్వ

యాత్, తథాపితృవ్య పితృష్వసా)దిభిఃపి పితామహాదే రస్వయాత్, ఏవంత్రసాక్షాత్, పరంపరయావా ఏకశరీరావయవాన్వయేనసాపిం డ్యం యోజనీయం) అనఁగా దల్లియొక్క తండ్రిదేహ సంబంధము వలన తల్లియొక్క యక్క చెల్లెండ్రును, మేనమామగారును, తండ్రి యొక్క దేహ సంబంధము వలన దండ్రి యక్క చెల్లెండ్రు మొదలగు వారును సపిండులని తెలియవలయును ఇందుచే మేనత్తగారివంశములో ను, మేనమామగారివంశములోను, తల్లి యక్క చెల్లెండ్రవంశములోను, సపిండత్వ బాధకమునుబట్టి పెండ్లిచేసికొనకూడదని విశదమగుచున్నది. ఇంకొకస్మృతియందు శ్లో॥ పితుః పితృష్వసుః పుత్రాః పితుర్మాతృష్వ సుస్సుతాః। పితుర్మాతులపుత్రాశ్చ విజ్ఞేయాః పితృబాంధవాః॥మాతుః పితృష్వసుః పుత్రాః మాతుర్మాతృష్వసు స్సుతాః। మాతుర్మాతుల పుత్రాశ్చవిజ్ఞేయా మాతృవాంధవాః॥ అనఁగా—తండ్రితండ్రియొక్క యక్కచెల్లెండ్ర కొడుకులు, తండ్రితల్లియొక్క యక్కచెల్లెండ్రకొడుకు లును, తండ్రిమేనమామగారి కొడుకులును, పితృబంధువులనియు, దల్లి తండ్రియక్కచెల్లెండ్రి కొడుకులును, తల్లి తల్లి యక్కచెల్లెండ్ర కొడుకు లును, తల్లిమేనమామగారి పుత్త్రిలును మాతృబంధువులని యెఱుంగ వలయును. సపిండత్వమీవంశమువారందఱికిని వ్యాపించియున్నది కనుక నీవంశములో వివాహముచేసికొనఁదగదు (ఆయాహీంద్రపథిభీరళీ తే భిర్యజ్ఞ మిమంనోభాగధేయం జుషస్వతృప్తాంజుహుర్మాతులస్యేవయో షాభాగస్తే పైతృష్వసేయో నపామితి) అనుమంత్రప్రమాణము ననుస రించి మేనమామకుమార్తె వివాహమునకు యోగ్యమని చెప్పెదురు ఈ మంత్రార్థమేమనిన ఓ యింద్రడా-స్తుతులతోఁ గూడ మాయొక్క యీయజ్ఞమునుగూర్చిరమ్ము వచ్చిమాచేనియ్యఁబడిన హవిర్భాగము నుగ్రహింపుము ఆజ్యాదులచే సంస్కరింపఁబడినవపనునీయుద్దేశ్యముచే విడుచుచున్నాను ఎట్లనగా—మేనమామకొమార్తెయు, మేనత్తకొమా ర్తెయు, మేనల్లునికెట్లర్హమో యటులనేయయిన నీమంత్రి మర్థవాద ముగా నెంచవలెనని తలంచి మేనమామ మేనత్తకుమార్తెలను వివా హముఁ జేసికొనఁదగదని యనేకులు నిషేధించియున్నారు శాతాతప

ధర్మశాస్త్రమందు॥ శ్లో॥ మాతులస్య సుతామూఢ్వా మాతృగోత్రాం తథైవచ। సమానప్రవరాంచైవ ద్విజశ్చాంద్రాయణం చరేత్ ॥ అనఁగా మేనమామకుమార్తెను తల్లిగోత్రముయొక్క కన్యను, సమానప్రవర గల వంశములోని వడుచును వివాహముఁ జేసికొనినద్విజుఁడు చాంద్రాయణ మాచరింపవలె ననియును, పైఠీనసమందు పితృమాతృష్వస్తృ దుహితరో మాతులస్య సుతా ధర్మతో భగిన్యస్తావర్జయేదితి విజ్ఞాయతే॥ అనఁగా తండ్రి యక్క చెల్లెండ్ర యొక్కయు, తల్లి యక్క చెల్లెండ్ర యొక్కయు, మేనమామగారియొక్కయు పుత్త్రికలును న్యాయముగా చెల్లెండ్రగుచున్నారు, గాన వివాహమందు విడువఁదగిన వారనియును సుమంతువు (పితృపత్న్యస్సర్వామాతర స్తద్భ్రాతరో మాతులా స్తద్దుహితరశ్చభగిన్యః) తండ్రి భార్య లందఱును దల్లులును, వారి సోదరు లందఱును, మేనమామ గార్లును, వారి కొమార్తెలు అక్క చెల్లెండ్రు గాన వివాహము చేసికొనఁదగని వారనియును, వ్యాసులు (మాతుస్స పిండాయత్నేన వర్జనీయాద్విజాతిభిః) తల్లి పార్శ్వపుసపిండులలో సర్వ ప్రయత్నములచే ద్విజులు వివాహముఁ జేసికొనుట విడువ వలయు నని చెప్పిరి ఉత్తరదేశమందనఁగా గోదావరీ నది కు త్తరమునుండి హిమవత్పర్వతప్రదేశము వఱకు మేనమామ మేనత్తకొమార్తెలను వివాహముఁజేసికొనుట కేవలము నిషేధముగా నెంచియున్నారు, దేశములందు ముఖ్యముగా నర్మదానది కుత్తరమునుండి మేనమామ మేనత్తకొమార్తెలను బొత్తిగా వివాహము జేసికొనుటయే లేదు దక్షిణ దేశమందు విశిష్టాద్వైతులగు శ్రీవైష్ణవు లీనిబంధన ననుసరించ యున్నారు ఇతరులలో నిషేధమనియెంచక వివాహము చేసికొనుచున్నారు, వైశ్యులలో మాత్రము మేనమామ కొమార్తెను వివాహము జేసికొనుట విధిగా కొందరెంచియున్నారు, మఱియు మేనమామ కుమార్తెను మేనల్లుని కీయకుండుట గొప్పతప్పిదముగా వాదించెదరు, మేనమామ కుమార్తెలనువివాహముఁ జేసికొనుట వలన నావంశములలో రూపవంతులును, ధైర్యవంతులును, బలిష్ఠులును బుట్టుట తగ్గుచున్నదని యూహింపవలసినదిగానున్నది. ఉత్తరదేశమందువలె దక్షిణదేశమందు వైశ్యులును

దారుఢ్యముగను, రూపవంతులుగను, దఱుచుగా లేరు దక్షిణదేశమందు మేనమామకుమార్తెలను తప్పక వివాహముచేసికొను వైశ్యులలోరూప వంతులు మిక్కిలి యరుదు. ధైర్యగుణమంతకన్న దక్కువ, ఇదియను భవసిద్ధమని దోచుచున్నది. మేనమామ మేనత్త కుమార్తెలను వివాహముఁజేసికొనుటను గుఱించి తాత్పర్య భేదమున్నది గనుక నంగీకరించిన నంగీకరింపవచ్చు ననుకొందము. బొత్తిగా నంతటను నిషేధింపఁబడియుండెడు అక్క చెల్లెండ్ర బిడ్డలు మొదలగువారిని సర్వసాధారణముగా వివాహముఁ జేసికొనుచున్నారు, ఇందుకేమనవలయును కడమ విషయములు సంక్షేపించితిని.

అష్టావాక్యనక్షత్రజపః.

కృత్తికా॥ శ్లో॥ కృత్తికాఃపాతునక్షత్రం అగ్నిరస్యాధిదేవతా । ఆదిమంసకలర్క్షాణాం జ్ఞేయంతద్ధిసదాబుధైః॥ భాసోయస్యప్రదీప్యంతి భువనే సచరాచరే । తదృక్షేణసమాయుక్తః దద్యాత్తోస్నిగ్నిశ్శివానినః॥

రోహిణీ॥ శ్లో॥ రోహిణీపాతునక్షత్రం బ్రహ్మయస్యాదిదేవతా । బృహజ్జ్యోతిర్జగద్వేద్యో వర్ధయేదాయురుత్తమం । ప్రదీప్యంతిసదాయావై సకలామరసేవితా । ఆమోదం సందిశం త్వస్మాక రోహిణీ సావతాత్సదా ॥

మృగశీర్ష॥ శ్లో॥ మృగశీర్షంతునక్షత్రం సోమోయస్యాధిదేవతా । యస్యధామప్రియంలోకే వర్ధతేఽనేకధాన్యణాం। సోమస్యరాజ్ఞస్తత్ప్రియః ఓషధీశస్య సంతతం । తంనః ప్రియకరం భూయా దారోగ్యాదిప్రవర్ధనాత్ ॥

ఆర్ద్రా॥ శ్లో॥ ఆర్ద్రానక్షత్రమవ్యాన్నః రుద్రోయస్యాధిదేవతా । పూజ్యోఽమరాణాంసర్వేషాం సవైశంసంతనోతునః। అస్మాకందురితాన్యద్య మోచయ త్వఘనాశనం । తన్నస్సర్వాణి భద్రాణి సంతతం పరివర్ధయేత్ ॥

పునర్వసు॥ శ్లో॥ పునర్వస్వాఖ్యనక్షత్రం అదితిర్యస్యదేవతా । పునః పునశ్శుభంకుర్యా త్పునర్వసుచవర్ధయేత్ । అదితిర్జీవపుత్రాసా లోకానాం శర్మవర్ధినీ । జగత్త్రితృప్తాసంధాత్రీ జీవపుత్రా పునాతునః ॥

పుష్య॥ శ్లో॥ తిష్యనక్షత్రమవ్యాన్నః జీవోయస్యాధిదేవతా। ఆరా
ధ్యోమరుతాంసాక్షా త్సోఽజసాపరిరక్షితాత్ । యేనాభయంప్రప
ద్యంతే లోకేమర్త్యాచరాచరే । సవాఅంగీరసోదేవః పునానోమాం
సదావతాత్ ॥

ఆశ్రేష॥ శ్లో॥ వ్యాళనక్షత్రమవ్యాన్నః సర్పాయస్యాధిదేవతాః ।
యేరోచమానాస్సర్వత్ర దయమానో అనాగసే । యేసర్పాఅఖిలో
కూరాః విందతేచాహ్యనుద్ధతిం । తేభ్యఏవనమస్కుర్యుః ఆరోగ్యాభి
ప్రవృద్ధయే ॥

మఘ॥ శ్లో॥ మఘానక్షత్రమవ్యాన్నః పితరోయస్యదేవతా । యేవై
యజ్ఞేప్రసిద్ధాస్స్యుః సర్వదా వందితాజనైః । సర్వకర్మసువిఖ్యాతాః
పావయంతిచరాచరం। తేషాంప్రియతమంనిత్యం దిశతుశ్రేయఉత్తమం॥

పూ-ఫ॥ శ్లో॥ పుబ్బానక్షత్రమవ్యాన్నః అర్యమాయస్య దేవతా ।
భాగ్యప్రదాయినీతస్మాత్ సౌభాగ్యాదింప్రదాతిచ । పూర్వాతుఫల్గునీ
సావై సద్భిస్సం పరికీర్తితా । సకలాగమ శాస్త్రేషు తారా సంపరి
చోదితా ॥

ఉ-ఫ॥ శ్లో॥ ఉత్తరాఫల్గునీ నామ నక్షత్రంయస్యదేవతా । ఋషిభి
స్సంపరిఖ్యాతం భగోయస్యాధిదేవతా। ఉత్తమంసర్వతారాణాం ఉత్త
మోత్తమభూతిదం। ఉత్తమంశుభమాదద్యా దుత్తరోత్తరవృద్ధయే ॥

హస్త॥ శ్లో॥ హస్తానక్షత్రమవ్యాన్నః రవిర్యస్యాధిదేవతా। యోమృ
తంసందిశంత్వద్య సనఃపుష్ణాతుసంపదః। యంకర్మసాక్షిణంసాక్షా త్పర
మాహుర్మనీషిణః। తంవందేశిరసాదేవం జగచ్చక్షుషమీశ్వరమ్ ॥

చిత్రా॥ శ్లో॥ చిత్రానక్షత్రమవ్యాన్నః త్వష్టాయస్యాధిదేవతా। చిత్రం
సముపగీతంత చ్చిరసౌఖ్యంప్రయచ్ఛతి। త్వష్టావైహివిశ్వకర్మా సా విశ్వ
స్మిన్పరిగీయతే । దేవానాంసపురోధాహి రోచమానోజయత్వరమ్ ॥

స్వాతీ॥ శ్లో॥ స్వాతీనక్షత్రమవ్యాన్నః వాయుర్యస్యాధిదేవతా। సఏవ
బలమత్యర్థం విష్ణోశ్చజగదామపి। తన్నఃపాతుసమీరోసా సమీరయతి
విష్టపం । యస్సర్వతాభిగమ్యాత్మా జగత్ప్రాణోహి గీయతే ॥

విశాఖ॥ శ్లో॥ విశాఖభం శుభందద్యా దింద్రాగ్నీ యస్యదేవతే। ఆరాధ్యమానేవిశ్వస్మిన్ జగద్వ్యాపకహోవృభౌ। యజ్ఞేయజ్ఞేసమిద్ధాంశౌ భాగ్యస్వీకరణాయవై। తానేతౌరక్షతాంసమ్య క్సర్వార్థరామాభివృద్ధయే॥

అనూరాధ॥ శ్లో॥ అనూరాధర్క్షమవ్యాన్నః మిత్రోయస్యాధిదేవతా। అవతాన్మిత్రవన్నిత్యం అమిత్రపరివర్జనం। ఆపదాంపరిహర్తాసౌ సంపదా మభివర్ధనః। తస్మాదాపదమాహృత్య సంపదంపరివర్ధయేత్ ॥

జ్యేష్ఠా॥ శ్లో॥ జ్యేష్ఠానక్షత్రమవ్యాన్నః ఇంద్రోయస్యాధిదేవతా। యస్మిన్వృత్రంజఘానాసౌ విశ్వస్యాపన్నివారకః। సవాఇద్ధానుభావో గ్రేదేవానాంచసమాహితః। విరరాజసదావిద్వాన్ విహరన్నభితోదివి॥

మూలా॥ శ్లో॥ మూలానక్షత్రమవ్యాన్నః దనుజా యస్యదేవతాః। యోజనంసమనుప్రాప్తాః ఏధంతేకామగానిశి। మూలంప్రజానాంసమ భూత్ తస్మాన్మూలాభిధానకం। సంపదామపి మూలంస్యా దిత్యా త్మనిభజేమహి ॥

పూర్వాషాఢ ॥ శ్లో॥ పూర్వాషాఢాఖ్య నక్షత్రం ఆపో యస్యాధి దేవతాః। యాఃకూల్యాశ్చనదీస్సింధూః అభియాంతిపునఃపునః। తాఏవ పావనీఃపుంసాం బాహ్యాంతర్మలమోచనీః। ఆపోయాచామవృద్ధ్యర్థం నిత్యంసజ్జీవనప్రదః ॥

ఉత్తరాషాఢ॥ శ్లో॥ ఉత్తరాషాఢనక్షత్రం విశ్వేయస్యాధిదేవతాః। యత్ప్రసాదాత్ప్రపద్యన్తె పశుధాన్యాదిసంపదః। కన్యాశ్చచారుసర్వాంగీ స్సుపుత్రాంశ్చసువర్చసః। వాహనాంబరభూషాదితన్నస్సమభిరక్షతాత్॥

అభిజితు॥ శ్లో॥ అభిజిన్నామ నక్షత్రం బ్రహ్మా యస్యాధిదేవతా। అభితస్సర్వశత్రుఘ్నం శుభంవస్సంప్రయచ్ఛతు ॥

శ్రవణం॥ శ్లో॥ శ్రవణర్క్షం సమవ్యాన్నః విష్ణు ర్యస్యాధిదేవతా। యస్మిన్ దేవాస్తుశృణ్వంతి పుణ్యాపుణ్యఫలంహరేః॥ ఆనందవర్ధనంనిత్యాం అనంతంసచ్చిదాత్మకం। అభిరక్షంతుసర్వత్ర విష్ణునాశంప్రచోదితః॥

ధనిష్ఠా॥ శ్లో॥ శ్రవిష్ఠానక్షత్రమవ్యా ద్వాసవోయస్యదేవతాః। వసూ నామభివృద్ధ్యర్థం వసుకామిభిరీడ్యతే। యదత్రాముత్రభద్రాణి ధార యత్యనిశం నృణాం। దద్యాత్సర్వాణివస్తూని దిశతుశ్రేయసాధ్రువం॥

శతతారా॥ శ్లో॥ శతతారాఖ్యనక్షత్రం వరుణోయస్యదేవతా। అవ
తాచ్ఛతభిషఙ్నామ నక్షత్రాణాంమహోత్తమమ్॥

పూర్వాభాద్ర॥ శ్లో॥ పూర్వాభాద్రాఖ్యనక్షత్రం యదజైకాంఘ్రి
దైవతం। వితస్వత్సర్వభూతాని విశ్వవ్యాపిమహోదధి। సోవ్యాదజైక
పాద్దేవః శుభదస్సర్వదేహినాం। విశ్వాత్మా విశ్వమవ్యగ్రం విశ్వగో
విశ్వభావనః॥

ఉత్తరాభాద్ర॥ శ్లో॥ ఉత్తరాభాద్రనక్షత్రం యదహిర్బుధ్న్యదైవ
తం। అధికైశ్వర్యసంధాన మవతాన్నఃపదేపదే॥ యేనాప్తకామో
హిర్బుధ్న్యః శాశ్వతీంకీర్తిమశ్నుతే। తస్మాదస్మైనమస్కుర్మః అహ
యేబుధ్న్యయాయచ॥

రేవతీ॥ శ్లో॥ రేవతీనక్షత్రమవ్యాత్పూషాయస్యాధిదేవతా। యః
పుష్ణాతితరాంశ్రేయః సదసద్గోచరఃప్రభుః। విశ్వవిద్యాప్రసన్నాత్మా
లోకలోచనఈశ్వరః। బ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మాసౌ సర్వదేవమయోవిభుః॥

అశ్వినీ॥ శ్లో॥ అశ్వినీనక్షత్రమవ్యాదశ్వినౌయస్యదేవతే। మరుతాం
భిషజావేతౌ మహితావఖిలోన్నతౌ। ఆరోగ్యాదిప్రదౌనిత్య మభిద్యో
తితవైభవౌ। అనంతభోగదౌస్యాతాం అప్సరోగీతవైభవౌ॥

భరణీ॥ శ్లో॥ భరణీనక్షత్రమవ్యాద్యమోయస్యాధిదేవతా। కాల
స్వరూపీప్రౌఢశ్రీః ధర్మాధర్మఫలప్రదః। యమాయరాజ్ఞేజగతాం క్షేమ
స్థైర్యప్రదాయచ। పితౄణామధినాథాయ శాశ్వతాయనమోనమః॥

నక్షత్రదేవతాధ్యానాదిః.

కృత్తికా॥ శ్లో॥ కృత్తికావ్యాగ్నిదైవత్యా మేషవాహనసంస్థితా।
స్రుక్స్రువాభీతివరద చతుర్హస్తా నమామ్యహం॥ కృత్తికానక్షత్ర
దేవతా మగ్నిమా...మి॥

రోహిణీ॥ శ్లో॥ ప్రజాపతిశ్చతుర్బాహుః కమండల్వక్షసూత్రధృక్।
వరాభయకరశ్శుక్లో రోహిణీదేవతాస్తుమే॥ రోహిణీనక్షత్రదేవతాం
ప్రజాపతిమా...మి॥

మృగశీర్ష॥ శ్లో॥ శ్వేతవర్ణాకృతిస్సోమో ద్విభుజో వరదండకభృత్ । దశాశ్వరథమారూఢో మృగశీర్షేస్తు మేముదే ॥ మృగశీర్షానక్షత్రదేవ తాం సోమమా...మి ॥

ఆర్ద్రా॥ శ్లో॥ రుద్రశ్శ్వేతవృషారూఢ శ్శ్వేతమాల్యశ్చతుర్భుజః । శూలఖడ్గాభయవరాన్ దధానో మే ప్రసీదతు ॥ ఆర్ద్రానక్షత్రదేవతాం రుద్రమా...మి ॥

పునర్వసు॥ శ్లో॥ అదితిః పీతవర్ణాచ స్రుక్స్రువందర్భసంయుతం। దధానాశుభదాభూయా త్పునర్వసుకృతాహ్వయా ॥ పునర్వసూనక్షత్ర దేవతాం అదితిమా...మి ॥

పుష్య॥ శ్లో॥ వందేబృహస్పతిం పుష్య దేవతాం మానుషాకృతిం । సర్వాభరణసంపన్నం దేవమంత్రిణమాదరాత్ ॥ పుష్యనక్షత్రదేవ తాం బృహస్పతిమా...మి ॥

ఆశ్లేష॥ శ్లో॥ సర్పోరక్తస్త్రినేత్రశ్చ ఫలరాశికరద్వయః। ఆశ్లేషా దేవతా పీతాం బర ధృగ్వరదోఽస్తుమే ॥ ఆశ్లేషా నక్షత్ర దేవతాం సర్పమా...మి ॥

మఘ శ్లో॥ పితరః పిండహస్తాశ్చ కృశాధూమ్రాః పవిత్రిణః । కుశ లందద్యురస్మాకం మఘా నక్షత్రదేవతాః ॥ మఘా నక్షత్రదేవతాం పితౄనా...మి ॥

పూ-ఫ ॥ శ్లో॥ సంపూజయా మ్యర్యమణం ఫల్గునీ తార దేవతాం । ధూమ్రవర్ణం రథారూఢం సశక్తికరసంయుతమ్ ॥ పూర్వఫల్గునీదేవ తాం సూర్యమా...మి ॥

ఉ ఫ॥ శ్లో॥ భగంవరరథారూఢం ద్విభుజంశంఖచక్రిణం । ఫల్గునీ దేవతాంధ్యాయే ద్భక్తాభీష్టవరప్రదమ్ ॥ ఉత్తరఫల్గునీనక్షత్రదేవతాం భగమా...మి ॥

హస్త॥ శ్లో॥ సవితారమహంవందే సప్తాశ్వరథవాహనం । పద్మాస నస్థం ఛాయేశం హస్తా నక్షత్ర దేవతామ్ ॥ హస్తా నక్షత్ర దేవతాం అర్యమణమా...మి ॥

చిత్రా। శ్లో॥ త్వష్టారం రథమారూఢం చిత్రానక్షత్ర దేవతాం। శంఖ చక్రాన్వితకరం కిరీటిన మహంభజే॥ చిత్రానక్షత్ర దేవతాం త్వష్టారమా...మి॥

స్వాతీ। శ్లో॥ వాయుం మృగవరారూఢం స్వాతీనక్షత్రదేవతాం। ఖేటచర్మోజ్జ్వలకరం ద్వితయం ప్రణమామ్యహమ్॥ స్వాతీ నక్షత్ర దేవతాం వాయుమా...మి॥

విశాఖా॥ శ్లో॥ ఇంద్రాగ్నీశుభదౌస్యాతాం విశాఖాదేవతేశుభా। సమామ్యేకరథారూఢా వరాభీతికరాంబుజౌ॥ విశాఖానక్షత్రదేవతే ఇంద్రాగ్నీ ఆవా...మి॥

అనూరాధా॥ శ్లో॥ మిత్రంపద్మాసనారూఢ మనూరాధేశ్వరంభజే। శూలాంకుశధరంబాహ్వోః దేవంశోణితవర్ణకమ్॥ అనూరాధానక్షత్ర దేవతాంమిత్రదే...మి॥

జ్యేష్ఠ॥ శ్లో॥ ఇంద్రంగజవరారూఢం వజ్రపాశవరాభయమ్। కరైశ్చతుర్భిర్దధతం జ్యేష్ఠాధీశ్వరమాశ్రయే॥ జ్యేష్ఠానక్షత్రదేవతాం ఇంద్రమావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి॥

మూల॥ శ్లో॥ కరాళవదనంకృష్ణం యాతుధానంనృవాహనం। ఊర్ధ్వకేశం విరూపాక్షం భజేమూలాధిదేవతామ్। మూలానక్షత్రదేవతాం అసురమా...మి॥

పూ-షా॥ శ్లో॥ ఆషాఢాదేవతా నిత్య మాపస్సంతుశుభప్రదాః। సముద్రగాస్తరంగిణ్యః పావన్యస్సర్వదేహినామ్॥ పూర్వాషాఢానక్షత్ర దేవతా ఆపఆవా...మి॥

ఉ-షా॥ శ్లో॥ విశ్వాన్ దేవానహంవందేఽషాఢానక్షత్రదేవతాః। శ్రీపుష్టికీర్తిదా ధాత్రీస్సర్వ పాపాపనుత్తయే॥ ఉత్తరాషాఢా నక్షత్ర దేవతావిశ్వాన్ దేవానా...మి॥

అభిజితు॥ శ్లో॥ నిర్గుణంబ్రహ్మ భూయాన్మే జ్ఞానైశ్వర్యప్రదంసదా। అభిజిత్తారకేశానం వేదాంతకృతసంశ్రయమ్॥ అభిజిన్నక్షత్రదేవతాం బ్రహ్మాణమా...మి॥

శ్రవణం॥ శ్లో॥ శాన్తాకారం చతుర్హస్తం శ్రోణానక్షత్రవల్లభమ్ । విష్ణుంకమలపత్రాక్షం ధ్యాయేద్గరుడవాహనమ్॥ శ్రవణనక్షత్రదేవతాం విష్ణుమా...మి ॥

ధనిష్ఠా॥ శ్లో॥ శ్రవిష్ఠాదేవతాంవందే వసూన్ రథవరాశ్రితాన్ । శంఖచక్రాంకితకరాన్ కిరీటాంకితమస్తకాన్ । ధనిష్ఠానక్షత్ర దేవతాం వసూనావా...మి ॥

శతతారా॥ శ్లో॥ వరుణంసతతంవందే సుధాకలశ ధారిణమ్ । పాశహస్తంశతభిష గ్దేవతాం దేవ వందితామ్ ॥ శతభిషఙ్నక్షత్ర దేవతాం వరుణమా...మి ॥

పూర్వాభాద్ర॥ శ్లో॥ శిరసాహమజంవందే ఏకపాదంతమోపహం । ముదేప్రోష్ఠపదేశానం సర్వదేవనమస్కృతమ్॥ పూర్వాభాద్రపదనక్షత్రదేవతా మజైకపాదమా...మి ॥

ఉత్తరాభాద్ర॥ శ్లో॥ అహిర్బుధ్న్యోభూయా న్ముదేప్రోష్ఠపదేశ్వరః । శంఖచక్రాంకితకరః కిరీటోజ్జ్వలమాళిమాన్ ॥ ఉత్తరాభాద్ర దేవతా మహిర్బుధ్న్యమా...మి ॥

రేవతీ॥ శ్లో॥ పూషణంద్విపదంవందే రేవతీశంసమృద్ధయే । వరాభయోజ్జ్వలకరం రత్నసింహాసనేస్థితమ్ । రేవతీనక్షత్రదేవతాం పూషణమావాహ...మి ॥

అశ్విని॥ శ్లో॥ అశ్వినౌదేవతే శ్వేత వర్ణౌతౌద్విభుజౌస్తుమః । సుధాసంపూర్ణకలశ కరాబ్జావశ్వవాహనౌ ॥ అశ్వినీనక్షత్రదేవతే అశ్వినావావాహయామి ॥

భరణీ॥ శ్లో॥ పాశదండోజ్జ్వల భుజ ద్వయం మహిషవాహనమ్ । యమంనీలతనుం భీమం భరణీదేవతాంభజే॥ భరణీనక్షత్ర దేవతాం యమమావాహయామి ॥ ఇతినక్షత్రదేవతాధ్యానాది స్సమాప్తః ॥

పునస్సంధానమగ్ని ప్రతిష్ఠాపనమ్.

ఆచమ్య-వధూముత్తరత ఉపవేశ్యస్వయం దక్షిణత ఆసీనః — ఏవం...త్యర్థం లౌకిక పునస్సంధానాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణస్తదం

గత్వేన తదాదాశుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థ మభ్యుదయార్థంచ
మహాజనైస్సహస్వస్తిపుణ్యాహావాచనంకరిష్యామి॥ ఆదౌనిర్విఘ్నేనపరి
సమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామి॥ గణాధిపతిపూజాం
కృత్వా।పుణ్యాహంవాచయిత్వాపునఃఆచమ్య।ఏవం...త్యర్థం నిత్యోపా
సనాతిక్రమణదోషనివృత్త్యర్థం యథాసంభవప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యామి
నమః॥ అథపంచప్రస్థ తండులతాంబూల ఫలదక్షిణాదీన్ గృహీత్వా।
శ్లో॥ సమస్తసంపత్సమవాప్తి హేతవస్సముత్థితాపత్కులధూమకేతవః॥
అపారసంసార సముద్రసేతవః పునంతుమాం బ్రాహ్మణ పాదపాంసవః॥
ఆపద్ఘనధ్వాంత సహస్రభానవస్స మీహితార్థార్పణ కామధేనవః।
సమస్తతీర్థాంబుపవిత్రమూర్తయో రక్షంతుమాం బ్రాహ్మణపాదపాం
సవః। ఆధివ్యాధిహరంన్నృణాం మృత్యుదారిద్ర్య నాశనం। శ్రీపుష్టి
కీర్తిదంవం దేవిప్రశ్రీపాదపంకజమ్॥ అశేషే హే పరిషన్మదీయాం విజ్ఞాప
నామవధార్యమయాసమర్పితామిమాం పరిషద్దక్షిణాం యథోక్త దక్షి
ణామివస్వీకృత్య।మమఔపాసనాంత రితదినాదారభ్య ఏతత్క్షణపర్యంతం
లౌకికఔపాసనాతిక్రమణ దోషనివృత్త్యర్థంమమ ఆయుర్బలాభివృద్ధ్యర్థం
తదుక్తప్రాయశ్చిత్తం నిశ్చిత్య ఉపదిశ్య మామనుగృహ్ణంతు భవంతః॥
అనుగృహాణ॥ శుభదినే పునస్సంధానాధికార సిద్ధిరస్త్వితి భవంతో
బ్రువంతు। పునస్సంధానాఽధికారసిద్ధిరస్తు॥ పునఃఆచమ్య - ఏవం...
త్యర్థం ధర్మపత్నీ సమేతస్య మమశరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణాజ్యధాన్యకృచ్ఛ్రా
ణ్యాచరిష్యే॥ శ్లో॥ స్వర్ణంపవిత్రమమలం స్వర్ణంపాపప్రణాశనం।
స్వర్ణంహి శంకరంయస్మా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ స్వర్ణదానం
దద్యాత్॥ శ్లో॥ ధన్యంకరోషిదాతార మిహలోకే పరత్రచ। యస్మా
త్తస్మాచ్ఛివంమేస్యా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ధాన్యదానం
దద్యాత్॥ శ్లో॥ కామధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషు సంస్థితం।
దేవానామాజ్యమాహార మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ఆజ్యదానం
దద్యాత్॥ శ్లో॥ ధన్యంకరోషిదాతార మిహలోకేపరత్రచ। యస్మా
త్తస్మాచ్ఛివంమేస్యా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ హిరణ్యదానం
దద్యాత్॥ శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ...ప్రీత్యర్థం ఇదం కృచ్ఛ్రత్రయ

ప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తి హిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదే న మమ॥
పూర్వోక్త ఏవం ... తిథౌ మయా కృతైః ఏభి స్సువర్ణాజ్యధాన్యకృచ్ఛ్రై
ర్భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీమహావిష్ణు స్సుప్రీతో వరదో భూత్వా మమ
శరీర శుద్ధిర స్త్వితి భవంతో బ్రువంతు । శరీరశుద్ధిరస్తు॥ పునః ఆచమ్య
ఏవంగు...ర్థం హోమద్రవ్యదానం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్॥ బ్రాహ్మణ
మభ్యర్చ్య అస్మై బ్రాహ్మణాయ ... హోమాతిక్రమణ దోషనివృత్త్యర్థం
హోమద్రవ్యదానం తుభ్యమహం సంప్రదదే న మమ॥ పునః ఆచమ్య
...ఏవం...తిథౌ మమ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పునస్సంధానాఖ్యం కర్మ
కరిష్యామి । బ్రాహ్మణైస్సహ । స్థండిలోల్లేఖనాద్యగ్ని ప్రతిష్ఠాపనాం
తం కృత్వా, తత్ర చతుష్పాత్ర ప్రయోగం కుర్యాత్ । పూర్వపరిషేచనం
కృత్వా స్రువేణ చతుర్గృహీతం గృహీత్వా॥ శ్లో॥ పృథివీజలమగ్నిశ్చ
వాయురాకాశమేవచ । భూతాత్మక ధనం దేహి పుత్రం దేహి హుతా
శన। ఇదమగ్నయే నమః॥ శ్లో॥ రసం స్పృష్ట్వా సుమేధా శ్రీ మమశుక్ల స్వధా
వచ । ఆత్మానం సంభవం దేహి పుత్రం దేహి దివాకర॥ ప్రజాపతయే నమః
శ్లో॥ మిథునం గర్భసంజాతం దశమాసాన్ ప్రసూతికాన్ । సుగుణం ధార్మికం
దేహి యజ్ఞవంతం క్రియాయుతం॥ అగ్నయే నమః॥ ప్రితాపన్ దేహి
పుత్రం కీర్తివంతం చ దేహి మే । ఆత్మానమాత్మసంభూతో రూపవాన్
రూపసంభవః॥ బ్రహ్మణే నమః ॥ అథ నవగ్రహ హోమం కుర్యాత్ ॥ అస్మిన్
పునస్సంధాన కర్మణి మంత్రవిపర్యాస కర్మవిపర్యాసాది సమస్త దోషనిర్హా
రణార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యామి నమః॥ పృథివ్యాదిషు భూతానాం
తుష్ట్యర్థం పావకేనలె । వేదీపూర్ణేన హోమేన దత్తమాజ్యం సమర్పయ॥
అగ్నయే నమః॥ ఉత్తరపరిషేచనం కృత్వా ఆచమ్య ... ఏవం ... ప్రీత్యర్థం
ప్రాతఃకాలే తండులహోమం కరిష్యామి॥ తతః అగ్నిప్రార్థనం కుర్యాత్
పూర్వపరిషేచనం కృత్వా । వీతిహోత్రాయ నమః - విధాత్రే నమః ॥
ఇత్యాహుతిద్వయం ప్రాతరగ్నౌ నిక్షిపేత్ ॥ మార్తాండాయ నమః ॥
విధాత్రే నమః । ఇత్యాహుతి ద్వయం సాయమగ్నౌ నిక్షిపేత్ ॥
అథ వనస్పతిహోమం కరిష్యామి ॥ శ్లో॥ వనస్పతే మహీజాత సర్వాభీష్ట
ఫలప్రద। జుహోమ్యద్య ప్రతీత్యై ఆజ్యాదిభిరతంద్రితః॥ వనస్పతయే

నమః॥ ఉత్తరపరిషేచనాంతే అథఉదీచ్యాంగపూజాం కరిష్యామినమః। షోడశోపచార...మి॥ అథప్రదక్షిణమ్॥ శ్లో॥ నమస్తేయజ్ఞభోక్త్రేచ నమస్తేహవ్యవాహన। నమస్తేపీతిహోత్రాయ సప్తజిహ్వాయతేనమః। గోవిందపుండరీకాక్ష యజ్ఞేశాచ్యుతమాధవ। రామకృష్ణహృషీకేశ నారాయణనమోస్తుతే॥ స్థాణుశ్శంభుఃశివశ్శూలీ శర్వఈశానశంకరః। పినాకీ చంద్రచూడశ్చ సదాశివ నమోస్తుతే॥ నూతనవస్త్రాభరణాని దద్యాత్॥ తతః ఫలప్రదానాని బ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్॥ తతఃబ్రాహ్మణాశీర్వాదః॥ పునస్సంధానమగ్నిప్రతిష్ఠాపనప్రయోగస్సమాప్తః.

నాళవేష్ట జననశాంతిః.

శ్లో॥ అతఃపరంప్రవక్ష్యామి నాళవేష్టనజంఫలం।శీర్షేఃకంఠేచనాభౌచ వేష్టతేచేద్భవేన్మృతిః॥ తస్మిన్త్రోర్ధ్వక్షిణేబాహౌ పితృవ్యస్యోత్తరేభుజే। మాతృష్వసుర్భవేన్మృత్యు రుదరేమాతులస్యచ॥ పార్శ్వయోస్సహజాః పార్శ్వ త్సర్వనాళోథవేష్టనం। నాభ్యాదిమాలాకారేణ సర్వమృత్యుప్రదంభవేత్॥ తద్దోషపరిహారార్థం శాంతింకుర్యాద్విచక్షణః॥

సీమంత ప్రయోగః.

సీమంతోన్నయనం ప్రథమే గర్భే చతుర్థేమాసి షష్ఠేష్టమేవా శుభేహని దంపతీ మంగళస్నాతౌభూత్వా - వధూం దక్షిణత ఉపవేశ్య స్వయముత్తరతఆసీనః॥ ఏవంగుణ...తిథౌ అస్యాం మమభార్యాయాం జనిష్యమాణ సర్వగర్భాణాం బీజగర్భసముద్భవైనో నిబర్హణద్వారా ప్రతిగర్భసంస్కారాతిశయద్వారా శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం సీమంతోన్నయనం కర్మకరిష్యమాణ స్తదాదౌశుద్ధ్యర్థం...సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కర్మకరిష్యామి- ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామి॥ గణాధిపతి పూజాం పుణ్యాహవాచనంచకృత్వా ఆచమ్య- ఏవంగుణ...తిథౌ అస్యాం మమభార్యాయాం ...ర్థం సీమంతోన్నయనం కర్మకరిష్యామి॥ పునఃఆచమ్య- ఏవంగుణ ...పత్నీసమేతోహం సీమంతోన్నయనాంగత్వే నోభయోఃరక్షార్థం రక్షాబంధనంకరిష్యామి అథషోడశోపచారైరభ్యర్చ్య॥ శ్లో॥ బధ్నామి వామహస్తేషు స్త్రీణాంసౌభాగ్యవర్ధనం।బధ్నామిదక్షిణేహస్తే పురుషస్య

సుఖప్రదం॥ హస్తే నారికేళతండులఫలపుష్పాదివధ్వా వామకరేనిధాయ॥ గర్భాబాధనముహూర్తా ... అస్తు॥ ఏవం...శుభతిథౌ అస్యాం...ర్థం సీమంతోన్నయనాంగత్వేన అభ్యుదయికం కర్మ కరిష్యామి - తదంగ బ్రాహ్మణపూజాం కరిష్యామి। శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ బ్రాహ్మణాయాఽభ్యుదయిక ప్రత్యామ్నాయ యథాశక్తి హిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదే నమమ। తదంగ కర్మణః పుణ్యాహం వాచయిష్యే॥ కర్మణః పుణ్యాహం భవంతో బ్రువంత్విత్యాది పత్నీమార్జనాంతం కుర్యాత్ ॥ అత్ర సీమంతహోమవిషయే వైకల్పికః। తత్కారణే ఏవంగుణేత్యాది శుభతిథౌ మమ భార్యాయాం ...ర్థం సీమంతహోమం కరిష్యామి నమః। బ్రాహ్మణైస్సహ స్థండిలోల్లేఖనాద్యగ్ని ప్రతిష్ఠాపనాంతం కుర్యాత్ ॥

(షట్పాత్రప్రయోగః) ఈ సీమంతకర్మయందలి పాత్రాసాదనము చేయునప్పుడు యవాంకురములను, ఏదుపంది ముల్లును, మేడికొమ్మను, కట్టె త్రాడును గూడ నాసాదించవలయును.

తతః అగ్నిం ప్రజ్వాల్య ॥ శ్లో॥ ఆత్మా సమాత్మసంభూతో రూపేవా రూపసంభవః। తత్కాలే చ వరం పుత్రం దాతుం మే సర్వదేవతాః॥ ధాత్ర ఇదం న మమ ఇత్యష్టాహుతీః॥ హుత్వా॥ తతః నవగ్రహహోమం కుర్యాత్॥ తతః కేశవాదిహోమం సమాపయేత్॥ ఉత్తర పరిషేచనాంతే బ్రహ్మత్వ పూజాం కుర్యాత్॥ అక్షతాంశ్చిరసి ధారయేత్॥ తతః దంపత్యోః నూతన వస్త్రాణి ధారయేత్ ॥

సీమంతప్రక్రియ తంత్రము.

శుభముహూర్తమునందు పత్నిని అగ్నికి పడమరవైపు ప్రాఙ్ముఖముగా గూర్చుండబెట్టి తాను పశ్చిమముఖుడై యుండి నవగ్రహ స్తకమంత్రములను జెప్పుచు ఏదుపంది ముల్లును, మూడు దర్భకట్టలను, మేడికొమ్మతో చేర్చి వక్కమారు గ్రహించి నాభిప్రదేశము మొదలు పాపిటవఱకు నూర్ధ్వముగా తుడిచి పడమరవైపు పారవేసి ఉదకమును స్పృశించవలయును. అప్పుడు వీణాగానము చేయించ వలయును. యవాంకురములను పత్ని శిరస్సునందు కట్టవలెను. సాయంత్రము వఱకు నుండి నక్షత్రోదయమయిన తరువాత విడువవలెను.

తతోనీరాజనం తదంత్సంగే ఫలలడ్డుకాదిదత్వా। బ్రాహ్మణాన్ సంతోషయేత్॥ తతఃఅగ్నిప్రదక్షిణం॥ ఆశీర్వాదః॥ సీమంతోన్నయనే ప్రాప్తే పశ్చాత్పూర్వంసమాపయేత్॥ యస్మిన్కాలేసీమంతోక్తచతుర్థ మాసాదికాలే సీమంతంపుంసవనం కరోతి। తదాస్వకాలబలవత్తరేణ సీమంతంకృత్వా పశ్చాత్పుంసవనం కుర్యాత్॥ నత్వేకదినే తత్రాపి ప్యేకస్మిన్నహన్యేవకుర్యాచ్చేత్తదావాచం శుభకాలే ఇతివచనబలా త్పూర్వం పుంసవనం పశ్చాత్సీమంతం కుర్యాత్॥ శ్లో॥ సీమంతోన్నయ సంకర్మ యస్మిన్నేకదినేభవేత్। తత్రతపుంసవనంచేత్తు పూర్వాపుంస వనక్రియా। ఏకస్మిన్దివసేచేత్తు యుగపద్గర్భకర్మణి। తత్రతపుంసవనం పూర్వం పశ్చాత్సీమంతమాచరేత్॥ సత్యవ్రతః॥ స్త్రీయదాకృతసీమం తా ప్రసూయేత కథంచన। గృహీతపుత్రో విధివ త్పునస్సంస్కార మర్హతి॥ ఆదౌపుంసవనం పూర్వముక్తం॥ ఇతిసీమంతం సమాప్తం.

అథ జాతకర్మప్రయోగః.

శ్లో॥ పుత్రేజాతేపితుస్స్నానం సచేలంతువిధీయతే। యావన్న చ్ఛిద్యతేనాళం తావన్నాప్నోతిసూతకం॥ఛిన్నే నాళేతతఃపశ్చాత్సూత కంతువిధీయతే॥ తస్మిన్ జన్మముహూర్తేపి సూతకాంతేథవాశిశోః। జాతకర్మచ కర్తవ్యం పితృపూజనతత్పరైః॥ పృథ్వీచంద్రోదయేకార్ష్ణా జనిః॥ శ్లో॥ ప్రాదుర్భావే పుత్రిపుత్ర్యోశ్చ చంద్రసూర్యగ్రహేతథా। స్నాత్వానంతరమాత్మీయాన్ పితౄన్ శ్రాద్ధేతర్పయేత్॥ ఆచమ్య- ఏవంగుణ విశేషణ...ప్రీత్యర్థం శ్రీమతః గోత్రస్య నామధేయస్య పత్నీ సమేతస్య మమ కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గర్భాంబుపాన జనిత దోషపరిహారద్వారా బీజగర్భసముద్భవైనో నిబర్హణద్వారా బలాయు రభివృద్ధ్యర్థం జాతకర్మాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం... సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదౌ నిర్వి ఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యామి॥ గణాధి పతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంకృత్వా॥ అథ హిరణ్యద్రవ్యేణ నాందీ సమారాధనంసమాపయేత్॥ అభ్యుదయిక బ్రాహ్మణభోజన పరిత్యా మ్నాయ యథాశక్తిహిరణ్యం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ ఏవం

సుణా... ప్రీత్యర్థం శ్రీమతఃగోత్రస్య నామధేయస్య పత్నీసమేతస్య మమ కుమార స్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గర్భాంబుపానజనిత దోష పరిహారా ద్వారా బీజగర్భసముద్భవైనోనిబర్హణద్వారా బలాయురారోగ్యసిద్ధ్యర్థం జాతస్యకుమారస్య జాతకర్మకరిష్యామి ॥ కుమారమభిమృశ్య॥ శ్లో॥ ఆదిత్యోర్కరవిర్భాను ర్భానుర్కశ్చదివాకరః। మార్తాండస్సవితాహేళి త్విష్ణాంశుర్మిహిరోరవిః ॥ చంద్రశ్శశిశశాంకశ్చ విధుస్సోమోనిశాకరః। శీతాంశురుడునాథశ్చ ఇందుశ్చంద్ర స్తథాపిధుః ॥ ఆరోవక్రోమహీజశ్చ కుధరోర క్తఏవచ। అంగారకఃకుజో భౌమో లోహితాంగోమహీసుతః ॥ సౌమ్యోవిజ్ఞోబుధోహేమ స్సోమజోబోధనఃకవిః మాత్ ॥ జీవఆంగీరసో వాచ స్పతిశ్చిత్ర శిఖండిజః। ఆర్యోబృహస్పతిస్సూరి ర్వాగీశోవచసాం పతిః ॥ శుక్రోభృగుర్భృగుసుత స్త్వచ్ఛుజశ్చసితశ్చసః। ఉశనాదైత్య పూజ్యశ్చ కావ్యఃకవిరితిస్మృతః॥కోణోమందశ్శనిఃకృష్ణ స్సూర్యపుత్రో యమశ్చసః। పంగుశ్శనైశ్చరస్సౌరిః కాలచ్ఛాయాసుతశ్చసః॥ రాహు స్తమస్సరోగశ్చ స్వర్భానుశ్చవిధుంతుదః। పాతుశ్చసైంహికేయశ్చ భుజగాఖ్యఇతిస్మృతః॥ కేతుశ్శిఖిధ్వజోధూమ్రః ఉత్పాతోబహురూప కృత్। శిరోహీనోఘోరరూప శ్చిత్రవర్ణస్సు కేతనః ॥ ఇతి కుమారమభి మృశ్య ॥ శ్లో॥ అంగాదంగాచ్చసంభూతో రూపాదూపాచ్చసంభవః। దీర్ఘాయుష్మాన్భవోదార పుత్రవంశ హితంకర ॥ జాతస్య దక్షిణేకర్ణే పఠిత్వా॥ అంగాదంగా... హితంకర॥నక్షత్ర నామచనిర్దిశతి-తద్రహస్యం భవతి॥ అథ స్వర్ణ రజితకాంస్యపాత్రాణి మధు ఘృత శర్కరామిశ్రితా న్యానీయ ప్రవాళమౌక్తికైః సువర్ణేనాలోడ్య ॥ శ్లో॥ ప్రాశనంశుభదం కుర్యా త్పవిత్రంపాపనాశనం। ఆయుస్తేజోబలంసౌఖ్యం స్వస్వకర్మ క్రియాత్మకం॥ ఏవంజాతస్యశిశోః సువర్ణేనమధు త్రివారంప్రాశయేత్ ॥

తతఃమధుఘృతం జాతస్యశిశోఃకర్ణయోర్నిధాయ ॥ దేవాయసవి త్రేనమః। సరస్వత్యైనమః। అశ్విభ్యాంనమః। ఇత్యుక్త్వా ॥ తతఃకుమా రంమాతురంకఆదాయ॥ శ్లో॥ కుమారీదేవతాసేయం భూమ్యాజాతాయ వృద్ధిదా। ఆయుష్మంతంయశస్వంతం తేజస్వినమపిక్రియాత్ ॥ మాతు ర్దక్షిణస్తనం ప్రతిధాప్య ॥ దీర్ఘమాయుః ॥ తతః పృథివీమభిమృశ్య ॥

శ్లో॥ సముద్రమేఖలేదేవి పర్వత స్తనమండలే । విష్ణుపత్నినమస్తుభ్యం భూమిదేవినమోస్తుతే ॥ ఇతిభూమాస్పృష్ట్వా + తత్రకుమారంభూమౌ సంవేశయతి । దీర్ఘమాయుః ॥ శిశోః శిరస్సమీపే ఉదకుంభం నిధాయ ॥ శ్లో॥ పానీయంపావనం శ్రేష్ఠం గంగాదిసరిదుద్భవం । సర్వ పాపప్రశమన కుంభోదకనమోస్తుతే ॥ తతః ఏవంగుణ ... శుభతిథౌ మమకుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థం బాలసూతికయోశ్చం డాలాది పిశాచేభ్యస్సం రక్షణార్థం ఫలీకరణ హోమంకరిష్యామినమః ॥ స్థండి లోల్లేఖనాద్యగ్ని ప్రతిష్ఠాపనాంతంకృత్వా॥ అత్రచతుష్పాత్రప్రయో గంకుర్యాత్ ॥ తూష్ణీంసర్ష పాస్ఫలీకరణమిశ్రానంజలినాసకృదవదాయ॥ అథనవగ్రహహోమ కుర్యాత్ ॥ అథ ఇంద్రాయనమః- అగ్నయేనమః- యమాయనమః - నిరృతయేనమః - వరుణాయనమః - వాయవే నమః - కుబేరాయనమః - ఈశానాయనమః - అథఉత్తర పరిషేచనం కుర్యాత్ ॥ అథబ్రాహ్మణాన్సంతుష్టయేత్ ॥ ఆశీర్వాదః॥ స్త్రీణాంతు॥ శ్లో॥ అంగాదంగాచ్చసంభూతే రూపాద్రూపాచ్చసంభవే దీర్ఘాయుష్మా న్భవ ప్రౌఢా రే పుత్రివంశహితంకరే॥ ఇతివక్తవ్యం ॥

ఇతిజాతకర్మప్రయోగ స్సమాప్తః.

అ థ ము ఖా వ లో క న మ్ .

దేశకాలౌసకీర్త్య॥ అథ ముఖావలోకనవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామో పుణ్యాహే దంపత్యోశ్చంద్రతారా బలాన్వితే పూర్వాహ్ణే దంపతీ మంగళస్నాతౌభూత్వా । ఏవంగుణ... శుభతిథౌ ఉత్తరానక్షత్రప్రథమ చరణే జాతస్య కుమారస్య తిథివార నక్షత్ర వర్జ్యాది జనిత సకలారిష్ట నివృత్తిద్వారా జాయాపత్యోశ్శిశోశ్చత్రయాణామాయుష్యాభివృద్ధ్య ర్థం శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ముఖావలోకన పూర్వకం గ్రహముఖా ఖ్యంకర్మకరిష్యమాణ స్తదంగత్వేనతదాదౌ శుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం... సహాస్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యామి॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్య ర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామి । గణాధిపతిపూజాంకృత్వా । పునః సంకల్ప్య - ఏవంగుణ... శుభతిథౌ ఉత్తరానక్షత్రప్రథమచరణే యుక్తగండే జాతస్య కుమారస్య తిథివారనక్షత్ర వర్జ్యాది జనిత సకలా

రిష్ట నివృత్తిద్వారా జాయాపత్యోశ్శిశోశ్చ త్రయాణా మాయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం మమకుమారస్య। ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ముఖావలోకనాఖ్యం కర్మకరిష్యామి॥ గంధమాల్యైరలంకృత్య। స్వర్ణయుక్త కాంస్యపాత్రం గోఘృతపూరితం॥ శ్లో॥ రూపగుంజననంపుణ్యం సర్వకల్మషనాశనం। ఆయుర్వృద్ధికరం యస్మాత్కుర్యా దాజ్యావలోకనమ్॥ ముఖావలోకన ముహూర్తస్సు ముహూర్తోఽస్తు॥ ఇత్యేతాభ్యామాజ్య మవలోక్యసద క్షిణాజ్యకాంస్యపాత్రంమృత్యుంజయ స్వరూపిణేదద్యాత్॥ శ్లో॥ చత్వా రింశత్ఫలాదూర్ధ్వమయఃపిండంసదక్షిణం। తవాధీనానిసర్వాణి శస్త్రాణ్యా స్త్రాణియానిచ॥ అయఃపిండనమస్తుభ్యం దుష్టారిష్టంనివారయ॥ ఇతిసద క్షిణమయః పిండదానందద్యాత్॥ పాదౌ ప్రక్షాళ్యాచమ్య॥ తతఃపుణ్యా హావాచనం సమాపయేత్॥ అత్రశాంతిసంకల్ప నవగ్రహారాధనాది సర్వంవిధిప్రకారేణ సమాప్య-శాస్త్రోక్తయథావిధి శాంతింకుర్యాత్। కేవలముఖావలోకనపక్షే ఆదౌగణాధిపతి పూజాం ముఖావలోకనం పుణ్యాహవాచనంచ సమాచరేత్। తతఃఆశీర్వాదః॥ ముఖావలోకనం సమాప్తమ్.

శాంతి సంకల్పః.

అథాతశ్శాంతిసంకల్పవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామో పుణ్యాహేదంప త్యోశ్చంద్రతారాబలాన్వితేపూర్వాహ్ణే దంపతీమంగళస్నాతౌభూత్వా పుణ్యాహంవాచయిత్వా॥ ఏవంగుణ... శుభతిథౌ శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్య ర్థంజాతస్యకుమారస్య తిథివారనక్షత్ర వర్జ్యాదిజనిత సకలారిష్టనివృత్తి ద్వారాజాయాపత్యోశ్శిశోశ్చత్రయాణామాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థంజనన నక్షత్రపూర్వకమాదిత్యాది నవగ్రహదేవతా ముద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం - మమజన్మరాశివశాత్ -నామరాశివశాత్ -జన్మనక్షత్రవశాత్ - నామ నక్షత్రవశాత్ - జన్మలగ్నవశాత్ - నామలగ్నవశాత్ - జన్మాంశ వశాత్ -నామాంశవశాచ్చ- మహాదశాదివశాత్ - షడ్బలవేదవశాత్ గోచార వేధవశా ద్వామవేధ వశాత్। త్రివిధశాస్త్రోక్త వేధవశా త్కాలచక్రవశా త్సర్వతోభద్ర చక్రవశాచ్చ - అష్టకవర్గవశాచ్చ - అంగగ్రహవశాచ్చ-భావగ్రహవశాత్పక్ష గ్రహవశాచ్చ - అఘనక్షత్ర

గ్రహవశాచ్చ-అథనామాంశవశాద్భూత గ్రహవశాచ్చ-భూతాద్యంత
రిక్ష మహోత్పాతక దుస్స్వప్న దుశ్శకునవశాచ్చ - యోఽరిష్టమ్సూ
చితః తదరిష్టపరిహార ద్వారాఽయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం యేయేగ్రహాః
శుభస్థానేషుస్థితాః తేషాంగ్రహాణా మతిశయఫలావాప్త్యర్థం యేయే
గ్రహాః అరిష్టస్థానేషుస్థితాః తైస్తైః క్రియమాణ కరిష్యమాణ వర్త
మాన వర్తిష్యమాణ సూచితాగామి సర్వారిష్టపరిహారద్వారా శుభ
స్థాన ఫలావాప్త్యర్థం యజమానీసహిత యజమానస్య + గోత్రోద్భ
వస్య నామధేయస్య మమక్షేమ...వృద్ధ్యర్థం అస్యాంగోమయేనాను
లిప్తాయాం భూమౌరంగవల్లీ విరచిత శ్వేతతండులోపరి విరచితాష్టదళ
పద్మకర్ణికోపరినవకోష్ఠాది మధ్యమకోష్ఠే ఏకైకగ్రహస్య అధిదేవతా
ప్రత్యధిదేవతా సహితం తత్తద్దిక్షుత త్తన్మంత్రై రావాహ్య। సంభవద్భి
ర్ద్రవ్యై స్సంభవద్భిః పదార్థైస్సంభ వద్భిరుపచారై స్సంభవతానియ
మేనపూజాంచ మమాయురభివృద్ధ్యర్థం + నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాది
నవగ్రహాణాంతత్తత్సమిదాజ్యం ప్రత్యేకం ప్రతిద్రవ్యం హోమకర్మచ
మమాయురభివృద్ధ్యర్థం అభిమంత్రిత కలశ పూజాంచ దుర్గా గణపతి
క్షేత్రపాలకాఽభయంకర మృత్యుంజయ సదాశివముద్దిశ్య ... ప్రీత్య
ర్థం। త్ర్యంబక మంత్రేణ న్యాస పూర్వకం మృత్యుంజయ జపంచ
హోమంచ మమాయురభివృద్ధ్యర్థం అవేక్షితాజ్యపూరిత కాంస్య
పాత్రదానంచ నక్షత్రదేవతాముద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం స్వర్ణస్వర్చిత వస్త్ర
ప్రతిమాదానంచ అభిమంత్రితకలశోదకేనమార్జనంచ నక్షత్రపూర్వక
షోడశదానానిచ మమాయురభివృద్ధ్యర్థం ఛాయోపానమేతచ్ఛ్రీసూర్య
నారాయణదేవతాముద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం కల్పోక్తప్రకారేణ సూర్య
నమస్కారాన్ అశ్వత్థప్రదక్షిణానిచ-మమ...ర్థం। జాపకేభ్యోదక్షి
ణాదానంచ - బ్రహ్మత్వదక్షిణాదానంచ - దశదానానిచ-గోదానంచ
భూదానంచ - మహిషదానంచ - గజదానంచ - అనడుహాదానంచ -
అయః ఖండకార్పాస లవణదానానిచ - బ్రాహ్మణేభ్యో మృష్టాన్న
దానంచ - ఇతరేషాం భూరిదానంచ-తదనంతరం తాంబూలదానంచ
ఏవంశాస్త్రోక్తవిధినామమకుమారస్యజననసమయేపుత్రారిష్టపిత్రారిష్ట

భ్రాత్రారిష్ట-మాతులాదిష్టాదిసర్వారిష్ట పరిహారద్వారా మాతాపితృశిశోశ్చ...ర్థం ధన కనక వస్తువాహన సమృద్ధ్యర్థం అపమృత్యుపరిహారద్వారాఽయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం-ఏవంసాంగోపాంగంనక్షత్రపూర్వకనవగ్రహమఖాఖ్యం కర్మకరిష్యామి ॥ తదంగ ఆచార్యబ్రహ్మఋత్విగ్వరణం కరిష్యామి ॥ ఆచార్యంత్వామహంవృణే ॥ బ్రహ్మాణంత్వామహంవృణే॥ నక్షత్రపూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహ జపమస్మదర్థం భవంతః కుర్వంతు ॥...రుద్రాభిషేకార్థ + తు ॥ సూర్యనమస్కారార్థం + తు॥ అశ్వత్థప్ర + తు॥ వృతోస్మికరిష్యామీతి ప్రతివచనమ్॥ శ్లో॥ ఏకస్మిన్నేవ నక్షత్రే భ్రాత్రోర్వా పితృపుత్రయోః। ప్రసూతిశ్చేత్తయోర్మృత్యు ర్భవేదేకస్యనిశ్చితః ॥ ఇత్యేక నక్షత్రజనన సంభవే యథావిధిశాంతింకుర్యాత్ ॥ శాంతిసంకల్ప స్సమాప్తః.

అథ నవగ్రహాణాం సవర్ణాదినియమః.

శ్లో॥ ప్రభవాస్సౌమ్య రాక్షశ్చ ఆంగీరసచధాతయోః । పార్థివేచప్రమోదూత రాక్షసోరాక్షస స్తథా॥ ౧॥ మాఘేచకార్తికేమాసిహ్యాషాఢే మార్గశీర్షకే । వైశాఖే శ్రావణేపుష్యే మాసేభాద్రేచచైత్రికే॥ ౨॥ సప్తమ్యాంచదశమ్యాంచ చతుర్దశ్యాంచసప్తమీం । చతుర్దశ్యాంచద్వాదశ్యా మష్టమ్యాంతిథిరేవచ । చతుర్దశ్యాంచతుర్దశ్యాం సూర్యాదీనాంయథాక్రమమ్॥ ౩॥ శుక్లపక్షేద్వయంచైవ కృష్ణేశుక్లేచపక్షకే । కృష్ణపక్షేశుక్లపక్షే కృష్ణపక్షత్రయంతథా॥ ౪॥ కృత్తికాచోత్తరాభాద్రా మృగశీర్షంతథైవచ । పూర్వాభాద్రాచభరణీ జ్యేష్ఠస్వాతీతథైవచ । హస్తశ్చరేవతీచైవ జన్మనక్షత్రసంజ్ఞికాః ॥ ౫ ॥ సింహస్యాధిపతి సూర్య శ్చంద్రః కర్కటకప్రభుః । మేషవృశ్చికయోర్భౌమః కన్యామిధునయోర్బుధః । ధనుర్మీనద్వయోర్మంత్రీ తులావృషభయోర్భృగుః । మకరేకుంభరాశౌచ నాయకస్సూర్యనందనః॥ ౬॥ అర్కః పలాశంఖదిర అపామార్గోధపిప్పలః।ఔదుంబరశ్శమీదూర్వా కుశాశ్చసమిధస్మృతాః॥ ౭॥ గోధూమాస్తండులాఢక్యః ముద్గాశ్చణకబర్బరాః । తిలమాషకుళుత్థశ్చ నవధాన్యాఃప్రకీర్తితాః ॥

నవగ్రహస్థానాని.

వాక్యం॥ మధ్యేవర్తులమండలమాదిత్యాయ। ఆగ్నేయ్యాంసమచతురశ్రగ్ం సోమాయ। దక్షిణేత్రికోణమండల మంగారకాయ। ఈశాన్యాం బాణాకారమండలం బుధాయ। ఉత్తరే దీర్ఘచతురస్రమండలం బృహస్పతయే। ప్రాక్పంచకోణమండలగ్ం శుక్రాయ। పశ్చిమే ధనురాకార మండలగ్ం శనైశ్చరాయ । నిర్ఋత్యాం శూర్పాకార మండలగ్ం రాహవే । వాయవ్యాం ధ్వజాకారమండలం కేతవే ॥

శ్లో॥ తామ్రకాత్స్ఫటికాద్రక్త చందనాత్స్వర్ణకాదుభౌ ।
రాజతాదయసస్సీసా త్కాంస్యాత్కార్యాగ్రహాఃక్రమాత్ ॥

ప్రతిమానియమ తంత్రము.

నక్షత్ర ప్రతిమ - సువర్ణము, సూర్య ప్రతిమ - సువర్ణము, చంద్ర ప్రతిమ - వెండి. ప్రతిమ యెత్తుసరి ౧౦ చిన్నములు. అథవా ౮౦ చిన్నములు. అధవా ౨౦ చిన్నములు. అథవా ౧౦ చిన్నములు అథవా ౫ చిన్నములు. అధవా యథాశక్తిప్రతిమ యుండవలెను.

అధ నవగ్రహారాధనమ్.

ప్రాగ్భాగే నూతనవస్త్రద్వయేన మంటపద్వయ మాసాద్య ॥ తస్యోపరి యథాశక్తితండులాన్నిక్షిప్య ॥ తత్ర తామ్రనిర్మిత కలశద్వయంనిధాయ ॥ తత్ర పంచపల్లవాని నారికేళాది ఫలపుష్పాది కలశే నిధాయ॥ నూతనవస్త్రేణావేష్ట్య ॥ వేదపారగబ్రాహ్మణమాహూయ ॥

పత్న్యాసహ ఆచమ్య - ఏవంగుణేత్యాది శుభతిథౌ... నక్షత్ర పూర్వకాదిత్యాదీనాం నవానాం గ్రహాణాం మధ్యే యేయేగ్రహాః అరిష్టస్థానేషుస్థితాః తేషాంగ్రహాణా మనుకూలత్వ సిద్ధ్యర్థం యేయే గ్రహాః శుభస్థానేషుస్థితాః తేషాం గ్రహాణాం అత్యంత శుభఫలావాప్త్యర్థం అపమృత్యుపరిహారద్వారా ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఆదిత్యాది నవగ్రహదేవతాఉద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం నవగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థం నవగ్రహమంటపారాధనాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః। గృహస్య ఈశాన్య

దిగ్భాగే గ్రహారాధనంకుర్యాత్ ॥ తదంగ ప్రతిమాశోధనం కరిష్యామి నమః॥ శ్లో॥ దధిసర్పిర్మధుక్షీరై శ్శర్కరేణఫలైస్సహ ప్రక్షాళనం ప్రకుర్వీత ప్రతిమాంశోధయేత్తతః॥ ఇతి పంచామృతేనశుద్ధోదకేనప్రక్షాళ్య॥ శ్లో॥ కృత్తికాబహుళాజ్ఞేయా... జ్వలనస్తథా ॥ కృత్తికానక్షత్రదేవతా ...మి॥ నక్షత్రేశా మధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా మావాహ్య॥ యథా॥ అధిదేవత భరణి- ప్రత్యధిదేవత రోహిణి- సూర్యధ్యానమ్ ॥

అధ సూర్యగ్రహారాధనమ్.

శ్లో॥ సూర్యార్చిష్టేతుసంప్రాప్తే సూర్యపూజాంచ కారయేత్ । సూర్యధ్యానంప్రవక్ష్యామి ఆత్మపీడోపశాంతయే॥ శ్లో॥ వేదీమధ్యేలలితకమలే కర్ణికాయాంరథస్థ స్సప్తాశ్వోర్కోరుణరుచివపు స్సప్తరజ్జుర్ద్విబాహుః। గోత్రేతేర మ్యేబహువిధగుణేకాశ్యపాఖ్యేప్రసూతః కాళింగాఖ్యేవిషయజనితః ప్రాఙ్ముఖఃపద్మహస్తః ॥ పద్మాసనఃపద్మకరోద్విబాహుః పద్మద్యుతిస్సప్తతురంగవాహః । దివాకరోలోకవపుఃకిరీటీ మయిప్రసాదంవిదధాతుదేవః॥ శ్లో॥ జపాకుసుమ...కరం॥ సూర్యగ్రహాహాగచ్ఛ- సూర్యగ్రహం- రక్తవర్ణం- రక్తగంధం- రక్తపుష్పం- రక్తమాల్యాంబరధరం- రక్తచ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాదిశోభితం- దివ్యరథసమారూఢం మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం - ప్రాఙ్ముఖం పద్మాసనస్థం-ద్విభుజం- సప్తాశ్వం- సప్తరజ్జుం- కళింగదేశాధిపతిం - కాశ్యపసగోత్రం- విశ్వామిత్రఋషిం-ప్రభవసంవత్సరే మాఘమాసే శుక్లపక్షే సప్తమ్యాం కృత్తికానక్షత్రేజాతం-సింహరాశ్యధిపతిం- భానువారాధిపతిం-కిరీటినం-సుఖాసీనం-పత్నీపుత్రపరివారసమేతం- గ్రహమండలే-ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే -మధ్యే వర్తులాకారమండలే - గోధూమధాన్యస్యోపరి సూర్యగ్రహ మావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి॥ శ్లో॥ జటిలం హేమమాలాఢ్యం శక్తిస్వస్తికధారిణం । వరదాభయహస్తంచ ధ్యాయేద్వహ్నిం జపారుణం॥ సూర్యగ్రహాధిదైవతం అగ్నిం సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తి పత్నీ పుత్ర పరివారసమేతం సూర్యగ్రహస్య దక్షిణతః అగ్నిమావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి ॥ శ్లో॥ జ్వాలామాలావృతంరుద్రం వహ్నిమండలమధ్యగం । ధ్యాయేత్కాళాదశయుతం శక్తి

స్వ స్తిక ధారిణం॥ సూర్యగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం రుద్రం సాంగం...సమే తం సూర్యగ్రహస్య ప్రత్యధిదేవతా రుద్రమావాహయామి॥...రస్తు॥

అథ చంద్రగ్రహారాధనమ్.

శ్లో॥ చంద్రారిష్టేతు సంప్రాప్తే చంద్రపూజాంచ కారయేత్ । చంద్రధ్యానం ప్రవక్ష్యామి మనఃపీడోపశాంతయే॥ చంద్రధ్యానం॥శ్లో॥ ఆగ్నేయభాగే సరథో దశాశ్వః శ్వాత్రేయజో యామునదేశజశ్చ । ప్రత్యఙ్ముఖస్థశ్చతురశ్రపీఠే గదాధరాంగో హిమపత్స్వభావః । శ్వేతాంబర శ్శ్వేతవపుః కిరీటీ శ్వేతద్యుతిర్దండధరో ద్విబాహుః । చంద్రోఽమృతాత్మా వరదః కిరీటీ శ్రేయాంసిమహ్యంవిదధాతు దేవః ॥ శ్లో॥ దధిశంఖ... భూషణం॥ చంద్రగ్రహాగచ్ఛ చంద్రగ్రహం శ్వేతవర్ణం- శ్వేతగంధం- శ్వేతపుష్పం- శ్వేతమాల్యాంబరధరం- శ్వేతచ్ఛత్రధ్వజరథపతాకాది శోభితం- దివ్యరథసమారూఢం- మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం- దశాశ్వరథవాహనం- ప్రత్యఙ్ముఖం- పద్మాసనస్థం- ద్విభుజం- దండధరం- యామునదేశాధిపతిం- ఆత్రేయసగోత్రం- సౌమ్యవర్షే కార్తీకమాసే శుక్లపక్షే దశమ్యాం ఉత్తరాభాద్రా నక్షత్రే జాతం- కర్కాటరాశ్యధిపతిం- ఇందువాసరాధిపతిం- కిరీటినం- సుఖాసీనం- పత్నీపుత్రపరివారసమేతం- గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్యాగ్నేయదిగ్భాగే సమచతురశ్రమండలే తండులధాన్యస్యోపరిచంద్రగ్రహమావాహయామి స్థాప...మి॥ శ్లో॥ ధవళం మకరారూఢం పాశపాణిం ప్రచేతసం । శాంతాయుధం సుశాంతంచ చింతయేద్ధ్యానగోచరమ్ ॥ చంద్రగ్రహాధిదైవతం అపః సాంగం ... తం చంద్రగ్రహస్య దక్షిణతః అపఆవాహయామి స్థాప...మి ॥ శ్లో॥ గౌరీంసువర్ణవర్ణాభాం స్వర్ణపద్మ సువాసినీం । పాశాంకుశధరాంభూతి ధరాం ధ్యాయామివల్లభాం ॥ చంద్రగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం గౌరీం సాంగాం ...తాం చంద్రగ్రహస్య ఉత్తరతః గౌరీమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

అథ అంగారకగ్రహారాధనమ్.

శ్లో. కుజారిష్టేతు సంప్రాప్తే కుజపూజాంచ కారయేత్ । కుజధ్యానం ప్రవక్ష్యామి రోగపీడోపశాంతయే॥ కుజధ్యానం॥ శ్లో॥ యామ్యే

గదాశక్తిధరస్త్రిశూలీ వరప్రదోయామ్యముఖోతిరిక్తః। కుజస్త్వవంతీ విషయస్త్రికోణ స్వస్మిన్‌ భరద్వాజకులేప్రసూతః॥ రక్తాంబరోరక్తవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో మేషగమోగదాభృత్‌ । ధరాసుతశ్శక్తిధరశ్చశూలీ సదామమస్యాద్వరదఃప్రశాంతః॥ శ్లో॥ ధరణీగర్భ...ప్రణమామ్యహం॥ అంగారకగ్రహాగచ్ఛ- అంగారకగ్రహం- రక్తవర్ణం- రక్తగంధం- రక్తపుష్పం - రక్తమాల్యాంబరధరం - రక్తచ్ఛత్రి ధ్వజరథపతాకాది శోభితం- దివ్యరథసమారూఢం - మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం - మేష వాహనం- దక్షిణాభిముఖం- చతుర్భుజం- గదాశూలశక్తిధరం-అవంతి దేశాధిపతిం - భారద్వాజసగోత్రం - రాక్షసనామసంవత్సరే ఆషాఢ మాసే కృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం మృగశీర్షా నక్షత్రేజాతం మేషవృశ్చిక రాశ్యధిపతిం, భౌమవారాధిపతిం, కిరీటినం, సుఖాసీనం, పత్నీపుత్రపరి వారసమేతం, గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణె సూర్యగ్రహస్య దక్షిణదిగ్భాగే త్రికోణాకారమండలే ఆఢకధాన్యస్యోపరి అంగారక గ్రహమావాహయామి స్థాప...మి॥ శ్లో॥ చిత్రవర్ణాంధరాంసౌమ్యాం సర్వసస్యాలయాం శుభాం । చింతయేద్భక్తిమాన్రక్త బలయుక్తకరాం బుజామ్॥ అంగారకగ్రహాధిదైవతం పృథివీం సాంగాం ... అంగారక గ్రహస్య దక్షిణతః పృథివీమావాహయామి స్థాప...మి॥ శ్లో॥ శుద్ధ స్ఫటికసంకాశం సహస్రాదిత్యవర్చసం । నీలజీమూతసంకాశం నీలాం జనసమప్రభమ్॥ అంగారకగ్రహప్రత్యధిదైవతం క్షేత్రపాలకం సాంగం ...తం అంగారకగ్రహస్యోత్తరతః క్షేత్రపాలకమా...మి॥

అథ బుధగ్రహారాధనమ్.

బుధధ్యానమ్॥ శ్లో॥ ఉదఙ్ముఖోమాగధజోహరిస్థ శ్చాత్రేయ గోత్రశ్శరమండలస్థః। సఖడ్గచర్మోరుగదాధరోజ్ఞ స్త్వీశానభాగే వరద స్సుపీతః। పీతాంబరఃపీతవపుఃకిరీటీ చతుర్భుజో దండధరశ్చసౌమ్యః। చర్మాసిధృత్సోమసుతస్సుమేరు స్సింహాధిరూఢోవరదోబుధశ్చ॥ శ్లో॥ ప్రియంగు...నందనం॥ బుధగ్రహాగచ్ఛ బుధగ్రహం పీతవర్ణం పీత గంధం పీతపుష్పం పీతమాల్యాంబరధరం పీతచ్ఛత్ర ధ్వజరథపతాకాది శోభితం దివ్యరథసమారూఢం మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం సింహవాహ

ఖం,ఉదఙ్ముఖంమగధదేశాధిపతిం, పతుర్భుజం, ఖడ్గచర్మాంబరధరం, ఆత్రే యసగోత్రం ఆత్రేయఋషిం, అంగిరసనామసంవత్సరే మార్గశీర్ష మాసే శుక్ల పక్షే సప్తమ్యాం పూర్వాషాఢా నక్షత్రేజాతం కన్యా మిథున రాశ్యధిపతిం సౌమ్యవారాధిపతిం కిరీటినం సుఖాసీనం పత్నీ పుత్ర పరివారసమేతం. గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే, సూర్యగ్రహస్య ఈశాన్యదిగ్భాగే బాణాకార మండలే, ముద్గధాన్యస్యోపరి, బుధ గ్రహమావాహయామిస్థా...—మి॥ శ్లో॥ మహావిష్ణుంశంఖపద్మంసుద ర్శనగదాధరం । ధ్యాయేహంనీలగౌరాంగం పద్మస్థకమలాపతిం॥ బుధ గ్రహాధిదైవతం విష్ణుంసాంగం...తం । బుధగ్రహస్యదక్షిణతః విష్ణు మావాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ పీతపద్మాసనాసీనం చతుర్బాహుం కిరీటినం । చింతయేశంఖ చక్రాభ్యాం గదాధారిణమచ్యుతమ్ ॥ బుధ గ్రహప్రత్యధిదైవతంనారాయణంసాంగం...తం బుధగ్రహస్యోత్తరతః నారాయణ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥

అథ బృహస్పతిగ్రహారాధనమ్.

ధ్యానం॥ శ్లో॥ గుర్వరిష్టేతుసంప్రాప్తే గురుపూజాంచకారయేత్ । గురుధ్యానం ప్రవక్ష్యామిపుత్రపీడోపశాంతయే॥ బృహస్పతిధ్యానం॥ శ్లో॥ సౌమ్యేసుదీర్ఘే చతురశ్రపీఠే రథేంగిరాః పూర్వముఖ స్వభావః । దండాక్షమాలా జలపాత్రధారీ సింధ్వాఖ్యదేశేవరదస్సురేశః । కనకాం బరఃకనకవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో దేవగురుః ప్రశాంతః । తథాసిదండంచ కమండలుంచతథాక్షసూత్రాన్వరదోస్తుమహ్యం॥ శ్లో॥ దేవానాంచ... బృహస్పతిం॥ బృహస్పతి గ్రహేహాగచ్ఛ, బృహస్పతి గ్రహం, కనక వర్ణం, కనక గంధం, కనకపుష్పం, కనకమాల్యాంబరధరం, కనకఛత్ర ధ్వజరథ పతాకాది శోభితం, దివ్యరథ సమారూఢం, మేరుంప్రదక్షిణీ కుర్వాణం, ఉదఙ్ముఖం, పద్మాసనస్థం, చతుర్భుజం, దండాక్ష మాలా ధారిణం, సింధుద్వీప దేశాధిపతిం, ఆంగీరసగోత్రం, ధాతృనామసంవ త్సరే, వైశాఖమాసే కృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం భరణీనక్షత్రేజాతం, ధనుర్మీనరాశ్యధిపతిం, గురువారప్రయుక్తం, కిరీటీనం, సుఖాసీనం, పత్నీ పుత్రపరివారసమేతం, గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్య

గ్రహస్యోత్తర దిగ్భాగే దీర్ఘ చతురశ్ర మండలే చణక ధాన్యస్యో పరి బృహస్పతి గ్రహమావాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ బ్రహ్మాణంరక్త గౌరాంగం చతుర్వక్త్రం జగత్ప్రభుం । అక్షస్రక్కుండికాభీతివరపాణిం విచింతయే॥ బృహస్పతి గ్రహాధిదైవతం బ్రహ్మాణం సాంగం ... తం బృహస్పతిగ్రహస్య దక్షిణతః బ్రహ్మాణమావాహయామి స్థా ... మి॥ శ్లో॥ ఇంద్రమైరావతారూఢం వజ్రాయుధధరం ప్రభుం। పూర్వదిక్పాలకందేవం సర్వదేవనమస్కృతమ్। బృహస్పతిగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం ఇంద్రంసాంగం...తం బృహస్పతిగ్రహస్యోత్తరతః ఇంద్రమా...మి ॥

అథ శుక్రగ్రహారాధనమ్.

శ్లో॥ శుక్రార్తిక్షేతుసంప్రాప్తే శుక్రపూజాంచకారయేత్। శుక్రధ్యానం ప్రవక్ష్యామి పత్నీపీడోపశాంతయే॥ శుక్రధ్యానం ॥ శ్లో॥ ప్రాచ్యాంభృగుర్భోజకటప్రదేశ స్సభార్గవః పూర్వముఖస్వభావః।సపంచకోణేశరథాధిరూఢో దండాక్షమాలా వరదోంబుపాత్రః । శ్వేతాంబరశ్శ్వేతవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో దైత్యగురుః ప్రశాంతః । తథాసి దండంచ కమండలుంచ తథాక్షసూత్రాద్వరదోఽస్తు మహ్యాం ॥ శ్లో॥ హేమకుంభ...మహ్యమ్॥ శుక్రగ్రహేగచ్ఛశుక్రగ్రహం శ్వేతవర్ణం శ్వేతగంధం, శ్వేతపుష్పం, శ్వేతమాల్యాంబరధరం, శ్వేతచ్ఛత్రధ్వజరథ పతాకాదిశోభితం, దివ్యరథ సమారూఢం, మేరుంప్రదక్షిణీకుర్వాణం, ప్రాఙ్ముఖం, పద్మాసనస్థం, చతుర్భుజం, దండాక్షమాలాజటావల్కలధారిణం, కాంభోజదేశాధిపతిం, భార్గవసగోత్రం, పార్థివనామసంవత్సరే శ్రావణమాసే శుక్లపక్షే ద్వాదశ్యాం, జ్యేష్ఠానక్షత్రే జాతం, తులావృషభ రాశ్యధిపతిం, భృగువారప్రయుక్తం కిరీటీనంసుఖాసీనం పత్నీపుత్రపరివారసమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్యప్రాగ్భాగే పంచకోణాకారమండలే-రాజమాష ధాన్యస్యోపరి శుక్రగ్రహమావాహయామి స్థా...మి। శ్లో॥ సింహాసనస్థాం ద్విభుజాం స్వర్ణాభాంచ సుసుందరీం । శిలాసనాంశచీంధ్యాయే రక్తాంబుజకరాంబుజామ్॥ శుక్రగ్రహాధిదైవతం ఇంద్రాణీం సాంగాం...తాం శుక్రగ్రహస్య దక్షిణతః ఇంద్రాణీమావాహయామి స్థా...మి ॥

శ్లో॥ ఇంద్రశీతం చతుర్బాహుం సహస్రనయనోజ్జ్వలం । వజ్రం కుసాసిసంయుక్తంపాణిం ధ్యాయేత్సుసంయుతమ్॥ శుక్రగ్రహప్రత్యధి దైవతం ఇంద్రమరుత్వంతం ... సాంగం......తం శుక్రగ్రహస్యో త్తరతః ఇంద్రమరుత్వంత మావాహయామి స్థా...మి పూ...మి॥

అథ శనిగ్రహారాధనమ్.

ఆచమ్యతిలదీపారాధనంకృత్వా॥ శ్లో॥ శన్యరిష్టేతుసంప్రాప్తే శనిపూజాంచకారయేత్ । శనిధ్యానంప్రవక్ష్యామి ప్రాణపీడోపశాంతయే॥ శనైశ్చరధ్యానమ్॥ శ్లో॥ చాపాసనోగృధ్రరథస్సునీలః ప్రత్యఙ్ముఖఃకాశ్యపజః ప్రతీచ్యామ్ । సశూలచాపేషు వరప్రదశ్చసౌరాష్ట్రదేశేప్రభవశ్చసౌరిః నీలద్యుతిర్నీలవపుః కిరీటీ గృధ్రస్థితిశ్చాప ధరోధనుష్మాన్।చతుర్భుజస్సూర్యసుతః ప్రశాంతస్సచాస్తుమహ్యాం వరమందగామీ॥ శ్లో॥ నీలాంజన...మ్యహం । శనైశ్చరగ్రహేహాగచ్ఛ - శనైశ్చరగ్రహం, నీలవర్ణం-నీలగంధం, నీలపుష్పం, నీలమాల్యాంబరధరం, నీలచ్ఛత్రధ్వజ రథపతాకాదిశోభితం, దివ్యరథసమారూఢం, మేరుం ప్రదక్షిణీకుర్వాణం, చాపాసనస్థం, ప్రత్యఙ్ముఖం, గృధ్రరథం, శూలాయుధధరం, సౌరాష్ట్రదేశాధిపతిం, కాశ్యపసగోత్రం, విశ్వామిత్రఋషిం, ప్రమోదూతనామసంవత్సరే పుష్యమాసే, కృష్ణపక్షే, అష్టమ్యాం స్వాతీనక్షత్రేజాతం, మకరకుంభరాశ్యధిపతిం, మందవారప్రయుక్తం కిరీటినం సుఖాసీనం పత్నీపుత్ర పరివారసమేతం గ్రహమండలే - ప్రవిష్టమస్మిన్నధితరణే - సూర్యగ్రహస్యపశ్చిమదిగ్భాగే, ధనురాకారమండలే తిలధాన్యస్యోపరి శనైశ్చర గ్రహమావాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ దండపాణిం యమందేవం మహిషోత్తమవాహనం'యమునాభ్రాతరంప్రీత్యా యమమావాహయామ్యహమ్ ॥ శనైశ్చగ్రహాధిదైవతం యమం సాంగం ... తం శనైశ్చరగ్రహస్యదక్షిణతః యమమావాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ విరించింవాక్పతిం శ్వేతం పంకజాసనమచ్యుతం । అక్షస్రక్కుండికాభీతిపరపాణిం విచింతయే॥ శనైశ్చరగ్రహ ప్రత్యధిదైవతం ప్రజాపతింసాంగం...తం శనైశ్చరగ్రహస్యోత్తరతః ప్రజాపతి మావాహయామి స్థా...మి॥

అథ రాహుగ్రహారాధనమ్.

శ్లో॥ రాహ్వారిష్టేతు సంప్రాప్తే రాహుపూజాంచ కారయేత్ । రాహుధ్యానంప్రవక్ష్యామి చక్షుఃపీడోపశాంతయే॥ రాహుధ్యానం ॥ శ్లో॥ పైఠీనసోబర్బర దేశజాతశ్శూర్పాసన స్సింహగతస్స్వభావః । యామ్యాననో నైరృత దిక్కరాళో వర ప్రద శ్శూల సచర్మఖడ్గః । నీలాంబరో నీలవపుః కిరీటీ కరాళవక్త్రః కరవాలశూలీ । చతుర్భుజశ్చర్మ ధరశ్చ రాహు స్సింహాధిరూఢో వరదోఽస్తు మహ్యం॥ శ్లో॥ అర్ధకాయం ...మ్యహం ॥ రాహుగ్రహేహాగచ్ఛ - రాహుగ్రహం, నీలవర్ణం, నీలగంధం, నీలపుష్పం, నీలమాల్యాంబరధరం, నీలఛత్రధ్వజ రథపతాకాదిశోభితం, దివ్యరథసమారూఢం, మేరుమప్రదక్షిణీ కుర్వాణం, సింహవాహనం, దక్షిణాభిముఖం, శూర్పాసనస్థం, చతుర్భుజం, కరాళవక్త్రం, ఖడ్గచర్మవరకరం, పైఠీనసగోత్రం, బర్బరదేశాధిపతిం, రాక్షసనంవత్సరే భాద్రపదమాసే కృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం హస్తానక్షత్రే జాతం, భానువారే సింహరాశిప్రియుక్తం, కిరీటినం, సుఖాసీనం, పత్నీపుత్ర పరివార సమేతం, గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్యనైరృతిదిగ్భాగే శూర్పాకారమండలే, మాషధాన్యస్యోపరి రాహుగ్రహమావాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ నీలోత్పలదళశ్యామాం దీర్ఘశృంగోపశోభితాం । మూర్ధజంపాశదండంచ దధానాంసర్వమంగళామ్॥ రాహుగ్రహాధిదైవతం గాం సాంగాం... తాం రాహుగ్రహస్య దక్షిణతః గామావాహయామి స్థా...మి॥ శ్లో॥ కిరీటినంద్విబాహుంచ ఖడ్గచర్మగదాధరం । కరాళవదనంభీమం దీర్ఘపుచ్ఛంమహాబలమ్ ॥ రాహుగ్రహప్రత్యధిదైవతం సర్పం సాంగం...తం రాహుగ్రహస్యోత్తరతః సర్పమావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి ॥

అథ కేతుగ్రహారాధనమ్.

శ్లో॥ కేత్వరిష్టేతుసంప్రాప్తే కేతుపూజాంచకారయేత్ । కేతుధ్యానం ప్రవక్ష్యామి జ్ఞానపీడోపశాంతయే॥ కేతుధ్యానం॥ శ్లో॥ ధ్వజాసనో జైమిని గోత్రజోఽంతర్వేదేషు దేశేషువిచిత్రవర్ణః । యామ్యాననో వాయుదిశిప్రఖడ్గ శ్చర్మాసిభిశ్చాప్త సుతశ్చ కేతుః ॥ ధూమ్రో

ద్విబాహుర్వరదోగదాభృద్గృధ్రాసనస్థో వికృతాననశ్చ। కిరీటకేయూరవిభూషితాంగ స్సచాస్తుమే కేతు గణః ప్రశాంతః॥ శ్లో॥ పాతాళధూమ్ర...మ్యహమ్॥ కేతుగ్రహే హాగచ్ఛ, కేతుగ్రహం చిత్రవర్ణం, చిత్రగంధం, చిత్రపుష్పం, చిత్రమాల్యాంబరధరం, చిత్రచ్ఛత్రధ్వజ రధపతాకాదిశోభితం,దివ్యరధసమారూఢం,మేరుమప్రదక్షిణీకుర్వాణం ధ్వజాసనస్థం, దక్షిణాభిముఖం, చతుర్భుజం, గృధ్రవాహనారూఢం, అంతర్వేది దేశాధిపతిం, ద్విబాహుం, గదాధరం, జైమినిగోత్రం, రాక్షసనామసంవత్సరే చైత్రమాసే కృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం రేవతీ నక్షత్రేజాతం ఇందువారే కర్కటరాశిప్రయుక్తం గ్రహమండలేప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణె సూర్యగ్రహస్య వాయవ్యదిగ్భాగే ధ్వజాకారమండలే కుళుత్థధాన్యస్యోపరి కేతుగ్రహమావాహయామిస్థాప...మి॥ శ్లో॥చిత్రగుప్తంమహాప్రాజ్ఞం వేత్రిధారిణమవ్యయం। రక్తవర్ణాంబరధరం సర్వ పాపహరంవిభుం॥ కేతుగ్రహాధిదైవతం చిత్రగుప్తం సాంగం...తం కేతుగ్రహస్య దక్షిణతః చిత్రగుప్త మావాహయామి స్థాప...మి॥ శ్లో॥ బ్రహ్మాణం రక్తగౌరాంగం చతుర్వక్త్రం జగత్ప్రభుం। అక్షస్రుక్కుండికాభీతి వరపాణింవిచింతయే॥ కేతుగ్రహప్రత్యధిదైవతం బ్రహ్మాణం సాంగం... తం, కేతుగ్రహ స్యోత్తరతః బ్రహ్మాణ మావాహయామి స్థాప...మి॥

ఉపగ్రహారాధనమ్.

శ్లో॥ దుర్గాం సింహాసనారూఢాం సర్వాయుధ పరిష్కృతాం। పూజయేద్భక్తిసంయుక్తం మనోభీష్టస్య సిద్ధయే॥ దుర్గా మావాహయామి స్థాప...మి॥ శ్లో॥ విఘ్నేశ్వరమహంవందే చింతితార్థప్రదాయకం। శైలాత్మజాసుతందేవం నిర్విఘ్నార్థంగణాధిపమ్॥ శ్రీమహాగణాధిపతిమా...మి॥ శ్లో॥ శుద్ధస్ఫటికసంకాశం సహస్రాదిత్యవర్చసం। నీలజీమూతసంకాశం నీలాంజనసమప్రభమ్॥ క్షేత్రపాలకమా...మి॥ శ్లో॥ అభీష్టమభయం శీఘ్రం మనసా చింతయన్నపి। పూజయే త్సర్వ కార్యేషు గృహేచజయసిద్ధయే॥ అభయంకరమా...మి॥

అష్టదిక్పాలకారాధనమ్.

శ్లో॥ ఇంద్రోఽమరావతీనాథ శ్శచీదేవ్యాస్తునాయకః । వజ్రాయుధశ్చప్రాగీశ స్తస్యచైరావతోగజః॥ ఇంద్రంలోకపాలకమా...మి॥ శ్లో॥ అగ్ని స్తేజోవతీవాసీ స్వాహాదేవ్యాఃప్రియఃపతిః। మేషారూఢశ్శక్తిధరః దిశ్యాగ్నేయ్యాం ప్రతిష్ఠితః ॥ అగ్నిం లోకపాలక మా...మి ॥ శ్లో॥ యమస్సంయమనీనాథ శ్శ్యామలాయామనఃప్రియః।దండభృన్మహిషారూఢో దక్షిణస్యాం దిశిసంస్థితః ॥ యమం లోకపాలక మా...మి ॥ శ్లో॥ కృష్ణాంగనాపురంయస్య దీర్ఘాభార్యాపరోహయః । శస్త్రకుంతో నిరృతిశ్చ నైరృత్యాందిశి సంస్థితః ॥ నిర్ఋతిం లోకపాలకమా...మి॥ శ్లో॥ పురీశ్రద్ధావతీయస్య ప్రియభార్యాచ కాళికా । నక్రవాహః పాశధరో వరుణఃపశ్చిమేశ్వరః॥ వరుణం లోకపాలకమా...మి॥ శ్లో॥వాయుర్గంధవతీనాథః కించతస్యాంజనాప్రియా। సారంగవాహోధ్వజభృ ద్వాయవ్యాందిశివర్తతే ॥ వాయుం లోకపాలకమా...మి ॥

శ్లో॥ కుబేరశ్చాలకాయాంతు చిత్రరేఖాప్రియాంగనా । హయోవాహఃఖడ్గధరః ఉదీచ్యాందిశివర్తతే ॥ కుబేరంలోకపాలకమా...మి॥ శ్లో॥ యశోవతీశఈశానః పార్వతీపమహేశ్వరః । ఈశాన్యాందిశిసంభాతి వృషారూఢ స్త్రిశూలభృత్ ॥ ఈశానం లోకపాలక మా...మి ॥ శ్లో॥ ఊర్ధ్వస్థితంమహాకాయ మంతరిక్షేమరుత్పథే । పూజయేద్భక్తియుక్తంచ మనోగతవిధాయినం ॥ ఊర్ధ్వపురుషమా...మి॥ శ్లో॥ చిత్రవర్ణాం ధరాంసౌమ్యాం సర్వసస్యాలయాంశుభాం। చింతయేద్భక్తిమాన్శక్త బలయుక్తకరాంబుజామ్ ॥ పృథివీమా...మి ॥ శ్లో॥ మందిరాదిగృహస్థాయ వాస్తవేపురుషాయవై । సాంగాయశక్తియుక్తాయ నమః కళ్యాణహేతవే ॥ వాస్తుపుమా...మి ॥

శ్లో॥ బ్రహ్మాణంరక్తగౌరాంగం చతుర్వక్త్రంజగత్ప్రభుం । అక్షస్రక్కుండికాభీతి వరపాణింవిచింతయే॥ బ్రహ్మాణమా...మి॥ శ్లో॥ శారదా శారదాంభోజ వదనావదనాంబుజే । సర్వదా సర్వదాస్మాకం సన్నిధి స్సన్నిధింక్రియాత్ ॥ సరస్వతీమా...మి॥ శ్లో॥ మహావిష్ణుంశంఖపద్మం సుదర్శనగదాధరం । ధ్యాయేత్సువర్ణగౌరాంగం పద్మస్థకమలాపతిమ్ ॥

విష్ణుమా...మి ॥ శ్లో॥ కరద్వయేన కమలే ధారయంతీం స్వలీలయా ।
హారనూపుర సంయుక్తాం లక్ష్మీం దేవీం నమామ్యహం ॥ లక్ష్మీ
మా...మి । శ్లో॥ జ్వాలామాలాపరివృతం వహ్నిమండలమధ్యగం ।
ధ్యాయేత్కాళాదశయుతం శక్తిధారిణమీశ్వరమ్ ॥ రుద్రమా...మి॥

శ్లో॥ గౌరీసువర్ణవర్ణాభాం స్వస్థపద్మసువాసినీం । పాశాంకుశ
ధరాంభాతి ఖరాంచశివవల్లభాం ॥ గౌరీమా...మి ॥ శ్లో॥ భవత్యశ్వని
నక్షత్రం అశ్వినస్తురంగమః॥ అద్యస్తురంగస్తురగః అశ్వోవాజీహయో
హరిః ॥ అశ్వినీదేవతా మా...మి ॥ శ్లో॥ కుంకుమాంకితవర్ణాయ కుం
దేందుధవళాయచ । విష్ణువాహ నమస్తుభ్యం పక్షిరాజాయతే నమః ॥
గరుడమా...మి ॥ శ్లో॥ ధన్వంతరిం సుఖవ్యాసం సర్వరోగవినాశనం ।
నమామిదేవభిషజం సర్వకార్యేషు సర్వదా ॥ ధన్వంతరి మా...మి ॥
శ్లో॥ ఇంద్రాగ్నీ తేజసా యుక్తా సహస్రనయనోజ్జ్వలా। వజ్రాంకుశధరా
భాతి యుతౌ ధ్యాయేసుసంయుతౌ॥ ఇంద్రాగ్నిఆ...మి ॥ శ్లో॥ దేశాశ్చ
నగరగ్రామా మనోభీష్టస్య సిద్ధయే । త్వయావిలోకితా స్తేచ మమ
భూయాసురద్యవై ॥ శతృఫలమా...మి ॥ శ్లో॥ విశాఖంశూర్పమిం
ద్రాగ్నిందివ్వైవత్యంవిశాఖభం॥ విశాఖనక్షత్రమా...మి॥ శ్లో॥ త్రియం
బకమహాదేవ త్రాహిమాంశరణాగతం । జన్మమృత్యుజరారోగైః పీడి
తం కర్మబంధనైః । తావక స్త్వద్గతప్రాణ స్త్వచ్చిత్తోహం సదామృడ ॥
త్ర్యంబకమా...మి ॥ శ్లో॥ మృత్యుంజయనమస్తుభ్యం త్రాహిమాం
శరణాగతం। తావక స్త్వద్గతఃప్రాణ స్త్వచ్చిత్తోహంసదాసుఖీ॥ మృత్యుం
జయమా...మి ॥ శ్లో॥ పురీశ్రద్ధావతీయస్య ప్రియభార్యాచకాళికా ।
వక్రివాహఃపాశధరో వరుణఃపశ్చిమేశ్వరః ॥ వరుణమా...మి ॥ శ్లో॥
అచ్యుతఃకల్పవృక్షశ్చ అనంతఃకామధేనవః । చింతామణిస్తుగోవిందో
నామత్రియముదాహృతమ్ ॥ అచ్యుతమావాహయామి ॥ అనంతమా
...మి ॥ గోవిందమా...మి ॥ శ్లో॥ అపమృత్యుం నమస్యామి మనసా
చింతయన్నపి । దేహిచారోగ్యమైశ్వర్యం గ్రహపీడాం వ్యపోహతు ॥
మమ సర్వాపమృత్యుర్నశ్యతు ఆయుర్వర్ధతామ్ ॥ మంటపస్థ నక్షత్ర
పూర్వకాదిత్యాది నవగ్రహదేవతాభ్యోనమః॥ ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలక

దేవతాభ్యోనమః ॥ దుర్గా గణపతి క్షేత్రపాలకాభయంకర వాస్తుపురుషాది దేవతాభ్యోనమః ॥ ధ్యానాది షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి ॥ శ్లో॥ ఆదిత్యంచంద్రభౌమౌ బుధగురు భృగుజాన్ భానుజం రాహుకేతూన్। నత్వానిత్యంత్రిసంధ్యంజగదుదయ లయస్థైర్యసంపత్తిహేతూన్ । జ్యోతిశ్చక్రే రవీందూహ్యుడుగణ సహితౌ మేషరాశ్యాధిరాశీ। నేతానానస్తమూర్తీన్ ఖచరసురవరాన్ భక్తితఃప్రార్థయామః॥ శ్లో॥ ఆదిత్యాయచసోమాయ మంగళాయబుధాయచ । గురుశుక్రశనిభ్యశ్చ రాహవే కేతవేనమః॥ మంటపస్థిత దేవతాస్సుప్రీతా స్సుప్రసన్నా వరదాభవంతు ॥

ఇతి నవగ్రహారాధనం సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహస్తోత్ర మంత్రాః.

అస్యశ్రీ నవగ్రహస్తోత్రమంత్రస్య, వేదవ్యాసఋషిః, ఆదిత్యాది నవగ్రహోదేవతాః, అనుష్టుప్ఛందః, శ్రీం బీజం, స్వాహా శక్తిః, నానావిధదోషపరిహారార్థం, అనేకఫలప్రాప్త్యర్థం, నవగ్రహస్తోత్ర మంత్ర పఠనే వినియోగః ॥ సూర్యః॥ శ్లో॥ జపాకుసుమసంకాశం కాశ్యపేయం మహాద్యుతిం। తమోఘ్నం సర్వపాపఘ్నం ప్రణమామి దివాకరమ్ ॥ సూర్యాయనమః నమస్కారాన్ సమర్పయామి ॥ చంద్రః ॥ శ్లో॥ దధిశంఖతుషారాభం క్షీరోదార్ణవసంభవం । నమామిశశినందైవం శంభోర్మకుటభూషణం॥ చంద్రగ్రహాయనమః నమ...మి॥ కుజః॥ శ్లో॥ ధరణీగర్భసంభూతం విద్యుత్కాంచనసన్నిభం । కుమారం శక్తిహస్తంచ మంగళంప్రణమామ్యహం॥ అంగారకగ్రహాయనమః నమస్కా...మి॥ బుధః॥ శ్లో॥ ప్రియంగుకలికాభాసం రూపేణాప్రతిమంబుధం । సౌమ్యం సర్వగుణోపేతం నమామిశశినందనమ్ ॥ బుధగ్రహాయనమః నమస్కా...మి॥ గురుః॥ శ్లో॥ దేవానాంచఋషీణాంచ గురుంకాంచనసన్నిభం । వంద్యంభక్త్యాత్రిలోకేశం తంనమామిబృహస్పతిం॥ బృహస్పతిగ్రహాయనమః నమస్కా...మి॥ శుక్రః॥ శ్లో॥ హిమకుంభమృణాలాభం దైత్యానాంపరమంగురుం। సర్వశాస్త్రప్రవక్తారం భార్గవంప్రణమామ్యహమ్॥ శుక్రగ్రహాయనమః నమస్కా...మి॥ శనిః॥ శ్లో॥ నీలాంజనసమాకారం

రవిపుత్రంమహాప్రభుం । ఛాయామార్తాండసంభూతం శనించ ప్రణమా మ్యహం ॥ శనైశ్చరగ్రహాయనమః నమస్కా... మి ॥ రాహుః ॥ శ్లో॥ అర్ధకాయంమహావీర్యం చంద్రాదిత్యవిమర్దనం । సింహికాగర్భసంభూతం రాహుంతంప్రణమామ్యహమ్॥ రాహుగ్రహాయనమః నమస్కా...మి॥ కేతుః ॥ శ్లో ॥ పాలాశధూమ్రసంకాశం తారకాగ్రహమస్తకం । రౌద్రంరుద్రాత్మకంఘోరం కేతుంచప్రణమామ్యహమ్॥ కేతుగ్రహాయ నమః నమస్కార...మి॥ శ్లో॥ ఇదం వ్యాసముఖోద్గీతం యఃపఠేత్సుస మాహితః । దివావాయదివారాత్రౌ విఘ్నశాంతిర్భవిష్యతి॥ ఐశ్వర్య మతులంచైవ ఆరోగ్యంపుష్టివర్ధనం । నరనారీనృపాణాంచ భవేద్దుస్స్వ ప్ననాశనమ్॥ అదిదేవతా ప్రత్యధిదేవతామంత్రాః నవగ్రహారాధనే జ్ఞేయాః॥ నవగ్రహ మంత్రములు హోమమందు దానములయందు జపమందు వినియోగింపవచ్చును. ప్రాచీనులచుష్ఠించియుండిరి.

దక్షిణదేశేకేచిత్పారః.

రవిః ॥ శ్లో ॥ దివాకరందీప్తిసహస్ర రశ్మింతేజోమయంజగతః కర్మసాక్షిం । హంసంభానుం సూర్యమాదింగ్రహాణాం రవింసదాహం శరణంప్రపద్యే॥ చంద్రః॥ శ్లో॥ యఃకాలహేతోః క్షయవృద్ధిమేతియం దేవతాః పితరశ్చాపిబంతి । తంవైవరేణ్యం బ్రహ్మేంద్రవంద్యం సోమం సదాహం శరణంప్రపద్యే॥ కుజః॥ శ్లో॥ మహేశ్వరంచానలసన్నికాశం భూమాజాతం రక్తమాల్యాంబరాఢ్యం । సువర్చసంలోహితాంగం కుమారంకుజంసదా... ద్యే॥ బుధః॥ శ్లో॥ విశుద్ధబుద్ధిం శుచికాలబోధిం సత్యావాచం సోమవంశప్రదీపం । ప్రజాపతేరాత్మజం ధర్మనిత్యం బుధంసదా... ద్యే॥ గురుః॥ శ్లో॥ బుధ్యాసనోయశ్చానఘశ్చ ధన్యమతి ర్దేవాదయో జీవంతియస్మాత్ । తంభార్గవంఛాందసం విశ్వరూపం గురుంసదా... ద్యే॥ శుక్రః॥ శ్లో॥ వర్షప్రదం చింతితార్థానుకూలం నయనప్రధానం వినయాతిరిక్తం । తంభార్గవం యోగినం శుద్ధిసత్వం శుక్రంసదా... దే॥ శనిః॥ శ్లో॥ శనైశ్చరంరాజితా యోధనేషు శనై ర్యాభమా గమనంచేష్టితంచ । సూర్యాత్మజంక్రోధనం సుప్రసన్నం శనింసదా... ద్యే॥ రాహుః॥ శ్లో॥ యంవిష్ణునైవామృత-భోజ్యమానం

హృత్వా శిరోగ్రం గ్రహభావేనియుక్త । యోఽర్కచంద్రౌ గ్రసతి పర్వకాలే రాహుంసదా... దే॥ కేతుః॥ శ్లో॥ యోబ్రహ్మపుత్రో గ్రహభావేనియుక్త బ్రహ్మోద్భవం బ్రహ్మవిదుఃకుమారం । బ్రహ్మాత్మజం హృదయేజామదగ్న్యం కేతుంసదాహం శరణంప్రపద్యే॥

ఇతి నవగ్రహమంత్రాస్సమాప్తాః.

నవగ్రహ స్తోత్రమ్.

అథ సూర్యస్తోత్రకవచ ప్రారంభః.

అస్య శ్రీసూర్యకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - కణ్వఋషిః - అనుష్టుప్ఛన్దః - శ్రీసూర్యనారాయణో దేవతా - మమసూర్య నారాయణ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే- జపేవినియోగః॥ ధ్యానమ్॥ శ్లో॥ దేవాసురవరైర్వన్ద్యం గ్రహైశ్చపరిసేవితమ్ ధ్యాయేత్సతేత్సు వర్ణాభం సూర్యంచ కవచం సదా ॥ శ్లో॥ అథునాసంప్రవక్ష్యామి కవచంసర్వకామదమ్ । ఇదంతుకవచంబుధ్వా విచరేద్వీరభైరవః ॥ ఘృణిః పాతు శిరోదేశం సూర్యః పాతు లలాటకమ్ । ఆదిత్యోలోచనేపాతు శ్రుతీపాతుదివాకరః । ఘ్రాణంపాతు సదాభానుః ముఖంపాతుసదారవిః ॥ జిహ్వాం పాతు జగన్నేత్రః కంఠంపాతు విభావసుః ॥ స్కంధౌగ్రహపతిః పాతు భుజౌపాతు ప్రభాకరః॥ కరావృష్ణకఃపాతు హృదయంపాతు భానుమాన్ । మధ్యంపాతుచ సప్తాశ్వో నాభింపాతు నభోమణిః ॥ ద్వాదశాత్మా కటింపాతు సవితాపాతుసక్థినీ। ఊరూపాతు సురశ్రేష్ఠో జానునీపాతుభాస్కరః । జంఘేమేపాతుమార్తాండో గుల్ఫౌపాతు త్విషాంపతిః॥ పాదౌదినమణిః పాతు పాతు మిత్రోఖిలంవపుః । యఇదంసూర్యకవచం పురుషార్థప్రదంనృణామ్॥ సతతం ప్రాతరుత్థాయ పఠేన్నియతమానసః । ససురాణామ పిశ్లాఘ్యః శ్లాఘ్యోబుద్ధిమతామపి॥ సర్వకామమవాప్నోతి సూర్యసాయుజ్య మాప్నుయాత్ । గ్రహరోగభయాత్పాపా న్ముచ్యతే నాత్రసంశయః॥ ఆదిత్య కవచం పుణ్య మభేద్యంవజ్రసన్నిభం । సర్వరోగ భయాదిభ్యో ముచ్యంతే

నాత్రసంశయః॥ సంవత్సరముపాసిత్వా సామ్రాజ్యపదవీంలభేత్ । అనేకరత్నసంయుక్తం స్వర్ణాభరణభూషితమ్॥ కల్పవృక్ష సమాకీర్ణం కదంబకుసుమప్రభం । అశేషరోగశాంత్యర్థం ధ్యాయేదాదిత్యమండలమ్॥ ఇతి సూర్యకవచస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ చంద్రకవచస్తోత్ర ప్రారంభః.

అస్య శ్రీచంద్రకవచ స్తోత్రమహామంత్రస్య-గౌతమఋషిః-అనుష్టుప్ఛందః సోమో దేవతా మమసోమప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ సోమంచతుర్భుజందేవం కేయూరమకుటోజ్జ్వలం।వాసుదేవస్యనయనం శంకరస్యచభూషణమ్॥ ఏవంధ్యాత్వా జపేన్నిత్యం సర్వాభీష్ట ప్రదాయకమ్॥ ఓమధీశశ్శిరః పాతు పాతుఫాలం కళానిధిః । చక్షుషీ చంద్రమాః పాతు శ్రుతీపాతుకళాత్మకః । ఘ్రాణంక్షపాకరః పాతు ముఖం కుముదబాంధవః । సోమఃకరౌచమేపాతు స్కంధౌపాతు సుధాత్మకః॥ వక్షోజైవాతృకఃపాతు మధ్యంపాతు నిశాకరః॥ కటిం తుపాతరఃపాతు ఊరూశశధరోఽవతు మృగాంకోజానునీపాతు జంఘేపాతు ద్విజాధిపః॥ పాదౌహిమకరఃపాతు పాతుచంద్రో ఖిలంవపుః । ఏతద్ధికవచం పుణ్యాం భుక్తి ముక్తి ప్రదాయకమ్॥ యఃపఠే చ్ఛృణుయాద్వాపి సర్వత్ర విజయీ భవేత్॥ ఇతి శ్రీబ్రహ్మకైవర్తే దక్షిణఖండే చంద్రకవచస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ అంగారకకవచ స్తోత్రప్రారంభః.

అస్యశ్రీ అంగారకకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య విరూపఋషిః - అనుష్టుప్ఛందః - మమ అంగారక ప్రసాద సిద్ధ్యర్థేజపే వినియోగః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥నమామ్యంగారకందేవం రక్తాంగంవరభూషణం।జానుస్థవామహస్తాఢ్యం నాభయేతరపాణినం॥ చతుర్భుజం మేషవాహంవరదంచ ధరాసుతమ్॥ అంగారకఃశిరోరక్షేత్ ముఖంవైధరణీసుతః॥ కర్ణౌరక్తాంబరఃపాతునేత్రేమేరక్తలోచనః। నాసికాంమేశక్తిధరః। కంఠంమేపాతు భూమిజః। భుజౌచరక్తమాలీచ హస్తౌశక్తిధరస్తథా । చతుర్భుజోమే హృదయం కుక్షింరోగాపహారకః। కటింమేభూమిజఃపాతు ఊరూపాతు గదాధరః। జాను జంఘేకుజఃపాతు పాదౌభౌమః సదావతు । సర్వాణి

రూనిచాంగాని పాతుమే మేషవాహనః॥ సాయంకాలేపఠేన్నిత్యంసర్వ శత్రువినాశనమ్ । భూతప్రేతపిశాచానాం నాశనం సర్వసిద్ధిదం । సర్వ రోగహరంచైవ సర్వసంపత్ప్రదంశుభం । భుక్తి ముక్తి కరంన్రూణాం సర్వసౌభాగ్యవర్ధనం ॥ ఋణబాధవిమోక్షంచ సత్యమేవ నసంశయః ॥ స్తోత్రపాఠస్తుకర్తవ్యో దేవస్యాగ్రేమహాద్యుతేః । రక్తగంధైశ్చపుష్పై శ్చధూపదీపగుడోదనైః । మంగళంపూజయిత్వాతు మంగళేవానిసర్వ దా । బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాతు చతురోద్వాదశాష్టవా । అనేనవిధి నాయస్తుకృత్వావ్రతమనుత్తమం । వ్రతైవసంవేశయంతీహ వృశ్చికాద్యా గజంతవః । తమోమిహిర సంబంధాత్ మార్తాండస్యోదయోయథా । విలయంయాంతిపాపాని శతజన్మార్జితాన్యపి । ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యాం ప్రదదాతిసదాన్నృణాం॥ ఇతిమార్కండేయపురాణే కాశీఖండేమార్కం డేయసనత్కుమారసంవాదే అంగారకకవచస్తోత్రం సమాప్తమ్ ॥

అథ బుధకవచస్తోత్ర ప్రారంభః.

అస్యశ్రీ బుధగ్రహకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య-కాత్యాయన ఋషిః । అనుష్టుప్ఛందః - బుధోదేవతా - మమబుధగ్రహ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ బుధపుస్తక హస్తశ్చ కుంకు మస్యసమద్యుతిః । పీతాంబరధరస్రగ్వీ పీతమాల్యానులేపనః ॥ బుధః పాతుశిరోదేశం సౌమ్యఃపాతుచ ఫాలకం । నేత్రేజ్ఞాన మయఃపాతు శ్రుతీపాతు విధోస్సుతః ॥ ఘ్రాణం గంధధరఃపాతు భుజౌపుస్తక భూషితః । మధ్యంపాతు సురారాధ్యః పాతునాభింఖగేశ్వరః ॥ కటిం కలాత్మజఃపాతు ఊరూపాతుసురేశ్వరః । జానునీరోహిణీసూనుః పాతు జంఘే ఫలప్రదః॥ పాదౌబాణాసనః పాతు పాతు సౌమ్యోఖిలంవపుః । ఏతద్ధికవచస్తోత్రం సర్వోపద్రవ నాశనమ్ ॥ సర్వరోగ ప్రశమనం సర్వదుఃఖనివారణం । ఆయురారోగ్యఫలదం పుత్రపౌత్రఫలప్రదం ॥ యఃపఠేచ్ఛృణుయాద్వాపి శ్రావయేద్వా సమాహితః ॥ సర్వాన్ కామానవాప్నోతి దీర్ఘమాయుశ్చవిందతి ॥ ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే ఉత్తరఖండే - బుధగ్రహకవచస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ బృహస్పతికవచ స్తోత్ర ప్రారంభః.

అస్యశ్రీ బృహస్పతికవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య- ఈశ్వరఋషిః అనుష్టుప్ఛందః బృహస్పతిర్దేవతా. మమబృహస్పతిగ్రహప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ అభీష్టఫలదందేవం సర్వజ్ఞంసురపూజితం। సర్వకార్యార్థసిద్ధ్యర్థం ప్రణమామిగురుంసదా। బృహస్పతిశ్శిరః పాతు లలాటంపాతుమేగురుః। కర్ణౌసురగురుఃపాతు నేత్రేమేభీష్టదాయకః॥ నాసాంపాతుసురాచార్యో జిహ్వామేవేదపారగః। ముఖంమేపాతుసర్వజ్ఞో భుజౌపాతుశుభప్రదః। కరౌవజ్రధరఃపాతు వక్షోమేపాతుగీష్పతిః, స్తనౌమేపాతు వాగీశఃకుక్షింమే శుభలక్షణః। నాభింమేపాతునీతిజ్ఞః కటింమేపాతుసర్వగః ఊరూమేపాతుపుణ్యాత్మాజంఘేమేజ్ఞానదఃప్రభుః। పాదౌమేపాతువిశ్వాత్మా సర్వాంగంసర్వతాగురుః॥ ఇత్యేతత్ స్తోత్రందివ్యం త్రిసంధ్యంయఃపఠేన్నరః। సర్వాన్కామానవాప్నోతి సరత్రవిజయీభవేత్॥ ఇతి వామనపురాణే బృహస్పతికవచస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ శుక్రకవచస్తోత్ర ప్రారంభః.

అస్యశ్రీ శుక్రకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య-భరద్వాజఋషిః-అనుష్టుప్ఛన్దః శుక్రోదేవతా మమశుక్రగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥మృణాళకుందేందుపయోహిమప్రభం సితాంబరంస్నిగ్ధవరాక్షమాలినం। సమస్తశాస్త్రార్థవిధి తత్త్వదర్శినం ధ్యాయేత్ కవిం వాంఛితకస్తుసిద్ధయే॥ శిరోమేభార్గవఃపాతు ఫాలంపాతుగ్రహాధిపః। నేత్రేదైత్యగురుఃపాతు శ్రోత్రేశ్రీచందనద్యుతిః॥ కావ్యోమేనాసికాపాతు వదనందైత్యవందితః। రసనాముశనాపాతు కంఠంశ్రీకంఠభక్తిమాన్॥ భుజౌతేజోనిధిఃపాతు వక్షోయోగవిదాంవరః॥ అక్షమాలాధరోరక్షేత్ కుక్షింమేశాస్త్రపారగః॥ కటింమేపాతు విశ్వాత్మా సక్థినీసర్వపూజితః। జానునీభృగుజఃపాతు జంఘేమే దేవతాంవరః। గుల్ఫౌగుణనిధిఃపాతు పాదౌమెపాండురాంబరః॥ సర్వాణ్యంగానిమే పాతు శుక్రకవిరహర్నిశం॥ ఇదంతుస్తోత్రందివ్యం పఠతిశ్రద్ధయాన్వితః నతేపాంజాయతేపీడా భార్గవస్య ప్రసాదతః॥ ఇతి శ్రీస్కాంద పురాణే - శుక్రస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ శనైశ్చరకవచ స్తోత్ర ప్రారంభః.

అస్యశ్రీ శనైశ్చరకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య - కాశ్యపఋషిః అనుష్టుప్ఛందః । శనైశ్చరోదేవతా శం బీజం- నం శక్తిః- మం కీలకం, శనైశ్చరకృత పీడాపరిహారార్థే జపేవినియోగః - శనైశ్చరాయ-అంగుష్ఠాభ్యాంనమః, మందగతయె-తర్జనీభ్యాంనమః, అధోక్షజాయ-మధ్యమాభ్యాంనమః, సౌరయే-అనామికాభ్యాం నమః, శుష్కోదరాయ-కనిష్ఠికాభ్యాంనమః, ఛాయాత్మజాయ- కరతల కరపృష్ఠాభ్యాంనమః, శనైశ్చరాయ-హృదయాయనమః। మందగతయే శిరసేస్వాహా। అధోక్షజాయ శిఖాయైవషట్। శుష్కోదరాయ కవచాయహుం। ఛాయాత్మజాయ నేత్రత్రయాయవౌషట్। శనైశ్చరాయ అస్త్రాయఫట్। భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥ ధ్యానం॥ నీలద్యుతిశ్శూలధరఃకిరీటీ గృధ్రస్థితశ్శూలధరోధనుష్మాన్। చతుర్భుజస్సూర్యసుతఃప్రశాంత స్సదాస్తు మహ్యాం వరమందగామీ ॥ కృష్ణాంబరధరందేవం ద్విభుజంగృధ్రసంస్థితం। సర్వపీడాహరంన్నృణాం ధ్యాయేత్ గ్రహగణోత్తమం॥ శనైశ్చరశ్శిరోరక్షే న్ముఖంభక్తార్తిభంజనః। కర్ణౌకృష్ణాంబరోరక్షే న్నేత్రేసర్వభయంకరః॥ కృష్ణాంగోనాసికాంరక్షే త్కంఠంమేశితకంఠకః। భుజౌమే సుభుజఃపాతు హస్తౌనీలోత్పలప్రభః॥ పాతుమేహృదయంకృష్ణః కుక్షిం శుష్కోదరస్తథా। కంఠంమేవికటఃపాతు సక్థినీఘోరరూపవాన్॥జానునీ పాతుదీర్ఘోమే జంఘేమేమంగళప్రదః। గుల్ఫౌగుణకరఃపాతు పాదౌమే పంగుపాదకః॥ సర్వాణ్యపిమమాంగాని పాతుభాస్కరనందనః॥యఇదం స్తోత్రందివ్యం సర్వపీడాహరంనృణాం। పఠతిశ్రద్ధయాయుక్తో సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్॥ తిలధాన్యేచసంస్థాప్య యంత్రలోహవినిర్మితం। కృష్ణగంధాక్షతైఃపుష్పై రర్చయేన్మూలమంత్రతః॥ కృష్ణవస్త్రయుతందద్యా చ్ఛోత్రియాయకుటుంబినే। ప్రీతశ్శనైశ్చరస్తస్య సర్వబాధాంవ్యపోహతి॥ దద్యాత్సర్వసమృద్ధించ పుత్రపౌత్రాదిసంతతిః। ఆయుష్యందీర్ఘమారోగ్యం సర్వత్రవిజయందిశేత్ ॥

ఇతి దశరథరాజవిరచిత శనైశ్చరకవచస్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ రాహుకవచ స్తోత్ర ప్రారంభః

అస్యశ్రీ రాహుకవచస్తోత్ర మహామంత్రస్య- చంద్రఋషిః అనుష్టుప్ఛందః। రాహుర్దేవతా- మమ సర్వాభీష్టసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ ప్రణమామిసదా రాహుం సర్పాకారంకిరీటినం। సంహికేయంకరాళాస్యం భక్తానామభయప్రదం। నీలాంబరఃశిరఃపాతు లలాటం లోకవందితః। చక్షుషీపాతుమేరాహుః శ్రోత్రేత్వర్ధశరీరవాన్। నాసికాంమే కరాళాస్య శ్శూలపాణిర్ముఖంమమ జిహ్వాంమేసింహికాసూనుః కంఠంమే కంఠనాశనః॥ భుజగేశో భుజౌపాతు నీలమాల్యాంకరౌమమ। పాతువక్ష స్తమోమూర్తిః పాతుకుక్షింవిధుంతుదః। కటింమేవికటఃపాతు ఊరూమేసురపూజితః॥ స్వర్భానుర్జానునీ పాతు జంఘేమేపాతుచాప్యహి। గుల్ఫౌగ్రహాధిపఃపాతు పాతుమేభీషణాకృతిః। సర్వాణ్యంగాని మేపాతు నీలచందనభూషితః॥ రాహోరిదస్తోత్రమిదం మీప్సితన్నృణాం సిద్ధిదం యోభక్త్యాపఠత్యనుదినం నియతస్సుచిస్సన్। ప్రాప్నోతికీర్తి మతులాం శ్రియమృద్ధి మాయురారోగ్య మాత్మ విజయిత్వ మహి ప్రసాదాత్॥ ఇతి శ్రీస్కాందే శంకరసంహితాయాం రాహుకవచ స్తోత్రం సంపూర్ణమ్॥

కేతుకవచస్తోత్ర ప్రారంభః.

అస్యశ్రీ కేతుకవచ స్తోత్ర మహామంత్రస్య - పురందరఋషిః- అనుష్టుప్ఛందః- కేతుర్దేవతా- మమసర్వాభీష్టసిద్ధ్యర్థే జపేవినియోగః॥ ధ్యానం॥ శ్లో॥ కేతుంకరాళవదనం చిత్రవర్ణంకిరీటినం। ప్రణమామిసదా కేతుం ధ్వజాకారంగ్రహేశ్వరం। చిత్రవర్ణశ్శిరఃపాతు ఫాలంమేధూమ్రవర్ణకః। పాతునేత్రేమంగళాక్షః శ్రోత్రేమేరక్తలోచనః॥ ఘ్రాణంపాతు సువర్ణాభః చుబుకంసింహికాసుతః। పాతుకంఠంచమేకేతుః స్కంధః పాతుగ్రహాధిపః॥ బాహూపాత్వసురశ్రేష్ఠ కుక్షింపాతుమహోరగః। భీమాత్మామేకటింపాతు మధ్యంపాతుమహాసురః। ఊరూపాతుమహాశీర్షా జానునీతీవ్రకోపనః। పాతుపాదౌచమేక్రూరః సర్వాంగంనరపీడకః॥ యఇదంకవచందివ్యం సర్వరోగవినాశనం। శత్రుశత్రుప్రశమనం ధార

యేతోస్మృతోనరః ॥ ఇతి స్కాందే శంకర సంహితాయాం కేతు కవచ స్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహజపాదికమ్.

స్నాత్వా ఆచమ్య ఆదౌ అఖండదీపారాధనంకృత్వా ॥ ప్రణమ్య-బ్రాహ్మణానాహూయ, నక్షత్రపూర్వక నవగ్రహజపార్థం బ్రాహ్మణేభ్యో ఋత్విగ్వరణందద్యాత్ ॥ వృతోస్మి కరిష్యామీతి ప్రతివచనం॥ అత్రసంకల్పక్రమః॥ ఏవంగుణ...ర్థం మమశరీరే వర్తమాన వర్తిష్యమాణ వాతపిత్త శ్లేష్మకపోద్భవ నానాకారనిమిత్త జ్వర క్షయపాండు కుష్టు శూలా ఉతిసార ధాతుక్షయ వ్రణ మేహ భగంధరాది నానా మేహసమస్తామయ నిదాన హేతుభూత దురితక్షయద్వారా క్షిప్రమే వాయురారో గ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం సమస్త పాపక్షయార్థం నక్షత్రపూర్వ కాదిత్యాది నవగ్రహ ప్రసాదసిద్ధ్యర్థం పురాణోక్తవిధానేన నక్షత్రపూర్వక నవగ్రహ మంత్రజపం (హోమం) కరిష్యామి నమః ॥ ఇతిసంకల్ప్య ॥ (నవగ్రహారాధనమందు నవగ్రహమంత్రములు జూడఁదగును) గ్రంథవిస్తరభీతిచే వ్రాయనైతిని.

ఇతి నవగ్రహ జపాదికం సమాప్తమ్.

అథ నవగ్రహ జపసంఖ్యాది నియమః.

శ్లో॥ అయుతంచ సహస్రంచ షట్ఛతం ద్విసహస్రకం ।
చతుః పంచసహస్రేణ త్రిశతం దిననిర్ణయః ॥

తా॥ రవికి ౧౦ వేలు, చంద్రునకు వేయి, కుజునకు ౬ నూర్లు, బుధునకు ౨ వేలు, గురునకు ౪ వేలు, శుక్రునకు ౫ వేలు, శనికి 3౦౦ మున్నూరు. ఈప్రకారము దినము ౧ కి జపసంఖ్య. ఈప్రకారము ౪౦ దినములుగాని, లేక తదర్థముగాని యథాశక్తి గ్రహ జపము చేయించవలెను పిమ్మట అయిన జపసంఖ్యలో పదియవ యంశము తర్పణము. ఆసంఖ్యలో దశాంశము హోమము. ఆసంఖ్యలో దశాంశము భోజనము.

శ్లో॥ గ్రహాణాంనవధాన్యాని సద్విప్రాయనివేదయేత్ గ్రహదోషం నిహంత్యాశు గార్గేయవచనంతథా ॥ అపిచ ॥ శ్లో॥ అరిష్టకాలేచాష్ట

గ్రహమంత్రంజపేత్సుధీః। మహాసౌరవిధానేన మండలంబ్రాహ్మణేనచ। అరుణోక్తప్రకారేణ చార్ఘ్యమారాధయేత్సుధీః॥ పూర్వజన్మకృతం పాపం వ్యాధిరూపేణబాధతే । తచ్ఛాంతిరౌషధైర్దానైర్జపహోమార్చనాదిభిః॥ నవగ్రహజప సంఖ్యావిషయ స్సమాప్తః.

అథ నవగ్రహహోమతర్పణాదిః.

ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం యజమానస్య శరీరేవర్తమాన వర్తిష్యమాణ వాతపిత్తశ్లేష్మకఫోద్భవనానాకార నిమిత్త జ్వరక్షయ పాండుకుష్ఠ శూలాఽతిసార ధాతుక్షయ వ్రణమేహ భగంధరాది నానామేహ సమస్తామయ నిదాన హేతుభూత దురితక్షయ ద్వారా క్షిప్రమేవాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం నక్షత్రపూర్వకఆదిత్యాది నవగ్రహ దేవతా...ప్రీత్యర్థం నవగ్రహహోమం కరిష్యే విధిప్రకారేణ హోమం కుర్యాత్॥ తతః యవసహిత క్షీరతర్పణం కరిష్యామి॥ ఇతి సంకల్ప్య॥ బ్రాహ్మణైః కార్యం॥ నక్షత్రాది నవగ్రహ మంత్రము లన్నియు ఈ గ్రంథములో ప్రత్యేకముగా వ్రాయఁబడి యున్నందున నిచ్చటజేర్చనైతిని. నవగ్రహ హోమ తర్పణాదికం సమాప్తమ్.

గ్రహకోష్టములు

బు	శు	చం
గు	సూ	కు
కే	శ	రా

నవగ్రహములు	ధాన్యములు	సమిధలు
సూర్యునకు	గోధుమలు	జిల్లేడు
చంద్రునకు	బియ్యము	మోదుగ
కుజునకు	కందులు	చండ్ర
బుధునకు	పెసలు	ఉత్తరేణి
గురునకు	సెనగలు	రావి
శుక్రునకు	బొబ్బర్లు	అత్తి
శనికి	నువ్వులు	జమ్మి
రాహువునకు	మినుములు	గరిక
కేతువునకు	ఉలవలు	దర్భ

అథ నవగ్రహ దానవిధిః

నవగ్రహధాన్యాః॥ శ్లో॥ గోధూమా స్తండులాఃఖల్వాః ముద్గాశ్చణ కబర్బురాః। తిలమాషకుళుత్థాశ్చగ్రహధాన్యాః ప్రకీర్తితాః॥ ఆచమ్య- ఏవం...ప్రీత్యర్థం ఉత్తరానక్షత్ర ప్రథమచరణే జాతస్య కుమారస్య తిథివారనక్షత్ర వర్జ్యాది సకలారిష్ట పరిహారద్వారా జాయాపత్యో శ్శిశోశ్చత్రయాణా మాయురారోగ్యైశ్వర్యాభి వృద్ధ్యర్థం నక్షత్రపూర్వ కాదిత్యాది నవగ్రహ దేవతా ఉద్దిశ్య...ప్రీత్యర్థం కల్పోక్తప్రకారేణ తత్తద్ధాన్య దానాదికం కరిష్యామి॥ తతః ప్రత్యేకం బ్రాహ్మణ పూజాంకరిష్యామినమః॥ ప్రతిగ్రహీతారం బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య॥ శ్రీమహావిష్ణు స్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఇదమాసనంనమః॥ ఉభాభ్యా మిదంపాద్యంనమః॥ శ్లో॥ నమో స్త్వనంతాయ సహస్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షిశిరోరుబాహవే॥ సహస్రనామ్నే పురుషాయ శాశ్వతే సహస్రకోటియుగధారిణేనమః॥ అయంసుగంధః। అలంకారార్థా ఇమే అక్షతాః। సకలరాధనైశ్శోభనమస్తు॥ శ్లో॥ పుండరీకాక్షగోవిందవాసు దేవజనార్దన। మయార్పితమిదంద్రవ్యం పవిత్రంకురు సర్వదా॥ ధాన్యే జలం సంప్రోక్ష్య॥ అస్మై బ్రాహ్మణాయ...ప్రతిగ్రహీత్రే శ్రీమాన్... గోత్రః...పత్నీసమేతోహం మమసకలదోష నివృత్త్యర్థం నక్షత్రప్రీత యే శ్వేతతండులాన్ తుభ్యమహంసంప్రదదేనమమ॥ శ్లో॥దేవస్యప్రీతయే దానం గృహ్ణామ్యర్యమతుష్టయే। బాహుభ్యాంపుష్టహస్తాభ్యాం పుణ్య కర్మప్రనూతయే॥ ఏతద్దానసాద్గుణ్యార్థం దక్షిణాంతుభ్యమహంసంప్ర దదేనమమ ఇతిదక్షిణాందద్యాత్॥ తాంబూల ఫలదానం తుభ్య... నమమ॥ ఏవంనవగ్రహత్ర్యంబక మృత్యుంజయ, ఆయుఃఖండ, శ్రీమహా విష్ణు, తాంబూల ఫలదానాది పృథక్పృథక్ తత్తన్మంత్రైః పూర్వో క్తమ్॥ ఏవంసమాపయేత్॥ సంకల్ప్య మంటపస్థ దేవతానాం పునః పూజాంకరిష్యామినమః... ఛత్రంధారయామి-చామరం వీజయామి- నృత్యందర్శయామి-గీతంశ్రావయామి-వాద్యంఘోషయామి, ఆందో ళికానారోపయామి, అశ్వానారోపయామి॥ గజానారోపయామి,సమస్త రాజోప...మి॥ అనయాపూజయా...భవంతు॥ మంటపస్థిత దేవతాః

యథాస్థానం ప్రతిష్ఠా...మి॥ అథస్వర్ణస్వర్చిత వస్త్రప్రతిమా మంటప దానం కరిష్యామినమః పూర్వోక్తమేవ బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య॥ తతః మంటపదానందద్యాత్ బ్రాహ్మణేభ్యోఋత్విగ్భ్యోదక్షిణాందద్యాత్। నవగ్రహ మఖాఽభిషేక జపాది బ్రాహ్మణేభ్యో యథాశక్తిదక్షిణాం దద్యాత్ । తతః బ్రాహ్మణా న్భోజయేదితి॥

నవగ్రహదానవిధి స్సమాప్తః.

అథ నామకరణమ్.

మదనరత్నే బృహస్పతిః॥ శ్లో॥ ద్వాదశేదశమేవాపి జన్మతోపిత్రయోదశే।షోడశేవింశతౌచైవ ద్వాత్రింశేవర్ణతఃక్రమాత్॥ నారదీయే॥ సూతకాంతేనామకర్మ విధేయంస్వకులోచితంనామపూర్వంతుబాలస్య మంగళంసుసమాక్షరైః॥ తత్రైవగార్గ్యః॥ మాసనామ గురోర్నామ దద్యాద్బాలస్యవైపితా। నక్షత్రనామాపికార్యం కులదేవతా నక్షత్ర సంబంధం పితానామకుర్యాదితి తత్రైవశంభూక్తేః॥ పరిశిష్టేపి॥ తతక్ష రాదికంనామ। యస్మిన్ధిష్ణ్యేయదక్షరం॥ తత్రచాశౌచాంతేద్వాత్రింశేవాఽహ్నిపితాదేశకాలౌస్మృత్వా మాతాపితరౌ మంగళస్నాతౌ భూత్వోపవిశ్యఆచమ్యఏవంగుణ...శుభతిథౌ మమకుమారస్య (మమ కుమార్యాః) ఆయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం నామప్రకటన సిద్ధ్యర్థం నామకర ణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః...మహాజనైస్సహస్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి, ఆదౌగణపతి మభ్యర్చ్య పుణ్యాహ వాచనంనాందీమాతృ కాపూజాం సమాపయేత్॥ నూతన వస్త్రాదికం ధారయిత్వా॥ ఏవం...తిథౌమమకుమారస్య(మమకుమార్యాః) ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం సభాయాం సకలసత్పురుషమధ్యేనామ ప్రకటనసిద్ధ్యర్థంమాసనామ్నా నక్షత్రనామ్నా వ్యావహారికమ్నాచ వక్ష్యామి॥ ఉత్తరోవరః॥ తండుల పూర్ణ కాంస్యపాత్రే మాసనామనక్షత్రనామ వ్యావహారిక నామాని చలిఖిత్వా వ్యవహారనామ సమాక్షరంపుంసః విషమాక్షరం స్త్రియః శ్లో॥ కృష్ణోనంతోచ్యుతశ్చక్రీవైకుంఠోథజనార్దనః। ఉపేంద్రోయజ్ఞపురుషోవాసుదేవస్తథాహరిః॥ యోగీశఃపుండరీకాక్షో మాసనామాన్యనుక్రమాత్॥ చైత్రాదిఫాల్గునాంతాః క్రమేణవిజ్ఞేయాః॥ ఏవంపురుషాణాం॥

స్త్రీణాంతు॥ శ్లో॥ మార్గశీర్షేచవాగ్దేవీ పుష్యేపద్మావతీతథా। శ్రీదేవీ చాపిసావిత్రీ భూమిఃకళ్యాణికాతథా। సత్యభామాపుణ్యవతీ రూపిణీ చేందుమత్యపి ॥చంద్రావతీచలక్ష్మీశ్చ స్త్రీనామకరణేవిదుః॥ ఏవం నామత్రయేపి స్త్రీపుంనామ్నా రాద్యంతయోః శ్రీకారం లిఖిత్వా - నామత్రయ దేవతాభ్యోనమః - ధ్యానాదిషోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి॥ మమ (కుమార్యాః) కుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధిరస్తు॥ అథపుత్రస్య దక్షిణేకర్ణేపఠిత్వా॥ శ్లో॥ అంగాదంగాచ్ఛసంభూతోరూపాద్రూపాచ్ఛసంభవః। దీర్ఘాయుష్మాన్భవోదార। పుత్రవంశహితంకర॥ స్త్రీణాంతు॥ శ్లో॥ అంగాదంగాచ్ఛ సంభూతా రూపాద్రూపాచ్ఛ సంభవా। దీర్ఘజీవిన్యుదారాచ పుత్రివంశహితాభవ॥తతఃజాతస్యదక్షిణేకర్ణేజపేత్॥ అముకభక్తోసి, (అముకభక్తాసి) అముకోసి, (అముకాసి) అగ్నిరివశుచిర్భవ। ఆదిత్యఇవతేజోభవ।విష్ణురివశ్రీమాన్భవ। బ్రహ్మేయురాయుర్భవ।ధాన్యంధనం పశుంబహుపుత్రలాభగం।శతంసంవత్సరం దీర్ఘమాయు॥ మాసనామ నక్షత్రనామ వ్యావహారిక నామానిధృత్వా త్వందీర్ఘాయుష్మాన్భవ। నామకరణముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్త్వి త్యనుగృహ్ణాతు॥ సుముహూర్తోఽస్తు॥ తతః బ్రాహ్మణాన్ సంతోషయేత్॥ దక్షిణతోవరః అథఆశీర్వాదః॥ శ్లో॥ నామాదినాందీకరణం పుణ్యాహాంద్విజభోజనం।రక్షాబంధనమన్నాది చౌలాద్యంకురుమేవచ॥ కటిసూత్రం॥ శ్లో॥ శుభదంసర్వపాపఘ్నం శిశుకట్యాంనవద్రుఢం। బధ్నామిమంగళందద్యా దింద్రాద్యాశ్శుభదాయకాః॥...అస్తు॥

అథ నిష్క్రమణమ్.

జ్యోతిర్నిబంధే యమః॥ శ్లో॥ తృతీయేవాచతుర్థేవా మాసి నిష్క్రమణంభవేత్॥ మనుః॥ మాసేచతుర్థేకర్తవ్యం శిశోర్నిష్క్రమణంగృహాత్। షష్ఠేఽన్నప్రాశనంమాసి యచ్ఛేష్టం మంగళంకులే॥ అత్రశిశూక్తిర్నతు ద్విజోక్తిః॥ అత్రిమేధాతిథిః మదనరత్నే బృహస్పతిః॥ శ్లో॥ అన్నప్రాశనకాలేవా కుర్యాన్నిష్క్రమణం క్రియామ్॥ విష్ణుధర్మోత్తరే॥ దిగీశానాందినేతత్ర తథా చంద్రార్కయోర్ద్విజ।

పూజనంవాసుదేవస్య గగనస్యచ కారయేత్ । బహిర్నిష్క్రమయేద్గేహా చ్ఛంఖపుణ్యాహనిస్వనైః మాతాపితాశిశుశ్చైవత్రయస్స్నాత్వా యథావిధి॥ ఆచమ్య-ఏవం...శుభతిథౌ అస్య శిశోః బీజగర్భసముద్భవైనో నిబర్హణద్వారా బలాయురారోగ్యసిద్ధ్యర్థం నిష్క్రమణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః... స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామి॥ గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహవాచనాది నాందీ మాతృకాపూజాం సమాపయేత్ ॥ ఏవం...శుభతిథౌ అస్యశిశోః నిష్క్రమణాఖ్యం కర్మకరిష్యామి ॥ తతః మంటపారాధనంకుర్యాత్ ॥ విధిప్రకారేణ మంటపమాసాద్య॥ శ్లో॥ సంజ్ఞాచ్ఛాయాసమాయుక్తం భాస్కరంవిశ్వరూపిణం। త్రయీమయతనుంధ్యాయే జగత్సాక్షిణమీశ్వరమ్ ॥ సూర్యనారాయణం సాంగం...మి॥ శ్లో॥ గ్రహాదీప్తం దీప్తిమంతం లోకస్థిత్యంతకారకం। పిత్ర్యక్షఫలదంలోకే ధ్యాయేసోమం నిశాకరమ్ ॥ చంద్రం సాంగం ...మి ॥ శ్లో॥ మహావిష్ణుంశంఖపద్మం సుదర్శనగదాధరం । ధ్యాయేత్స్వర్ణగౌరాంగం పద్మస్థకమలాపతిమ్ ॥ విష్ణుం సాంగం...మి ॥ తతః ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకానావాహ్య ॥ ఇంద్రాయనమః...ఈశానాయ నమః॥ అథ షోడశోపచారపూజాంసమర్పయామి॥ తతః సూర్యచంద్రధేనూనాం దర్శయేత్ ॥ శ్లో॥ చంద్రార్కయో ర్దిగీశానాం దిశాంచ గగనస్యచ । నిక్షేపార్థమిదందద్మి తేత్వాంరక్షంతుసర్వదా॥ అప్రమత్తం ప్రమత్తంవా దివారాత్రిమథాపివా । రక్షంతుసతతంసర్వే దేవాశ్శక్రపురోగమాః ॥ ఆశీర్వాదః ॥

ఇతి నిష్క్రమణం సమాప్తమ్.

అథ ఉపవేశనమ్ .

ప్రయోగపారిజాతే॥ శ్లో॥ పంచమేచతథామాసి భూమావేనముపవేశయేత్ । తత్రిసర్వేగ్రహాశ్శస్తా భౌమోప్యత్రవిశేషతః ॥ విష్ణుధర్మోత్తరే॥ శ్లో॥ వారాహంపూజయేద్దేవం పృథ్వీంచైవతథాద్విజమ్ ॥ పితా దేశకాలౌస్మృత్వా అస్యకుమారస్య సర్వారిష్ట శాంత్యాయురారోగ్య క్షేమార్థ ముపవేశనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః ... పుణ్యాహవాచనం

కరిష్యామి ॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యామి ॥ గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచకృత్వా ॥ ఏవం... శుభతిథౌ అస్యకుమారస్య సర్వారిష్ట శాంత్యాయురారోగ్య సిద్ధ్యర్థం ఉపవేశనం కరిష్యామినమః ॥ శ్లో॥ ధరణీగర్భ...మ్యహమ్ ॥ అంగారకగ్రహ మావాహయామి స్థాప...మి ॥ ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాల కావాహనంకృత్వా ॥ తతఃవరాహం- వృథివీంచ నామ్నా సంపూజ్య ॥ తదగ్రే పంచసప్తవాధాన్యస్య ప్రస్థానినిక్షిప్యతన్మధ్యే॥ కరోతుస్వస్తితే బ్రహ్మ ఇత్యాది పూర్వోక్తమంత్రైః శిశుముపవేశ్య ॥ తతఃమృత్యుం జయప్రార్థనంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ మృత్యుంజయనమస్తేస్తు త్రాహిమాం శరణాగతం। తావకస్త్వద్గతప్రాణః త్వచ్చిత్తోహంసదాసుఖీ ॥ తతః భస్మధారణంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ భూతింభూతకరీ...ధార్యతామ్ ॥ అథ ప్రార్థనా॥ శ్లో॥ రక్షైనంవసుధేదేవి సదాసర్వగతంశుభే। ఆయుఃప్రమాణంసకలం నిక్షిపస్వహరిప్రియే ॥ అచిరాదాయుషస్త్వస్య యేకేచిత్పరిపంధినః। జీవితారోగ్యవిత్తేషు నిర్దహస్వాచిరేణతాన్ ॥ ధారిణ్యశేష భూతానాం మాతాత్వమసికామధుక్ । అజరాచాప్రమేయాచ సర్వభూతనమస్కృతా ॥ చరాచరాణాం భూతానాం ప్రతిష్ఠాచావ్యయా వ్యామి । కుమారంపాహిమాతస్త్వం బ్రహ్మాతదనుమన్యతామ్॥ ఇతి అత్రైవ కటిసూత్రబంధనం శిష్టాస్త్వన్నప్రాశనదినే నిష్క్రమణ ముపవేశనంచ కుర్వంతి ॥ తతః బ్రాహ్మణపూజాంసమాపయేత్ ॥ (శిశువును భూమియందు కూర్చుండబెట్టడము)

ఇతి ఉపవేశనం సమాప్తమ్.

అన్నప్రాశనమ్.

విష్ణుధర్మోత్తరే॥ శ్లో॥ బ్రహ్మాణంశంకరంవిష్ణుం చంద్రార్కౌచ దిగీశ్వరాన్ । భువందిశశ్చ సంపూజ్య హుత్వావహ్నౌ తథాచరమ్ ॥ దేవతాపురతస్తస్య ధాత్ర్యుత్సంగగతస్యచ। అలకృతస్యభూషాభి రన్నప్రాశనచవాంఛితే। మధ్వాజ్యకనకోపేతే ప్రాశయేత్పాయసంశుభమ్॥ విశేషశ్చ నిర్ణయసింధౌజ్ఞేయః॥ దేశకాలౌసంకీర్త్య॥ ఆచమ్య॥ ఏవం... శుభతిథౌ ధర్మపత్నీసమేతస్య మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం,

అన్నప్రాశనాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణః...పుణ్యాహవాచనంకరిష్యామి॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీ మహా...నమః ॥ గణాధిపతి పూజాం పుణ్యాహవాచనంచకృత్వా। అథ నాందీ మాతృకాపూజనం కుర్యాత్। ఏవం...శుభతిథౌ మమకుమారస్యాయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం ఇమం శ్రీనివాసం కుమార మన్నప్రాశనాఖ్యం కర్మకరిష్యామి ॥ అన్నప్రాశనాంగత్వేన రక్షార్థం రక్షాబంధనం కరిష్యామి ॥ శ్లో॥ బధ్నామి దక్షిణేహస్తే నవసూత్రంచ కంకణం । ఆయురారోగ్యవృద్ధ్యర్థం పురుషస్యసుఖప్రదమ్॥ రక్షాబంధనముహూర్త...అస్తు ॥ పూర్వోక్తమేవ ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకపూజాం కుర్యాత్ ॥ తతః ఆజ్య దధిమధుయుతమన్నంపాయసంవా కుమారంప్రాశయేత్॥ శ్లో॥ కుమారగుణసంపన్నం వంశవృద్ధిహితంకరం। ఆయుష్మంతం యశస్వంతం ప్రాశయామి యథావిధి॥ ఇతిపుత్రస్య॥ శ్లో॥ పుత్రీం సౌభాగ్యసంపన్నాం సతీందీర్ఘసుమంగలీం। ఆయుష్మతీంసుచారిత్రీం ప్రాశయామియథావిధి॥ ఇతికుమార్యాః॥ అగ్రేసువర్ణం పుస్తకాని రత్న హేమ మణి భాజనాదీనిచ నిధాయ ॥ బాలేనస్పర్శయేత్సమ్యక్ జీవితేపరీక్షయేత్ ॥ స్త్రీణాంతు ॥ కుంకుమ హరిద్రా చూర్ణాదీని నిధాయ ॥ ముహూర్త సమయే చూర్ణికాది పఠిత్వా ॥ తతః ఆశీర్వాదః ॥

ఇత్యన్నప్రాశనం సమాప్తమ్.

అబ్దపూర్త్యుత్సవప్రయోగః.

జన్మతిథౌ-అథవా జన్మనక్షత్రే ప్రతివార్షిక అబ్దపూర్త్యుత్సవం కార్యం॥ శ్లో॥ మార్కండేయంనరోభక్త్యా పూజయేత్ప్రయతస్తథా । తతోదీర్ఘాయుషం వ్యాసం రామంద్రౌణిం కృపంబలిం ॥ ప్రహ్లాదంచ హనూమంతం విభీషణమథార్చయేత్ । స్వనక్షత్రంజన్మతిథిం ప్రాప్య సంపూజయేన్నరః ॥ షష్ఠీంచదధిభక్తేన వర్షేవర్షేపునఃపునః । సర్వైశ్చ జన్మదివసే స్నానైర్మంగళవారిభిః॥ గురుదేవాగ్నివిప్రాశ్చ పూజనీయాః ప్రయత్నతః । స్వనక్షత్రంచపితర స్తథాదేవఃప్రజాపతిః॥ శ్లో॥ కుముదా మాధవీ గౌరీ రుద్రాణీ పార్వతీ ఉమా । కాళీ సరస్వతీచైవ సావిత్రీ బ్రహ్మణఃప్రియా । సతీసంజ్ఞాతథామేధా పుష్టితుష్టిసమన్వితా ॥ నృప

డిభవరితాత్రినా జీవంతీనామషోడశ । పూజనీయాస్యాః ప్రియత్నేన సూర్యం మధ్యే విరచ్యతు॥ ప్రతిసంవత్సరంయత్నాత్కర్తవ్యశ్చ మహోత్సవః॥

ప్రయోగ క్రమము

స్నాత్వా ఆచమ్య ॥ నూతన వస్త్రాభరణ కటినూత్రించ ధారయిత్వా॥ యాజ్ఞికః నూతనవస్త్రంధృత్వా॥ ఆదౌ భూమిం గోమయేన విలిప్య॥ రంగవల్యాదిభిరలంకృత్య॥ తదుపరి పీఠంనిక్షిప్య నూతనవస్త్రం నిధాయ ॥ తదుపరి పంచప్రస్థపరిమిత తండులాన్నిధాయ ॥ తతః దీపారాధనంకృత్వా ప్రణమ్య॥ శ్లో॥శుక్లాంబరధరం... మహాజనేభ్యోనమః॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభతిథౌ శ్రీమాన్ ...గోత్రః...నామధేయః శ్రీమతః గోత్రోద్భవస్య... నామధేయస్య అయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం అబ్దపూర్త్యుత్సవాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ... పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం గణాధిపతి పూజాం కరిష్యామి ॥ విధిప్రకారేణ గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనం కుర్యాత్॥ పునః ఆచమ్య...ఏవంగుణ...ర్థం మమ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం అబ్దపూర్త్యుత్సవాఖ్యం కర్మకరిష్యామి ॥ ఆదౌ మార్కండేయ ప్రతిమాశోధనం కరిష్యామినమః ॥ పాత్రే ప్రతిమాంనిధాయ ॥ శ్లో॥ దధిసర్పిమధుక్షీరైః శర్కరేణఫలైస్సహా। ప్రక్షాళణంప్రకుర్వీత ప్రతిమాం శోధయేత్తతః ॥ ఇతి పంచామృతేన శుద్ధోదకేంచ ప్రక్షాళ్య ప్రతిమా మలంకృత్య ॥ ఆదౌ గణాధిపతి మావాహనం ॥ శ్లో॥ విఘ్నేశ్వరమహాంవందే చింతితార్థప్రదాయకం । శైలాత్మజాసుతందేవం నిర్విఘ్నార్థంగణాధిపమ్ ॥ గణాధిపతి మావాహయామి... స్వనక్షత్ర మావాహయామి॥ శ్రీమార్కండేయమా...మి ॥ వ్యాసమా...మి॥ రామమా...మి ॥ ద్రోణిమా...మి॥ పరశురామమా...మి ॥ అశ్వత్థమా...మి ॥ ప్రహ్లాదమా...మి॥ హనుమంత మా...మి॥ విభీషణ మా...మి ॥ ప్రజాపతి మా...మి॥ కుముదామా...మి॥ మాధవీమా...మి॥ రుద్రాణీమా...మి॥ ఉమామహేశ్వరమా...మి ॥ కాళీమా...మి॥ సరస్వతీమా...మి॥ సావిత్రీమా...మి॥ బ్రహ్మాణిమా...మి॥ సతీమా...మి॥ సంజ్ఞామా...మి॥ మేధామా...మి॥ పుష్టీమా...మి॥ తుష్టీమా...మి॥ అత్మనః

కులదేవతాపూ... మి॥ పూర్వోక్తప్రకారేణ సూర్యాదినవగ్రహాద్యష్టది
క్పాలకారాధనమ్ కుర్యాత్। అథషోడశోపచారై రభ్యర్చ్య॥ తతః గుగ్గులు
నింబసర్షపదూర్వా గోరోచనగుడాన్ శిశుహస్తేబధ్వా॥ తతః ప్రార్థ
యేత్॥ శ్లో॥ చిరంజీవి యథాత్వంభో భవిష్యామి తథామునే। రూప
వాన్ విత్తవాంశ్చైవ శ్రియాయుక్తశ్చసర్వదా॥ శ్లో॥ మార్కండేయ
నమస్తేస్తుసప్తకల్పాంతజీవన। ఆయురారోగ్య సిద్ధ్యర్థం ప్రసీదభగవ
న్మునే॥ చిరజీవీయథాత్వంతు మునీనాంప్రవరద్విజ। కురుష్వముని
శార్దూల తథామాంచిరజీవినమ్॥ శ్లో॥ మార్కండేయమహాభాగ సప్త
కల్పాంతజీవన। ఆయురారోగ్యసిద్ధ్యర్థ మస్మాకంవరదోభవ॥ ఏవం
పితావదేత్॥ తతోదుగ్ధమాదాయ॥ శ్లో॥ సదుగ్ధంగుడసంమిశ్ర
మంజల్యర్థమితంపయః। మార్కండేయాద్వరంలబ్ధ్వాపిబామ్యాయుర్వి
వృద్ధయే॥ ఇతివిప్రహస్తేనగృహీత్వా॥ (కర్తా) భక్షయేత్॥ పాదా
ప్రక్షాళ్య॥ తిలదానం వేణుపాత్రిదానం దద్యాత్॥ తతః పితృమాతృ
వందనం బ్రాహ్మణవందనమ్ కుర్యాత్। ఆశీర్వాదః॥ హోమం కేచిత్
కుర్వంతి॥ తత్కారణే నక్షత్ర నవగ్రిహ హోమం బ్రాహ్మణైఃకార్యమ్॥
ఇత్యబ్దపూర్త్యుత్సవ ప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ చూడాకర్మ ప్రయోగః.

బృహస్పతిః॥ శ్లో॥ పాపగ్రహాణాంవారాదౌ విప్రాణాంశుభదం
భవేత్। క్షత్రియాణాంకుమారానాం విట్శూద్రాణాం శనౌశుభమ్॥
శ్లో॥ జన్మతస్తుతృతీయేబ్దే శ్రేష్ఠమిచ్ఛంతి పండితాః॥ పంచమేసప్తమే
వాపి జన్మతోమధ్యమంస్మృతం। అధమంగర్భతస్స్యాత్తు నవమేదశమే
పివేతి॥ నూనోర్మాతరిగర్భిణ్యాం చూడాకర్మ నకారయేత్। పంచమా
సాదధఃకుర్యా దతఊర్ధ్వం నకారయేత్॥ శుభేహని దంపతీ మంగళ
స్నాతౌ భూత్వా-ఏవం... పత్నీసమేతస్య మమకుమారస్యాయుష్యాభి
వృద్ధ్యర్థం చూడాకర్మకరిష్యమాణః... పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి।
ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాం కరి
ష్యామి॥ గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కృత్వా॥ తతః నాంది
మాతృకాపూజాం సమాపయేత్॥ ఏవంగుణ ... పత్నీ సమేతస్య

మమకుమారస్యాయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం చూడాకర్మకరిష్యామి ॥ ఇతి సంకల్ప్య ఏవం... వృద్ధ్యర్థం చూడాకర్మాంగత్వేనరక్షార్థం రక్షాబంధనంకరిష్యామి ॥ శ్లో॥ బధ్నామిదక్షిణేహస్తే పంచసూత్రంచకంకణం। పుత్రపౌత్రాభి వృద్ధ్యర్థం పురుషస్యసుఖః ప్రదం ॥ శిశోర్దక్షిణకరే కంకణంబద్ధ్వా। అస్మిన్ కర్మణిహోమో వై కల్పికః తత్కారణే॥ ఏవం... ర్థం అస్య శిశోర్బీజగర్భ సముద్భవదోష పరిహారద్వారా బలాయురారోగ్య సిద్ధ్యర్థం చూడాకర్మ హోమంకరిష్యామి॥ తతోగ్నిప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యామి ॥ షట్పాత్రప్రయోగకాలే ॥ శ్లో॥ జలద్వయం కుశాన్ యవాన్ శలాలుదర్భపుంజలాన్ । శకృశ్చలల్యాసీన్ క్షిపేత్సహైవ చౌలకర్మణి ॥ అథ నవగ్రహ హోమంకుర్యాత్ ॥ తతః కేశవాది హోమంసమాపయేత్ ॥ కుమారంప్రాచీముపవేశ్య - తతఃకుమారస్య శిరసికుంభోదకేనప్రోక్ష్య॥ శ్లో॥ క్షురేణయేనసవితా త్వష్ట్రోల్లేఖమవాపసః । వపామి తేనకూటేనబృహస్పతిసమోభవేత్ ॥ ఇతి మంత్రేణదక్షిణకర్ణప్రదేశేశిరఃపృష్ఠే మూలేచవామకర్ణప్రదేశేత్రీన్ దర్భాన్ ప్రచ్ఛిద్య తత్కుమారాంజలౌనిక్షిపేత్ ॥ శిఖాం కేశపఙ్క్తింవా సర్వంవావపనం యథాచారంకార్యం అథ కుమారః స్నానమాచరేత్ ॥ హోమాంతే శ్రీయజ్ఞ పురుషాయనమః ॥ అనేన చూడాకర్మ హోమేన భగవాన్ సర్వాత్మక శ్రీయజ్ఞేశ్వరః ప్రీణాతు ॥ తతః బ్రాహ్మణాశీర్వాదః ॥ కర్ణరంధ్రంకృత్వా ॥

ఇతి చూడాకర్మ ప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథ అక్షరాభ్యాసాదిః (విద్యారంభః)

మదనరత్నే నృసింహః॥ శ్లో॥ అక్షరస్వీకృతింకుర్యాత్ప్రాప్తే పంచమహాయనే।ఉత్తరాయణగేసూర్యే కుంభమాసం వివర్జయేత్ ॥ ఏవం...ర్థం అస్యకుమారస్యా యుష్యాభివృద్ధ్యర్థంసకలవిద్యాపారంగత సిద్ధ్యర్థం అక్షరాభ్యాసం కర్మకరిష్యమాణః...పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామినమః ॥ ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యామి॥గణాధిపతిపూజాంపుణ్యాహవాచనంచకృత్వా॥ తతః (నమశ్శివాయ)తండులోపరిలిఖిత్వా॥శ్రీమహాసరస్వతీపూజాంకరిష్యామి

నమః॥ శ్వేతతండులమంటపే॥ శ్లో॥ శారదా శారదాంభోజ వదనావద నాంబుజే। సర్వదాసర్వదాస్మాకం సన్నిధిసన్నిధిం క్రియాత్॥ సరస్వతీ మా...మి॥ శ్లో॥ కరద్వయేన...సమావ్యాహమ్॥ లక్ష్మీమా...మి॥ శ్లో॥ సంజ్ఞాఛాయాసమాయుక్తం భాస్కరంవిశ్వరూపిణం। త్రియా మయతనుంధ్యాయే జగత్సాక్షిణమీశ్వరమ్॥ శ్రీసూర్యనారాయణ మా...మిస్థా...మి॥ పూర్వోక్తమేవఅష్టసు దిక్షుదిక్పాలకానావాహ్య అథ షోడశోపచార పూజాంకృత్వా॥ శ్లో॥ సర్వాయుధమహామాత్ర సర్వదేవారినూదన। చాపమాంసమరేరక్ష సాకంశరవరైరిహా। ధృతం కృష్ణేవరక్షార్థం సంహారాయహరేణచ। త్రయీమూర్తిగతందేవంధను రస్త్రంసమావ్యాహమ్॥ ఇతి మంత్రేణసంపూజ్య। నత్వాబాణంపా ర్థ్యాంముక్త్వా తతఃవిప్రాన్ పూజయేత్॥ అథఆశీర్వాదః॥ అత్రకేచిత్॥ శ్లో॥ శుభేలగ్నే శుభేఋక్షే చంద్రతారా బలాన్వితే। శ్రద్ధామేధా తథాప్రజ్ఞా విద్యాబుజ్ఞానసిద్ధయే। తత్ప్రయుక్తం గణాధ్యక్షంశారదాం వనమాలికామ్। పూజయేద్భక్తియుక్తశ్చ ప్రసంఖ్యానేన సంయుతః। విద్యారంభ మితిప్రోక్తం ఆయుర్వర్చో బలంతథా॥ ఇతిఅక్షరాభ్యాస విద్యారంభాదిప్రయోగస్సమాప్తః.

అథ ఛురికాబంధనమ్.

జ్యోతిర్నిబంధే నారదః॥ శ్లో॥ ఛురికాబంధనంవక్ష్యే నృపాణాం ప్రాక్కరగ్రహాత్। వివాహోక్తేషుమాసేషు శుక్లపక్షే వ్యనస్తగే। జీవేశుక్రేచభూపుత్రే చంద్రతారాబలాన్వితే। మౌంజీబంధర్క్షతిథిషు కుజవర్జితవాసరే॥ కించసంగ్రహే॥ శ్లో॥ శూద్రాణాం రాజపుత్రాణాం మౌంజ్యభావేఽస్త్రబంధనం। మౌంజీబంధోక్తతిథ్యాదౌ కార్యంభౌమ దినంవినా॥ విష్ణుధర్మే॥ శ్లో॥ పూజయిత్వాహరింలక్ష్మీం తథాదేవీం సర స్వతీమ్। స్వవిద్యాసూత్రకారాంశ్చ స్వాంచవిద్యాంవిశేషతః। ఏతేషా మేవదేవానాంనామ్నాతు జుహుయాద్ఘృతమ్। దక్షిణాభిర్ద్విజేంద్రా ణాంకర్తవ్యం చాత్రపూజనమ్॥ మంత్రస్తు॥ శ్లో॥ సర్వాయుధానాం ప్రథమం నిర్మితాసిపినాకినా। శూలాయుధాద్వినిష్కృష్య కృత్వా ముష్టిగ్రహంశుభమ్। చండికాయాః ప్రదత్తాసి సర్వదుష్టనిబర్హణీ।

తయావిస్తారితాచాసి దేవానాం ప్రతిపాదితా । సర్వసత్త్వాంగభూతాసి
సర్వాశుభ నిబర్హణి । ఛురికే రక్ష మాం నిత్యం శాంతిం యచ్ఛ నమో
స్తుతే॥ ఇతి సంపూజ్య తాం దక్షిణే కటిభాగే బధ్నీయాత్ ॥ అపరార్కే
వృద్ధశాతాతపః॥ శ్లో॥ శౌచకభ్యుక్షణం ప్రోక్తం బాలస్యాచమనం స్మృ
తం । జలస్థలాదిసంస్పర్శే స్నానమేవ కుమారకే॥ ప్రాక్ చూడాకరణా
ద్బాలః ప్రాగన్నప్రాశనాచ్ఛిశుః । కుమారస్తు విజ్ఞేయో యావ
న్మౌంజీనిబంధ్యతే॥ బాలస్యాపంచమాద్వర్షా ద్రక్షార్థం శౌచమాదిశే
దిత్యాది నిర్ణయసింధౌ జ్ఞేయమ్ ॥ ఇతి ఛురికాబంధనం సమాప్తమ్.

(ఛురికాబంధనమనగా – బిళ్లసూరికత్తి ధరించుట)

అథ ముద్రికారంభః.

(దీనినే ప్రధానమని కొందఱును.)

కాలామృతే॥ శ్లో॥ ముద్రారంభవిధౌ త్రయోదశవసుశ్రోణాత్రి
పూర్వోత్తరా । బ్రాహ్మ్యాదిత్య కృశానుశక్రపవనా పుత్రార్థదాస్త్రా
రకాః వారా రాజీవకవిజ్ఞమందశశినాం శ్రేష్ఠా అథా శోభనా । రిక్తామాదివ
సాదివిష్టితిథయః పాతో వమా వైధృతిః ॥ శుభేహని శోభన ద్రవ్యేణ
కన్యాగృహమాగత్య ప్రాఙ్ముఖం కన్యాద్వయం ఉపవిశ్య ॥ తతః గణాధి
పతిపూజాంకుర్యాత్ ॥ ఏవం...ఆయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం ముద్రికారంభ
సమయే శ్రీమహాలక్ష్మీ పూజాం కరిష్యామి॥ శ్లో॥ శరద్వయే...
మహ్యం॥ శ్రీమహాలక్ష్మీమా...మి॥ శారదా...క్రియాత్॥ సరస్వతీ
మా...మి ॥ గౌరీంసువర్ణ...వల్లభాం॥ గౌరీమా...మి ధ్యానా
వాహనాది షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి ॥ తతో మంగళ
ద్రవ్యాదీన్ నూతనవస్త్రాణి కన్యాద్వయాయ దద్యాత్॥ అథమంగళాష్ట
కాది పూర్ణికాది బ్రాహ్మణాన్ వాచయేత్ ॥లక్ష్మీశ్శ్రియ స్తథా కామో
కామాలక్ష్మీయశ స్తథా । శిరసాధారయిష్యామి అక్షతారోపణంకురు॥
ముద్రికారంభ...సుముహూర్తోఽస్తు॥ అథఆశీర్వాదః॥

ముద్రికారంభ ప్రయోగ స్సమాప్తః.

అథ లగ్నపత్రికాక్రమః.

బృహస్పతిః॥ శ్లో॥ శుభేదినేదేవవిదం త్వభిజ్ఞం తాంబూలపుష్పా
క్షతపూర్ణపాణిః। కర్తాచగత్వా ప్రతిపత్యపృచ్ఛే న్నివేద్యతస్మై స్వవర
కన్యయోర్భగమ్॥ దంపత్యోర్జన్మతారాభ్యాం నామతారాభ్యామథాపివా।
స్త్రీజన్మతారా పూర్వాభ్యాం బ్రూయాత్ప్రాజ్ఞ శ్శుభాశుభమ్॥ అథ
జ్యోతిశ్శాస్త్రోక్త ఫలంపఠేత్। తతః॥ పంచాంగశుద్ధిదివసే చంద్ర
తారాబలాన్వితే నిష్పంచకేసులగ్నేచ క్రూరదోషాదివర్జితే॥ ఇతిజ్యోతి
శ్శాస్త్రోక్త శుభసమయే దంపత్యో స్సుఖప్రాప్తయే॥ ఏవంశుభము
హూర్తం లిఖిత్వా॥ తతః ఆదిత్యాదిగ్రహాన్ సంపూజ్య॥ అథదైవజ్ఞ
నాశీర్వాదః కర్తవ్యః॥ తత్సమయే లగ్నపత్రికాం దద్యాత్॥

అంకురారోపణమ్.

స్మృతికౌముద్యాం బ్రాహ్మే॥ శ్లో॥ ఇష్టింవైనాయకీం కృత్వా
శచీయాగంచ శోభనమ్। నాందీముఖేభ్య శ్శ్రాద్ధంచ పితృభ్యః కార్య
సిద్ధయే॥ వారాహసంహితాయామ్॥ శ్లో॥ గృహస్థితాం వైపురుహూత
పత్నీం ప్రాఙ్మధ్యసంధ్యాసమయేషు కన్యా। స్రగ్గంధధూపైః ప్రతిపూజ
యేత్తుపాణిగ్రహేయా సముపాగతేతి॥ శ్లో॥ సర్వేషుమంగళేష్వాదా
వంకురార్పణమిష్యతే। పూర్వంవాత్రిదినేసప్త దివసే పంచమేపివా॥
పంచాంగ శుద్ధదివసే బీజనక్షత్రసంయుతే। సహమంగళ ఘోషాద్యై
ర్విప్రపుణ్యాంగనాదిభిః॥ స్వగ్రామాత్ప్రాగుదగ్వాత్తు మృత్తికాసము
నంశుభమ్॥ అత్రాయంప్రయోగః॥ అయంముహూర్త స్సుముహూర్తో
ఽస్తు॥ శ్లో॥ యశ్శివోనామ...సర్వేభ్యోమహాజనేభ్యోనమః॥ఆచమ్య॥
ఏవంగుణ...శుభతిథౌ। మమకుమార్యాః (మమకుమారస్య) ఆయు
ష్యాభివృద్ధ్యర్థం శుభకర్మాంగభూత మంకురారోపణాఖ్యం కర్మకరిష్య
మాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం ... మహాజనై స్సహస్వస్తి
పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం
శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాంకరిష్యామినమః॥ గణాధిపతిపూజాంపుణ్యా
హవాచనంచకృత్వా॥ఆచమ్య...శుభతిథౌ॥ అంకురా...ష్యామినమః॥
శుచౌదేశేభూమిం గోమయేనవిలిప్య। రంగవల్లీభిరలంకృత్య। గంధ

పుష్పాక్షతైస్సంకీర్య, పంచపాలికాస్స్వర్ణరజిత తామ్రమృణ్మయైర్వా యథాసంభవం గృహీత్వా॥ శ్లో॥ మధ్యేచతుర్ముఖం విన్ద్యాత్పూర్వే వజ్రిణమేవచ। దక్షిణేచయమంవిద్యా త్పశ్చిమేవరుణంతథా। ఉత్తరే శశినంవిద్యా త్పాలికా స్థాపనక్రమాత్॥ దూర్వామశ్వత్థపర్ణంచశిరీషంబిల్వపత్రకం। తాసాంమూలేతు బధ్నీయా చ్ఛ్వేతసూత్రేణ వేష్టయేత్॥ శుద్ధప్రదేశే భూమిమభిస్పృశ్య॥ శ్లో॥ సర్వాధారధరేదేవి త్వద్రూపాంమృత్తికామిమాం।గృహిష్యామిప్రసన్నార్థం వల్మీకేంమృత్తికామిమామ్। ఇతిమృదమభిమంత్ర్య। భూమింఖాత్వామృదమాదాయ॥ శ్లో॥ వల్మీకమృత్తికాంచైవ గోమయంచతథైవచ।ఏతాన్ప్రక్షిపేత్తాసు పాలికాసుయథాక్రమం। ఇతిమధ్యే బ్రహ్మపాలికాయాం। ప్రాచ్యాం ఇంద్రపాలికాయాం। దక్షిణస్యాంయమపాలికాయాం। పశ్చిమేవరుణపాలికాయాం। ఉత్తరేసోమ పాలికాయాంచ। క్రమేణమృదంపూరయిత్వా॥ తిలమాషయవవ్రీహిముద్గసర్షప చణకకుళుత్థగోధూమప్రియంగుశ్యామాకాది చతుర్దశద్వాదశ-వాయథా సంభవంగృహీత్వా॥ శ్లో॥ దధిసర్పిమధుక్షీరై శ్శర్కరేణఫలైస్సహ। ప్రక్షాళనంప్రకుర్వీతగోధూమచణకాదికాన్॥ ఇతితానోషధీన్ క్షీరాదినా శుద్ధజలేనవాప్రక్షాళ్య॥ బ్రహ్మాదిపంచపాలికాసుక్రమేణనిధాయ॥ తదుపరిమృత్తికాంనిక్షిప్య। తేషుశుద్ధజలమభ్యుక్ష్య॥ తతఃపాలికాసు బ్రహ్మాదీనా వాహయేత్॥ శ్లో॥ బ్రహ్మాణం రక్తగౌరాంగం చతుర్వక్త్రం జగత్ప్రభుం। అక్షసూత్రకమండికాభీతి వరపాణింవిచింతయేత్॥ మధ్యమపాలికాయాం బ్రహ్మాణమావాహయామి। ప్రజాపతిమావాహయామి। చతుర్ముఖ మావాహయామి॥ హిరణ్యగర్భమావాహయామి। శ్లో॥ ఇంద్రమైరావతారూఢం వజ్రాయుధధరంప్రభుమ్। పూర్వదిక్పాలకందేవం సర్వదేవనమస్కృతమ్॥ పూర్వపాలికాయాం। ఇంద్రమావాహయామి॥ వజ్రిణమా...మి॥ శతక్రతుమా...మి॥ శచీపతిమా...మి॥ శ్లో॥ దండపాణిం యమందేవంమహిషోత్తమ మావాహనమ్ యమునాభ్రాతరంప్రీత్యా యమమావాహయామ్యహమ్॥ దక్షిణపాలికాయాం। యమమావాహయామి॥ వైవస్వతమా...మి॥ పితృపతిమా...మి॥ధర్మరాజమా...మి॥

శ్లో॥ ప్రచేతసంప్రభానాథం కుబేరాకోమణోత్సుకమ్ । పాశహస్తంవిచిత్రాంగం వరుణంపూజయామ్యహమ్॥ పశ్చిమపాలకాయాం వరుణ మా...మి॥ ప్రచేతసమా...మి॥ సురూపిణమా...మి॥ అపాంపతిమా...మి॥ శ్లో॥ గ్రహాదీక్షాదీక్షిమంతం లోకస్థిత్యంతకారకం। ప్రత్యక్షఫలదంలోకే ధ్యాయేత్సోమంనిశాకరమ్॥ ఉత్తరపాలికాయాం శశినమా...మి॥ నిశాకరమా...మి॥ సోమమా...మి॥ ఇందుమా...మి॥ తతః అష్టదిక్పాలకానామావాహ్య॥ ఇంద్రాణీంచావాహయేత్॥ శ్లో॥ ఇంద్రాణీత్వాం నమస్యామి శుభకర్మసు సర్వదా। ప్రసీదవరదాభూత్వాశచిత్వంసుస్థిరాభవ। శచీమా...మి స్థాపయామి..మి। పూజయామి॥ బ్రహ్మాదిపంచ పాలికదేవతాభ్యోనమః। ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలకేభ్యోనమః। శచీదేవ్యైనమః। ధ్యాయామీతి షోడశోపచారాంతపూజాంకృత్వా॥ తతః నాందీదేవతావాహనంకుర్యాత్॥ సంకల్ప్య॥ మమకుమార్యాః (మమకుమారస్య) ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం॥ శుభకర్మాంగభూతం నాందీదేవతావాహనంకరిష్యామినమః॥ నాందీవృద్ధప్రపితామహవృద్ధ పితామహవృద్ధపితరః...సత్యవసుసంజ్ఞికావిశ్వేదేవాః। నాందీముఖాఃనాందీ। నాందీవృద్ధ ప్రపితామహీ వృద్ధపితామహీ వృద్ధమాతరః। సత్యవసుసంజ్ఞికా విశ్వేదేవాః। నాందీముఖాఃనాందీ। నాందీమాతామహామాతుః పితామహ మాతుఃప్రపితామహాస్సదారాః...సత్యవసుసంజ్ఞికావిశ్వేదేవాః నాందీముఖాఃనాందీ॥ అత్రదేవతా శ్శోభనదేవతాః॥ నాందీదేవతాః। తత్తద్దేవతాః॥ త్రయస్త్రింశత్కోటిదేవతాశ్చ। కుమకుమార్యాః (మమకుమారస్య) తత్తచ్ఛుభకర్మకాలేవేదికాయాం ప్రథమదినమారభ్య దేవతోద్వాసనపర్యంతంసుఖేన, నివసంతు॥ శ్లో॥ నమిత్రివారంపఠేత్॥ అంకురారోపణాంగత్వేన హిరణ్యాభ్యుదయికం కుర్యాత్॥ శ్లో॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజంవిభావసోః। అనంతపుణ్యఫలద మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ధన్యంకరోషిదాతారమిహలోకేపరత్రచ। యస్మాత్త్వముచ్యతే ధాన్య మతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే। కామధేనోస్సముద్భూతం సర్వక్రతుషుసంస్థితం। దేవానామాజ్యమాహారమతశ్శాంతింప్రయచ్ఛమే॥ బ్రాహ్మణేభ్యోభోజనార్థం హిరణ్యం

దద్యాత్ । ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్త్వితి భవంతోబ్రువంతు॥ ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్తు॥ శ్లో॥ దిశాంపతీనమస్యామి సర్వకామఫలప్రదాన్ । కుర్వంతు సఫలంకర్మ కుర్వంతుసతతంశుభమ్ ॥ ఇతి ఆవాహిత దేవతాభ్యోనమస్కృత్య ॥ తతస్తాః పాలికాః మంటపే యావత్కార్యాంతం సురక్షితం కృత్వా॥ దేవతామంటపస్థలే ప్రాగ్దేశేవివాహోచా ఐరిణీంసంస్థాప్యఅత్ర దీపాదికంప్రజ్వాల్య ॥ నాగబలిదినపర్యంతం సుస్థిరంయథా నిక్షిపేత్ ॥ వివాహవేదింకుర్యాత్ యథా॥ శ్లో॥ హస్తోచ్ఛ్రితాం హస్తచతుష్టయేన విస్తీర్ణతాం మందిరవామభాగే । విచిత్రితాం స్తంభచతుష్కయుక్తాం సోపానరమ్యాంచ వివాహవేదిమ్ ॥

తా॥ ఒక మూరయెత్తుగలదియు, నాలుగుమూరలువెడల్పును నాలుగు మూరలు పొడువుగలదియు, నాలుగు స్తంభములు గలదియు, గడపలచే సందముగా నుండునదియు, మఱియు ననేక చిత్రములుగల పెండ్లి అఱుగును యింటికి నెడమభాగమున నిర్మింపవలయును.

ఇత్యంకురారోపణం సమాప్తమ్.

వి వా హ పీ ఠ ల క్ష ణ మ్.

శ్లో॥ కుర్యాద్వివాహ పీఠంతు శుభలక్షణ సంయుతమ్ । సప్తత్రింశతికందీర్ఘ మాయామం పంచకంతథా ॥ షడున్నతం చాంగుళానాం వివాహే పీఠముచ్యతే ॥

తా॥ పెండ్లి పీఠను ముప్పది ఏడు అంగుళములు పొడవును అయిదు అంగుళములు వెడల్పును ఆఱు అంగుళములు యెత్తుగలుగునట్లుగాను శోభస్కరమగు చిహ్నములు గలుగునట్లు గాను నిర్మింపవలయును.

వివాహ స్తంభ ప్రతిష్ఠాపనమ్.

స్నాత్వా, ఆచమ్య - గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంకుర్యాత్ ॥ ఆచమ్య... మమకుమార్యాః ఆయుష్యాభి...ర్థం వివాహాంగభూతం స్తంభప్రతిష్ఠాపనమాచరిష్యే॥ తతో వాస్తుపూజాంకృత్వా॥ నూతన స్తంభమాదాయ జలేన ప్రోక్ష్య క్షీరేణ ప్రక్షాళ్య - నారికేళాది

గంగాజలేన - సంశోధ్య - అలంకృత్య షోడశోపచారై స్సంపూజ్యవిధి ప్రకారేణ ఈశాన్యభాగే సంస్థాప్య పుష్పమాలాం - శుభవస్త్రాణి ధృత్వా॥ తత్ర చూర్ణికాదిమంత్రాన్ పఠేత్॥ మంగళహారతిః॥

ఇతి వివాహ స్తంభప్రతిష్ఠాపనం సమాప్తమ్.

అథ మహాసంకల్పః.

అథ మహా సఙ్కల్పమాహ॥—॥ దేవలః ॥ శ్లో॥ మహోత్సవేషు యజ్ఞాదౌ ప్రాయశ్చిత్తేషుకర్మసు। కన్యాదానే నదీస్నానే మహాసఙ్కల్పమాచరేత్॥—॥మరీచిః॥ కన్యాదానే నదీస్నానే తులాదానాదిషు ద్విజః। ప్రాయశ్చిత్తేషుయజ్ఞాదౌ వ్రతాదిషు విశేషతః॥ ఏతదాదిషు సర్వత్ర మహాసంకల్ప మాదరాత్। కృత్వాయత్కురుతే కర్మతదానన్త్యాయకల్పతే॥—సంకల్పప్రకారః॥

ఏవం......శుభతిథౌ॥ ఆయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం। కన్యాదానకాలే మహాసంకల్ప మంత్రపఠనంకరిష్యామి॥ అథానంతవీర్యస్య శ్రీమదాది నారాయణస్యాఽచింత్యా పరిమితశక్త్యాభ్రియమాణస్య మహాజలౌఘమధ్యే పరిభ్రమమాణానామనేక సూర్యేందు కోటి బ్రహ్మాండానామేకతమే వ్యక్తావ్యక్తమహదహంకార పృథివ్యాపస్తేజోవాయ్వాకాశావరణైరావృతేఽస్మిన్ మహతిబ్రహ్మాండఖండ యోర్మధ్యే అధారశక్తిశ్రీవరాహకూర్మానంతాష్ట దిగ్గజోపరి ప్రతిష్ఠితస్య అతల వితల సుతల తలాతల రసాతల మహాతలపాతాళ నాగలోకాత్మకస్య సప్తపాతాళస్యోపరితలే భూలోక భువర్లోక సువర్లోక మహర్లోక జనలోక తపోలోక సత్యలోకాదిలోక సప్తకస్యాధోభాగే మహానాళాయ మానఫణిరాజరాజస్యమహాశేషస్య సహస్రఫణిఫణామండలమండితే ఐరావతపుండరీక వామనకుముదాంజన పుష్పదంతసార్వభౌమ సుప్రతీకాఖ్యాష్ట దిగ్దంతిశుండాదండో స్తంభితే లోకాలోకాచ లేనవలయుతే।లవణేక్షుసురాసర్పి దధిక్షీరజలార్ణవపరివృతే, అమరావత్యాం భోజవతీనైనవతీ గాంధర్వవతీ కాంచీవతీ లంకాపురీయశోవతీ నామపుణ్యపురీప్రతిష్ఠితే.ఇంద్రాగ్ని

యమనైరృతి వరుణవాయుకుబేరేశానాదిదిక్ప్రత్యధిష్ఠితే। జంబూ
ప్లక్షకుశక్రౌంచశాకశాల్మలీపుష్కరాఖ్య సప్తద్వీపదీపితే। మహేంద్ర
మలయసహ్యశక్తిరక్షావతివింధ్యాద్రి పారియాత్రాహ్వయ సప్తకుల
పర్వత విరాజితే, ఇంద్రఖండ శేసఖండ తామ్రఖండ గభస్తిఖండ
నాగఖండ సౌమ్యఖండ శకఖండ శారుఖండ భరతఖండాది నవఖండ
ఖండాత్మికే। మహామానస్సరోరుహా కారాక చాశతకోటి యోజన
విస్తీర్ణ భూమండలే। సుమేరునిషధ హేమకూట హిమవింధ్యాచలానాం
హరివర్ష కిన్నరకింపురుషవరుష యోర్మకహిరణ్మయ మాల్యవంత కిష్కింధ
ఋష్యమూకాది పంచమానకసహితే। ప్రత్యేకాసవసహస్ర యోజన
విస్తృతే। భరతవర్ష ఇలావృత కురుభద్రాశ్వకి హిరణ్మయతమాలా
ఖ్యేతినవవర్షాణాం మధ్యే భరతవర్షే। స్వర్ణప్రస్థ చంద్రసూర్యావర్తక
లవణకమదహారుణ కలుహారుణ సింహాచల లకేశినవఖండమండితే।
అంగ వంగ కళింగ కాళింగ కురుకొంకణ టెంకట మరుహాట పానాట
చోళ మహారాష్ట్ర సౌరాష్ట్రసింహ లావణ్య ధ్యాంధ్రకర్ణల బహుళ
కాశ్మీరచీని మహాచీని ఘోటలాట మగధ మాగిద కేరళ ద్రవిళద్రావిళ
నేపాళ బంగాళ గౌళ మలయాళ కిరాత పాంచాల బర్బర బహుధా
న్వితవత్సోల్లిక వత్సహింధ్ర సింహ శూరశక శాల్మల చేదివిదేహ
విదర్భ సింధూకోసల ఖూర్జరకర్ణాటకుహట పుళింధ్రజాలాంధ్రజ్వా
లాంధ్రాద్యనేకభాషా భూపాలవిరాజితే। ప్రజాపతిక్షేత్రే దండకారణ్య
వింధ్యారణ్య బదరికారణ్య చంపకారణ్య బహుమారణ్యనైమిశారణ్య
గుహారణ్య కదళి కారణ్య దేవదారు కారణ్యాది దశారణ్యాయుతే।
స్వామ్యవంతి కురుక్షేత్రే గంగాభాగీరథీగౌతమీ నర్మదా కృష్ణవేణీ
బాహుదాభీమరథీ తుంగభద్రా వేణీమలా హరీ కృతమాలా తామ్ర
వర్ణీ చంద్రభాగా తాపీపయోష్ణీ వక్రగా పూర్ణా వాణీ విశాలా వేత్రవతీ
వేగవతీ కౌశికీ గండకీ గోమన్వతీ వసిష్ఠా ఇ సరకాశ్యపీ సరయూ సర
స్వతీ కుశావతీ ఫల్గునీకరతోయా ఫణ్యాదాద్యనేక పుణ్యతీర్థ విలసితే।
అయోధ్యామధురా మాయా కాశీకాంచీ హ్యవంతికా పురీ ద్వారవతీ
చైవ మహాముక్తిప్రతిష్ఠితే। నగరనగ, వత్సనగ, కూర్మనగ, స్వామినగ

సరోరుహ మరావతీం రోహితాది చకోరశ్రీశైల కైలాసానా ముపరి సమభూమధ్య రేఖాయాః పూర్వదిగ్భాగే శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే సాలగ్రామ హరివిశ్వేశ్వర సమస్తదేవతా బ్రాహ్మణసన్నిధౌ । అస్య శ్రీమజ్జలధిమధ్యే । సితభోగ భుజగపర్యంకశయన వనజనాభ నాభిసరోరుహ దేవతిర్యఙ్మనుష్య భూధరాదిసకలజగత్సృష్టాత్సమానే । అపరార్ధద్వయజీవితో ఆదిబ్రహ్మణః । ప్రథమపరార్థే పంచాశతాదతీతే ద్వితీయపరార్థే పంచాశదాదివర్షే ప్రథమమాసిణా యామకాలే శ్వేతవరాహకల్ప, కూర్మకల్ప, పార్థివకల్ప, కూర్మప్రళయకల్ప, సావిత్రికల్ప, వరాహకల్ప, బ్రహ్మకల్పేతి, సప్తకల్పానాంమధ్యే పంచమే శ్వేతవరాహకల్పే । బ్రహ్మమాన, దేవమాన, మనుమాన, పితృమాన, సౌరమాన, సావనమాన, చాంద్రమాన, నక్షత్రమాన, గురుమానానామితి నవమానానాంమధ్యే చాంద్రమానే । స్వాయంభువస్వారోచిషోత్తమ తామసరైవత చాక్షుషవైవస్వత సూర్యసావర్ణి బ్రహ్మసావర్ణింద్రసావర్ణి రుద్రసావర్ణి దక్షసావర్ణి రౌచ్యభౌచ్యక ఇతిచతుర్దశమనూనాం మధ్యేసప్తమేవైవ స్వతమన్వంతరే యుగానాంత్రిషు జాతేషు । ఇదానీం వింశత్సహస్రాన్విత చతుస్త్రింశల్లక్షయుతే । కృతయుగేచయాతే అష్టావింశత్సహస్రాన్విత సప్తదశలక్షాబ్దే । త్రేతాయుగేచయాతే షణ్ణవతి సహస్రాన్విత ద్వాదశలక్షాబ్దే । ద్వాపరయుగేచయాతేద్వాత్రింశత్సహస్రాన్విత చతుర్లక్షయుతే । ఆదిమహావిష్ణోర్మత్స్యాదిదశావతారేషు । మత్స్యకూర్మ వరాహ నారసింహ వామనపరశురామ దశరథరామ బలరామ బౌద్ధ కల్కీతి దశానాం మధ్యే, నవమే బౌద్ధావతారే।యుధిష్ఠిర విక్రమార్క శాలివాహన , విజయాభినందన నాగార్జున కలిభూపతి శకనృప ఇతిషట్త్రింశ పంచోత్తర శతయుతే । పుణ్యాదివసే పుణ్యకాలే సోమసూర్యోపరాగవ్యతీపాత మన్వాదియుగాది గజచ్ఛాయార్ధోదయ పద్మకతిథిషు । సముద్రాది పుణ్యతీర్థేషు పుణ్యక్షేత్రేషు ॥.........శుభతిథౌ ॥...అనాద్య విద్యావాసనయాప్రవర్తమానే సంసారచక్రే విచిత్రాభిః కర్మగతిభిః । విచిత్రాసుయోనిషు పునఃపునరనేకధా జనిత్వా కేనవా కర్మవిశేషేణేదానీం।అముకగోత్రో

స్యాఽముకనామధేయస్య తవజన్మాభ్యా సాజ్జన్మప్రభృత్యే తత్క్షణ
పర్యంతంబాల్యయౌవన కౌమార వార్ధకేషు జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్య
వస్థాది మనో వాక్కాయ కర్మేంద్రియ వ్యాపారై స్సంభావితానాం
పాపానాం త్వక్చక్షుశ్శ్రోత్ర జిహ్వాఘ్రాణానాంపంచానాం జ్ఞానేంద్రి
యాణాం। వాక్పాణిపాదపాయూపస్థానాంపంచానాం కర్మేంద్రియా
ణాం ఏతేషాంప్రేరకస్యాఽంతః కరణస్య మనసశ్చ స్వస్వగోచరై స్స్వ
స్వసంబంధేన తత్ త్సవికల్పికజ్ఞానేభ్యః । ప్రవృత్తైః కామక్రోధలోభ
మోహా మదమత్సరై రాంత రైర్నిరంతరై శ్శత్రుభిః సంభావిత మహా
పాతకాది సకలపాప నివృత్తి ద్వారా గంగావాలుకాభి స్సప్తఋషిమం
డలపర్యంతం కృతరాశేర్వర్ష సహస్రావసానేఏకైక వాలుకాఽపకర్ష క్ర
మేణసర్వరాశ్యపకర్ష సమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకే నివాససిద్ధ్యర్థం। తిలై
స్సూర్యమండలపర్యంతం కృత...ర్థం॥ యవైశ్చంద్ర మండలపర్యంతం
కృతః...త్యర్థం॥ మాషైర్ధ్రువ మండలపర్యంతంకృత...ద్ధ్యర్థం॥ శతగ
వ్యూతిమానేనగోవృషలోమ్నా వర్ష సహస్రావసానే ఏకైక లోమాప
కర్షక్రమేణ సర్వరాశ్యపకర్ష సమ్మితకాలే బ్రహ్మలోకే నివాససిద్ధ్య
ర్థం।యథాత్రిగుణీకృతాగ్నిష్టోమాత్యగ్నిష్టోమోక్థ్యషోడశ్యతి రాత్రా
ప్తోర్యామ సాంతపనవాజపేయ పౌండరీకాశ్వ మేధాది శతక్రతూనాం
సంపూర్ణ సకలఫలావాప్త్యర్థం దశపూర్వేషాం దశాపరేషాం మద్వం
శ్యానాం మయాసహపితౄణాం నరకాదుత్తీర్య శాశ్వతబ్రహ్మలోకే
నివాససిద్ధ్యర్థం। హరేస్సాలోక్య సామీప్య సాయుజ్యపదప్రాప్త్యర్థం
శ్రీలక్ష్మీనారాయణముద్దిశ్య శ్రీలక్ష్మీనారాయణప్రీత్యర్థం నానాశ్రుతి
స్మృతిపురాణమార్గేణ షోడశదానాంతర్భూత మత్స్యపురాణోక్త స్వ
గృహ్యోక్త ప్రకారేణసాలంకృత (సహిరణ్యోదక) కన్యాదాన మహం
కరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ కన్యాంకనకసంపన్నాం కనకాభరణైర్యుతాం।
దాస్యామివిష్ణవేతుభ్యం బ్రహ్మలోకజిగీషయా॥ కన్యేమమాగ్రతో
భూయాత్కన్యేమేదేవిపార్శ్వతః। కన్యేమేసర్వతోభూయా త్త్వద్దానా
న్మోక్షమాప్నుయామ్॥ విశ్వంభరాః పంచభూతా స్సాక్షిణ్య స్సర్వ
దేవతాః। ఇమాం కన్యాం ప్రదాస్యామి పితౄణాం తారణాయవై॥

కన్యాంసాలంకృతాంసాధ్వీం సుశీలాయసుధీమతే। ప్రయతోహంప్రయచ్ఛామి ధర్మకామార్థసిద్ధయే॥ గౌరీకాపామిమాంకన్యాం యథాశక్తి విభూషితాం। వరాయవిష్ణవేతుభ్యం దత్వాముక్తిం సమాశ్రయే। యావంతిసంతిరోమాణి కన్యాయాశ్చతనూపరి। తావద్వర్షసహస్రాణి స్వర్గలోకేమహీయతే॥ వధూపూర్వకంప్రవరంపఠేత్। వరపూర్వకం ద్వితీయమ్॥ అత్రిగోత్రినామాక్షీంఘశేత్॥ తుభ్యంప్రజాసహత్వకర్మభ్యః ప్రతిపాదయామీతి। కన్యాముదకాక్షత సువర్ణపూర్వకఫలానిదత్వా। తతఃగోదానాది దశదానాని బ్రాహ్మణేభ్యోదద్యాత్॥

ఇతి మహాసంకల్పస్సమాప్తః.

అథ చూర్ణికా.

స్వస్త్యష్టాశీతి సహస్రాణాం ద్విజగురు దైవత్యానాం సమస్తజగదాధార మహామండూకకూర్మయజ్ఞవరాహ శేషపృథివీనాంపురందర పావక యమనిరృతి వరుణ వాయుకుబేర ఈశాన్యాద్యష్ట దిక్పాలకానాం। జలజభవహరిహర ముఖ్యదేవగణానాం నారదవిశ్వామిత్రపరాశరాత్రివాల్మీకిగౌతమ భృగువ్యాసాది మహర్షీణాం। సీతారుంధత్యహల్యాద్రౌపదీ తారామండోదరీపాంచాలీ దమయంత్యాది మహాపతివ్రతానాం। హరిశ్చంద్ర నలకార్తవీర్య విక్రమార్క భోజరాజాది పుణ్యపురుషాణాం। గంగానర్మదాతుంగభద్రా మలాపహారిణీ శ్రీకృష్ణవేణీ గోదావరీభీమరథ్యాది మహానదీనాం। జంబూనింబకదంబ చూతక్రముక నారికేళ ఖర్జూరధాత్రీ దాడిమ్యాది ఫలవృక్షాణాం పున్నాగజాజీ వకుళ కేతకీ చంపకమల్లికా మాధవీ మాలత్యాది వివిధకుసుమానాం। కస్తూరీకుంకుమాగరు గోరోచనాదిసుగంధానాం। అపరిమితకనకకలశకన్యకాగృహమేధిక విశ్వవీణావాది మేఘధ్వనీనాం। అయోధ్యాకాశీపురుషోత్తమ రామేశ్వరాది పుణ్యనగరీణాం। శ్రీశైలవింధ్య హేమాచల గోవర్ధనకైలాసాది మహాశైలానాం। తర్కమీమాంసా న్యాయవైశేషిక భాట్టప్రాభాకర వ్యాకరణాది షట్ఛాస్త్రాణాం। ఋగ్యజుస్సామాథర్వణవేదానాం। లగ్నహోరాద్రేక్కాణనవాంశ ద్వాదశాంశ త్రింశాంశ త్రింశదంశకానాం। నిరంతరమనుకూలాశ్శుభాశ్శోభనాః॥

అస్య... ముహూర్తస్య సుతిథిం సువారం సునక్షత్రం సుయోగం సుక
రణం సుచంద్రతారాబలం అనుకూలం కృత్వా శుభశ్శోభనా స్సర్వేగ్రహా
స్సనక్షత్రా కృత్వైకాదశస్థానా ఫలదాస్సుప్రీతా స్సుముహూర్తాస్సు
ప్రసన్నా వరదాభవంతు॥ ఇతి చూర్ణికా సమాప్తా.

అ థ మ ం గ ళా ష్ట కా ని.

శ్లో॥ ప్రహ్లాదం పరవాపశోక జలధే రుత్తార యన్నైగమామ్॥
బాహ్యాంతఃపరిపూర్ణతాం ప్రకటయన్ స్తంభంవిభిందన్బలాత్ । హే
మాక్షాగ్రజమాజఘాన నఖరైర్యోమంగళానాంనిధిః । శ్రీమాన్ శ్రీవిభు
శ్వరో నరహరిః కుర్యాజ్జగన్మంగళమ్॥ శ్లో॥ సోమేశాబ్జభవాష్టదిక్పతి
ముఖైర్దైవైర్వసిష్ఠాదిభి ర్బ్రహ్మర్షి ప్రవరైశ్చ నారదముఖైర్దేవర్షి విభ్రాజి
తే । ఆసీనోరమయా భువాసహమహా వైవాహికేమంటపే శ్రీమాన్
...మంగళమ్... శ్లో॥ యత్పాదాబ్జమరంద బిందుసదృశీ గంగా జగ
త్పావనీయన్నామస్మరణం దదాతిసకలాన్కామాన్ నృణామన్వహమ్।
యత్సేవా భవసాగరైకతరణిః సోయం జగన్నాయక శ్శ్రీమాన్... మంగ
ళమ్॥ శ్లో॥ కల్యాణైకనికేతనస్సుజనితా కల్యాణసంధాయకః । కల్యాణ
ప్రదకీర్తినో గుణనిధిః కల్యాణకల్యాణదః । కల్యాణాద్రిసమానసారవిభ
వః కల్యాణసారాత్మక శ్శ్రీమాన్... మంగళమ్॥ అన్యోన్యాభినవాక్ష
తార్పణవిధౌ శృంగార భంగ్యావహాం లక్ష్మీంవీక్షణవైఖరీ మనుభవన్
తత్పాణిసంగోత్సవే । సానందంస్మరపారవశ్యసితనం రోమాంచముద్వే
లయన్ శ్రీమాన్ ... మంగళమ్॥ లక్ష్మీంద త్తవరాంపులింద తనయాం
లావణ్యసారాత్మికాం । సంరక్తాంసుమమంజరీం కరుణయా జగ్రాహలీ
లాస్పదః। సర్వజ్ఞఃపరిధిఃశ్చిరంతనముని స్సుబ్రహ్మచారీ తియ శ్రీమాన్
...మంగళమ్॥ సత్యాసత్యవివేచనైక కుశలస్సత్య ప్రియస్సత్య వాక్స
త్యజ్ఞానసుఖాత్మక స్సుఖకర స్సత్యావతారోహరిః । సత్యః కేవలజన్మ
యోనతజవా సత్యాహసర్వదా శ్శ్రీమాన్ ...మంగళమ్ ॥ రాజీవా
యతలోచనః ప్రవిలసద్రాజీవ మిత్రప్రభుః । రాజీవాంఘ్రిరజో విధూత
వృజిన బ్రహ్మర్షి రాజిస్సదా । రాజీవైకనికేతనాముకలసద్రాజీవపుష్పం
భయశ్శ్రీమాన్ ... మంగళమ్॥ శ్లో॥ ఇత్యేతద్వర మంగళాష్టకమిదం

లక్ష్మీర్నృసింహాస్యయోః । కల్యాణోత్సవ వేదికాసు పఠతే వధ్వావరస్య
శ్రియై । మాంగల్యం సుతసంపదః సువిమలాం కీర్తిం చ దత్వా విభుశ్శ్రీ
మాన్ శ్రీవిభురీశ్వరోఽసురహరిః కుర్యాజ్జగన్మంగళమ్ ॥

ఇతి మంగళాష్టకాని.

అథ లగ్నాష్టకాని.

శ్లో ॥ లక్ష్మీర్యస్య పరిగ్రహః కమలభూస్సూను ర్గరుత్మాన్రథః ।
పౌత్రౌ చంద్రవిభీషణౌ సురగురు శ్శేషశ్చ శయ్యాసనమ్ । బ్రహ్మాండ
వరమందిరం సురగణా యస్య ప్రభోస్సేవకా । స్సత్రైలోక్యకుటుంబ
పోషణ పరః కుర్యాత్సదా మంగళమ్ ॥ బ్రహ్మావాయుగిరీశ శేషగరుడా
దేవేంద్రకామౌ గురు శ్చంద్రార్కౌ వరుణానలౌ మనుయమౌ విత్తేశ
విఘ్నేశ్వరౌ । నాసత్యౌ నిరృతి ర్మరుద్గణయుతాః పర్జన్యమిత్రాదయ
స్సస్త్రీకాస్సురపుంగవాః ప్రతిదినం కుర్యాత్సదామంగళమ్॥ విశ్వామిత్ర
పరాశరౌ ర్వభృగవోఽగస్త్యః పులస్త్యః క్రతుః । శ్రీమానత్రిమరీచి
కౌత్సపురవశ్శక్తి ర్వసిష్ఠోఽంగిరాః । మాండవ్యో జమదగ్నిగౌతమ భర
ద్వాజాదయస్తాపసాస్సస్త్రీకామునిపుంగవాః ప్రతిదినం కుర్యాత్సదా
మంగళమ్ ॥ మాంధాతానహుషాంబరీష సగరౌ రాజాపృథుర్హైహ
యశ్శ్రీమాన్ ధర్మసుతో నలో దశరథో రామో యయాతిర్యదుః ।
ఇక్ష్వాకుశ్చవిభీషణశ్చ భరతశ్చోత్తానపాదధ్రువా । ఇత్యేతే భువిభూ
భుజః ప్రతిదినంకుర్యాత్సదామంగళమ్॥ అశ్వత్థో వటచూతచందనతరుర్మం
దారకల్పద్రుమౌ । జంబూనింబకదంబచూతసరళావృక్షాశ్చ యే క్షీరిణః
సర్వేతే ఫలమిశ్రితంవనచయంవైభ్రాజితం భ్రాజితం । రమ్యం చైత్రరథం
సునందనవనం కుర్వంతువోమంగళమ్॥ శ్రీగౌరీరజతిశ్చకద్రువినతే జ్యో
తిస్తుపూర్ణావతిసావిత్రీచ సరస్వతీచ సురభిస్సత్య వ్రతారుంధతీ । స్వా
హాజాంబవతీచరుక్మభగినీదుస్స్వప్నవిధ్వంసినీ వేలాచాంబునిధేస్సమీన
మహితాకుర్యాత్సదామంగళమ్॥ ఆదిత్యాదినవగ్రహాశ్శుభఫలా మేషాద
యోరాశయో॥ నక్షత్రాణిసయోగకాశ్చ తిథయ స్తద్దేవతా స్తద్గణాః ।
మాసాబ్దా ఋతవ స్తథైవదివసా స్సంధ్యాదయోరాత్రయః । సర్వేస్థా
వరజంగమాః ప్రతిదినంకుర్యాత్సదామంగళమ్॥ గంగాసింధుసరస్వతీచ

ఝమునా గోదావరీనర్మదా । కృష్ణాభీమరథీచఫల్గు సరయూశ్రీగండకీ గోమతీ । కావేరీకపిలాప్రయాగవిరజా వేత్రావతీత్యాదయో । నద్యశ్శ్రీహరిపాదపంకజభవాః కుర్వంతువాం మంగళమ్ ॥

(మరివకవిధం) లగ్నాష్టకాని.

లక్ష్మీశ్శోభువనత్రయే నివసతోదేవాః మనుష్యోరగాః । సంస్థాతుంకరుణానిధిః కరుణయామార్తాండ వంశేయయా। కౌసల్యానిజగర్భసంభవభృతే జన్మన్యసాధారణే జాతేశ్రీరఘునాయకస్యజననం దేయాదిదం మంగళమ్ ॥ వైదేహీవదనాభి లాషణయుతం కామం సకామం కృతమ్ । విఖ్యాతంభువనత్రయే హరధనుర్భగ్నీకృతంలీలయా । విశ్వామిత్రపరాశరాదిమునిభి స్తత్సన్ని ధానాంచితం। సీతారాఘవయోర్వివాహసమయే దేయాదిదం మంగళం ॥ ఉత్ఫుల్లామల నీలవారిజ దళశ్యామోన్నతంకోమలమ్ । పార్వత్యాచ మహేశ్వరేణచ శిరశ్శ్లాఘీకృతం సర్వదా।శాపా త్త్రిర్వరగౌతమస్యవనితా శైలాసుశీలాకృతా । దంపత్యోరిహవామభాగవనితం దేయాదిదంమంగళమ్॥ శ్రీరామం జనకాత్మజా సురగురుంప్రత్యఙ్ముఖమ్ ప్రాఙ్ముఖం । దోర్భ్యామంజలి మంచితైశ్చవనితామాపూర్ణముక్తాఫలైః । నానారత్నవిరాజమానకలశై రానీయతం సాగరాత్ ।సీతారాఘవయోర్వివాహసమయే దేయాదిదంమంగళమ్ ॥ కల్యాణాకమనీయకోమలకరై ర్దర్భాన్వితా రోపణమ్ । కన్యాదానపురస్సరంసురగురోర్వి ప్రాశిషానుగ్రహమ్ । బాహ్వోః కంకణబంధనందశగుణంమాంగల్యసూత్రాన్వితమ్ । సీతారాఘవయో ర్వివాహసమయే దేయాదిదంమంగళమ్॥ తదేవలగ్నంసుదినం తదేవ తారాబలం చంద్రబలంతదేవ । విద్యాబలందైవబలంతదేవ లక్ష్మీపతే తేంఘ్రియుగంస్మరామి॥ శ్రీరామపత్నీ జనకస్యపుత్రీ సీతాంగనాసుందరకోమలాంగీ। శ్రీవిష్ణుపత్నీ భువనైకమాతా వధూవరాభ్యాం వరదాభవంతు ॥ జానక్యాః కమలామలాంజలిపుటే యాఃపద్మరాగాయితాః । న్యస్తారాఘవమస్తకేచవిలసత్కుంద ప్రసూనాయితాః స్రస్తాశ్శ్యామల కాయకాంతికలితా యాఇంద్రనీలాయితాః ముక్తాస్తా శ్శుభదా భవంతు భవతాం శ్రీరామవైవాహికాః ॥ ఇతి లగ్నాష్టకాని సమాప్తాని.

వివాహాదౌ పాదశుద్ధిః.

(అనగా కాళ్లగోళ్లుతీయుట.)

వధూగృహమునకు పెళ్లికుమారుఁడు రాగానే - గృహమందు - మంగళవాద్యధ్వనులతో తాంబూలమిచ్చి - వివాహకళ్యాణమంటప మందు - దంపతులను - ఉభయులను - కాళ్లగోళ్లు తీయుటకుగాను - కూర్చుండబెట్టవలెను. పిమ్మట బంధువులందఱు అక్షతలు వేయవలెను. "దంపత్యోః వివాహాధికారసిద్ధిరస్తు" అని అక్షతలు దక్షిణలు దిగతుడిచి మంగలియుంచిన గిన్నెయందుంచవలెను. పిమ్మట కాళ్లగోళ్లు దంపతులవి - మంగలి తీసివేయువలెను. పిమ్మట మంగళస్నానము చేయువలెను.

వివాహప్రయోగః.

ఆదౌ లగ్నపత్రికా దర్శనానంతరం వరోవధూగృహం ప్రతిగత్వా।మంగళస్నానంకుర్యాత్॥ అత్రపూర్వమేవవధూం మంగళస్నానంకారయిత్వా॥ తదుపరివరమంగళస్నానం కార్యమితికేచిదాహుః॥ శుభ్రవస్త్రాణిధృత్వా వధూవరయోః దృష్టిదోషపరిహారార్థం భాషికంలలాటేధారయేత్॥ ఆచమ్య॥ శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం...సర్వేభ్యో మహాజనేభ్యోనమః॥ ఆచమ్య॥ ఏవంగుణ...శుభతిథౌ॥ శ్రీమాన్ గోత్రః నామధేయోఽహం శ్రీమతఃగోత్రస్య నామధేయస్య మమోపాత్త దురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం...మహాజనైస్సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామి॥ గణాధిపతి పూజాం పుణ్యాహవాచనంకృత్వా॥ ఏవంగుణ...శుభతిథౌ॥ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మకరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ కల్యాణాద్భుతగాత్రాయ కామితార్థప్రదాయినే। శ్రీమద్వేంకటనాథాయ శ్రీనివా

సాయమంగళమ్ ॥ ధర్మప్రజాసంపత్యర్థం స్త్రియముద్వహే॥ ఇతిసంక ల్ప్య॥ పాణిగ్రహణాంగత్వేన రక్షార్థంరక్షాబంధనం కరిష్యామి ॥ రక్షాబంధనపూజాంకృత్వా॥ శ్లో॥ అమాతపత్రం శుభకంకణంవా పినా కిరక్షా విధిలక్ష్యకంకణమ్ । లక్ష్మీన్నృసింహస్య కటాక్షకంకణం కరోమి దంపత్యభివృద్ధి కంకణమ్॥ శ్లో॥ యేనబద్ధోబలీరాజా దానవేంద్రోమహా బలః । తేనత్వాంపరిబధ్నామి రక్షమాచలమాచల ॥ రక్షాబంధన ముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు ॥ ఏవం గుణ... తిథౌ ॥ కర్మసిద్ధ్యర్థం శ్వశుర దత్తసువర్ణయజ్ఞోపవీతధారణం కరిష్యామి ॥ పూజాంకృత్వా ॥ శ్లో॥ ఆయుష్యంసర్వకల్యాణం సర్వసంపత్ప్రవర్ధనమ్ । శుచిత్వ మధికం భూయా ద్ధారణేన సదామమ ॥ ఇత్యుక్త్వా సువర్ణ యజ్ఞోపవీతధారణ ముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు॥ శ్లో॥ వేదశాస్త్రాదిసంపన్నాన్ శ్రుతశీల గుణాన్వితాన్ । కార్యసంధానకుశలాన్ బ్రాహ్మణాన్ ప్రేషయేద్వ ధూమ్॥ మదర్థంకన్యాంవృణీధ్వమితి బ్రాహ్మణాన్ ప్రేషయేత్ ॥ మద ర్థం కన్యాంవృణీధ్వం॥ వృణీమహే ఇతివిప్రాః కన్యావరణాసిదత్వా॥ శ్లో॥ అస్మత్కమిందోంద్రిదాంపత్యం కర్తుంప్రయత తేమహాన్। భో బ్రాహ్మ ణాస్సాధయధ్వం గత్వాయూయంమహాత్మనః ॥ తతః కన్యాదాతా । పూర్వమేవస్నాతః । అంతర్గృహే అఖండదీపారాధనంకృత్వా । కన్యక యాసహోపవిశ్య॥విఘ్నేశ్వరపూజాంకృత్వా॥ సంకల్ప్య॥ ఏవంగుణ... శుభతిథౌ॥ (అస్యాః) కుమార్యాఃఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గౌరీకంకణపూ జాంకరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ గౌరీంసువర్ణవర్ణాభాం స్వర్ణపద్మసువాసినీమ్ । పాశాంకుశధరాంభూతి ధరాంచశివవల్లభామ్ ॥ గౌరీమావాహయామి స్థాపయామిపూజయామి।ఇత్యావాహ్య॥ శ్లో॥ శిరశ్శ్రోత్రంతథా నాసా మోష్ఠంజిహ్వాంతథైవచ । కంఠంకుక్షించ హృదయం కటింబాహూ తథాంగుళీః।ఊరూజానూచ పాదాంతం తత్త్న్యాసం వినిర్దిశేత్ ॥ ఇతి ప్రాణప్రతిష్ఠాంకృత్వా॥ గౌరీకంకణ దేవతాయైనమః ధ్యానమావాహ నాది షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య॥ శ్లో॥ అచూతపత్రం శుభకంకణంవా పినాకిరక్షా విధిలక్ష్యకంకణం। లక్ష్మీన్నృసింహస్య కటాక్షకంకణంకరో మిదంపత్యభివృద్ధికంకణమ్॥యేనబద్ధోబలీరాజాదానవేంద్రోమహాబలః।

ణేనత్వాంపరిబధ్నామి రక్షమాతే వధూమిమాం ॥ ఇతి కన్యాయాః
వామే కరేకంకణంబధ్నీయాత్ ॥ రక్షాబంధన ముహూర్త స్సుముహూ
ర్తోఽస్తు । అత్రవధూవరయో గోత్రనామానివదేత్ । శ్లో ॥ చతు
స్సాగరపర్యంతం సదాదాత్రపరాన్వయా । వృద్ధ్యైతాం సర్వకల్యాణ
భాజనావివాహభూతలే॥ స్వస్తిశ్రీమన్మహాభాగ్యాఽభ్యుదయలక్ష్మీ విలాస
విశేష నిర్మలాఖండిత విద్వజ్జన భూసురాశీర్వాద ప్రవర్ధమానఆయురా
రోగ్యైశ్వర్య పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిసమృద్ధస్య ... గోత్రోద్భవస్య ...
నామధేయస్య, నప్త్రే, పౌత్రాయ, పుత్రాయ, నామధేయవరాయ ॥
త్రి ప్రవర ... నప్త్రీం, పౌత్రీం, పుత్రీం, నామ్నీంకన్యాం ।
మదర్థంవరం వృణీధ్వమితివధూప్రవర ॥ వృణీమహే ఇతి విప్రాః ।
కన్యావరణానిదత్వా ॥ తతః కన్యాదాతా వధ్వాసహవివాహవేదీం
ప్రత్యాగత్య ప్రాఙ్ముఖముపవిశ్య వరంప్రత్యఙ్ముఖ ముపవేశ్య ॥ అంతః
పటలంకృత్వా ॥ (తెరను బట్టవలెను.) ఆచమ్య – ఏవంగుణ ... తిథౌ ॥
మమకుమార్యాః (అస్యాఃకుమార్యాః) ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం । ఆగత
మిమంవరం మధుపర్కేణపూజయిష్యే॥ తతః వరమభ్యర్చ్య । శ్రీలక్ష్మీ
నారాయణ స్వరూపస్య వరస్య ఇదమాసనందదామి । ఉభాభ్యామి
దంతే పాద్యందదామి । ఆదౌపాదప్రక్షాళనం కుర్యాత్ ॥ దక్షిణపాద
పూర్వకంప్రగాహ్యం॥ శ్లో॥ నమో స్త్వనంతాయ ...యుగధారిణేనమః॥
ఆచమ్య॥ వరః అదోభ్యనమఇతిఉదకాంజలిందృష్ట్వా భూమావిసృజేత్ ॥
తతః వరస్య చందనాది వస్త్రాభరణాని దద్యాత్॥ శ్లో ॥ యువం
వస్త్రాణిరమ్యాణి ధరతాంయువయోశ్శుభం । మిత్రావరుణనామానా
ప్రదిశేతాం నిరంతరం॥ ఇతి మంత్రముచ్చార్య కన్యాదాతృనామో
క్త్వా వస్త్రాణి దద్యాత్ ॥ వస్త్రాణిధృత్వాచమ్య ॥ దధిమధుపాత్రే
నిధాయ॥ తతః మధుపర్కమభిమంత్ర్య ॥ వరస్యదక్షిణహస్తేనిధాయ॥
సవిత్రేనమః ఇతి ప్రతిగృహ్య । మధుపర్కోమధుపర్కోమధుపర్కః ॥
ఇతి త్రిఃభక్షయేత్ ॥ ఆచమ్య అథగౌఃఇత్యుక్తేప్రతిగృహ్య॥ రుద్రాణాం
మాతేవసూనాం దుహితే ఆదిత్యస్యస్వసేగవేనమః ॥ ఇతి గాంవి
సృజేత్ ॥ అభావే తత్ప్రత్యామ్నాయం దర్భంవాఫలంవా విసృజేత్ ॥

భూతార్థంతండులాన్ దర్శయిత్వా॥ దేవాయనమః ఇతి తండులాన్ విసృజేత్ । ఆచమ్య...ఏవంగుణ ... శుభతిథౌ మమకుమార్యాః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం కన్యాదానసమయే మహాసంకల్ప మంత్రపఠనం కరిష్యామి॥ మహాసంకల్పముచ్చార్య॥...శ్లో॥ కన్యాంకనకసంపన్నాం కనకాభరణైర్యుతాం । దాస్యామివిష్ణవేతుభ్యం బ్రహ్మలోకజిగీషయా । కన్యేమమాగ్రతోభూయాః కన్యేమేదేవిపార్శ్వయోః । కన్యేమేసర్వ భూయా స్త్వద్దానాన్మోక్షమాప్నుయాత్ । విశ్వంభ...ధర్మకామా ర్థసిద్ధయే॥ శ్లో॥ గౌరీరూపామిమాంకన్యాం యథాశక్తివిభూషితాం । వరాయవిష్ణవేతుభ్యం దత్వాముక్తిం సమాశ్రయే॥ యావంతిసంతిరోమాణి కన్యాయాశ్చతనూపరి । తావద్వర్షసహస్రాణి స్వర్గలోకేమహీయతే॥ వధూపూర్వకం ప్రవరంవదేత్ ॥ వరపూర్వకం ద్వితీయం॥ యథా॥ శ్లో॥ చతుస్సాగరపర్యంతం సదాదాతృవరాన్వయా । వృద్ధ్యై తాంసర్వకళ్యాణ భాజినావిహాభూతలే॥ స్వస్తిశ్రీమన్మహాభాగ్యాభ్యుదయ లక్ష్మీవిలాస విశేషనిర్మలాఖండిత విద్వజ్జన భూసురాశీర్వాద ప్రవర్థమాన ఆయురారోగ్యైశ్వర్య పుత్రపౌత్రాభివృద్ధి సమృద్ధస్య...గోత్రోద్భవస్య...నామధేయస్య నప్త్రీం, పౌత్రీం, పుత్రీం, నామ్నీం కన్యాం॥...నామధేయస్య నప్త్రే, పౌత్రాయ, పుత్రాయ, వరాయ, తుభ్యంప్రజా సంపత్త్యర్థం ప్రతి పాదయామి॥ కన్యాహస్తేసువర్ణపూర్వక ఫలానిదత్వా॥ సాలంకృత...కన్యాదానం తుభ్యమహంసంప్రదదే॥ శ్లో॥ కన్యాయాం ప్రతిగృహ్ణాతు కన్యామైచ దదామి తే।కన్యాయాస్తారకోభాభ్యాం కన్యాయాం ప్రతిగృహ్యాతామ్॥ శ్లో॥ దేవస్యప్రీతమేదానం గృహ్ణామ్యర్యమతుష్టయే । బాహుభ్యాం పుష్టహస్తాభ్యాం పుణ్యాకర్మ ప్రమాతయే॥ వరః ప్రతిగృహ్ణాతు॥ ఇత్యుక్త్వా॥ శ్లో॥ మమవంశే సుతాజాతా పాలితాశుభలక్షణా । తుభ్యందత్తమయాదేయం పుత్రపౌత్రప్రవర్ధినీం॥ ఇతిదాతావదేత్॥ కన్యాదానసాద్గుణ్యార్థం దక్షిణాం తుభ్యమహంసంప్రదదే (నమమ) అథ దశదానానికుర్యాత్॥ ధర్మేచార్థేచ కామేచ ఇమాంనైవపరిపాలయ॥ ఇతి కమలాకరోక్తేః॥ నాతిచరితవ్యా ఇతిదాతా । నాతి చరామీతివరోక్తిః॥ (అనఁగ ధర్మార్థ కామ

ములయందు యాచిన్నదానిని విడచియుండవనివరు(డుపలుకుటకర్తము)
కన్యాదాతుః వస్త్రాభరణానిదద్యాత్॥ గుడజీరామిళిత్వా॥ చూర్ణికాం
చోక్త్వా సుముహూర్తం కారయేత్॥ దంపత్యోశ్శిరసినిధాయ॥ లగ్నా
ష్టకాన్వదేత్॥ అయంముహూర్త స్సుముహూర్తోఽస్తు॥ అత్రకళ్యాణ
మంటపస్థితాస్సర్వే బ్రాహ్మణాస్సర్వే బంధుజనాః వధూవరయోశ్శిరసి
అక్షతారోపణం కుర్యాత్॥ దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్తు॥
తతఃవరఃవధూందృష్ట్వా॥ అఘోరచక్షురపతిఘ్నీ శివాచసుమనాస్తథా।
సువర్చాః పుత్రసూర్దేవకామాచసుఖిజాభవ॥ వధూవరౌ ప్రాఙ్ముఖ
ముపవిశ్యాచమ్య తతః వధూవరౌ పుష్పమాలికాం కంఠే పరస్పరౌ
నిధాయ॥ ఏవంగుణ... శుభతిథౌ మమదంపత్యోః ఆయుష్యాభి
వృద్ధ్యర్థం॥ ఆవాభ్యాం కర్మాణికర్తవ్యాని॥ యుగచ్ఛిద్రే ప్రతిష్ఠాప్య
సువర్ణంనిక్షిప్యవరఃచూతపర్ణమాదాయయుగచ్ఛిద్రాభిషేచనే,కన్యా
మంగళశుద్ధ్యర్థం కన్యాభిషేచనం కుర్యాత్॥ శ్రీకాశ్యాంచగయా...
యోగ్యంఫలమ్॥ కన్యాయాః నూతనవస్త్రధారణం॥ శ్లో॥ సుమంగలీ
రిమాంసర్వాః వధూంపశ్యతసంయుతాః। సౌభాగ్యమస్యైదత్వాథ
వధూంసంప్రీణయంత్విమామ్॥ ఇతి ఉచ్చార్యతత్రదాతృ నామంవదేత్॥
ఏవంగుణ... శుభతిథౌ దంపత్యోః ఆయుర్వర్చో యశోబలాభివృద్ధ్య
ర్థం సంపూర్ణవర్షశత పర్యంతం సుఖేనజీవనసిద్ధ్యర్థం యోక్తసహిత
మాంగల్యపూజాం కరిష్యామి॥ షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య॥ అత్రదీప
పాత్రాణిప్రజ్వాల్య॥ కన్యాయాఃకటిప్రదేశే సువర్ణధారణంకృత్వా॥
సుమంగలీభవ॥ శ్లో॥ మాంగల్యతంతునానేన భర్తృజీవనహేతునా।
కంఠేబధ్నామి సుభగే త్వంజీవశరదాంశతమ్॥ శ్లో॥ కనకకమల విర
చితాగంధపుష్పాణిపూజాబహువిధశుభనాదం బ్రాహ్మణాశీర్వచోవా।
సకలగ్రహశుభస్తే కన్యకాకంఠమధ్యే ఉభయకులపవిత్రం మంగళం
సూత్రబంధమ్॥ మంగళసూత్రంబధ్వా॥ కన్యాయాః వరస్యశుభద్ర
వ్యాణిబధ్నీయాత్॥ తతఃఆర్ద్రాక్షతారోపణంకుర్యాత్॥ వధ్వాదౌతతో
వరేణచకార్యం॥ ఉభయోరంజలీ క్షీరసర్పిషాపూర్య శ్లో॥ స్త్రీ
ణాంజలీనాంపురుషాంజలీనాం క్షీరాబ్ధికన్యాజలప్రోక్షణానాం।సంపూర్ణ

పాత్రేయదిపూర్ణతండులైః పరస్పరైర్వాశిరసోశ్చమంగళమ్॥ ఉభయోః పూర్ణాంజలౌసోదకంకలశంనిధాయ ॥ కళ్యాణంభవంతో బ్రువంతు ॥ కళ్యాణమస్తు॥ శాంతిరస్తు, పుష్టిరస్తు, తుష్టిరస్తు, వృద్ధిరస్త్వవిఘ్నమస్త్వా యుష్యమస్త్వారోగ్యమస్తు, కర్మసమృద్ధిరస్తు, దంపత్యోః నక్షత్ర దేవతాః ప్రీతిరస్తు। శ్లో॥ లక్ష్మీశ్శ్రేయస్తథాకామో కామోలక్ష్మీర్యశస్తథా।శిరసాధారయిష్యామ్యక్షతారోపణంకురు॥ ౧॥స్త్రియోమేకామ స్సమృధ్యతామ్॥ ౨ ప్రజామేకామ స్సమృధ్యతామ్॥ ౩ పశవోమే కామస్సమృధ్యతామ్ ॥ అన్యోన్యంయుగపత్ అక్షతారోపణం కుర్యాత్॥ తతఃబ్రహ్మగ్రంథింకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ కందమూలఫలైర్యుక్తం క్రముకైర్దక్షిణాదిభిః । వధూవరేణవర్థంతే బ్రహ్మగ్రంథిర్విధీయతే ॥ శ్లో॥ అక్షతానిసువర్ణాని క్రముకైః ఫలసంయుతైః । దంపత్యోర్దీర్ఘమాయుష్యం బ్రహ్మగ్రంథి ర్విధీయతే॥ బ్రహ్మగ్రంధిముహూర్త స్సుముహూర్తోఽస్తు॥ సుముహూర్తకాలే సూర్యాదీనాం నవానాంగ్రహాణామానుకూల్య ఫలసిద్ధిరస్తు॥ ఆశీర్వాదః॥ ఫలప్రదానిదద్యాత్ ॥

వివాహేహోమకలాపజ్ఞానాభావాత్ప్రయుక్తశక్త్యభావాచ్చ వివాహే హోమఏవ నాస్తి. ఇదసపాలః ॥ తత్కరణే ప్రత్యవాయో నాస్తీతి వృద్ధకమలాకర ప్రాహుః తత్కరణే ఆచమ్య ॥ వధూం దక్షిణహస్తం గృహీత్వ ॥ ఉత్తరతోవరః । ఆచార్యాసనా ఉపవిశ్య ఆచమ్య ... అనయానవోఢయావధ్వాసహ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం వివాహప్రధాన హోమం కరిష్యామి ॥ స్థండిలోల్లేఖనాద్యగ్నిప్రతిష్ఠాపనాదికం కృత్వా ॥ అత్ర షట్పాత్రప్రయోగః॥ దక్షిణ చక్షుషే నమః - ఉత్తరచక్షుషేనమః ఇతి ఆజ్యహోమంకృత్వా॥ వధూంవరోభిమంత్ర్య॥ శ్లో॥ వధూహస్తంతు గృహ్ణీయాత్సర్వాంగుళి సమన్వితం । సౌభాగ్యం పుత్రవృద్ధ్యర్థం పాణిగ్రహణేష్వయంవిధిః॥ అగ్నేరుత్తరతస్తండులరాశింనిధాయ॥ దృషదుపలం (సాన)పాషాణ ప్రతిష్ఠాప్య॥ గౌరీపూజాంచకృత్వా॥ శ్లో॥ గౌరీంలక్షణసంపన్నాం సర్వావయవశోభితాం। ఆయురారోగ్యదాంవందే భర్తృరక్షణతత్పరామ్ ॥ ఇతిప్రార్థ్య॥ తతః

పాపాణేన ప్రపదేంకుర్యాత్। వసనాంపాదంగృహీత్వా సిము షే. ఏకపాదం చతుర్థేపాదద్వితీయాగే. ప్రతాయా త్రీణిపాదంచ అయుక్ష్వాక్షేత్ర్యతుర్థకే। పంచపాదంపశోర్వృద్ధి షష్ఠ్యాపంచ ఋతుస్త్రథా. అగ్నేయేన ప్రపా దంచ సర్వత్రవిష్ణుపా ర్థనమ్। ప్రపదనాదిగృహీత్వా. స్త్రీబహూర్మణం ప్రద క్షిణమగ్నింకృత్వా॥ ఉపవిశ్య. అద్యాంగృహీత్వా సోమాయనమః॥ గంధర్వాయనమః॥ అగ్నయేనమః॥ సూర్యాయనమః॥ ... నమః॥ ఇన్ద్రాయనమః॥ ... నమః॥ ... నమః॥ ... నమః॥ సూర్యాయనమః॥ అగ్నిపదు ... ధ్యాంనమః ... సోమాయ నమః॥ వరుణాయనమః॥ వరుణాయ ... ద్వాయ ... తుంపరిహ్వాత్య॥ కేశవాది చతుర్వింశ ... హుత్వా ... న్యాసిద్ధ్యర్థం నామత్రయ హోమంకృత్వా॥ అచ్యుతాయనమః। అనం తాయనమః॥ గోవిందాయనమః॥ ... కాంగ్న్యాశేత్॥ ప్రాగాది పరిషేచనంకుర్యాత్॥ ఆచమ్య॥ ఇతి ప్రధానహోమ స్సమాప్తః.

వధ్వాః భ్రాతా తత్సమోవాన్యః-కన్యాంజలౌ లాజాన్నిక్షిప్య-అభిఘార్య వరోవధ్వాం జలింగృహీత్వా॥ శ్లో॥ లాజానాం హోమకా లశ్చ సర్వమంగళకారిణీ। దంపత్యోర్దీర్ఘమాయుష్యం లాజాన్హుత్వా యతేనమః॥ ఇతి త్రిభిర్హుత్వా॥ ప్రదక్షిణీకృత్వా॥ గౌరీంప్రార్థయేత్॥ శ్లో॥ నమస్తేసర్వకల్యాణి నమస్తేగుణశాలినే। పతేరాయుష్యవృద్ధ్యర్థం గౌరీంచపతయేనమః॥ విఘ్నవేసర్వలోకానాం విఘ్నప్రార్థనమేవచ। దంప త్యోర్దీర్ఘమాయుష్యం సర్వకామఫలప్రదమ్॥ పూర్ణపాత్రోదకం దంప త్యోర్మార్జయిత్వా॥ పత్న్యంజలౌనిధాయ॥ అక్షతాచ్ఛిరసిధారయేత్ బ్రిహ్మాణేవరందదామి॥ ఇతి లాజహోమ స్సమాప్తః.

అథ వధూవరౌగృహాణ్ దర్శయతి, గృహదేవతాయైనమః, నమ స్కారంకృత్వా॥ వరవధ్వౌదక్షిణోత్తరావుపవిశతః॥ పూర్వప్రతిష్ఠితా గ్నింపరిజ్వాల్య॥ఆచమ్య... ఏవంగుణ... ప్రీత్యర్థంఅనయోఃనవోఢయోః

వధ్వానహ ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం వివాహాప్రివేశహోమం కరిష్యామి
నమః॥ శ్లో॥ మహాతేజం స్వర్ణవర్ణం తేజోవంతం హుతాశనం ద్విశక్తి
సహితందేవం మండలేశానసంస్థితం॥ తదగ్నింప్రజ్వాల్య॥ శ్లో॥ ఏహ్యగ్నే
ఇహలోకేచ ఇంద్రాదిక్పాలసంస్థితాః జ్వలితంసప్తజిహ్వానాం ల్వాచో
వర్ణంహుతాశనం॥ ఇత్యగ్నిమావాహనంకృత్వా॥ తతఃధ్యానం॥ శ్లో॥సప్త
జిహ్వాః ద్విశీర్షశ్చ మేషారూఢ స్తథైవచ । శక్తిద్వయసమేతశ్చ విశ్వ
మూర్తి హుతాశనః ॥ త్రయస్త్రింశతిదేవాశ్చ త్వన్ముఖేతృప్తిమాన
సః । పార్థనాం మనసావందే క్షిప్రంమేసంప్రసాదయ ॥ అగ్నింపరి
సమూహ్య॥ అగ్నిమలంకృత్య॥ ఇన్ద్రాయనమః, అగ్నయేనమః, యమా
యనమః, నిర్ఋతయేనమః, వరుణాయనమః, వాయవేనమః, కుబే
రాయనమః, ఈశానాయనమః, ప్రాగాదిపరిస్తరణంకుర్యాత్॥ పూర్వ
పరిస్తరణంనమః...ఉత్తరపరిస్తరణంనమః॥ అగ్నేరుత్తరతః పాత్రా
సాదనార్థందర్భాన్ పరిస్తీర్య । తత్రఆజ్యస్థాలింస్రువంచప్రోక్షణపూర్ణ
పాత్రేఇధ్మందర్వీమాసాద్య॥ ద్వాదర్భాపవిత్రీకృత్వాప్రోక్ష్య॥ప్రోక్ష
ణ్యాపఆదాయ । అక్షతైసహ ఉదకంపూరయిత్వా । పవిత్రేణ సర్వపా
త్రాణిప్రోక్ష్య। పూర్ణపాత్రమాదాయ । అక్షతైస్సహ ఉదకంపూర
యిత్వా॥ దంపత్యోర్ముఖ సమముద్ధృత్య॥ ఉత్తరేణాగ్నింతండులరాశౌ
దర్భానాస్తీర్య పూర్ణపాత్రంనిధాయ॥ తదుపరిదర్భానాస్తీర్య । బ్రహ్మా
సనందత్వా॥ ఆజ్యస్థాలీమాదాయ । తత్పాత్రేఆజ్యంనిధాయ॥ అంగా
రాన్నిరూహ్య॥ అగ్నింప్రజ్వాల్య-ద్వేదర్భాగ్రే ప్రచ్ఛిద్యప్రత్యాశ్యప్ర
త్యస్య - పర్యగ్నికరణంకృత్వా। ఉదగుద్వాస్య అంగారాన్ప్రత్యూహ్య,
పవిత్రేణఆజ్యం త్రిరుత్పూయ।పవిత్రగ్రంథింవిస్రస్య।అగ్నౌప్రహృత్య-
స్రుక్స్రువౌ సమ్మార్జనంకృత్వా॥ ఆజ్యస్థాలీముత్తరతోనిధాయ।దర్భైః
ప్రహరతి । ఇధ్మమాదాయ । దక్షిణోత్తరయోస్సమిధౌనిధాయ ॥
శ్లో॥ భూతప్రేత పిశాచాద్యా రాక్షసా విఘ్నకారిణః రక్షణార్థం క్రియా
మత్రి సమిధది క్తశేక్షిపేత్॥ ఊర్ధ్వేసమిధావాదధాతి॥ పరిషిచ్య॥ ఇధ్మ
మలంకృత్య। స్వయమలంకృత్య।బ్రహ్మాణమలంకృత్య॥ ఇధ్మమభిఘార్య॥
శ్లో। మత్కర్మసఫలంకుర్యాత్ । పావకో దేవహవ్యవాట్ । సర్వదాశుచి

రవ్యగ్రే [illegible] నిధాయ॥ ఇత్యక్షతైర్గణ [illegible] ... [illegible] ... [illegible] తత్వసుపర్యంతం నైర్త్యాది [illegible] తతఃదక్షిణచక్షు షేనమః॥ ఉత్తరచక్షుషే [illegible] గృహ పతయేనమః, [illegible] త్వష్ట్రేనమః, బృహస్పతయేనమః. [illegible] చంద్రాయ నమః, నక్షత్రేభ్యోనమః, [illegible] అస్త్ర భ్యోనమః, పార్శ్వేభ్యోనమః, [illegible] ఇత్యలంతూ(స్వహా) త్వా॥ తతః కేశవాది [illegible] కేశవాయనమః ... శ్రీకృష్ణాయనమః ॥ [illegible] పూర్ణపాత్రోదకం శిరసిమార్జనంకృత్వా ॥ బ్రహ్మ [illegible] ఆచమ్య ...ర్థం గారీగంధర్వప్రతిష్ఠాపనంకరిష్యామి [illegible] గంధర్వదం దేరాత్రి త్రయంవస ఆవయోః ప్రీతిముత్పాద్య [illegible] శుభలక్షణామ్. షోడశో పచారపూజాం సమర్పయామి॥ [illegible] శ్లో॥ కశ్యపోఽ త్రిర్భరద్వాజో విశ్వామిత్రోఽథ గౌతమః । వసిష్ఠోజమదగ్నిశ్చ సప్తైతే ఋషయస్తథా॥ శ్రీమద్భాగవతే॥ శ్లో॥ ప్రజాపతేఃకర్దమస్య దేవహూతా త్యాం మభూత్సుతా । అరుంధతీవసిష్ఠస్య పత్నీ(సు)భూల్లోకపూజితా॥ ఇతి ధ్యానంకృత్వా । తతఃఅర్ఘ్య [illegible] శ్లో॥ సర్వమంగళమాం గళ్యే వసిష్ఠప్రీతిభామిని । [illegible] మరుంధత్యైనమో నమః॥ సప్తఋషిదేవతాభ్యోనమః ఇదమర్ఘ్యంసమర్పయామి। శ్లో॥ సువ ర్ణకుసుమోపేతం మంత్రపూతైశ్చవారిభిః । అర్ఘ్యందాస్యామిగృహ్ణంతు కశ్యపాద్యామహర్షయః॥ సప్తఋ...నమః॥ ఇదమర్ఘ్యంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ అరుంధతినమస్తేస్తు నమస్తే విశ్వమంగళే । గృహాణార్ఘ్యంమయా దత్తం సౌభాగ్యందేహిసువ్రతే॥ సప్తఋషి...ఇదమర్ఘ్యం సమర్ప యామి॥ అథ ప్రార్థనం॥ శ్లో॥ నమోనమస్తేఽస్తు పరాయణేభ్యోనమో నమస్తేఽస్తుపరాయణేభ్యః । నమోనమస్తేఽస్తు జటాధరేభ్యో నమో వసిష్ఠాదిమహామునిభ్యః ॥ ఇతి ప్రవేశహోమస్సమాప్తః.

వివాహహోమః.

వధూవరౌ స్వకంఠే పుష్పమాలికాంధృత్వా॥ లోకబాంధవాయ నమః ఇతి వధూదక్షిణహ స్తంగృహీత్వా॥ ఉ త్తరతో వధూముపవేశ్య ॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభతిథౌ దంపత్యోః ఆయుర్వర్చో యశోబ లాభివృద్ధ్యర్థం స్థాలీపాకహోమంకరిష్యామి॥ పూర్వపరిషేచనంకృత్వా॥ స్థాల్యాంతూష్ణీంత డులాన్నిధాయ॥ ప్రక్షాళ్య॥ కించిదుదకంనిధాయ॥ అగ్నావక్త్వా॥ అగ్నింధ్యాత్వా॥ అత్ర షట్పాత్రప్రయోగం కుర్యాత్ ॥ ఆజ్యభాగాంతే॥ అగ్నయేనమః॥ స్విష్టకృతేనమః॥ ఇతిహుత్వా॥ చరు శేషం అగ్నయేస్విష్టకృతేనమః॥ ఇతిఆజ్యేనజుహుయాత్ ॥ ఇధ్మతంతూ న్ప్రహృత్య॥ జలముపస్పృశ్య-ఏతత్కర్మ సమృద్ధ్యర్థం ప్రాజాపత్యహో మంకరిష్యామి॥ శ్లో॥ ప్రజాపతేజుహోమ్యద్య సర్వకామార్థసిద్ధయే ॥ గృహాణేదంహుతంసమ్య గగ్నేకామవ్రదోభవ ॥ ప్రజాపతయేనమః ॥ అగ్నయేనమః, వాయవేనమః, సూర్యాయనమః, ప్రజాపతయేనమః, ఇన్ద్రాయనమః, అగ్నయేనమః, యమాయనమః, నిర్‌ఋతయేనమః, వరుణాయనమః, వాయవేనమః, కుబేరాయనమః, ఈశానాయనమః, ప్రాగాదిపరిషేచనంకృత్వా ॥ పూర్ణపాత్రిమాదాయ-పూర్ణపాత్రోద కం దంపత్యో శ్శిరసిమార్జయిత్వా॥ బ్రహ్మాణంపూజయామి॥ తతఃఉదీ చ్యాంగపూజాం కరిష్యామి॥ ఉదీచ్యాంగపూజాంకృత్వా॥ తతః ఫలప్ర దానాని కరిష్యామి॥ శ్లో॥ ఫలంమనోరథఫలం......ప్రయచ్ఛమే॥ ఫల దానం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ ఆశీర్వాదః॥ తతఃనీరాజనమ్॥ సంతతశ్రీరస్తు-సమ స్త మంగళానిభవంతు॥ నిత్యశ్రీరస్తు, నిత్యమంగ ళాని భవంతు ॥

తండులహోమః.

ఆచమ్య... ఏవంగుణ... ర్థం ప్రాతఃకాలే నిత్యతండులహోమం కరిష్యామి॥ తతఃధ్యానం॥ స ప్తజిహ్వః... సంప్రసీదయ॥ ప్రాఙ్ముఖాఽ గ్నే మమాభిముఖోభవ, సుముఖోభవ, సుప్రసన్నోభవ, వరదోభవ, జలంసంప్రోక్ష్య, ప్రాగాదిభూమాసంమృజ్య, అలంకృత్య, ఇంద్రాయ నమః......నమః॥ పూర్వపరిషేచనంనమః ...... ఉ త్తరపరిషేచనం

నమః ॥ తండులంగృహీత్వా । ద్విభాగౌకృత్వా । అగ్నౌనిక్షిపేత్ ॥ మార్తాండాయనమః, విధాత్రేనమః ఇతిప్రాతఃకాలేహోమంకుర్యాత్ ॥ వీతిహోత్రాయనమః, విధాత్రేనమః, ఇతిరాత్రౌ ॥ అనేనతండుల హోమేనభగవాన్...ఏతత్ఫలం శ్రీపరమేశ్వరార్పణమస్తు ॥ ఇతి నిత్య తండులహోమస్సమాప్తః.

అథవివాహగౌరీపూజా.

ఏవంగుణ...శుభతిథౌ...ర్థం పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం ధనధాన్య సమృద్ధ్యర్థం ఆయుష్కామ్యార్థ ఫలసిద్ధ్యర్థం గౌరీదేవతాప్రీత్యర్థం గౌరీ పూజాంకరిష్యామినమః। ఆదౌకలశారాధనంకృత్వా॥ కుసుమాక్షతాన్ హస్తేగృహీత్వా॥ శ్లో॥ ఆగచ్ఛత్వం మహాదేవి సర్వమంగళదాయిని । భక్తిశ్రద్ధాసమాయుక్తః ధ్యాయామిశివవల్లభే॥ శ్రీగౌరీదేవతాయైనమః ధ్యానంసమర్పయామి॥ శ్లో॥ పద్మాసనేసుఖాసీనే సర్వలోకైకసేవితే । మహేశ్వరప్రియేదేవి సుప్రీతాభవసర్వదా॥ ఆవాహనం॥ శ్లో॥ విచిత్ర స్వర్ణయుక్తాంచ చిత్రపర్యంకశోభితాం । మమపూజాంగృహాణేదం వరంమేదేహిసర్వదా॥ ఆసనం॥ శ్లో॥ సర్వమంగళమాంగల్యే శంకర ప్రియవల్లభే। గృహాణార్ఘ్యంమయాదత్తం మఙ్గళంకురుమేశివే॥ అర్ఘ్యం॥ శ్లో॥ పుణ్యతీర్థంసమానీతం పవిత్రద్రవ్యసంయుతం । గంధపుష్పాక్షతై ర్యుక్తం మయాకల్పితముత్తమం॥ పాద్యం॥ శ్లో॥ ఆచమ్యతాముమాదేవి సర్వసిద్ధిప్రదాయిని । సర్వతీర్థసముద్భూతం సర్వాభీష్టప్రదాయిని ॥ ఆచమనీయం ॥ శ్లో ॥ శర్కరామధుసంయుక్తం దధిక్షీరఘృతంతథా । స్నానంపంచామృతైర్దివ్యం గృహాణపరమేశ్వరి॥ శ్లో॥ పంచామృత స్నానం॥ శ్లో॥ గంగాజలంసమానీతం సర్వతీర్థసముద్భవం। మమపాపాని సర్వాణి నివారయమహేశ్వరి ॥ శుద్ధోదకస్నానం॥ శ్లో॥ దివ్యాంబరం మయానీతం విచిత్రంచోత్తరీయకం। తస్మాత్తుభ్యంప్రదాస్యామి గృహా ణాసురమర్దని॥ వస్త్రం॥ శ్లో॥ తప్తహేమమయంచారు బ్రహ్మసూత్రి సునిర్మలం । గృహాణత్వం మయాదేవి గౌరీమంగళదాయిని॥ యజ్ఞోప వీతం॥ శ్లో॥ అఙ్గుళ్యముద్రాభరణాది యుక్తాన్హస్తాద్యలఙ్కృత్య కరైశ్చ బద్ధం । మాణిక్యముక్తాఫలవిద్రుమైశ్చ గోమేధవైడూర్య కృతాంశ్చ

హారాన్॥ ఆభరణమ్॥ శ్లో॥ మలయాచలసంభూతం శీతలంప్రియ ముత్తమం। విలేపనం మహాదేవి చందనం ప్రతిగృహ్యతామ్॥ గంధాన్॥ శ్లో॥ అక్షతాన్ ధవళాకారాన్ హరిద్రాచూర్ణసంయుతాన్। అనుగృహ్ణాతుమేదేవి వాఞ్ఛితార్థ ఫలప్రదే॥ అక్షతాన్॥ శ్లో॥ హరిద్రా చందనం దేవి కుంకుమాగరుసంయుతమ్। సువాసితమిదంద్రవ్యం మయా దత్తంతవప్రియే॥ హరిద్రాదికం సమర్పయామి। అథ పుష్పాణిపూజయామి॥ అథాంగపూజా॥ పార్వత్యైనమః - పాదౌపూజయామి॥ గిరిజాయైనమః గుల్ఫౌ॥ లోకజనన్యైనమః - జానునీ॥ లోకమాత్రే నమః - జంఘే। పుణ్యమూర్త్యైనమః - ఊరూ॥ శంభుప్రియాయై నమః - కటిం॥ అధోక్షజాయైనమః - నాభిం॥ శర్వాణ్యైనమః - హృదయం॥ కపర్దిన్యైనమః - వక్షస్థలం॥ తుషారనిలయాయైనమః - భుజౌ॥ అమ్భోజహస్తాయైనమః - హస్తౌ॥ శక్తిమత్యైనమః - కుక్షిం, శుభాయైనమః, ముఖం॥ ధర్మశ్రితాయైనమః-కర్ణౌ॥ శర్వాణ్యైనమః - లలాటం॥ లోకమాత్రేనమః - శిరః॥ శ్రీగౌరీదేవతాయైనమః - సర్వాణ్యాంగాని పూజయామి॥ అథ నానావిధపరిమళపుష్పాణి॥ అథ గౌరీ అష్టోత్తర శతనామపూజాం కుర్యాత్॥ శ్లో॥ దశాంగంగుగ్గులధూపం సుగంధంసుమనోహరం। తవప్రియార్థమానీతం గృహాణపరమేశ్వరి॥ ధూపం॥ శ్లో॥ సాజ్యమగ్నిప్రకాశాఢ్యం కోటిసూర్యసమప్రభం। వశ్యదీపం మహాదేవి శుభగౌర్యై నమోస్తుతే॥ దీపం॥ భక్ష్యాంశ్చ వివిధాన్ దివ్యాన్ శాలిగోధూమవాచితాన్। పృథులడ్డుకసంయుక్తాన్ గృహాణవరమేశ్వరీ॥ నైవేద్యం॥ హస్తౌప్రక్షాళయామి। పాదౌప్రక్షాళయామి॥ శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥ శ్లో॥ పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం। కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం॥ తాంబూలం॥ శ్లో॥ పంచవర్తిసమాయుక్తం స్వాదు కర్పూరసంయుతం। చిత్రనీరాజనం దేవి। గృహాణహరివల్లభే॥ నీరాజనం॥ శ్లో॥ సువర్ణపుష్పసంయుక్తం మల్లికా కుసుమాన్వితం। శతపత్రైశ్చకల్హారై ర్దదామికుసుమాంజలిమ్॥ లక్ష్మీ ర్మంజీర...నమోస్తుతే॥ మంత్రపుష్పం॥ యానికానిచ... మహేశ్వరీ॥ ప్రదక్షిణం॥ మంత్ర

హీనం... భవంతు దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్తు । అథ బ్రహ్మాది పంచపాలిక దేవతాభ్యోనమః షోడశోపచార... మి. అథ ఫలప్రదానాని దద్యాత్ ॥ ఆశీర్వాదః । ఏవం సాయం ప్రాతః కాలయోః నాకి గంధర్వ పూజాం కుర్యాత్ । అథ సరాజకన్యః కేచిత్ ఐరిణీపూజాం కుర్యాత్ ॥ ఇతి నాకీపూజాస్సమాప్తా ।

అథ బ్రాహ్మణసభాపూజా.

శ్లో॥ యశ్శివో నామరూపాభ్యాం... సర్వేభ్యో మహాజనేభ్యోనమః ఆచమ్య-ఏవంగుణ ... శుభతిథౌ దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం మహదాశీర్వచనసమయే ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలక సహిత సరస్వతీపూజాం కరిష్యామినమః - ఆదౌనిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాంకరిష్యామినమః॥ గణాధిపతిపూజాంకృత్వా॥ శ్లో॥ శారదాశారదాంభోజ వదనావదనాంబుజే।సర్వదాసర్వదాస్మాకం సన్నిధింసన్నిధిం క్రియాత్ ॥ మహాసరస్వతీ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి॥ పూర్వోక్తరీత్యా అష్టదిక్షు దిక్పాలకానావాహ్య॥ అథ షోడశోపచార పూజాంకుర్యాత్ । దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధిరస్తు పురోహితపూజా వస్త్రగంధ పుష్పతాంబూల సువర్ణాదికం ఉభయత్రదద్యాత్ ॥ సభాయైనమః-గంధపుష్పాక్షత తాంబూలఫలదక్షిణాదిభిః సభ్యాన్ ప్రపూజయేత్ ॥ సర్వేషాంమహాజనానాం శ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాణాంబ్రాహ్మణానాం సర్వత్ర ఇమాన్యాసనాని ॥ సుఖాసనాసీతి సభావాక్యం ॥ అత్రవేదిశాస్త్రిణాం శేష విద్వజ్జనమహాజనేభ్యోనమః ... ఫలాని రామయ్యగారు... ఫలాని సీతయ్యగారు పిల్లకాయలకు వివాహంచేస్తూ బ్రాహ్మణులకు అనేక సువర్ణపుష్పములు - దంపత్యోః నూతనవస్త్రాదికం దద్యాత్ ॥ మంగళహారతిః దద్యాత్ ॥

బ్రాహ్మణపూజా సమాప్తా.

అలకనామకోత్సవః

వివాహాదినాత్ చతుర్థదినే సాయంతనే వరఃకోపితస్సన్ అన్యత్ర గచ్ఛతీతిసాంప్రదాయః॥ తతఃవరసమీపే వధూమానీయ-అత్రవరస్య నూతనవస్త్రాభరణాదీన్ దత్వా॥ బంధుమహాజనేభ్యో తాంబూలాదికం

దద్యాత్॥ కన్యాపితావా అథవా కన్యాభ్రాతావా గృహమానీయ ప్రసన్నంకారయేత్॥ శ్లో॥ వైవాహికచతుర్థ్యాహ్నా స్నాయంరుష్టోభవే ద్వరః। తథావస్త్రాదికందత్వా ప్రసన్నంకారయేద్వరమ్॥

వివాహ హోమ శేషః.

తంచతుర్థ్యామపరరాత్రౌ శేషహోమః కర్తవ్యః॥ ఆచమ్య... ఏవంగుణ... శుభతిథౌ దంపత్యో రాయుర్వర్చో...ర్థం వివాహ శేష హోమం కరిష్యామి॥ గౌరీగంధర్వప్రార్థనం కుర్యాత్॥ శ్లో॥ విశ్వా వసోత్రగంధర్వ దండేరాత్రౌప్రమీయతే। ఆవయోః ప్రీతిముత్పాద్య రక్షమాంశుభలక్షణమ్॥ దేవతోద్వాసనంవిసర్జయేత్॥ శ్లో॥ దంపతీరక్ష ణార్థాయ సుమాంగల్యసునంపదం। ప్రార్థయేసోమదేవనాం సర్వాకర్మ సమృద్ధయే॥ తతఃఅగ్నింప్రజ్వాల్య॥ తతఃపట్పాత్రప్రయోగంకుర్యాత్॥ ప్రాయశ్చిత్తాయఅగ్నయేనమః॥ ప్రాయశ్చి... వాయవేనమః॥ ప్రాయశ్చి ...ఆదిత్యాయనమః॥ ప్రాయ...ప్రజాపతయేనమః॥ ప్రాయ...ఋత వేనమః॥ ప్రాయ...సూర్యాయనమః॥ ప్రాయ...నక్షత్రేభ్యోనమః॥ ప్రాయ...చంద్రాయనమః॥ ప్రాయశ్చి...అగ్నీవరుణాభ్యాంనమః॥ స్విష్టకృతేనమః॥ ఇధ్మతంతూన్ప్రహృత్య॥ రుద్రాయనమః తతః కేశవాది హోమంకుర్యాత్॥ ఉత్తరపరిషేచనంకృత్వా॥ పూర్ణపాత్రోదకంశిరసి మార్జయిత్వా॥ బ్రహ్మాణంపూజయామి॥తతఃవధ్వాశ్శిరసిఆజ్యబిందూన్ నిధాయ॥ ఉభౌ పరస్పరందృష్ట్వా॥ ఫలసహిత దక్షిణాతాంబూలం వధ్వాంజలౌనిధాయ॥ వరమభిమంత్ర్య॥ ధనకనక సమృద్ధిర్ధాన్యమైశ్వ ర్యాభివృద్ధిః పరిజనపశువృద్ధిః కౌతుకం ధర్మసిద్ధిః యువతి జనసమృద్ధిః పుత్రపౌత్రాభి వృద్ధిస్తవభవతు సమస్తంమంగళం శాశ్వతంచ॥ అథ నమావేశనం॥ ఆరుహ్యోరుమథాపి బాహుయుగళం ... ... దీర్ఘాయు మంచాబ్జజః॥ సూర్యస్సోమోభూపుత్రో బుధశ్చ గురు శ్శుక్రో భానుజో రాహుకేతూ। యచ్ఛంత్వేతేనంపదం నిర్వపాయా మచ్ఛిన్నానా ముత్సవానా మవాప్తిమ్॥ ఫలప్రదానాని దద్యాత్॥ ఆశీర్వాదః శేషహోమానంతరం॥

ఇతి వివాహహోమశేష స్సమాప్తః.

కంకణవిసర్జనమ్.

దంపత్యోః మంగళస్నానంకుర్యాత్ ॥ తతః శుభ్రవస్త్రాణిధృత్వా ॥ శాపికంబధ్వా॥ తతఃగృహమధ్యేహ స్తద్వయమాత్రంచతురశ్రంగార వర్ణంమృణ్మయేనానులిప్య । పంచవర్ణతండులచూర్ణైశ్చతురశ్రంపుష్కరాకారం(పద్మాకారం)లిఖిత్వా॥ ప్రాగ్భాగేగౌరీదేవీంప్రతిష్ఠాప్య" తతః జలకుంభద్వయంవిధాయ। కులాలనిర్మితమృణ్మయ పాత్రాణినిధాయ- మంటపస్యపరిత స్తంతుభిర్వేష్ట యిత్వా॥ పద్యం॥ శ్రీయునుకులమును రూపును। ప్రాయము శుభలక్షణంబు బాంధవవిద్యా శ్రేయముగల వరునకుకన్యాయుతుగాజేయవలయు నధికప్రీతిన్ ॥ ఇదివరేఖలిఖిత్వా॥ ఆయుఃపత్ర్యామ్నాయ లిఖిత పత్రంగౌరీదేవీసమీపే ప్రతిష్ఠాప్య॥ సువాసిన్యః త్రయస్త్రింశ ద్దీపపాత్ర ద్వయం గృహీత్వా వధూవరాభ్యాం సహమంటపస్య ప్రదక్షిణానికుర్యాత్॥ మంగళాష్టకానిపఠిత్వా॥ ప్రాగ్దక్షిణో త్తరేషు దీపాన్నిధాయ॥ జగదేకవీరం। ఉదధిగాంభీర్య వీరం। మేరురివధీరం। సద్గుణాపారవారమ్। అన్యభవతాం। వహ్నిసుపూతం। సువంశాభిజాతం। సదాచారపూతం। ఉచ్ఛ్రియోపేతం। సత్యశ్రీసమేతం। త్రిభువనాఖ్యాతం। దిగంతవిశ్రాంతకీ ర్తి మనంతవిభూతిమ్। యావదాచంద్రార్కం వంశాభివృద్ధయే। అశ్వగజ గోరథాందోళికావాహన ఛత్రచామర సుభటాః పరివారాః। యస్యైవంక్షేమస్థైర్యబలంచ। ధైర్యంబహవః పుత్రాః పౌత్రబలంచతవవధూ వరౌ భవతాం, భూత్యైభవతాం నిరంతరం దీర్ఘమాయుః॥ ప్రక్షిప్తత్యాదితి పూర్వదిగ్భాగే ఇన్ద్రోదేవతాఇంద్రప్రసాదా ద్రాజ్యాభివర్ధనమస్తుతే। తేనప్రాచీం దిశంజయతి, తందక్షిణాపరివహంతి। దక్షిణదిగ్భాగే యమోదేవతా యమప్రసాదా దాయుష్యాభివర్ధనమస్తుతే। తంపత్యంచమావ ర్తయంతి, ప్రతీచీ దిగ్భాగే వరుణో దేవతావరుణప్రసాదా త్పుత్రపౌత్రాభివర్ధనమస్తుతే। తేనప్రతీచీం దిశంజయతి। తముదీచీతిష్ఠం త్యుపావహంతి। ఉదీచీదిగ్భాగే కుబేరో దేవతాకుబేరప్రసాదా ద్ధనధాన్యాభి వర్ధనమస్తుతే। తేనోదీచీందిశం

జయతి। సర్వదిగ్భాగే బ్రహ్మదేవతా బ్రాహ్మణప్రసాదా చ్చతుర్జయ
మశ్నుతే॥ ఇతి దేవతాప్రార్థనం కృత్వా॥ నాకదేవతాభ్యోనమః బలిము
దకపురస్సరం ప్రాగ్భాగే నిక్షిపేత్ ॥ వధూవరౌ సువాసిన్యాశ్చ అర్ఘ్య
త్రియాణి దత్వాఽఽచమ్య॥ శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం . . . . . . మహాజనేభ్యో
నమః॥ ఏవంగుణ . . . ర్థం గౌరీనీలలోహిత పూజాఖ్యం కర్మకరిష్యమా
ణాస్త . . . . . పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమా
ప్త్యర్థం గణాధిపతిపూజాం కరిష్యామినమః॥ గణాధిపతిపూజాంపుణ్యా
హవాచనంచకృత్వా॥ ఆచమ్య . . . ఏవంగుణ . . . శుభతిథౌ దంపత్యోః
ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం గౌరీనీలలోహిత పూజాంకరిష్యామినమః॥ గౌరీ
నీలలోహిత దేవతాభ్యైనమః। ఆవాహనాది షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య
అత్రమహానైవేద్యంకుర్యాత్॥ శ్లో॥ నీలలోహితమాతాపితృభ్యాం పుత్ర
పౌత్రప్రదాయినే। దీర్ఘాయుష్యమవాప్నోతి కన్యాంకరోతుబంధనం॥ కన
కరజితసూత్రం గంధపుష్పాదిపూజాబహువిధశుభనాదం బ్రాహ్మణాశీ
స్సమేతం। విలసతిశుభలగ్నే కన్యకాకంఠమధ్యే ఉదయతిరవిబింబంమంగ
ళందీర్ఘమాయుః॥ నీలలోహితధారణము-అస్తు ఏవంగుణ . . . ప్రీత్యర్థం
దంపతీ సమావేశనాఖ్యం కర్మకరిష్యామీతి సంకల్ప్య॥ కేచిత్పారః॥
గర్భాధానమితిసంకల్పంకరోతి॥ నారికేళఫలపుష్ప తాంబూలదక్షిణాది
కంగృహీత్వా॥ ఉత్తరోవరః॥ అకుహర్యైరు మథాపి . . . దీర్ఘాయుమంచా
బ్జజః॥ దంపత్యోః సంకత్కారంభవేత్। పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిస్స్యాదిత్యే
వం మనురబ్రవీత్। యదాగ్రే జీవో జాతో హేరంబః సదేవస్సుమతిం
దదాతు। యథాభూయాద్విశ్వసృజే ఆయుష్యంచఆరోగ్యం। విష్ణోర్వ్య
శ్రేయః। భూయతేస్మాకమహామహర్షతిః। పరమేశ్వరోయథాభూత్యై
విభూతిమాన్సుమార్గ అష్టభోగాంశ్చభోగాదింద్రపదం ప్రదద్యాత్। ఉప
దేవాత్సద్య స్సుమాంగల్యం సునందదోజాయతే। భాస్కర ఓజో ఇందు
ర్యశః। కుజో హ్యారోగ్యం బుధః ప్రజ్ఞాం జీవోవిద్యా వృద్ధిం శుక్రోదీర్ఘ
జీవంచ మందశ్శాంతిం ప్రమోదంతమో గ్రహావేతాని ఫలానిప్రది
శేయుః। గంగాదీనీమాని సర్వతీర్థాని పదేవదేమంగళప్రదానిభవేయుః
అస్యాంజాతఃపుత్రో విక్రమార్క సమపరాక్రమస్స్యాత్। ఇమౌదంపతీ।

జగదేకవీరం । పూతవరాహస్వం సుగంధ సుగంధాలవాలం । వహ్నిసుపూతం!సుకంరాభిజాతం సుహాదామస్తూతం త్రిభువనాఖ్యాతం। దిగంతవిశ్రాంత కీర్తిమనంత విశాల ప్ర స్థం చిరజీతాప్ । యావదా చంద్రార్క వంశాభి వృద్ధిర్వా దక్షిణాస్థావోపితా వాహన ఛత్రచామరా ద్యనంతవిభవాస్సు ద్యుతీ బలం । ధైర్యబలం । గృహధసరత్నాదిబలం । సుఖప్రదబలం ఇభబలం విభూవరావిందే తాం!నిరంతరమష్టైశ్వ ర్యాయురారోగ్యబలం ప్రదింజేతామ్ । యథా స్థానముపవిశ్య । సమూపేనముహూర్తస్సుముహూర్తోఽస్తు!... సత్సం తానసౌభాగ్య ఫలావాప్త్యర్థం ఫలప్రదానాని కరిష్యామినమః ॥ శ్లో॥ ఫలంమనోరథఫలం...చ్ఛమే । శ్రీలక్ష్మీనారాయణ ప్రీత్యర్థం ఇదంఫలం సతాంబూలంపక్షిణాకంతుభ్యంసుహాసం ప్రదదే (నమను) ఫలదానాని దద్యాత్ ॥ అథ వంశపాత్రద్వయ-నివాయ । (వధువుయొక్కయు వరుని యొక్కయు - శూర్పవాయనములను రెండును అచ్చోటనుంచి అలంక రించి వానియందుంచవలసిన చీర - రవిక - అద్దం - కాటుక్కాయ - తాంబూలం - ఫల - పుష్పం - నల్లపూసలు - బియ్యం మొదలగుపదార్థ ములను రెంటియందుంచి అచ్చోట ఉమామహేశ్వర పూజచేసి - వరుని యొక్క తల్లిగారికి - పెళ్లికుమార్తె యొక్క తల్లిగారికి - వారికి వీరును వీరికివారును చిహ్నదానిచే నిచ్చుచవలెను. తత్రమంత్రః॥ శ్లో॥ వంశోవంశకరశ్శ్రేష్ఠో వంశోవంశ వివర్ధనః । అనేన వంశదానేన తుష్టో వృద్ధిం కరోతుమే । వంశపాత్ర మిదంపుణ్యం వంశజాత సముద్భవం । దానానాముత్తమందాన మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ తతః ఐరిణీప్రార్థ నంకుర్యాత్ ॥ శ్లో॥ ఐరిణీత్వముమాదేవి మహేశో గిరిజాపతిః । అతస్త్వాం పూజయిష్యామి ఐరిణీంసర్వకామదాం॥ ఆశీర్వాదః॥ తతః కంకణవిమో చనం॥ శ్లో॥ కంకణంమోచయామ్యద్య రక్షాస్మిన్కనకదాచన । మయి రక్షాంస్థిరాంబధ్వా దేవత్వం గచ్ఛకంకణ ॥ ఇతి కంకణ విసర్జనం కుర్యాత్ ॥ తతఃవసంతమాధవపూజాంకరిష్యామి। వసంతమాధవ దేవ తాభ్యోనమః॥ షోడశోపచారైరభ్యర్చ్య॥ (కమ్మాకడియం) అనురెండు

వస్తువులను ఆచార్యుడు పూర్ణకలశము సంకల్పించవలెను. అప్పుడు వరపూర్వకము శ్రేయస్కరమనియు, వధూపూర్వకమైనచో స్త్రీప్రజాభివృద్ధియని తెలియవలెను) అప్పుడు మంత్రము। శ్లో॥ దేవేంద్రాణీనమస్తుభ్యం దేవేంద్రప్రియభామిని। మార్జనే దత్తమాంగేతు దంపత్యో పరివర్తనం॥ శ్లో॥ పతివ్రతే మహాభాగే దేవేంద్రప్రియభామిని। వివాహే భాగ్యమారోగ్యం శ్రియం పుత్రాంశ్చ దేహిమే॥ సహస్రాక్షరా శిరసిమార్జనంకుర్యాత్॥

కట్నములు.

శ్లో॥ సుమంగలీరిమాంసర్వే పదూంపశ్యతసంయుతాః। సౌభాగ్యమస్యైదత్వాథ వధూంసంప్రీణయంత్విమామ్॥ ఇతివధ్వాః॥ మంత్రముచ్చార్యతత్తద్దాతృనామంపఠేత్॥ శ్లో॥ యువానంవస్త్రాణి రమ్యాణి ధరతాంయువయోశ్శుభం। మిత్రావరుణనామానౌ ప్రదిశేతాం నిరంతరం॥ ఇతివరస్య॥ శ్లో॥ హిరణ్యవర్ణరూపాయ లోకానాంసుఖదాయచ। ధనధాన్యవివృద్ధ్యర్థం ప్రదిశేయం హిరణ్మయమ్॥ శ్రియందద్యాత్సదారోగ్యం శోభాంపుష్టిం తథాయశః। ధాన్యం ధనం పశూన్పుత్రానాయుష్యం శతవత్సరమ్॥ శ్రీర్వర్చస్వ మాయుష్యం చారోగ్యం యథాశోభమానం। భూయాత్తే ధాన్యంధనం పశుం బహుపుత్రలాభం శతసంవత్సరం దీర్ఘమాయుః॥ ఇతి ఉపహారమంత్రాస్సమాప్తాః

తాంబూల దానమ్.

శ్లో॥ పుత్రపౌత్ర ధనంధాన్యం సర్వైశ్వర్యాభివర్ధనం। ఆరోగ్యాయుర్యశాంసిశ్రీ కృపయాచ దిశంతువః॥ ఇతి శ్లోకైః మిథునతాంబూలందద్యాత్॥

అప్పగింతలు.

శ్లో॥ దశవర్షాణ్ణియంకన్యా పుత్రవత్పాలితామయా। ఇదానీం తవదాస్యామి దత్తాంస్నేహేనపాలయ॥ ఇతి కన్యాహస్తం గృహీత్వా క్షీరేణసంప్రోక్ష్య వరహస్తేనిక్షిపేత్॥ శ్వభర్తు॥ దశవర్షా... ఇదానీంతవపుత్రస్య దత్తాంస్నేహేనపాలయ॥ ఇతిశ్వశురస్య॥ శ్లో॥ దశవర్షా

...తనపౌత్రిస్య దత్తాం స్నే హేసపాలయ। ఇతిభర్తృపి తామహస్య ॥ దశవర్షా...ఇదానింతవ భ్రాతుస్నే దత్తాం స్నే హేసపాలయ। ఇతిభర్తృభ్రాతుః॥ దశవర్షా...ఇదానింతవ బంధోస్నే దత్తాం స్నే హేసపాలయ ॥ ఇతి బంధూనాం॥ ఇతి ఆశీస్సుకుపర్యిస్సమాప్తః.

ఆశీర్వచనమ్.

శ్లో॥ ఆయుర్ద్రోణ సుతేశ్రియో దశరథే శ్శత్రుక్షయం రాఘవే త్వైశ్వర్యం నహుషే గతిశ్చపవనే మానఞ్చ దుర్యోధనే। పుత్రార్థీ భద్రిగుణాణా... తాసాంచ తేషాం సుతానాం మాన్యంపదమ్। సారావారసుతాపయో... శ్యామః కామపితా పితా మహాపితా క్షేమాంకారంతు... అస్మాకమాశిషా మోక్షైరమోక్షైరఘుహారిభిః। చిరంజీవ చిరంజీవ సుఖీభవ సుఖీభవ॥ ౧॥ ఆయురారోగ్యపుత్రార్థ రాజ్యబంధుసమృద్ధయః భవంతు తే సదావిష్ణోః ప్రసాదాద్రంగశాయినః। అస్మాకమాశిషా మోక్షైరమోక్షైరఘుహారిభిః॥ చిరంజీవ...భవ॥ ౨॥ ప్రాక్తిష్ఠత్యాదితిపూర్వదిగ్భాగే ఇన్ద్రోదేవతా। ఇన్ద్రప్రసాదా ద్రాజ్యాభివర్ధనమస్తు తే। తేన ప్రాచీందిశంజయతి।తందక్షిణాపరివహంతి। దక్షిణదిగ్భాగే యమోదేవతాయమప్రసాదాదాయుష్యాభివర్ధన మస్తు తే। తంప్రత్యంచ మావర్తయంతి ప్రతీచీదిగ్భాగే వరుణోదేవతా వరుణప్రసాదా త్పుత్రపౌత్రాభి వర్ధనమస్తు తే। తేన ప్రతీచీందిశంజయతి। తముదీచీతిష్ఠంత్యుపావహంతి। ఉదీచీదిగ్భాగేకుబేరోదేవతాకుబేరప్రసాదా ద్ధనధాన్యాభి వర్ధనమస్తు తే తేనోదీచీందిశం జయతి। సర్వదిగ్భాగేబ్రహ్మాదేవతా బ్రాహ్మణప్రసాదా చ్ఛత్రుజయమస్తు తే॥ ఇత్యాశీర్వాదః। చిరంజీవ...భవ ॥3॥

మం॥ కల్యాణీదేవీసుభగేవరూథం వధోభాగమోషధీః ప్రబ్రవీమి। ఆకల్యాణీతనువా శోభమానే రయింపుత్రాన్ సతతందీర్ఘమాయుః ॥ కల్యాణీ-దేవీ-సుభగే-వరూథం-వధ్వాః-భాగం-ఓషధీః ప్రబ్రవీమి-ఆ-కల్యాణీ-తనువా-శిశోభమానే-రయిం-పుత్రాన్-సతతందీర్ఘం-ఆయుః॥ ఘన॥ కల్యాణీదేవీదేవీకల్యాణీ కల్యాణీదేవీ శుభగేశుభగేదేవీ కల్యాణీకల్యాణీదేవీసుభగే। దేవీసుభగేసుభగే దేవీదేవీసుభగేవరూథం వరూథగ్ం సుభగేదేవీ దేవీసుభగే వరూథం। సుభగే వరూథమ్

వహాధగ్ం సుభగే సుభగే వహాధం వక్ష్వో వక్ష్వో వహాధగ్ం సుభగే
సుభగే వహాధగ్ం వక్ష్వః। వహాధం వక్ష్వో వక్ష్వో వహాధం వహాధం
వక్ష్వో భాగం భాగం వక్ష్వో వహాధం వహాధం వక్ష్వో భాగం। వక్ష్వో భా
గం భాగం వక్ష్వో వక్ష్వో భాగమోషధీ రోషధీర్భాగం వక్ష్వో వక్ష్వో
భాగమోషధీః। భాగమోషధీ రోషధీర్భాగం భాగమోషధీః ప్రపౌష
ధీర్భాగం భాగమోషధీః ప్ర। ఓషధీః ప్రపౌషధీ రోషధీః ప్రబ్రవీమి
బ్రవీమి ప్రౌషధీరోషధీః ప్రబ్రవీమి। ప్రబ్రవీమి బ్రవీమి ప్ర ప్రబ్రవీ
మి। బ్రవీమీతి బ్రవీమి. ఆకల్యాణీ కల్యాణ్యా కల్యాణీ తనువా తనువా
కల్యాణ్యా కల్యాణీ తనువా కల్యాణీ తనువా తనువా కల్యాణీ కల్యాణీ
తనువా శోభమానే శోభమానే తనువా కల్యాణీ కల్యాణీ తనువా శోభ
మానే। తనువా శోభమానే శోభమానే తనువా తనువా శోభమానే
రయిగ్ం రయిగ్ం శోభమానే తనువా తనువా శోభమానే రయిం। శోభ
మానే రయిగ్ం రయిగ్ం శోభమానే శోభమానే రయిం పుత్రాన్
పుత్రాన్ రయిగ్ం శోభమానే శోభమానే రయిం పుత్రాన్। రయిం పు
త్రాన్ పుత్రాన్ రయిగ్ం రయిం పుత్రాన్ త్సతతగ్ం సతతం పుత్రా
న్ రయిగ్ం రయిం పుత్రాన్ సతతం। పుత్రాన్ త్సతతగ్ం సతతం పుత్రాన్
పుత్రాన్ త్సతతం దీర్ఘం దీర్ఘగ్ం త్సతతం పుత్రాన్ పుత్రాన్ త్సతతం
దీర్ఘం। సతతం దీర్ఘం దీర్ఘగ్ం త్సతతగ్ం సతతం దీర్ఘమాయు రాయుర్దీ
ర్ఘగ్ం త్సతతగ్ం త్సతతం దీర్ఘమాయుః। దీర్ఘమాయు రాయుర్దీర్ఘం
దీర్ఘమాయుః। ఆయురిత్యాయుః।౧॥ విష్ణుశ్చ శ్రియం దదాతు। పశుపతిః
పశూన్ దదాతు। కుబేరశ్చ ధనం దదాతు। సర్వా దేవతా అమృతం దదా
తు। అథ శ్రీకరంచ బహుపుత్రంచ। లక్ష్మీంచ కీర్తిం దదాతు। తతస్స
లక్షణగ్ం సుభద్రంచ। వాయువేగాస్తురంగమత్తగజా స్సుఖాసంచ।
సుకృతారోమాగణః సుజనస్సుపోషణః మాసేమాసే సఫలమాదిత్యో
దద్యాత్। తేజో దద్యాచ్చంద్రికళాంచ। మంగళస్సుమంగళంచ బుధ
శ్చ దీర్ఘబుద్ధించ మంత్రిమంత్ర రహస్యంచ। శుక్రస్సౌఖ్యంచ శని
శ్శాంతంచ। రాహూ రాజ్యంచ। కేతునా ప్రబలగ్ం సహస్రగావో విభవం
భవంతు భవతాం దీర్ఘమాయురైశ్వర్యమాధిపత్యం। స్వస్తిసర్వే గ్రహాః

సునక్షత్రాశ్శుభ ఏకాదశస్థాన ఫలదాయకాః ప్రసన్నాస్తా సుముహూర్తా స్సుప్రసన్నా వరదా భవంతు చిరంజీవ...భవ ౹

దేవస్యగృహే మునయోవసంతి దేవా వాంకవయః సాక్షి వాసః౹ దేవాఇదంమేసుమనస్యమానా ఐవిదేవాపసశ్రా కీర్తిమాయుః౹ అగ్నిరివశుచిర్భవ, ఆదిత్యఇవ తేజోభవ, విష్ణురివ శ్రీమాన్భవ, బ్రహ్మేయురాయుర్భవ, ధాన్యం-ధనం-పశుం బహుపుత్ర లాభగ్ం,శతసంవత్సరం దీర్ఘమాయుః॥ చిరంజీవ...భవ॥ ౩॥

జగదేకవీరం, ఉదధిగాంభీర్యవీరమ్, మేరురివధీరమ్, సర్వకళాపారవారమ్, అన్యభవతామ్, వహ్నిస్సుపూతమ్, సువంశాభిజాతమ్, సదాచారపూతమ్, ఉచ్చ్రయోపేతమ్, సత్యశ్రీసమేతమ్, త్రిభువనాఖ్యాతం, దిగంతవిశ్రాంత కీర్తిమనంత విభూతిమ్, యావదాచంద్రార్కంవంశాభివృద్ధయే, అశ్వగజోరథాం దోళికావాహనఛత్రచామర సుభటాః పరివారాః, యస్యైవంక్షేమ స్థైర్యబలంచ ! స్థైర్యంబహవః పుత్రాః పౌత్రబలంచ। యువాంవధూవరాభవతాం భూత్యైభవతాం నిరంతరందీర్ఘమాయుః ! చిరం...భవ॥ ॥ ౭ ॥ ఇమేః శ్రితమేవద్మహాస్తే సుగంధేవక్షస్థలైః పుణ్యాజాయమానైః ప్రమోదమానై రభిమన్యమానైః పుత్రైః పౌత్రైశ్శివర్ధతాందీర్ఘమాయుః। చిరం...భవ ౹౮॥ యదాశిషోవాచయేదధేంద్రో దేవానామధిపోగ్ని ర్ధిశాంజ్యోతిషాం యమోవైవస్వతః పితౄణాంనిర్ ఋతిర్యాతు ధానానామపాం వరుణోధిపతిఃకుబేరఃఈశానాం గణానాంవాక్ బ్రహ్మ ఋషీణాం జమదగ్ని స్తస్మాదాహు స్తయోపుత్రాః పౌత్రాన్వశూన్ యజమానాయ రయిమాదేహి శతమితిసంవత్సరందీర్ఘమాయుః। చిరం...భవ॥ ౭॥శ్రియందద్యాత్సదారోగ్యంశోభాంపుష్టింతథాయశః।ధాన్యంధనంపశూన్పుత్రానాయుష్యం శతవత్సరమ్॥చిరం...భవ॥౧౦॥సంపత్కరంభ వేత్ పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిస్స్యా దిత్యేవంమనురబ్రవీత్ । యదాగ్రేదేదో జాతోహేరంబః॥ సదేవస్సుమతిందదాతు । యథాభూయాద్విశ్వస్రుజే । ఆయుష్యంచ ఆరోగ్యం విష్ణోర్యశ్రేయః। భూయతేస్మాకమహార్పతిః। పరమేశ్వరోయదా

భూత్యైరిభూతిమార్గ అమానష్టభోగాంశ్చభోగాదిం॥ ఏవం ప్రవదత్యాత్ ఉపదేవాత్సద్య స్సుమాంగల్యాం సుసంపదోజాయంతే । భాస్కరఓజో ఇందుర్యశః । కుజో హ్యారోగ్యం । బుధః ప్రజ్ఞా జీవ్యావిద్యావృద్ధింశుక్రో దీర్ఘజీవంచ మందశ్శాంతం వ్రియోదంతమో గ్రహాణ వేతాని ఫలాని ప్రదిశేయుః గంగాదీపేమాని సర్వతీర్థానిప దేశదే మంగళప్రదానిభవేయుః । అనస్తా కాలః పుత్రో ప్రపౌత్రో ... సను పతాక ... మస్యాత్ । ఇమాదంపతీ చిరంజీవ... ...భవ ౧౧ పుత్రైశ్చ పౌత్రైర్భృతాలక్ష్మీః ధన ధాన్య యుతం ... భూయాసుస్తే నిరంతరమ్ చిరంజీవ ...భ-॥ ౧౨ ... పుత్ర ... ప్రాస్తు పశుపుత్త్రోర్యై భవంతువః । వ్యాధినాశహీనందేహం । గేహంస్వర్ణాద్యలంకృతమ్॥ చిరంజీవ ...భవ ॥౧౩॥ నిత్యాధినాశరీరేణ మనసాచనిరాధినా । పూరియన్నర్థినామాశా స్త్వంజీవశరదాంశతమ్। చిరం...భవ॥ ౧౪॥ కాంతిస్తేజో యశస్సత్యం యుద్ధేదోర్బలముత్తమం॥ భూయాసుస్తే మహావిష్ణోః కృపయాపరయాసదా। చిరంజీవ...భవ॥౧౫॥ దీర్ఘాయుష్యాధసత్యేన యశసాపిదిగంతరే। తేజసాచబలేనాపి చిరంజీవ...సుఖీభవ॥ ౧౬॥ రవిశ్చంద్రస్తథాభౌమో బుధోదేవ గురుస్తథా । శుక్రశ్శనిస్తథా రాహుకేతూ సంతు సుఖప్రదాః॥ చిరంజీవ...భవ॥ ౧౭॥ గృహేతే సంపదస్సంతు। నిత్యశ్రీరస్తుతేసదా । మంగళానిచనిత్యాని । వర్ధంతాంమందిరేచతే ॥ చిరం-భవ॥ ౧౮॥ ఛత్రచామరసంయుక్తాః దాస్యస్త్వాంవృణ్వతాంసదా। గజాంతమహదైశ్వర్యం భూయాచ్ఛ్రీవిష్ణుసేవయా॥చిరం...భవ॥ ౧౯॥ ధనం కనకవస్త్రయో విపుల దాసదాసీజనం మదేభ భటఘోటకం రథసమేతసేనాయుతం । భవేన్మురరిపుప్రియా చతురలోచనో పాంతయోర్నిరీక్షణవశాత్తవప్రచురకోటి సంఖ్యాధనం॥ చిరం...భవ॥౨౦॥గృహం కనకశోభితం వదనమస్తు విద్యోజ్వలం। వపుశ్చల విరాజితం హృదయమస్తుసత్వాంచితం। భవంతుతవశత్రవోభువితుకాందిశీకాఃపరంసుహృజ్జన సమాగమం భవతుతే సదాహర్నిశం ॥ చిరం...భవ॥ ౨౧॥ కల్యాణాన్యనిశంభవంతుభవనే శ్రీవేంకటేశప్రభోః । ప్రేమాస్తుత్వయిరామచంద్రకరుణా సంవర్ధతాంసర్వదా । శ్రీమచ్చంద్రధర ప్రసాదమహిమా

త్వయ్యస్తు నిత్యంసుహా [illegible] లక్ష్మీ [illegible] త్వంతసం
ప్రీణితః॥ చిరం... భవ॥ ౩౩॥ [illegible] కోగ్ర
మ్యపేథతాం। పీడ్యం [illegible] యుక్తం [illegible] తాం।
శ్రీలక్ష్మీస్తనకుచ కుంకుమాంకితని [illegible] కీర్త్య
రోవిదిశతు ప్రాప్తి [illegible] చిరం... భవ [illegible]
గళం ప్రియపక్షా [illegible] సముద
క్షీరోదసీరోపమా [illegible] తీక్ష్ణతా
వాచాలత్వమమేయమస్తు విజయం [illegible] చిరం...
భవ॥ ౩౫॥ వృషాకపాయ్యా ప్రియవల్లభ [illegible] భోగాంచిత దివ్య
దేహః। వినాయకోఽయస్య మహాన్ప్రియో [illegible] దీర్ఘాయుషం పుత్రి
యుతంచకుర్యాత్॥ అ [illegible] వృషాకపీతి నై
ఘంటికప్రామాణ్యాత్ - హరః [illegible] - వృషాకపేః - అపత్యం
స్త్రీ వృషాకపాయీ (సూ) వృషాకప్యగ్నికుసిత కుసీదానాముదాత్త ఇతి
ఐ - ఆదేశో జీవచ ప్రియశ్చాసౌవల్లభః ప్రియవల్లభః వృషాకపాయ్యాః
ప్రియవల్లభః। వృషాకపాయీప్రియవల్లభః, శ్రీమదాదినారాయణః -
గౌరీప్రియశ్చేత్యపిధ్వనిః - శ్రీవృషాకపిః శ్రీమన్నారాయణ ఇత్యాక్రాంతా
యాం - అనంతభోగాంచితదివ్యదేహః - అనంతః - శేషః - తస్యభోగః - కా
యః - తస్మిన్ - అంచిత - దివిధవం దివ్యం దేహం - యస్య - సః - [illegible] - నవి
ద్యతే - అంతోయేషాంతే - అనంతాః - భోగాః ఘనాంత ఇతిభోగాః
తైః - అంచితం పూజితం - దివ్యం - దేహం - కాయం యస్యసః - ఇతిధ్వనిః
వీనాం - పక్షిణాం నాయకోవినాయకః - గరుత్మానిత్యర్థః - లంబోదర
శ్చేతిచధ్వనిః - యస్యపరమేశ్వరస్య మహాన్ - ప్రియః ప్రేమవిషయః -
అసౌపరమేశ్వరో నారాయణః సదాశివశ్చ, త్వాం, భవంతం, దీర్ఘాణాం,
ఆయుర్యస్యసః, దీర్ఘాయుః, తం, [illegible] క్తం, పుత్రీశ్చపుత్రాశ్చపుత్రాః
తైర్యుతం, సంతతం, బహుపుత్రీ పుత్రికాసంయుతం, కుర్యాదిత్యాశీ
ర్వాదః॥ ౩౬॥ అత్రశబ్దశక్తిమూలో వాచ్యార్థశాయివ్యంగ్యః, నతు
శ్లేషః విశేష్యస్య శ్లిష్టత్వాత్॥ శ్లో॥ వాహీకృత మహాధేను గణాధిప

వినాయకౌ। భవతాంభవతాం భూత్యై పార్వతీపరమేశ్వరౌ॥ అస్యార్థః॥ పార్వతీం పాతీతి పార్వతీపః, రమాయాః, ఈశ్వరోరమేశ్వరః, పార్వతీపశ్చ. రమేశ్వరశ్చ పార్వతీపరమేశ్వరౌ, తౌ, కీదృశావిత్యాకాంక్షాయాం వాహీకృత మహాధేను గణాధపవినాయకౌ, ధేనూనాంగణః, ధేనుగణః మహాంశ్చాసౌ, ధేనుగణశ్చ మహాధేనుగణః, మహాధేనుగణస్య, అధిపః, మహాధేనుగణాధిపః, వృషభ ఇత్యర్థః, పినాం, పక్షిణాం, వినాయకః, గరుడ ఇత్యర్థః, వాహౌ, సంపద్యమానౌకృతౌ వాహీకృతౌ, వాహీకృతౌ మహాధేనుగణాధిప వినాయకౌ, యాభ్యాంతౌ, వాహీకృత మహాధేనుగణాధిప వినాయకౌ। తాదృశవిశేషేణ విశిష్టౌ, హరిహరౌ, భవతాం। యుష్మాకం భూత్యై ఐశ్వర్యాయ భవతామిత్యాశీర్వాదః చిరంజీవచిరంజీవ సుఖీభవసుఖీభవ ॥౨౬॥

అథ దేవలోకే కింత్వముష్మిన్। తేజోరూపంద్రష్ట్వా। దేవా ఋషయః। ప్రపచ్ఛురిదంబ్రహ్మా। అథబ్రహ్మాబ్రవీత్। శృణ్వంతు దేవా ఋషయః। పరమానందరూపేస్మిన్ స్వర్గోలోకోస్వర్ణమయః। తస్మిన్ కల్పవృక్షోమణిప్రభః। తటిత్ప్రభః। సోమసూర్యప్రభః। నానావర్ణసుపత్రః। శాఖేశాఖేసువర్ణభమ్। శాశ్వతవర్ణందివ్యరూపంచ। సువర్ణోరక్తమయః।సమృద్ధోఽమృతఫలః। సులక్షణోవేదోఽసౌకరతరుర్నామ యుష్మాన్ పాతుఅమూన్ పాతుసర్వాన్ పాతు ఆత్మస్యైవంచింతయేత్॥ ప్రజాపతిః ప్రజామాయుర్వర్ష శతందదాతు। విష్ణుశ్చశ్రియందదాతు। పశుపతిః పశూన్దదాతు।సర్వాదేవతాఅమృతందదాతు।అథశ్రీకరంచ బహుపుత్రించ లక్ష్మీశ్చ కీర్తిందదాతు।తదస్యలక్షణం సుభద్రించ మాంగణం। సుశీలస్యపోషణం। మాసేమాసేసఫలమాదిత్యోదద్యాత్తేజోదద్యాచ్చంద్రశ్చేతోబలంచ-మంగళస్సుమంగళంచ బుధశ్చదీర్ఘ బుద్ధించ। జీవ మంత్రిరహస్యంచ।శుక్రస్సౌఖ్యంచ। శనిశ్శాంతించ। రాహుశ్చారాజ్యంచ కేతునాప్రబలగ్ం సహస్రగావోభవంతిభవతాం దీర్ఘాయురైశ్వర్య మాధిపత్యమ్। యుష్మాకం భూయాత్ చిరంజీవ ...భవ॥ ౨౭॥

ఇత్యాశీర్వచనప్రకరణస్సమాప్తం.

అథ మహదాశీర్వాదః.

1. మహద్భ్యోనమః స్వస్తి మంత్రార్థాః సత్యాస్సఫలా స్సం త్వితి భవంతో మహాంతోను గృహ్ణంతు ॥

2. అనయోర్దంపత్యో శ్శిశోశ్చ యథోక్తం దీర్ఘాయుష్యం భూయాదితి...భవం...తు ॥

3. అస్మిన్ ముహూర్త స్సుముహూర్తో భూయాదితి భవంతో మహాంతోను గృహ్ణంతు ॥

4. ఏతల్లగ్నా పేక్షయా ఆదిత్యాదీనాం నవానాం గ్రహాణాం శుభస్థానఫలావా ప్తిర స్త్వితి భవంతో...గృహ్ణంతు ॥

5. శ్రీమాతాం తత్రభవతాం మహతాం భూసురాణాం శ్రీమ త్పాదార విందమూలే కృతప్రణామా కృతాంజలిపుటా వివాహ దంపతీ । శ్రద్ధావంతౌ, మేధావంతౌ, ప్రజ్ఞావంతౌ, ధారణావంతౌ, బహుపుత్రవంతౌ, బహుమిత్రవంతౌ, బుద్ధిమంతౌ, బుద్ధిమంతౌ, ధన ధాన్యసమృద్ధి వంతౌచ భూయాస్తామితి భవంతో...గృహ్ణంతు ॥

6. ఇమౌదంపతీ సుఖాలింగితాంగౌ, దయాభాగపాంగౌ, విశు ద్ధాంతరంగౌ, జితాసత్ప్రసంగౌ, కృతాకృత్యభంగౌ, విహాహాను షంగౌ, శుభాత్మీయలింగౌ, గుణాధిక్యంతు గౌచ భూయాస్తామితి భవంతో...గృహ్ణంతు ॥

7. ఇమౌదంపతీ సువాసనౌ, సుమనసౌ, సువర్చసౌ, నిరంతర విధిహుత జాతవేదసౌ, నిజతను ప్రభాతి రస్కృత తమసౌ అవిరత నవనవదృశ్యమానవపుషౌ, హేలావిలసితవచసౌ, మాలాలంకృతశిరసౌ, వేలావిరహితయశసౌచ భూయాస్తామితి భవం...తు ॥

8. అనయోర్దంపత్యోః...కైరవణీ చంద్రమసోరివ, కోకవటలీ సూర్యయోరివ, చాతకమండలీ మేఘయోరివ, పికిసుందరీ మా కంద యోరివాన్యోన్యం ప్రీతిరవిచ్ఛిన్నా స్త్వితి భవంతో ... గృహ్ణంతు ॥

9. అనయోర్దంపత్యోః...అస్య దేవ దేవస్య, అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకస్య, సంసారతాపాధిక పరిశ్రాంత నిజజనసంతాప

హారణ చరణాతపత్రస్య, పంచబాణతూణీరసదృశ జంఘాద్వయస్య, కరికరభ పీనవృత్తాయత రూద్వయస్య, కుండలీ పతిభోగసన్నిభ కరమండిత దోర్దండస్య, శ్రీవత్సకౌస్తుభాది విలసత్పీన దృఢవిశాల వక్షస్థలస్య, మణిమయ మకరకుండలాలంకృత కర్ణద్వయస్య, అకలంక పూర్ణశశాంక బింబమివ సుందరముఖారవిందస్య, ప్రణతజన సంప త్కర పరమ కరుణాకటాక్షవీక్షణస్య, ఇంద్రనీల సమానదివ్యదేహస్య, వైదేహీసహిత శ్రీరామచంద్ర ప్రసాదా దాయుష్మత్సుగుణానేక బహుసుపుత్రా వా స్థిర స్త్వితి భవంతో ... గృహ్ణంతు ॥

10. అనయోర్దంపత్యోః బృందారక వరకందర్పజిత అరవింద ప్రభవసనంద ప్రథిత మునీంద్ర ప్రభృతికవందిప్రియ తమబృందస్తుత శుభశీలః । సత్యవ్రతగత వేగవతీసరిదుత్తర తటకాంచీ విలసదనంత సరోవర విశ్వసృగుత్తర వేదికృతసద్వరనుత హస్తిమహీధర మస్తుమణీ కృత నిస్తులమహిమ హిరణ్మయీ పుణ్యకోటీవిలయః ప్రవిమల మదమోద వేధోవిహిత హయమేధో ధృతమధురవపానిరుపమ పరిమళ పరిహాసవదనో భగవాన్ దేవాధిరాజో భగవాన్ (మహారాజ వరదరాజో) నిరంతరం శ్రేయఃప్రదో భూయాదితి భవంతో ... గృహ్ణాతు ॥

11. ఇమాదంపతీ అనుపద విజృంభమాణ మహాసంప ద్విశేష తోషితయా । ప్రతిదినం కాలత్రయేపి సముద్ఘోష్యమాణ పటహా, పణవా, వల్లకీ, ఝల్లికా, మండుక, విక, క్రమగంధా కాహళి, సరళీ, మురళీ, నిస్సాణ భేరీదుందుభి, శంఖ, శృంగ, మృదంగ, వంశోద్ధా భుజ, మడ్డుక, డిండిమ, డమరుకి, నిధకా ఢక్కా, ఝక్కా ధక్కలి బంభా టిమిరదర్దర, ఝర్ఝర, ఘర్ఘర, విపంచీ పారంగీప్రముఖానంద మాంగళికవాద్య సంపూరిత జయా, క్వచన, ధణాం ధణాం క్వచి ఝణాం ఝణాం కాపి బంభుంబంభుం క్వచిడుండుం, క్వచిధింధిం, క్వచి త్కణకణ, క్వచిఝణ, ఝణ, ఝణ, క్వచిఝుర్ఝుణాం ఝుర్ఝుణా మిత్యాది శ్రుతి సుభగంభావు కని ధ్వానదస్వస్య మానగెహాంకణా, నిత్యోత్సవ కోలాహల సామాజిక మనోరంజక అప్సరోగణధిక్కాది

తస్కర, ధైర్యవిజయ, ధ్వజాయత, నావయుపసుస్వర, విద్యుల్లతా సందోహ సందేహ సందాయీ, మనోజ్ఞనాసుందరీ, క్రీడాన త్రినసాభి నయ ధిక్త్రాం, ధిక్త్రాం, దిరుసదు, లకర్ఘుణః ఝణఃతాం - తద్ధిమి ధిమితాం, తద్ధిమి ధిమితాం మిత్యాక, సపాడయుపఖ, గాంధార, - షడ్జమధ్యమధైవత, పంచమాఖ్య, సప్తస్వర సంయుక్త, సంగీతశ్రవణ, సంపూర్ణానందాచ, భూయాన్నామితి, శ్రీమంతో, ధీమంతో, భూమంతో, భవంతో, మహాంతోను...గృహ్ణంతు ॥

12. ఇమౌదంపతీ వాణీవిరిఞ్చావివ వర్ధితానురాగౌ పార్వతీ పరమేశ్వరావివ పరస్పర ప్రణయరసభరభరితౌ కమలాకమలలోచనావివ కలిత కరుణాకటాక్షౌ, ఇంద్రాణీ మహేంద్రావివ, ఇదం మానౌ రతికందర్పావివ, అతిసుందరతాదర్శౌ, సీతారామావివసిద్ధ మనోరథౌ, రుక్మిణీకృష్ణావివ రూపశాలినౌ, ప్రభావప్రభావంతావివ అవినాభావవంతౌ, లోపాముద్రా కుంభసంభవా వివలోక పావనా లోకౌ సావిత్రీ సత్యవంతావివ సత్యసంధౌ దమయంతీ నళావివ, దేదీప్యమాన దివ్యదేహౌ, అరుంధతీ వసిష్ఠావివ శ్రుతిస్మృతిగోచర నిత్య నైమిత్తికాది నిఖిల కార్యానుష్ఠానపరౌ, అతిధన్యా, అధన్యం మన్యా, ప్రతిష్ఠితపాత్ర ప్రతిపాదితకన్యా, ఊరీకృతసౌజన్యా, దూరీకృత, దౌర్జన్యా, మహితజనమూర్ధన్యా, బహుపుణ్యా, బహుగణ్యా, బహులావణ్యా, బహువైచక్షణ్యా, బహుదాక్షిణ్యా, అశ్రితశరణ్యా, విహితభగవత్ప్రావణ్యా, విదితవేదప్రామాణ్యా, నిత్యతారుణ్యా, భృత్యకారుణ్యా, కమనీయకరచరణారుణ్యా, విబుధాగ్రగణ్యా, బహుధావరేణ్యా, వివిధవిహారారణ్యా, బహుపుష్టా బహుదృష్టా సుశ్లిష్టా అక్లిష్టా అరుష్టా అనష్టా అకష్టా అభ్రష్టా విబుధతోషణా విగతదూషణౌ మహిత భూషణౌ శత్రుభీషణౌ పాపశోషణౌ ధర్మపోషణౌ శాంతౌ దాంతౌ కాంతౌ క్షాంతౌ అపరిభ్రాంతౌ అపరిశ్రాంతౌ విదిత వేదాంతౌ విగతమోహాదాంతౌ విహిత ఖేదాంతౌ బహుపుత్రౌ బహు మిత్రౌ బహుసత్యౌ శుభవక్త్రౌ సుచరిత్రౌ శుభనేత్రౌ కమనీయగాత్రౌ రమణీయగోత్రౌ అధీతాఽఖిలశాస్త్రౌ జైత్రౌ దళీయాం సాగళీయాం సౌ.

బలీయాంసౌ పటీయాంసౌ ద్రఢీయాంసౌ సజ్జనసేదీయాంసౌ దుర్జన దవీయాంసౌ పరిహృతపాపీయాంసౌ శ్రేయాంసౌ భూయాంసౌ ప్రేయాంసౌ భూయాస్తామితి శ్రీమంతో ధీమంతో భూమంతో భవంతో మహాంతోను గృహ్ణంతు ॥

13. సతతమపరిమితశౌర్య శాశ్వతపదనిత్యమంగళ విశిష్టావాగ్విశేష వస్తువాహన నిరంతరశోభన పరంపరావాప్తి నిరంతరారోగ్య బలవృద్ధి విజృంభమాణబాహు గజశిలపోతవృద్ధివాక్సిద్ధి శతాయుర్ధన కనక వస్తువాహన గజతురగానేక సకల శాస్త్రమైత్రీకరణ చతురంగసేనా సన్నాహన ఛత్రచామర మణి భూషణాది యుక్తోభూత్వా దంపత్యోః అవిచ్ఛిన్న ప్రీతిద్వారా మార్కండేయవ దీర్ఘాయుష్మంతౌ భూయాస్తామితి భవంత శ్శ్రీమంతో మహాంతోఽను గృహ్ణంతు ॥ తథాస్తు ॥ 14. (మహద్భ్యోనమః) శ్లోకార్థాస్సత్యా స్సఫలాస్సంత్వితి భవంత శ్శ్రీమంతో మహాంతోను గృహ్ణంతు ॥ 15. అనయోర్దంపత్యోః ప్రీతిరవిచ్ఛిన్నా స్త్వితి భవంతో...తు, తథాస్తు॥ 16. అనయోర్దంపత్యోః గృహస్థాశ్రమ ధర్మకర్మనిష్ఠాగరిష్ఠత్వంభూయాదితి భవంతో...తు,తథాస్తు॥ 17. ఇమౌదంపతీఅన్యోన్యప్రీతియుక్తౌసాలంకారౌ సంతానసంపత్సమృద్ధౌ కీర్తిమంతౌసుఖభాగినౌభూయస్తామితిభవంతో...తు, తథాస్తు॥ 18.ఇమౌ జాయాపతీవాణీ హిరణ్యగర్భావివపూజ్యౌ లక్ష్మీనారాయణా వివపూర్ణానందౌ గౌరీశంకరావివ నిత్యావపాయౌ అరుంధతీ వసిష్ఠావివతపస్సమృద్ధౌ సీతారామౌసకలభోగభాగ్యోపేతౌ శచీశక్రావివ సఫలమనోరథౌ అనసూయాత్రిఇవ పాతివ్రత్యసత్యశౌచపరాయణౌ చిరాయుష్మంతౌ ధనకనకవస్తువాహన పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిమంతౌచ స్యాతామితి భవంతో...తు, తథాస్తు॥ 19. గురు దేవతాప్రసాదేన నిరుపద్రవౌనిరోగౌనిర్వ్యసనౌ నిర్దుఃఖౌ భగవద్భక్తి భాజౌ స్యాతామితి భవంతో...తు, తథాస్తు.

20. సర్వ ముహూర్తానంతరం కర్తవ్యాశీర్వాదః॥ అస్మిన్ ముహూర్తే లగ్నహోరాద్రేక్కాణ నవాంశ ద్వాదశాంశాదిసమయేషు

యేయేగ్రహాః యజమానస్య జన్మనక్షత్ర జన్మరాశి వశాత్ నామ నక్షత్ర నామరాశి వశాచ్చ శుభేతరస్థానేషుస్థితాః తేషాంగ్రహాణాం శుభఫలదాతృత్వం భూయాదితి భ...తు। 21. యేయేగ్రహాః శుభ స్థానేషుస్థితాః తేషామత్యంత శుభఫలదానేన నానుకూలాభవంత్వితి భవ...తు. 22. అనుష్ఠితమేతల్లగ్నంచ సకలదోష విరహితం శుభబల కలితంచ సుఖప్రదం భూయాదితి భ...తు॥ 23. యచ్చయజమాన హృదయం యేచయజమానాను బంధినః సర్వేపి భగవత్ప్రసాదేన కల్యాణాభి సంధయః కల్యాణ భాజశ్చ భవంత్వితి భ...తు॥ 24. యద ప్యస్మిన్ మహోత్సవే యత్కించిదపశబ్దితం యాజకానాంయచ్చా శ్రావివరుమంజనైః యచ్చశృత మశ్లీలంవా తత్సర్వ మపిపురాణ ఘోషేణ బ్రాహ్మణాశీర్వచన బలేనచ శాంతకలుషం సుమంగళం సుశ్లీలంశ్రావ్యంస్వస్తికృచ్చ భూయాదితి భ...తు॥ 25. వసిష్టవాలఖిల్య విశ్వామిత్ర వైశంపాయన దక్షకాత్యాయన కౌడిన్య గౌతమాంగీరస పరాశరవ్యాస వాల్మీకి భరద్వాజ శుకశనాక సనత్కుమారజాబాలి బాదరాయణ కుంభసంభవ నిత్యతపోమతంగ కౌండిన్యశండిల శాండి ల్యనాచికేత వృషభమందారపాల కపిలకర్ణగాంగేయ విభాండకాదీనా మాయురారోగ్యకరాశీర్వచన పాత్రస్త్వంభూ... తు॥ 26. సంతత శ్రీరస్తు సమస్త సన్మంగళాని భవంతు ॥ తతస్సభాంప్రతిసాష్టాంగం ప్రణమ్యమంత్రాక్షతాన్ ప్రతిగృహ్ణీయా దితి దేశ కులాచారాను రోధేన సంప్రదాయ వరిపాట్యాను వర్తివేదిక్ ॥

స్వస్తిమంత్రార్థాస్సమాప్తాః.

అథ వధూగృహప్రవేశః.

జ్యోతిషఫలగ్రంధే॥ శ్లో॥ వివాహమారభ్య వధూప్రవేశోయుగ్మేతిథౌ షోడశవాసరాంతే।పంచాంగశుద్ధిశ్చ దినంవినాపి తిథౌనసద్గోచరగేపికార్యః॥ వధూవరౌ బంధుభిస్సహ స్వగృహంగత్వా ఆచమ్య ...ఏవం...ప్రీత్యర్థం దంపత్యోః ఆయుష్యాభివృద్ధ్యర్థం నూతన వధూ గృహప్రవేశాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం సహ స్వస్తిపుణ్యాహ వాచనం కరిష్యామినమః । ఆదౌనిర్విఘ్నేనపతి

సమాప్త్యర్థం శ్రీమహాగణాధిపతి పూజాం కరిష్యామి॥ గణాధిపతి పూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కృత్వా॥ ఏవం...ర్థం మమపత్న్యాః ప్రథమ గర్భాదినసర్వసౌభాగ్యసిద్ధ్యర్థం గర్భాధానాఖ్యం కర్మకరిష్యామి॥ ఉత్తరోపరః॥ శ్లో॥ ఐరుహోష్యస మధాపి...దీర్ఘాయుష్మం చాజ్ఞపః॥ అథ సమావేశన ముహూర్తస్సు ... అస్తు॥ దక్షిణోపరః - అథ ఫల ప్రదానాని కరిష్యామి ఫలంపుష్పం...ప్రయచ్ఛమే॥ శ్రీలక్ష్మీనారాయణ ప్రీతయే ఇదంఫలం తాంబూలం సదక్షిణాకం...నమమ॥ అథ పూర్ణకలశద్వయ పూజాం కృత్వా॥ కనక్యాంకడియుం పలే నిక్షిపేత్॥ శ్లో॥ దేవేంద్రాణినమస్తుభ్యం దేవేంద్రప్రియభామినీ। వివాహం భాగ్యమారోగ్యం పుత్రలాభం చ దేహిమే॥ ఆశీర్వాదః - తత నీరాజనమ్॥ (వీ-ఉ-మా-గ్ర).

వధూగృహప్రవేశ స్సమాప్తః.

అథ నూతనగృహప్రవేశః.

శ్లో॥ పంచాంగశుద్ధిదివసే చ దత్తారాబలాన్వితే। నిష్పంచకే సులగ్నేచ క్రూరదోషాదివర్జితే॥ ఇతి జ్యోతిశ్శాస్త్రోక్త శుభముహూర్తంవిచారయేత్. అథ ప్రయోగః॥ శుభమస్తు॥ శ్లో॥ యస్మైవ్రా నామరూపాభ్యాం...మహాగణేశాయ నమః। ఆచమ్య...ఏవం...శుభ తిథౌ దంపత్యోః ఆయురారోగ్యాభివృద్ధ్యర్థం నూతన గృహప్రవేశాఖ్యం కర్మకరిష్యమాణ ప్రసంగత్వేన తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం। మహాజనైస్సహ స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కరిష్యామి॥ ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం। శ్రీమహాగణాధిపతిపూజాం కరిష్యామి॥ గణాధిపతిపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కుర్యాత్॥ ఏవం...ర్థం గృహప్రవేశాఖ్యం కర్మ కరిష్యామి। గృహస్యప్రాగ్భాగే రంగవల్ల్యా ద్యలంకృత్య నూతన వస్త్రేణ శ్వేతతండులేన సహాయంటపంనిధాయ॥ పూర్వోక్తమేవవాస్తు పురుష ఇంద్రాద్యష్ట దిక్పాలక సహిత వాస్తుపూజాం కరిష్యామి॥ పూర్వోక్తమేవ వాస్తు పురుష మింద్రాద్యష్ట దిక్పాలకా నావాహ్య॥ తతో ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాంసమర్పయామి॥ ఏవం ...ర్థంవాస్తు హోమంకరిష్యామినమః॥ షట్పాత్రప్రయోగః। తతఃదేశా

చారేణవాస్తు హోమం సమాపయేత్ ॥ అథ కేశవాదిహోమంసమాపయేత్ ॥ బ్రహ్మాణంపూజయేత్ ॥ అథ పూర్వోక్తమేవ ప్రదక్షిణం కుర్యాత్ ॥ అథ బ్రాహ్మణాన్ భోజయేదపూపైః స్వస్తిభిర్ధనేనేతి వస్త్రాలంకారం దద్యాత్ ॥ అథ ఫలప్రదానాని కరిష్యామీనమః ॥ శ్లో॥ ఫలం...ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇదంఫలం...నమమ ॥ అథాశీర్వాదః ॥ శ్లో॥ సమ్యక్ఛ్రీః పరివర్ధతామధిశత ఛ్ఛాన్దాయుషే శ్శ్రీధరా మారోగ్యం ధనధాన్యగోసుతశతం సంవర్ధతాం సర్వదా ॥ పుత్రాః పౌత్రయుతాః ప్రపౌత్రసహితాః పౌత్రాశ్చ భూమండలే స్వైశ్వర్యార్థేన రాజయాధ నివసైర్వర్ధం త్వపత్యానితే ॥ ఇత్యాశీర్వాదః ॥ గృహప్రవేశ కాలే వాస్తుహోమం నకుర్యాదితి ॥ దేశాచారేణ కార్యం నూతనగృహమందు వాస్తుహోమం కూడదని కొందరు శిష్టులు విడిచివేసిరి.

నూతనగృహప్రవేశస్సమాప్తః.

ఆబ్దిక ప్రయోగః (అపరాహ్ణేద్ధృతమ్).

ఆమశ్రాద్ధం పూర్వాహ్ణేతాప్వహ్నః ॥ కర్తాస్నాత్వాచమ్యదీపారాధనంకృత్వా ॥ గృహభూభాండ ఆత్మనివస్త్ర దేహాస్థల శుద్ధ్యర్థం పుణ్యాహంకుర్యాదితి కమలాకరభట్టః ॥ అకరణే ప్రత్యవాయోనాస్తి ॥ విఘ్నేశ్వరపూజాం పుణ్యాహంకృత్వా ॥ ఆచమ్య... కేశవ... శ్రీకృష్ణాయ నమః ॥ పవిత్రంధృత్వా ॥ శ్లో॥ అంగుళ్యగ్రేణ నాసికాగ్రం సంపీడ్య పాపనాశనమ్ । ప్రాణాయామఇది ప్రోక్తం ఋషిభిః పరికల్పితమ్ ॥ శ్రీగోవిందశ్రీగోవింద శ్రీమహావిష్ణోరాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య అద్య బ్రహ్మణః - ద్వితీయపరార్థే - శ్వేతవరాహకల్పే వైవస్వత మన్వంతరే - కలియుగే - ప్రథమపాదే - జంబూద్వీపే - భరతవర్షే - భరతఖండే - మేరోర్దక్షిణ దిగ్భాగే - శ్రీశైలస్య ఈశాన్యప్రదేశే - కృష్ణాగోదావర్యోర్మధ్యదేశే - (శ్రీలక్ష్మీనివాసే) సమస్త దేవతా బ్రాహ్మణ సన్నిధౌ - అస్మిన్వర్తమానే వ్యావహారిక చాంద్రమానేన ... సంవత్సరే...అయనే...ఋతౌ...మాసే...పక్షే...తిథౌ...వాసరే ॥ (శ్రీవిష్ణునక్షత్రే) - (శ్రీవిష్ణుయోగే - శ్రీవిష్ణుకరణే - విశిష్టాయాం పుణ్యతిథౌ... ఏవంగుణ పుణ్యతిథౌ (ప్రాచీనావీతీ) యజమానస్యపితుః

(మాతుః) ప్రతిసాంవత్సరీక మృతాహేఖ్యాయ శ్రాద్ధం కరిష్యామి॥ కాలే అధికారసిద్ధ్యర్థం పరిమద్ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యామి॥ తండుల సహిత పరిమద్దక్షిణాం గృహీత్వా॥ శ్లో॥ సమస్తసంపత్సమవాప్తి హేతవ స్సముత్థితాపత్కుల ధూమకేతవః। అపారసంసార సముద్ర సేతవః పునంతుమాం బ్రాహ్మణపాదపాంసవః। ఆధివ్యాధిహరంనృణాం మృత్యుదారిద్ర్యనాశనమ్। శ్రీపుష్టికీర్తిదంవందే విప్రశ్రీపాదపంకజం। విప్రౌఘదర్శనాత్సద్యః క్షీయంతే పాపరాశయః। వందనాన్మంగళావాప్తి రర్చనాదచ్యుతంపదమ్॥ ఇత్యాత్మప్రదక్షిణత్రయంకృత్వా॥

ప్రా...తీ॥ పితుః (మాతుః) ప్రతిసాంవత్సరీకమృతాహేఖ్యాయ శ్రాద్ధంకర్తుం అధికారసంపద స్త్వితిభవంతో బ్రువంతు॥ ఇతిదర్భసహిత తిలోదకముత్సృజేత్॥ కర్తుం అధికారసంపదస్తు॥ పునః ఆచమ్య... ఏవంగుణ...పుణ్యతిథౌ ప్రా...తీ॥ పితుః (మాతుః) ప్రతిసాం... శ్రాద్ధే - శరీరశుద్ధ్యర్థం స్వర్ణ ధాన్య ఆజ్యకృచ్ఛ్రాణ్యాచరిష్యే॥ శ్లో॥ స్వర్ణం పవిత్ర...ప్రయచ్ఛమే॥ ధన్యంకరోషి దాతార...ప్రయచ్ఛమే॥ కామధేనో...ప్రయచ్ఛమే॥ స్వర్ణధాన్య ఆజ్యకృచ్ఛ్రత్రయ ప్రత్యామ్నాయ హిరణ్యదానం తుభ్యమహం సంప్రదదే (నమమ) ప్రాచీనావీతీ॥

...పితుః ప్రతిసాంవత్సరీకమృతాహేఖ్యామశ్రాద్ధే ... పితృపితామహ ప్రపితామహానాం...గోత్రాణాం...నాంప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం	...మాతుః ప్రతిసాంవత్సరీక మృతహేఖ్యామశ్రాద్ధేమాతృ పితామహీప్రపితామహీనాం...గోత్రాణాం...నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవరూపాణాం.

‡ (సవ్యం) పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞకానాం విశ్వేషాందేవానాంచ శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణోశ్చ (ప్రాచీనావీతీ)...పితుఃమాతుః ప్రతిసాంవత్సరీక మృతాహేఖ్యామశ్రాద్ధం సదైవం ఆమపార్వణ విధానేన సద్యః కరిష్యామిసమః॥

---

‡ (సవ్యం) సనకాదిత్యాది విశ్వేషాం దేవానామితిప్రాచీన పురోహితపాఠః అసాధుః ధర్మశాస్త్రే ద్రష్టవ్యం॥ దేశాచారేణగ్రాహ్యః॥

ప్రా...వీతీ...పితుః (మాతుః) ప్రతిసంవత్సరీక మహాలయ శ్రాద్ధే దర్భచ్ఛేదనం కరిష్యామినమః॥ ఇతి దర్భచ్ఛేదనంకృత్వా (సవ్యం) పురూరవార్ద్రవసంజ్ఞికానాం విశ్వేషాం దేవానాంస్థానేక్షణం దదామినమః॥ అస్తు॥

ప్రా...తీ॥ ...పితృపితామహ ప్రపితామహానాం... గోత్రాణాం ...నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణవాసు దేవ రూపాణాం స్థానేక్షణందదా మినమః॥ అస్తు॥

ప్రా...తీ॥ మాతృపితామహీ ప్రపితామహీనాం...గోత్రాణాం ... ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసు దేవ రూపాణాం స్థానేక్షణందదా మినమః॥ అస్తు॥

(సవ్యం) శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణోస్థానేక్షణం దదామినమః॥ అస్తు॥ శ్లో॥ అక్రోధనైశ్శౌచపరైస్సతతం బ్రహ్మచారిభిః। భవితవ్యం భవద్భిశ్చ మయా (త్వయా) చ శ్రాద్ధకర్మణి॥ గృహాంగణే గోమయేన మండలద్వయంకుర్యాత్॥ యథా॥ విశ్వేదేవార్థం విష్ణ్వర్థంచ ప్రథమ మండలం॥ పిత్రాద్యర్థం ద్వితీయం॥ (సవ్యం) విశ్వేదేవస్థానే గోమయే నచతురశ్రమండలంకృత్వా॥ ప్రా...తీ॥ గోమయేనవర్తులాకారమండ లంకృత్వా॥ హస్తం ప్రక్షాళ్య॥ సవ్యం...విశ్వేషాందేవానాం (విష్ణోశ్చ) పాద్యస్థానే ఆవాహనంనమః॥ పాద్యస్థానే ఆసనంనమః॥ పాద్యస్థానే అక్షతంనమః॥ పాద్యస్థానే గంధంనమః॥ పాద్యస్థానే పుష్పాణినమః॥ సకలారాధనైస్స్వర్చితంనమః॥ అస్తు॥ (ప్రాచీనావీతీ)

...పితృపితామహ ప్రపితామహా నాం ... గోత్రాణాం ... నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం.

... మాతృ పితామహీ ప్రపితా మహీనాం ... గోత్రాణాం ... నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసు దేవ రూపాణాం.

పాద్యస్థానే ఆవాహనంనమః॥ పాద్యస్థానే ఆసనంనమః॥ పాద్యస్థానే అక్షతంనమః॥ పాద్యస్థానే గంధంనమః॥ సకలారాధనైస్స్వర్చితం నమః॥ అస్తు॥ (సవ్యం) పురూరవా...దేవాః॥ స్వాగతంనమః॥ ఇతిదర్భం ఉత్తరదిగ్భాగే విసృజేత్॥ స్వాగతమిదం తే పాద్యందదామినమః॥

పవిత్రంత్యక్త్వా ॥ పాదాగ్రే ఆజ్యపూతంనమః॥ శ్లో॥ యదీచ్ఛసి మహారాజ సర్వతీర్థావగాహనం। విప్రపాద వినిర్ముక్తతోయం శిరసి ధారయ॥ శ్లో॥ నమోబ్రహ్మణ్య దేవాయ గోబ్రాహ్మణ హితాయచ। జగద్ధితాయ కృష్ణాయ గోవిందాయ నమోనమః ॥ పవిత్రంధృత్వా॥ విప్రపాదోదకం శిరసిధృత్వా॥ పునః పాద్యంనమః॥

(సవ్యం) పితృపితామహప్రపితామహాః (మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యః) స్వాగతంనమః॥ ఇతి దర్భందక్షిణభాగే విసృజేత్॥ ప్రా...వీతీ॥ పితృపితామహ ప్రపితామహాః...గోత్రాః...రూపాః మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యః...గోత్రాః...రూపాః॥

స్వాగతమిదంతే పాద్యందదామినమః॥ పవిత్రంత్యక్త్వా॥ పాదాగ్రే ఆజ్యపూతంనమః॥ (సవ్యం) శ్లో॥ యదీచ్ఛసి...శిరసిధారయ॥ నమోబ్రహ్మణ్యదేవాయ......నమోనమః॥ పవిత్రంధృత్వా॥ ప్రాచీనావీతీ॥ విప్రపాదోదకం శిరసిధృత్వా॥ పునః పాద్యంనమః॥ సవ్యం॥ శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో స్వాగతంనమః॥ స్వాగతదర్భముత్తరే విసృజేత్॥ ... స్వాగతమిదంతే పాద్యందదామినమః॥ పవిత్రంత్యక్త్వా ॥ పాదాగ్రే ఆజ్యపూతంనమః ॥ యదీచ్ఛసి......ధారయ ॥ నమోబ్రహ్మణ్య...నమోనమః॥ విప్రపాదోదకం శిరసిధృత్వా॥ పునఃపాద్యంనమః॥ కర్తాస్వయంచపాదౌప్రక్షాళ్య॥ నిమంత్రిత బ్రాహ్మణైః ఆచమనార్థం నారాయణస్మరణంకార్యం ॥ కేచిత్ దక్షిణహస్తేన నాసికం స్పృష్ట్వా దక్షిణకర్ణంస్పృశంతి॥ విశ్వేదేవాః ప్రాఙ్ముఖాః పితర ఉదఙ్ముఖాః విష్ణుః ప్రాఙ్ముఖః ఉపవిశ్య॥ సవ్యం॥ పురూరవా... దేవాఃవిష్టరం దదామి॥ ఉపవిశామః॥ ఇతి బ్రాహ్మణాః॥ ప్రాచీనావీతీ॥

...పితృపితామహప్రపితామహాః ...గోత్రాః...రూపాః	... మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యః॥...గోత్రాః...రూపాః

విష్టరం దదామినమః ॥ ఉపవిశామః ॥ సవ్యం ॥ శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో విష్టరందదామినమః॥ ఉపవిశామః॥ శ్లో॥ శ్రాద్ధభూమౌగయాంధ్యాత్వా ధ్యాత్వాదేవం జనార్దనం। తాభ్యాంచైవ నమస్కృత్య తతశ్శ్రాద్ధం ప్రవర్తయే ॥ ఆచమ్య ... ఏవంగుణ ... తిథౌ పితుః

(మాతుః) ప్రాతి సాంవత్సరీక మృతాహాఖ్యామ శ్రాద్ధే మండలాద్య ర్చనం కరిష్యామి॥ పా్రా...తీ॥ శ్రాద్ధకూర్చం గృహీత్వా॥ పితృస్థానే అద్భిర వ్రోక్ష్య॥ దర్భేణభూమింఖాత్వా॥ మృదంగృహీత్వా, తిలాన్ మిశ్రయిత్వా॥ శ్లో॥ తిలారక్షంత్వధసురాన్ దర్భాభక్షంతురాక్షసాన్। పంక్తివైశోత్రియోరక్షే దతిథి స్సర్వరక్షకః॥ ఇతి చతుర్దిక్షువికిరేత్॥ పితృస్థానే మండలత్రయం కృత్వా॥ సవ్యం విశ్వేదేవస్థానే (విష్ణుస్థానే) అద్భిరవోక్ష్య॥ విశ్వేదేవస్థానే చతురశ్రమండలంకృత్వా॥ విష్ణుస్థానే త్రికోణాకార మండలంకృత్వా॥ ఆమాదిద్రవ్య పదార్థేషు తూష్ణీం సంప్రోక్ష్య॥ శ్లో॥ పుండరీకాక్షగోవింద వాసుదేవజనార్దన। మయార్పిత మిదంద్రవ్యం పవిత్రంకురుసర్వదా॥ పుండరీకాక్ష పుండరీకాక్షాయనమః॥ సర్వే ఆమద్రవ్యపదార్థా శ్శుచయోభవంతు॥ పురూర...దేవాన్ ఆవాహయామినమః॥ పాదాదిమస్తకాంతం అక్షతాన్ వికిరేత్। ఇద మాసనందదామినమః॥ ఇదంతేక్షణందదామినమః॥ విశ్వేదేవస్థానే ద్వాదర్భాభూమౌ నిక్షిప్య తదుపరి అర్ఘ్యపాత్రద్వయ మాసాద్య॥ కూర్చేనప్రోక్ష్య ఉద్ధృత్యయవాన్ నిక్షిప్య - ఉదకంపూరయిత్వా॥ దర్భైఃపరిచ్ఛాద్య - అయంగంధః - ఇమానిపుష్పాణి - అయంకుశః - తనుపరికూర్చేన॥ ఉదకం నిధాయ॥ బ్రాహ్మణహస్తే కుశాన్ నిధాయ॥ ప్రథమార్ఘ్యపాత్రమాదాయ॥

పురూరవసంజ్ఞక విశ్వేదేవాః యవ్రోదకసహిత అర్ఘ్యోదకం దదామినమః॥ ఆర్ద్రవసంజ్ఞకవిశ్వేదేవాః యవ్రోదకసహిత అర్ఘ్యోదకం దదామినమః॥ అర్ఘ్యపాత్రద్వయ మన్యత్రనిక్షిపేత్॥ యవైరభ్యర్చ్య॥ భాగసహిత గంధందదామి॥ గంధస్యోపర్యలంకరణార్థం అక్షతాన్ దదామి॥ శ్లో॥ శీతవాతోష్ణ సంత్రాణం లజ్జాయా రక్షణంపరమ్। దేహా లంకరణం వస్త్రమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ ... విశ్వేదేవాః ధారణ ఆచ్ఛాదనార్థం (వస్త్రయుగ్మం) తుభ్యంమహం సంప్రదదే (నమమ) వస్త్రాభావే హిరణ్యంవాదద్యాత్॥ అలంకరణార్థం కుశఖండందదామి నమః॥ యుష్మదనుజ్ఞయా ప్రాచీనావీతీ॥ (అస్మత్పిత్రా) (అస్మన్మాతృ) ద్యర్చనం కరిష్యామినమః॥ (సవ్యం) తతః ప్రాచీనావీతీ॥

...పితృపితామహప్రపితామహాన్ ...గోత్రాన్ ...ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాన్॥

...మాతృపితామహి ప్రపితామహీః ...గోత్రాః ...ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవరూపాః॥

ఆవాహానంనమః॥ ఇతిమస్తకాదిపాదాంతం తిలాన్వికిరేత్॥ తతః ఆసనందదామినమః॥ క్షణందదామినమః॥ పితృస్థానే దర్భాన్నిధాయ॥ తదుపర్యర్ఘ్యపాత్రత్రయమాసాద్య॥ కూర్చేనప్రోక్ష్య॥ ఉద్ధృత్య॥ తిలాన్నిధాయ॥ ఉదకంపూరయిత్వా॥ ఉదకం...త్వా॥ ఉదకం...త్వా॥

శ్లో॥ పితృలోకనివాసిభ్యః పితృభ్యోస్తు నమోనమః।
ప్రద్యుమ్నరూపపితరః ప్రసీదంతు సదామయి॥

పితరం ప్రీణయామినమః పితామహం ప్రీణయామినమః ప్రపితామహం ప్రీణయామినమః॥

మాతరం ప్రీణయామినమః పితామహీం ప్రీణయామినమః ప్రపితామహీం ప్రీణయామినమః॥

అర్ఘ్యపాత్రేషుతిలాన్ నిధాయ॥ అయంగంధః॥ ఇమానిపుష్పాణి॥

అర్ఘ్యపాత్రాసాదనమ్॥ శ్లో॥ పశ్చాద్భాగాదుపక్రమ్య ప్రాచ్యాం పంక్తిర్యదాభవేత్। దక్షిణాంసంస్థితాహ్యేషాపితౄణాంశ్రాద్ధకర్మణి॥ కించ॥ శ్లో॥ అర్ఘ్యంచ పిండదానంచ వస్త్రదానంచ తర్పణం। గంధపుష్పాదికం సర్వం హస్తేనైవతుదాపయేత్॥

‡ శ్లో॥ పూర్వోత్తరాపోశనేచ ప్రాణాహుతికరోదకే। పరిషేచనమప్యామే శ్రాద్ధే పంచవివర్జయేత్॥

తా॥ ఆమశ్రాద్ధమందు హస్తోదకమును బ్రాహ్మణ పరిషేచనమును ప్రాణాహుతులును ఆపోశనమును ఉత్తరాపోశనమును ఈఅయిదును విడిచివేయవలెనన్నుట.

కించ॥ శ్రాద్ధప్రకరణే॥ కాత్యాయనమః॥ శ్లో॥ విసర్గశ్చ్ఛాఖలకశ్చైవ వికిరంపంక్తివారణమ్। కరశుద్ధిరపోశాన మామశ్రాద్ధే వివర్జయేత్॥

అర్ఘ్యప్రదానమ్.

పితః...గోత్ర... ...ప్రద్యుమ్న రూప తిలోదకసహిత అర్ఘ్యోదకం దదామినమః॥ పితామహ ... గోత్ర...సంకర్షణ రూప...దదామి నమః ॥ ప్రపితామహ ... గోత్ర ... ... వాసుదేవరూప...దదామినమః ॥

మాతః...గోత్రే...నామ్నా ప్రద్యుమ్న రూపీ తిలోదకసహిత అర్ఘ్యోదకం దదామినమః॥ పితామహీ...గోత్రే ... నామ్నా సంకర్షణరూపీ...దదామినమః॥ ప్రపితామహీ...గోత్రే...నామ్నా వాసుదేవ రూపీ...దదామినమః॥

అర్ఘ్యపాత్ర త్రయమన్యత్ర నిక్షిపేత్॥ తిలైరభ్యర్చ్య॥ భాగ సహితగంధంనమః॥ గంధస్యోపర్యలం కరణార్థం ... అక్షతంనమః॥ శ్లో॥ శీతవాతోష్ణసంత్రాణం లజ్జాయారక్షణంపరమ్ । దేహాలంకరణం వస్త్రమతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥

పితృపితామహ ప్రపితామహాః | మాతృపితామహీ ప్రపితామహ్యాః

ధారణ ఆచ్ఛాదనార్థం (వస్త్రయుగ్మం) తుభ్యమహం సంప్రదదే (నమమ) వస్త్రాభావే హిరణ్యంవా దద్యాత్ ॥ అలంకరణార్థం కుశఖండందదామినమః॥ యుష్మదనుజ్ఞయా విష్ణోరారాధనం కరిష్యామినమః॥ శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణోః ఇదమావాహనంనమః॥ ఆసనం నమః॥ క్షణందదామినమః॥ భూమౌ కుశాన్ పరిస్తీర్య॥ అర్ఘ్యపాత్రమాసాద్య॥ కూర్చేనప్రోక్ష్య॥ ఉద్ధృత్య॥ యవాన్నిక్షిప్య॥ ఉదకం పూరయిత్వా॥ దర్భైః పరిచ్ఛాద్య॥ అయంగంధః॥ ఇమాని పుష్పాణి- ఇమాని తులసీదళాని అయంకుశః - కూర్చేన ఉదకంనిధాయ॥ బ్రాహ్మణహస్తే కుశాన్నిధాయ॥ శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో ఇదంతే అర్ఘ్యోదకం దదామినమః॥ యవైరభ్యర్చ్య॥ భాగసహిత గంధంనమః॥ గంధస్యోపర్యలంకరణార్థం అక్షతంనమః॥ శ్లో॥ శీతవాతోష్ణ ... ... ప్రయచ్ఛమే॥ ... ధారణాచ్ఛాదనార్థం వస్త్రయుగ్మం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ వస్త్రాభావే హిరణ్యంవాదద్యాత్ ॥ అలంకరణార్థం

తిళఖండందదామినమః॥ యుష్మదనుజ్ఞయా మండలోద్వర్తనం కరిష్యే మినమః॥ ‡ పితృస్థానే విశ్వేదేవస్థానే విష్ణుస్థానే పాత్రేష్వభిఘార్య॥ కృష్ణకృష్ణకృష్ణ॥ తండులే ష్వభిఘార్య॥

పిత్రే ... గుప్తతండులందదామి పితామహాయ ... గుప్త తండులం దదామి॥ ప్రపితామహాయ ... గుప్తతండులందదామి॥	మాత్రే... గుప్తతండులం దదామి॥ పితామహ్యై... గుప్త తండులం దదామి॥ ప్రపితామహ్యై... గుప్తతండులం దదామి॥

పూర్వోక్త ఏవంగుణ... పుణ్యతిథౌ పితుః ప్రాతిసాం... శ్రాద్ధే రాక్షసనిర్హారణార్థం పుణ్యశ్లోకాన్ వాచయిష్యే ఇతికర్తా॥ వాచ్య తామితి బ్రాహ్మణాః వదేయుః॥

(ఆమం ద్విగుణంవా చతుర్గుణంవా దద్యాత్॥)

యథాసంభవ తండులాది (అనగా ముందు బియ్యము, బెల్లం, పప్పు, కూరలు వగైరాలు) శాకాదీన్ నిధాయ॥ అభిఘార్య॥ ప్రోక్ష్య-పరిషిచ్యనమోనమ శ్రీపుండరీకాక్ష పుండరీకాక్షాయనమః॥ పురూర వార్ద్రవ సంజ్ఞిక విశ్వేదేవాః ఇదంవః ఆమం సపరికరం సవ్యం జనం సతాంబూలం సదక్షిణాదికం పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికవిశ్వేభ్యో దేవే భ్యః అక్షయ తృప్త్యర్థం ఇదమామం సోపస్కార మమృతరూపేణ సంపద్యంతాం హవ్యంనమః॥ కాశ్యాం విశ్వేశ్వరపాదే దత్తమక్షయ్య మస్త్వితిభవంతో బ్రువంతు॥ కాశ్యాం విశ్వేశ్వరపాదే దత్తమక్షయ్య మస్తు॥ గయాయాంగదాధరః ప్రీతోభవతు॥

---

‡ ఆమ అగ్నౌకరణమును గురించి కొందరు ఆచరించుటలేదు. తత్కరణే ప్రయోగం వక్ష్యతే॥ పాత్రే తండులాన్ నిధాయ॥ అభి ఘార్య॥ చాతుర్భాగంకృత్వా॥ ఏక భాగమాదాయ అగ్నౌ జుహు యాత్॥ ఏవంత్రిః॥ సోమాయనమః॥ పితృమతేనమః॥ కవ్యవాహనా యనమః॥ ఇతిపఠిత్వా॥ లేదా కొందరు పితృపాత్రమునందుంచుదురు.

౧ భాగం అగ్నిహోత్రమందును, ౨ భాగము పితృస్థానమందును, 3 భాగము తృప్తిప్రశ్నకును, ౪ భాగము ఆమ పిండములయందును వినియోగించవలెను.

ప్రాచీనావీతీ ...పితృపితా మహ
ప్రపితామహాః...గోత్రాః...ప్ర
ద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూ
పాః ఏతద్వః ఆమంసపరికరంసవ్యం
జనం సతాంబూలం సదక్షిణాకం-
పితృపితా మహప్రపితామహేభ్యః
...గోత్రేభ్య... ...ప్రద్యుమ్న
సంకర్షణ వాసుదేవ రూపేభ్యః
అక్షయ్య తృప్త్యర్థం ఇదమామం
సోపస్కారమమృత రూపేణ సంప
ద్యంతాం కవ్యంనమః॥ కాశ్యాం
విశ్వేశ్వర పాదే దత్త మక్షయ్య
మస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు ॥
కాశ్యాం...మస్తు॥ గయాయాం
గదాధరః ప్రీతోభవతు ॥

ప్రా...తీ మాతృపితామహీప్రపి
తామహ్యః ... గోత్రాః ...దా
య్యః ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసు
దేవరూపాః ఏతద్వః ఆమంసపరి
కరం సవ్యంజనం సతాంబూలం
సదక్షిణాకం మాతృపితా మహీ
ప్రపితామహీభ్యః...గోత్రాభ్యః
దాయీభ్యః ప్రద్యుమ్నసం... దే
వరూపాభ్యః అక్షయ్య తృప్త్యర్థం
ఇదమామం సోపస్కార మమృత
రూపేణసంపద్యంతాంకవ్యంనమః॥
కాశ్యాం విశ్వేశ్వ పాదేద ...
బ్రువంతు ॥ కాశ్యాం...మస్తు ॥
గయాయాం గదాధరః ॥ ప్రీతో
భవతు॥

(సవ్యం) శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణో ఏతత్తే ఆమంసపరికరం సవ్యంజనం సతాంబూలం శ్రాద్ధసంరక్షక శ్రీమహావిష్ణవే శంఖచక్ర గదాధరాయ లక్ష్మీసమేతాయ గరుడవాహనాయ అక్షయతృప్త్యర్థం ఇదమామం సోపస్కార మమృతరూపేణ సంపద్యంతాం హవ్యంనమః ॥ కాశ్యాం......బ్రువంతు... కాశ్యాం...మస్తు॥

శ్లో॥ పంచక్రోశంగయాక్షేత్రం క్రోశమేకంగయాశిరః ।
యత్రయత్రస్మరిష్యంతి పితౄణాందత్తమక్షయమ్ ॥

నివీతీ॥ శ్లో॥ ఈశానవిష్ణు కమలాసనకార్తికేయ వహ్నిత్రయార్క రజనీశగణేశ్వరాణాం । క్రౌంచామరేంద్ర కలశోద్భవకశ్యపానాం పాదాన్నమామి సతతం పితృముక్తిహేతూన్ ॥

---

‡ ఆమప్రాతే - అమృతభోజనే - తృప్తిరసి - ఇతికర్తా ॥ తృప్తో భవ బ్రాహ్మణాః వదేయుః ॥

భా రా ద త్త మ .

గయ గయ గయ॥ అస్మిన్వ + పుణ్యతిథౌ ప్రా + తీ॥ పితుః ప్రాతి సాంవత్సరీక మృతాహాఖ్యామ శ్రాద్ధే పితృపితామహా ప్రపితా మహాన్ + గోత్రాన్ + ప్రద్యు మ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాన్ (సవ్యం) పురూరవ ఆర్ద్రవ సంజ్ఞి కాన్ విశ్వాన్ దేవా నుద్దిశ్య (విష్ణుంచ) మయాక్రియమాణేనా నేన ప్రా + తీ॥ పితుః ప్రాతిసంవ త్సరీక మృతాహాఖ్యాను శ్రాద్ధేన పితృ పితా మహాప్రపితా మహా నాం + గోత్రాణాం + నాం ప్ర ద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవ రూపాణాం

గయ గయ గయ॥ అస్మిన్వ + పుణ్యతిథౌ ప్రా + తీ॥ మాతుః ప్రాతి సంవత్సరీక మృతాహాఖ్యా మ శ్రాద్ధే మాతృపితామహీప్రపి తా మహీః + గోత్రాః + దా యీః ప్రద్యుమ్న + రూపాః (సవ్యం) పురూరవ ఆర్ద్రవ సంజ్ఞి కాన్ విశ్వాన్ దేవా నుద్దిశ్య (విష్ణుంచ) మయా క్రియమాణే నా నేన ప్రా + తీ॥ మాతుః ప్రాతి సాంవత్సరీక మృతాహాఖ్యామ శ్రాద్ధేన మాతృ పితామహీ ప్రపి తామహీనాం + గోత్రాణాం + నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసు దేవ రూపాణాం

‡ గయ ఆమదాన కల్పోక్త సంపూర్ణ సకలఫలావాప్తిర స్త్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ గయ ఆమదాన...రస్తు॥ విశ్వేదేవప్రీతిరస్తు॥ పితృప్రీతిరస్తు॥ విష్ణుప్రీతిరస్తు॥ ప్రా...తీ॥ దేవపితృ మధ్యేప్రోక్ష్య॥ దర్భానాస్తీర్య॥ దర్భోపరితిలోదకం దదామి॥ అసంస్కృత ప్రమీతేభ్యః॥ ఆమ పిండందదామి॥ తదుపరి తిలోదకం దదామి॥

అథ పిండ ప్రదానమ్.

ఏవంగుణ × పుణ్యతిథౌ ప్రా × తీ॥ పితుః (మాతుః) ప్రాతి సాంవత్సరీక మృతాహాఖ్యామ శ్రాద్ధీయ తిలోదక పిండప్రదానం కరి ష్యామినమః॥ శాలిచూర్ణే తిలమధు ఆజ్యక్షీరై స్సహపాత్రే మిశ్రయిత్వా॥ పిండత్రియం కృత్వా॥ తతః దక్షిణదిశి గోమయేనోపలిప్య॥ తత్ర దర్భానాస్తీర్య॥ దర్భోపర్యేత త్తిలోదకం దదామి॥ ౩॥ సవ్యం జానువాచ్య॥

పితః × గోత్ర × ప్రద్యుమ్నరూప పిత్రే × గోత్రాయ × ప్రద్యుమ్న రూపాయ, తేఇమం పిండందదామి నమః॥ గయాయాందత్తమస్తు॥

మాతః × గోత్రే × దాయి ప్రద్యుమ్నరూపే, మాత్రే × గోత్రాయై × దాయ్యై ప్రద్యుమ్న రూపాయై తే ఇమం పిండందదామి॥ నమః గయాయాం దత్తమస్తు॥

పితామహ — గోత్ర — సంకర్షణ రూప, పితామహాయ — గోత్రాయ — సంకర్షణరూపాయ, తే ఇమం పిండందదామి ॥ నమః ॥ గయాం — మస్తు॥

పితామహి — గోత్రే — దాయి సంకర్షణరూపే, పితామహ్యై-గోత్రాయై — దాయ్యై సంకర్షణ రూపాయై, తే ఇమం పిండం దదామి నమః॥ గయాయాందత్తమస్తు॥

ప్రపితామహ — గోత్ర — వాసుదేవరూప-ప్రపితామహాయ — గోత్రాయ — వాసుదేవ రూపాయ, తే ఇమం పిండం దదామి నమః॥ గయాయాం — మస్తు॥

ప్రపితామహి — గోత్రే-దాయి వాసుదేవరూపే, ప్రపితామహ్యై-గోత్రాయై-దాయ్యై వాసుదేవరూపాయై, తే ఇమం పిండం దదామి నమః॥ గయాయాందత్తమస్తు॥

‡ ఆమపిండ, అమృతపిండ, తీర్థపిండ, వారణాసిపిండ, గయాపిండ పంచామృతపిండ తుభ్యం దదామి॥ ఇతి కేచిత్పారః॥

పిండస్యోపరి పిండశేషం నిధాయ॥ 3॥ పిండోపర్యత్ర తిలోదకం దదామి॥ 3॥ (ఏష తేపిండోనమను ఇతి కేచిత్పాఠః॥)

సవ్యం॥ (తండులం) అవఘ్రాయాచమ్య ప్రాచీనావీతీ॥

పితః ప్రత్యవనే నిక్షస్వపితామహః ప్రత్యవనే నిక్షస్వ, ప్రపితామహః ప్రత్యవనే నిక్షస్వ,

మాతః ప్రత్యవనే నిక్షస్వ, పితామహ్యః ప్రత్యవనే నిక్షస్వ, ప్రపితామహ్యః ప్రత్యవనే నిక్షస్వ,

ఆచమ్య...... ఏవంగుణ......తిథౌ సవ్యేన పార్వణ పూజాంకరిష్యామి॥ పిండపితృదేవతాభ్యోనమః (పిండమాతృదేవతాభ్యో నమః) దర్భపత్ర కుశతిలాక్షతాన్ సమర్పయామి॥ ధూపంపరికల్ప

యామి॥ దీపందర్శయామి॥ ధూపదీపానంతరం శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి॥ (నైవేద్యం) దత్వా తాంబూలం దక్షిణాం దత్వా॥ గయ గయ అస్మిన్వ—ఏవంగుణ—తిథౌ పితుః (మాతుః) ప్రతి—శ్రాద్ధే తిలోదక పిండప్రదానకాలే గోదానపంచదానాదికం కుర్యాత్॥ ఆచమ్య ఏవం—తిథౌ ప్రాచీనావీతీ॥

పితుః ప్రతిసాం—పిండప్రదానే పితృ పితామహ ప్రపితామహాన్ —గోత్రాన్—ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవరూపాన్॥

మాతుః ప్రతిసాం—పిండప్రదానేమాతృ పితామహీ ప్రపితామహీః— గోత్రాః — ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ వాసుదేవరూపాః॥

సవ్యం॥ పురూరవార్ద్రవ సంజ్ఞికాన్ విశ్వాన్ దేవానుద్దిశ్య మయా కృతేనానేన,

పితుః ప్రతిసాంవత్సరీక ... శ్రాద్ధీయ తిలోదక పిండప్రదానేన, పితృపితామహప్రపితామహానాం—గోత్రాణాం — నాం ప్రద్యుమ్న — రూపాణాం ఏతేషాం॥

మాతుః ప్రతిసాం — పిండప్రదానేన మాతృపితామహీ ప్రపితామహీనాం — గోత్రాణాం ...నాం ప్రద్యుమ్న సంకర్షణ ...రూపాణాం ఏతాసాం॥

(మయా) త్వయాదత్తాః పిండాః గయాపిండసదృశాభవంత్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ గయా పిండసదృశా భవంతు॥ సవ్యేన పిండాన్ నమస్కృత్య: ప్రా...తీ॥ పిండానుద్వాసయిష్యే॥ ఉద్వాసయ॥సవ్యం॥ శ్లో॥ అయోధ్యామథురామాయా కాశీకాంచీహ్యవంతికా। పురీద్వారావతీచైవ సప్తైతామోక్షదాయకా:॥ అహంకాశీం గమిష్యామి తత్రైవ నివసామ్యహం। ఇతి బ్రువాణస్సతతం కాశీవాస ఫలంలభేత్॥ యావత్పిండ మనుష్యాణాం గంగాతోయేషుతిష్ఠతి। తావద్వర్ష సహస్రాణి పుణ్యలోకే మహీయతే॥ శమీపత్ర ప్రమాణేన పిండందద్యాద్గయాశిరే। ఉద్ధరేత్సప్తగోత్రాణాం కులమేకోత్తరశతమ్: పిండస్థానేశాంతిరస్తు, పుష్టిరస్తు, తుష్టిరస్తు, వృద్ధిరస్తు, అవిఘ్నమస్త్వాయుష్యమస్తు, ఆరోగ్యమస్తు॥ గృహే ధనధాన్య సమృద్ధిరస్తు॥ కూర్చగ్రంధిం విస్రస్య

జలేనిక్షిపేత్ ॥ పిండాన్ గోఽగ్నౌజలేవానిక్షిపేత్ ॥ బ్రాహ్మణాన్ సంతోషయేత్॥ నమస్కారం కుర్యాత్ । గోత్రాభివృద్ధిరస్తు॥ అస్యగృహే శ్రీమహాలక్ష్మ్యైశ్వర్యస్థైర్య సిద్ధిరస్తు ఇతి బ్రాహ్మణాః వదేయుః॥

సద్యస్కాలే...ఏవంగుణ...పుణ్యతిథౌ ప్రా...ఈ॥ పితుః ప్రాతిసాంవ...శ్రాద్ధీయ ఆమశ్రాద్ధాంగ తిలతర్పణం కరిష్యామినమః॥

(3) పితరం-గోత్రం - ప్రద్యుమ్న రూపం తర్పయామినమ స్తర్పయామి నమ స్తర్పయామినమః ॥ (3) పితామహం-గో...నమః (3) ప్రపితామహం...గో—నమః॥

(3) మాతరం...గోత్రాం...ప్రద్యుమ్న రూపాం తర్పయామి నమ స్తర్పయామి నమ స్తర్పయామి నమః॥ (3) పితామహీం—గో...నమః (3) ప్రపితామహీం...నమః॥

శ్లో॥ ఏకేచాఽస్మత్కులే జాతా అపుత్రాగోత్రిణో మృతాః। తే గృహ్ణంతు (మాయా) త్వయాదత్తం సూత్ర(వస్త్ర) నిష్పీడనోదకమ్॥ శ్రీరామ రామ రామ (సూత్ర) వస్త్రగ్రంథింవిస్రస్య॥

ఆబ్దికప్రయోగ స్సమాప్తః.

హిరణ్యశ్రాద్ధమ్.

పవిత్రధారణమ్॥ పితుః పిత్రూణామక్షయ పుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం మకరసంక్రమణ ప్రయుక్త ఉత్తరాయణ పుణ్యకాలే హిరణ్యశ్రాద్ధం కరిష్యామినమః॥ పరిమద్దక్షిణాం గృహీత్వా॥ శ్లో॥ సమస్త... పదం॥ పితుః...శ్రాద్ధే అధికారసిద్ధిరస్త్వితి భవంతో బ్రువంతు । అధికార-స్తు॥ దేవతాభ్యః పితృ...సదాశివః॥ సవ్యం ప్రాచీనావీతీ పితుః పిత్రూణామక్షయ పుణ్యలోక ఫలావాప్త్యర్థం పితృపితామహప్రపితా మహానాం గోత్రాణాం ... ణాం మాతృ పితృపితామహీ ప్రపితామహీనాం గోత్రాణాం ... మాతామహ మాతుః పితామహ మాతుః ప్రపితామహానాం గోత్రిణాం ... సపత్నీకానాం సవ్యం ధనురుచి సంజ్ఞకానాం విశ్వేషాం దేవానాంచ ప్రాచీనావీతీ పితుః...మకరసంక్రమణాది శ్రాద్ధ ప్రతినిధి హిరణ్యశ్రాద్ధం హిరణ్యద్రవ్యేణ సంకల్పవిధానేన యుష్మదనుజ్ఞయా సదైవం అద్యకరిష్యామినమః ॥

(సవ్యం) ధనురుచి సంజ్ఞికానాం విశ్వేషాం దేవానాం స్థానేక్షణందదామి॥ ప్రా ... ... వీతీ॥ పితృపితామహ — ణాం సపత్నీకానాం స్థానేక్షణందదామి॥ మాతామహమాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహానాం గోత్రా ... ణాం సపత్నీకానాం. స్థానేక్షణందదామి॥ అక్రోధనైశ్శౌచపరై ...కరిష్యే॥ ఆచమ్య ఏవం ...తిథౌ మకరసంక్రమణ శ్రాద్ధప్రతినిధి హిరణ్య శ్రాద్ధే యుష్మదనుజ్ఞయా హిరణ్య శ్రాద్ధ కర్మకరిష్యామినమః॥ తిలారక్షంత్వ...రక్షకః॥ తిలాన్ వికిరేత్॥ ధనురుచి సం...నా మిదమాసనంనమః॥ ఇదంతేక్షణం దదామినమః॥ ధనురు...నాం అమీవోగంధాః। సుగంధాః। ధనురు—వాః। ఇమానిపుష్పాణినమః। ధనురు—వాః। అయంవో ధూపః సుధూపః॥ ధనురు—వాః అయంవోదీపః॥ సుదీపః। శీతవా ...మే॥ ధనురు...వాసః। సువాసః। తదభావే సాక్షతా ఇమేకుశాః —సుకుశాః (ప్రాచీనావీతీ) పిత్రాద్యర్చనం కరిష్యామినమః పితృపితామహప్రపితా మహానా మిదమాసనంనమః। ఇదంతేక్షణంనమః పితృ...ణాం సపత్నీకానాం అమీవోగంధాః। సుగంధాః। ఇమాని పుష్పాణినమః అయంవోధూపః - అయంవోదీపః। శీతవాతో...మే॥ ఇదంవోవాసః...సువాసః॥ తదభావే సతిలా ఇమేకుశాః - యజమానస్య మాతామహా ద్యర్చనం కరిష్యామినమః। మాతామహా...ణాం సపత్నీకానామిదమాసనంనమః॥ సంక్రమణశ్రాద్ధ ప్రతినిధి హిరణ్యశ్రాద్ధే క్షణందదామినమః॥ మాతామహ ... ణాం సపత్నీకానాం అమీవోగంధాః॥ మాతామహ...ఇమాని పుష్పాణినమః॥ ఏవం ధూపః దీపః - సతిలా ఇమేకుశాః ఇత్యర్చనం సంపూర్ణం యుష్మదనుజ్ఞయా మండలోద్వర్తనం కరిష్యామినమః॥ తత్తత్స్థానేషు హిరణ్యం నిధాయ॥ శ్రీవిష్ణోహిరణ్యం రక్షస్వ ధను రుచి...వాః ఇదంవో హిరణ్యం సపరికరం గయేయం భూర్గదాధరో భోక్తా అహం బ్రహ్మగృహీతా బ్రహ్మబ్రహ్మరూపం హిరణ్యం...నమః కల్పిత సౌవర్ణ పాత్రస్థమక్షయ్య వటచ్ఛాయాస్థం - ధనురుచి సంజ్ఞికేభ్యో విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః। అక్షయ్య తృప్త్యర్థం—సంప్రదదేనమమ। ఇదంహిరణ్యం

అమృతరూపేణ సంపద్యంతాం హవ్యాంనమః॥ కాశ్యాం విశ్వేశ్వర—మస్తు॥ గయాగదాధరః ప్రీతోభవతు ॥ హిరణ్యం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ॥ ప్రాచీనావీతీ॥ శ్రీవిష్ణోహిరణ్యం రత్నస్స పితృపితా—నాం స్సపత్నీకాః ఇదంవ్రోహిరణ్యం సపరికరం పితృపితామహా — హాః గోత్రాః-సపత్నీకాఃప్రద్యుమ్న సంకర్షణవాసుదేవ రూపాదేవాదేవతా ఇదంహిరణ్యంగయాయంభర్గదాధరోభోక్తాఅహంబ్రహ్మగృహీతా — కల్పిత రజితపాత్రస్థం పితృపితా — రూపేభ్యః అక్షయ్యతృప్త్యర్థం —నమమ । ఇదం హిరణ్యం అమృతరూపేణ సంపద్యతాం కవ్యం నమః॥ కాశ్యాంవిశ్వే—అస్తు। గయా గదాధః ప్రీతోభవతు॥ ఏవం మాతామహ స్థానేత్యంతంకుర్యాత్ ॥ సత్తవ్యాత్థా—పితౄణాం దత్త మక్షయం॥ గయ హిరణ్యదానకల్ప—మస్తు। నివీతీ। ఈశానవిష్ణు —హేతూః॥ ధారాదత్తం॥ ఆచమ్య ఏకం—తిథౌ—పితౄ— రూపాః సపత్నీకాః మాతామహ—రూపాః సపత్నీకాః । ధను రు...కాః విశ్వాఃదేవా నుద్దిశ్య సంక్రమణశ్రాద్ధ ప్రతినిధి హిరణ్య శ్రాద్ధేన పితృపితా—ణాం సపత్నీకానాం మాతామహా—ణాం సప త్నీకానాం గయాహిరణ్య దానకల్పోక్త సంపూర్ణ సకలఫలావాప్తి ర స్త్వితి భవంతో బ్రువంతు॥ గయా—రస్తు॥ తతః హిరణ్యం బ్రాహ్మ ణాయ దద్యాత్॥ శ్లో॥ భవిష్యద్వ్యష్టరంపాద్య మర్ఘ్యమావాహనం తథా । అనలం వికిరం పిండం హైమేచాష్ట విసర్జయేత్ ॥

హిరణ్యశ్రాద్ధం సమాప్తమ్.

మహాలయ ప్రకరణమ్.

శ్లో॥ ఆద్యా పితాతథామాతా సాపత్నీ జననీతథా । మాతా మహాస్సపత్నీకా ఆత్మపత్నీ స్త్వనంతరం। సుతభ్రాతృపితృవ్యాశ్చ మా తులాస్సహభార్యకాః । దుహితా భగినీచైవ దౌహిత్రోభాగినేయకః। పితృష్వసామాతృష్వసా జామాతా భావుకస్నుషా । శ్వశురస్సా లకశ్చైవ స్వామినోగురురిక్థినః ॥

అథ పిండప్రదానవిధిః॥ శ్లో॥ పితౄణాంపశ్చిమేభాగే మాతృపిండం యథాక్రమం । మాతామహాశ్చతత్పూర్వం ఆత్మపత్న్యాస్తదుత్తరమ్

సుతభ్రాతృపితృవ్యాశ్చ మాతాపిత్రోశ్చమధ్యమే । మాతామహా మహీమధ్యే మాతులాస్సహభార్యకాః । దుహితాదితతోన్యేషాం శేషందక్షిణతోవిధిః ॥ పుంపిండంవామతః స్త్రీణాం తత్పుత్రంసముపస్థితం । అంగుష్ఠపరిమాణంతు గోత్రమన్యం నసంస్పృశేత్ । నిరాశాః పితరోయాంతి విపరీతో భవేద్యది ॥

ఏవంగుణ ◆ పుణ్యతిథౌ యజమానస్య పితృపితామహప్రపితామహానాం గోత్రాణాం...నాం రూపాణాం॥ మాతృపితామహీప్రపితామహీనాం గోత్రాణాం...నాం రూపాణాం॥ సాపత్నీమాతుః...గోత్రాయాః...రూపాయాః॥ మాతామహమాతుః పితామహమాతుః ప్రపితామహానాం...గోత్రాణాం...నాం రూపాణాం॥ మాతామహీ మాతుః పితామహీ మాతుఃప్రపితామహీనాం గోత్రాణాం...ణాం । ఆత్మపత్న్యాఃగోత్రాయాః...సుతస్య...గోత్రస్య...ప్రద్యుమ్నరూపస్య భ్రాతుః గోత్రస్య ప్రద్యుమ్నరూపస్య॥ పితృవ్యస్య ... గోత్రస్య... ప్రద్యుమ్న రూపస్య। మాతులస్య...గోత్రస్య...ప్రద్యుమ్నరూపస్య। దుహితుః గోత్రాయాః ... ప్రద్యుమ్నరూపాయాః । ఆత్మభగిన్యాః గోత్రాయాః ప్రద్యుమ్న రూపాయాః । దౌహిత్రస్య ◆. గోత్రస్య ప్రద్యుమ్న రూపస్య । భాగినేయస్య ... గోత్రస్య ... పితృష్వసుః గోత్రాయాః ...రూపాయాః । మాతృష్వసుః...గోత్రాయాః ◆ యాః । జామాతుః .గోత్రస్య...స్య । భావుకస్య గోత్ర స్య ◆ స్య, స్నుషాయాః గోత్రాయాః...యాః । శ్వశురస్య గోత్రస్య...స్య॥ శ్వశ్రాః సవ్యం గోత్రాయాః...యాః। స్యాలకస్య గోత్రస్య...స్య॥ స్వామినః గురోః రిక్థినః ధూర్విలోచన సంజ్ఞకానాం విశ్వేషాం దేవానాంచ కన్యాగతే సవితరి ఆషాఢ్యాది పంచమా- పరపక్షే కర్తవ్య సకృన్మహాలయాఖ్యామ శ్రాద్ధం సదైవంసపిండం పార్వణవిధినాసద్యః కరిష్యామి ॥ కాలే అధికార సిద్ధ్యర్థం యథాశక్తిసంభవ త్ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యామినమః॥ శ్లో॥ సమస్త...పదం ॥ పూర్వమాబ్దిక ప్రకరణోక్తరీత్యా శేషం శ్రాద్ధం కర్తవ్యం॥ కారుణ్య విషయేప్యేవం॥ ఊహాస్థలేపి శ్రాద్ధప్రకరణోక్తరీతిరేవాను సంధేయా విస్తరభయాన్న లిఖ్యతే ॥

శ్రాద్ధకాల పుణ్యశ్లోక శ్రవణమ్.

శ్రీకృష్ణాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రమ్.

శ్లో॥ శ్రీకృష్ణః కమలానాథో వాసుదేవ స్సనాతనః, వసుదేవాత్మజః పుణ్యో లీలామానుష విగ్రహః, ౧॥ శ్రీవత్సకౌస్తుభధరో యశోదావత్సలో హరిః, చతుర్భుజాత్త చక్రాసి గదాశఙ్ఖా ద్యుదాయుధః, ౨॥ దేవకీనన్దన శ్శ్రీశో నన్దగోప ప్రియాత్మజః, యమునావేగ సంహారీ బలభద్ర ప్రియానుజః, ౩॥ పూతనాజీవితహర శ్శకటాసుర భఞ్జనః, నన్దవ్రజ జనానన్దీ సచ్చిదానన్దవిగ్రహః, ౪॥ నవనీతవిలిప్తాఙ్గో నవనీతనటోఽనఘః, నవనీతనవాహారో ముచికున్దప్రసాదకః, ౫॥ షోడశ స్త్రీసహస్రేశ స్త్రిభంగి మధురాకృతిః, శుకవాగమృతాబ్ధీందు ర్గోవిన్దో యోగినాంపతిః, ౬॥ వత్సవాట చరోఽనన్తో ధేనుకాసుర భఞ్జనః, తృణీకృత తృణావర్తో యమళార్జునభఞ్జనః, ౭॥ ఉత్తాలతాలభేత్తాచ తమాలశ్యామలాకృతిః, గోపగోపీశ్వరో యోగీకోటిసూర్య సమప్రభః, ౮॥ ఇళాపతిః పరంజ్యోతి ర్యాదవేన్ద్రో యదూద్వహః, వనమాలీ పీతవాసాః పారిజాతాపహారకః, ౯॥ గోవర్ధనాచలోద్ధర్తా గోపాల స్సర్వపాలకః, అజో నిరఞ్జనః కామ జనకః కంజలోచనః, ౧౦॥ మధుహా మధురానాథో ద్వారకానాయకో బలీ, బృన్దావనాన్తసఞ్చారీ తులసీదామభూషణః, ౧౧॥ శ్యమన్తక మణేర్హర్తా నరనారాయణాత్మకః, కుబ్జాకృష్టాంబరధరో మాయీపరమపూరుషః, ౧౨॥ ముష్టికాసురచాణూర మల్లయుద్ధ విశారదః, సంసార వైరీ కంసారిర్మురారి ర్నరకాన్తకః, ౧౩॥ అనాదిబ్రహ్మచారీచ కృష్ణావ్యసనకర్శనః, శిశుపాలశిర శ్ఛేత్తా దుర్యోధనకులాన్తకః, ౧౪॥ విదురాక్రూరవరదో విశ్వరూపప్రదర్శకః, సత్యవాక్సత్యసఙ్కల్ప స్సత్యభామారతోజయీ, ౧౫॥ సుభద్రాపూర్వజో విష్ణు ర్భీష్మముక్తిప్రదాయకః, జగద్గురు ర్జగన్నాథో వేణునాద విశారదః, ౧౬॥ వృషభాసురవిధ్వంసీ బాణాసురకరాన్తకః, యుధిష్ఠిరప్రతిష్ఠాతా బర్హిబర్హావతంసకః, ౧౭॥ పార్థ

సారథిరవ్యక్తో గీతామృత మహోదధిః, కాళీయఫణిమాణిక్య రఞ్జిత శ్రీపదామ్బుజః, ౧౮. దామోదరో యజ్ఞభోక్తా దానవేన్ద్రవినాశకః, నారాయణః పరంబ్రహ్మపన్నగాశనవాహనః, ౧౯॥ జలక్రీడా సమాసక్త గోపీవస్త్రాపహారకః, పుణ్యశ్లోక స్తీర్థపాదో వేదవేద్యోదయానిధిః, ౨౦॥ సర్వతీర్థాత్మక స్సర్వగ్రహ రూపీపరాత్పరః, ఏవం శ్రీకృష్ణదేవస్య నామ్నామష్టోత్తరంశతమ్, ౨౧॥ కృష్ణనామామృతంనామ పరమానన్దకారకమ్, అత్యుపద్రవ దోషఘ్నం పరమాయుష్య వర్ధనమ్. శ్రీ కృష్ణాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

శ్రీ రామాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రమ్.

శ్లో॥ శ్రీరాఘవం దశరథాత్మజమప్రమేయం సీతాపతిం రఘుకులాన్వయరత్నదీపమ్, ఆజానుబాహుమరవిన్ద దళాయతాక్షం రామం నిశాచరవినాశకరం నమామి, వైదేహీ సహితం సురద్రుమతలే హైమే మహామణ్డపే మధ్యేపుష్పకమాసనే మణిమయే వీరాసనే సుస్థితం, అగ్రేవాచయతి ప్రభఞ్జనసుతే తత్త్వం మునిభ్యః పరం వ్యాఖ్యాన్తం భరతాదిభిః పరివృతం రామం భజేశ్యామలమ్.

శ్రీరామో రామభద్రశ్చ రామచన్ద్రశ్చ శాశ్వతః, రాజీవలోచనః శ్రీమాన్ రాజేన్ద్రో రఘుపుఙ్గవః, ౧॥ జానకీ వల్లభో జైత్రో జితామిత్రో జనార్దనః, విశ్వామిత్ర ప్రియోదాన్త శ్శరణత్రాణతత్పరః, ౨। వాలిప్రమథనో వాగ్మీ సత్యవాక్సత్య విక్రమః, సత్యవ్రతో వ్రతధరస్సదా హనుమదాశ్రితః, ౩॥ కౌసలేయః ఖరధ్వంసీ విరాధ వధపణ్డితః, విభీషణపరిత్రాతా హరకోదణ్డఖణ్డనః, ౪॥ సప్తసాల ప్రభేత్తాచ దశగ్రీవశిరోహరః, జామదగ్న్య మహాదర్ప దళనస్తాటకాన్తకః, ౫॥ వేదాన్త సారో వేదాత్మా భవరోగస్య భేషజమ్, దూషణ త్రిశిరోహన్తా త్రిమూర్తి స్త్రిగుణాత్మకః, ౬॥ త్రివిక్రమ స్త్రిలోకాత్మా పుణ్యచారిత్రకీర్తనః। త్రిలోకరక్షకోధన్వీ దణ్డకారణ్యకర్తనః, ౭॥ అహల్యాశాపశమనః పితృభక్తోవరప్రదః । జితేన్ద్రియోజితక్రోధో జితామిత్రో జగద్గురుః, ౮॥ ఋక్షవానరసంఘాతీ చిత్రకూట సమాశ్రయః॥ జయన్త

త్రాణవరద స్సుమిత్రాపుత్రసేవితః ॥౧॥ సర్వదేవాదిదేవశ్చ మృత
వానరజీవనః । మాయామారీచహన్తాచ మహాదేవో మహాభుజః ॥౧౦॥
సర్వదేవస్తుత స్సౌమ్యో బ్రహ్మణ్యో ముని సంస్తుతః । మహాయోగీ
మహోదార స్సుగ్రీవేప్సితరాజ్యదః ॥౧౧॥ సర్వపుణ్యాధికఫలః స్మృత
సర్వాఘనాశనః । ఆదిపురుషః పరమపురుషః మహాపూరుష ఏవచ
॥౧౨॥ పుణ్యోదయో దయాసారః పురాణపురుషోత్తమః । స్మితవక్త్రో
మితాభాషీ పూర్వభాషీచరాఘవః ॥౧౩॥ అనన్తగుణగమ్భీరో ధీరో
దాత్తగుణోత్తమః । మాయామానుషచారిత్రో మహాదేవాదిపూజితః
౧౪॥ సేతుకృజ్జితవారాశి స్సర్వతీర్థమయో హరిః । శ్యామాఙ్గస్సుందర
శ్శూరః పీతవాసాధనుర్ధరః ॥౧౫॥ సర్వయజ్ఞాధిపోయజ్వా జరామరణ
వర్జితః । శివలింగప్రతిష్ఠాతా సర్వావగుణవర్జితః ॥౧౬॥ పరమాత్మా
పరంబ్రహ్మ సచ్చిదానందవిగ్రహః। పరంజ్యోతిఃపరంధామ పరాకాశః
పరాత్పరః ॥౧౭॥ పరేశః పారగః పార స్సర్వదేవాత్మకః పరః ॥

ఇతి రామాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

శ్రీ శివాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రమ్.

శివో మహేశ్వర శ్శంభుః పినాకీ శశిశేఖరః । వామదేవో
విరూపాక్షః కపర్దీ నీలలోహితః ॥౧॥ శంకర శ్శూలపాణిశ్చ ఖట్వాంగీ
విష్ణువల్లభః । శిపివిష్టోంబికానాథః శ్రీకంఠో భక్తవత్సలః ॥౨॥ భవ
శ్శర్వ స్త్రిలోకేశ శ్శితికంఠ శ్శివాప్రియః। ఉగ్రఃకపర్దీ కామారి రంధకా
సురసూదనః ॥౩॥ గంగాధరో లలాటాక్షః కాలకాలః కృపానిధిః ।
భీమః పరశుహస్తశ్చ మృగపాణి ర్జటాధరః ॥౪॥ కైలాసవాసీ కవచీ
కఠోర స్త్రిపురాంతకః । వృషాంకో వృషభారూఢో భస్మోద్ధూళిత
విగ్రహః ॥౫॥ సామప్రియ స్స్వరమయ స్త్రయీమూర్తిరనీశ్వరః ।
సర్వజ్ఞ పరమాత్మాచ సోమసూర్యాగ్నిలోచనః ॥౬॥ హవిర్యజ్ఞమయ
స్సోమః పంచవక్త్ర స్సదాశివః । విశ్వేశ్వరో వీరభద్రో గణనాథః
ప్రజాపతిః ॥౭॥ హిరణ్యరేతా దుర్ధర్షో గిరీశో గిరిశోఽనఘః । భుజంగ
భూషణో భర్గో గిరిధన్వా గిరిప్రియః ॥౮॥ కృత్తివాసాః పురారాతి

ర్భగవాన్ ప్రమథాధిపః । మృత్యుంజయ స్సూక్ష్మతను ర్జగద్వ్యాపీ జగద్గురుః ॥౯॥ వ్యోమకేశో మహాసేన జనక శ్చారువిక్రమః । రుద్రో భూతపతి స్థాణు రహిర్బుధ్న్యో దిగంబరః ॥౧౦॥ అష్టమూర్తి రనేకాత్మా సాత్త్విక శ్శుద్ధవిగ్రహః । శాశ్వతః ఖండపరశు రజః పాశ విమోచకః ॥౧౧॥ మృడః పశుపతి ర్దేవో మహాదేవో ఽవ్యయోహరిః। భగనేత్రభి దవ్యక్తో దక్షాధ్వర హరో హరః ॥౧౨॥ భగనేత్రభిదవ్యక్త స్సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్। అపవర్గప్రదో ఽనంత స్తారకః పరమేశ్వరః ॥౧౩॥ ఏవం శ్రీసాంబమూర్తేశ్చ నామ్నా మష్టోత్తరంశతమ్ ॥

శ్రీ శివాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రం సమాప్తమ్.

అథ శ్రీమహాలక్ష్మ్యష్టకమ్.

ఇంద్ర ఉవాచ। నమస్తేస్తు మహామాయే శ్రీపీఠే సురపూజితే। శంఖచక్రగదాహస్తే మహాలక్ష్మి నమోస్తుతే ॥౧॥ నమస్తే గరుడారూఢే కోలాసురభయంకరి । సర్వపాపహరే దేవి మహాలక్ష్మి నమోస్తుతే ॥౨॥ సర్వజ్ఞే సర్వవరదే సర్వదుష్టభయంకరి । సర్వదుఃఖహరే దేవి మహాలక్ష్మి నమోస్తుతే ॥౩॥ సిద్ధిబుద్ధిప్రదే దేవి భుక్తిముక్తిప్రదాయిని। మంత్రమూర్తే మహాదేవి మహాలక్ష్మి నమోస్తుతే ॥౪॥ ఆద్యంతరహితే దేవి ఆద్యశక్తే మహేశ్వరి । యోగజ్ఞే యోగసంభూతే మహాలక్ష్మి నమోస్తుతే ॥౫॥ స్థూలసూక్ష్మ మహారౌద్రే మహాశక్తే మహోదరి । మహాపాపహరే దేవి మహాలక్ష్మి నమోస్తుతే ॥౬॥ పద్మాసనస్థితే దేవి పద్మే బ్రహ్మస్వరూపిణి । పరమేశ జగన్మాత ర్మహాలక్ష్మి నమోస్తుతే ॥౭॥ శ్వేతాంబరధరే దేవి నానాలంకారభూషితే । జగత్స్థితే జగన్మాత ర్మహాలక్ష్మి నమోస్తుతే ॥౮॥ మహాలక్ష్మ్యష్టకస్తోత్రం యః పఠేద్భక్తిమాన్నరః । సర్వసిద్ధిమవాప్నోతి రాజ్యంప్రాప్నోతి సర్వదా ॥౯॥ ఏక కాలం పఠేన్నిత్యం మహాపాప వినాశనం । ద్వికాలం యః పఠేన్నిత్యం ధనధాన్య సమన్వితః ॥౧౦॥ త్రికాలం యః పఠేన్నిత్యం మహాశత్రు వినాశనం । మహాలక్ష్మీ ర్భవేన్నిత్యం ప్రసన్నా వరదా శుభా ॥౧౧॥

శ్రీ మహాలక్ష్మ్యష్టకం సంపూర్ణమ్.

శ్రీవిఘ్నేశ్వరాష్టోత్తర శతనామస్తోత్రమ్.

శ్లో॥ వినాయకోవిఘ్నరాజో గౌరీపుత్రో గణేశ్వరః॥ స్కందాగ్రజో ఽవ్యయః పూతో దక్షోఽధ్యక్షో ద్విజప్రియః ॥౧॥ అగ్నిగర్భచ్ఛిదింద్రశ్రీప్రదో వాణీప్రదోఽవ్యయః । సర్వసిద్ధిప్రద శ్శర్వతనయ శ్శర్వరీప్రియః ॥౨॥ సర్వాత్మక స్సృష్టికర్తా దేవోఽనేకార్చిత శ్శివః । శుద్ధ బుద్ధిప్రియశ్శాంతో బ్రహ్మచారీ గజాననః ॥౩॥ ద్వైమాత్రేయో మునిస్తుత్యో భక్తవిఘ్నవినాశనః । ఏకదంత శ్చతుర్బాహు శ్చతుర శ్శక్తిసంయుతః ॥౪॥ లంబోదర శ్శూర్పకర్ణో హరి ర్బ్రహ్మవిదుత్తమః॥ లో గ్రహపతిః కామీ సోమసూర్యాగ్నిలోచనః ॥౫॥ పాశాంకుశ ధ శ్చండో గుణాతీతో నిరంజనః । అకల్మషస్స్వయంసిద్ధ స్సిద్ధార్చిత పదాంబుజః ॥౬॥ బీజపూరఫలాసక్తో వరద శ్శాశ్వతఃకృతీ। ద్విజప్రియో వీతభయో గదీచక్రీక్షుచాపధృత్ ॥౭॥ శ్రీదోఽజఉత్పలకర శ్శ్రీపతిః స్తుతిహర్షితః । కులాద్రిభేత్తా జటిలః కలికల్మషనాశనః ॥౮॥ చంద్ర చూడామణిః కాంతః పాపహారీ సమాహితః । ఆశ్రితశ్రీకర స్సౌమ్యో భక్తవాంఛితదాయకః ॥౯॥ శాంతఃకైవల్యసుఖద స్సచ్చిదానందవిగ్రహః॥ జ్ఞానీ దయాయుతోదాంతో బ్రహ్మద్వేషవివర్జితః ॥౧౦॥ ప్రమత్త దైత్యభయద శ్శ్రీకంఠో విబుధేశ్వరః । రమార్చితో విధి ర్నాగరాజ యజ్ఞోపవీతవాన్ ॥౧౧॥ స్థూలకంఠః స్వయంకర్తా సామఘోషప్రియః పరః స్థూలతుండోఽగ్రణీ ర్ధీరో వాగీశ సిద్ధిదాయకః ॥౧౨॥ దూర్వాబిల్వప్రియోఽవ్యక్త మూర్తిరద్భుతమూర్తిమాన్ । శైలేంద్ర తనుజోత్సంగ ఖేలనోత్సుకమానసః ॥౧౩॥ స్వలావణ్యసుధాసార జిత మన్మథవిగ్రహః । సమస్తజగదాధారో మాయీ మూషకవాహనః ॥౧౪॥ హృష్టస్తుష్టః ప్రసన్నాత్మా సర్వసిద్ధిప్రదాయకః । అష్టోత్తరశతే నం నామ్నాం విఘ్నేశ్వరం విభుమ్ ॥౧౫॥ తుష్టావశంకరః పుత్రం పురంహంతుముద్యతః। యఃపూజయేదనేనైవ భక్త్యాసిద్ధివినాయకం ॥౧౬॥ దూర్వాదళై ర్బిల్వపత్రైః పుష్పైర్వా చందనాక్షతైః । సర్వాన్కామానవాప్నోతి సర్వవిఘ్నైఃప్రముచ్యతే ॥౧౭॥

శ్రీ విఘ్నేశ్వరాష్టోత్తర శతనామస్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యాష్టోత్తర శతనామ స్తోత్రమ్.

శ్లో॥ శక్తిహస్తం విరూపాక్షం శిఖివాహం షడాననం। దారుణం రిపురోగఘ్నం భావయే కుక్కుటధ్వజమ్ ॥ ఇతి ధ్యానమ్ ॥ ఓమ్ స్కందోగుహ షణ్ముఖశ్చ ఫాలనేత్రసుతః ప్రభుః। పింగళః కృత్తికాసూను శ్శిఖివాహో ద్విషడ్భుజః ॥౧॥ ద్విషణ్ణేత్ర శ్శక్తిధరః పిశితాశ ప్రభంజనః। తారకాసురసంహారీ రక్షోబలవిమర్దనః ॥ ౨ ॥ మత్తః ప్రమత్త ఉన్మత్త స్సురసైన్య సురక్షకః। దేవసేనాపతిః ప్రాజ్ఞః కృపాళు ర్భక్తవత్సలః ॥ ౩ ॥ ఉమాసుత శ్శక్తిధరః కుమారః క్రౌంచదారణః। సేనానీరగ్నిజన్మాచ విశాఖః శంకరాత్మజః ॥౪॥ శివస్వామీ గణస్వామీ సర్వస్వామీ సనాతనః। అనంతశక్తిరక్షోభ్యః పార్వతీప్రియనందనః ॥౫॥ గంగాసుత శ్శరోద్భూత ఆహూతః పావకాత్మజః। జృంభ ప్రజృంభ ఉజ్జృంభః కమలాసనసంస్తుతః ॥౬॥ ఏకవర్ణో ద్వివర్ణశ్చ త్రివర్ణ స్సుమనోహరః। చతుర్వర్ణః పంచవర్ణః ప్రజాపతి రహర్పతిః ॥౭॥ అగ్నిగర్భ శ్శమీగర్భో విశ్వరేతా స్సురారిహా। హరిద్వర్ణ శ్శుభకరో వటుశ్చ వటువేషభృత్ ॥౮॥ పూషాగభస్తిర్గహన శ్చంద్రవర్ణః కలాధరః। మాయాధరో మహామాయీ కైవల్య శ్శంకరాత్మజః ॥౯॥ విశ్వయోనిరమేయాత్మా తేజోనిధి రనామయః। పరమేష్ఠీ పరబ్రహ్మ వేదగర్భో విరాట్సుతః ॥౧౦॥ పుళిందకన్యాభర్తాచ మహాసారస్వతావృతః। ఆశ్రితాఖిలదాతాచ చోరఘ్నో రోగనాశనః ॥౧౧॥ అనంతమూర్తి రానంద శ్శిఖండికృతకేతనః। డంభః పరమడంభశ్చ మహాడంభో వృషాకపిః ॥ ౧౨ ॥ కారణోపాత్త దేహశ్చ కారణాతీత విగ్రహః। అనీశ్వరో ఽమృత ప్రాణః ప్రాణాయామపరాయణః ॥౧౩॥ విరుద్ధహంతా వీరఘ్నో రక్తశ్యామ గళోఽపిచ। సుబ్రహ్మణ్యో గుహః ప్రీతో బ్రహ్మణ్యో బ్రాహ్మణప్రియః। వంశవృద్ధికరో వేద్యో ఽక్షయఫలప్రదః ॥

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యాష్టోత్తర శతనామస్తోత్రం సంపూర్ణమ్.

గ్రంథం సంపూర్ణమ్.
